

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

GAP TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ (GAP TEYAP)

GAP İÇİN EL ELE

Proje Final Raporu

GAP TEYAP Proje Ekibi

Aralık 2013-Şanlıurfa

www.gapteyap.org

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	1
2. GAP TEYAP PROJESİ.....	3
<i>Projenin Amacı</i>	3
<i>Projenin Süresi</i>	3
<i>Çalışma Alanı</i>	3
<i>Projenin Hedef Grubu</i>	3
<i>Projenin Bileşenleri ve Faaliyetler</i>	4
<i>Proje Organizasyonu ve Yönetim</i>	6
3. PROJE ÖN HAZIRLIK ÇALIŞMALARI.....	10
<i>GAP Bölgesinde Tarımsal Sanayi</i>	38
4. 2013 YILI SONU İTİBARIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER	43
Kurum ve Kuruluşların Kapasitelerini Artırmaya Yönelik Faaliyetler (4.1).....	43
Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi (4.1.1).....	52
İşletme, Bakım, Yönetim (İBY) ve Grup Oluşturma Eğitimleri (4.1.2)	53
- Sulama Yönetimi Eğitimi (4.1.2.1)	53
- Sulama Yönetimi Teknik Gezi (4.1.2.2).....	55
- Su Dağıtım Görevlileri Eğitimi (4.1.2.3).....	56
- Sulama Birlik Başkanlarına Eğitim ve Teknik Gezi (4.1.2.4)	58
- Grup Oluşturma Eğitimleri (4.1.2.5)	58
Sulama Metotları Projelendirme ve Sulama Zamanı Planlaması Eğitimleri (4.1.3).....	60
- Sulama Yayımcı Temel Eğitimi (4.1.3.1).....	66
- Sulama Metotları Eğitimi (4.1.3.2).....	68
- Sulama Yöntemleri Projelerinin ve Sulama Programının Hazırlaması Eğitimi (4.1.3.3)..	72
Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları Eğitimleri (4.1.4).....	75
- Organik Tarım Uygulamaları Ön Eğitimi (4.1.4.1).....	75
- İyi Tarım Uygulamaları Ön Eğitimi (4.1.4.2).....	76
- Organik Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimi (4.1.4.3)	77
- İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimi (4.1.4.4)	78
Çiftlik (İşletme Planlaması) Eğitimi (4.1.5)	79
Tarımsal Mekanizasyon Eğitimi (4.1.6).....	81
Yurt Dışı Teknik Gezi ve Eğitimler (4.1.7).....	83
- Sulama Yönetimi Eğitimi (4.1.7.1)	83
- Tarımsal Yayım ve Çiftlik (İşletme Planlaması Eğitimi (4.1.7.2).....	85

- Çiftçi Örgütlenmesi, Tarımsal Hibe, Teşvik ve Kredi Eğitimi (4.1.7.3)	85
- İyi Tarım Uygulamaları Eğitimi (4.1.7.4).....	86
- Sulama Sistemleri Teknolojisi Eğitimi (4.1.7.5).....	87
- Organik Tarım Uygulamaları Eğitimi (4.1.7.6)	91
Bölge İçi Talebe Dayalı Gezi ve Eğitimler: (4.1.8)	92
Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimleri (4.1.9).....	93
GAP Köşesi Oluşturma (4.1.10).....	168
GAP Kütüphanesinin Elektronik Ortama Aktarımı (4.1.11)	169
Yayınlar (4.1.12).....	170
Makine ve Ekipman Alımları (4.1.13)	170
Çiftçi ve Çiftçi Örgütlerinin Kapasitelerini Artırmaya Yönelik Faaliyetler (4.2).....	171
Çiftçi Teknik Gezileri (4.2.1)	171
Alternatif Ürün Yetiştiriciliği Demonstrasyonları (4.2.2)	174
Sulama Sistemleri Demonstrasyonları (4.2.3).....	181
Hayvancılık Demonstrasyonları (4.2.4)	191
İyi Tarım Uygulamaları Eğitimleri (4.2.5)	196
- İyi Tarım Uygulamaları Yurt İçi Eğitimleri (4.2.5.1).....	196
- İyi Tarım Uygulamaları Yurtdışı Eğitimleri (4.2.5.2).....	196
Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi (4.2.6).....	197
Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Teknik Gezisi (4.2.7).....	198
Genç-Önder Çiftçi Eğitimleri (4.2.8).....	199
Tarla Günleri (4.2.9)	201
Köy Toplantıları (4.2.10).....	204
Bölge İçi Talebe Dayalı Gezi ve Eğitimler (4.2.11)	210
Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimleri (4.2.12).....	211
Sulama Birlik Başkanları Toplantısı	227
GAP - Hayvancılığı Geliştirme Projesi	228
Mardin Yem Bitkileri Ekiminin Geliştirilmesi Projesi	228
Mardin Soya Ekiminin Geliştirilmesi Projesi.....	231
Mardin Seracılığın Geliştirilmesi Projesi	232
Organik Tarım Sulama Alt Yapı Faaliyetleri 1.....	233
Organik Tarım Sulama Alt Yapı Faaliyetleri -2	235
Yenilenebilir Enerjinin Sulamada Kullanılması Projesi.....	237
Diyarbakır İlinde Organik Pamuk Üretimi Eğitim, Yayım ve Yaygınlaştırma Projesi....	240
Şanlıurfa İli Nar Yetiştiriciliğinde Sorunlar Toplantısı.....	243
GAP Köşesi Oluşturulması Faaliyeti (4.2.13)	244

GAP Kütüphanesinin Elektronik Ortama Aktarımı (4.2.14)	246
Yayımlar (4.2.15).....	247
Makine ve Ekipman Alımları (4.2.16)	247
Koordinasyon, İşbirliği ve Farkındalığa Yönelik Faaliyetler (4.3).....	247
PYK ve PUK Toplantıları (4.3.1)	247
Proje Yönetimi Teknik Gezisi (4.3.2)	252
Çalıştay ve Toplantılar (4.3.3).....	253
Ürün İşleme ve Örnek Tesislerin Projelendirilmesi (4.3.4).....	259
Sulama Konulu Eğitim Filmlerinin Hazırlanması (4.3.5)	260
Tanıtım Amaçlı Sponsorluk (4.3.6)	262
Promosyon Malzemeleri (4.3.7)	262
Billboard, Afiş, Broşürler (4.3.8).....	263
GAP TEYAP Web Sayfası Tasarımı (4.3.9)	265
Ulusal Tanıtım Toplantısı (4.3.10).....	266
Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Modelinin Geliştirilmesi (4.4)	266
Tarımsal Yayım Modeli Grubu Oluşturma (4.4.1)	267
Tarımsal Yayım Modelleri Eğitimi (4.4.2).....	267
Model Oluşturma Çalıştayları (4.4.3)	271
Model Oluşturma Toplantıları (4.4.4).....	275
5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME.....	277
Ara Değerlendirme (5.1)	277
Nihai Değerlendirme (5.2).....	277
EK- 1 - GAP TEYAP PROJESİ BAŞARI HİKÂYESİ	278
EK- 2 – GAP TEYAP PROJESİ HAKKINDA DÜŞÜNCELER.....	295

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AE	: Araştırma Enstitüsü
Aİ	: Araştırma İstasyonu
BB	: Büyükbaş
CIMMYT	: Uluslararası Buğday ve Mısır Araştırma Merkezi
ÇÜ	: Çukurova Üniversitesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	: Devlet Su İşleri
DÜ	: Dicle Üniversitesi
GAP BKİ	: Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
GAP TEYAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesi
GAP BAYİT	: GAP Bölgesel Araştırma Yayım İşbirliği Toplantısı
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
GPS	: Coğrafi Konumlama Sistemi
GSÜD	: Gayrisafi Üretim Değeri
GTHB	: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
HACCP	: Kritik Kontrol Noktaları Tehlike Analizi
HÜ	: Harran Üniversitesi
ICM	: Entegre Ürün Yönetimi
IFAD	: Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu
IPM	: Entegre Zararlı Mücadelesi
İBY	: İşletme, Bakım ve Yönetim
KB	: Küçükbaş
KÖY MER	: Köy Merkezli
MEYED	: Meyve Suyu Endüstrisi Derneği
PE	: Proje Ekibi
PUK	: Proje Uygulama Kurulu
PYK	: Proje Yönlendirme Kurulu
SB	: Sulama Birliği
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
SZP	: Sulama Zamanı Programlama
TAEM	: Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
TARGEL	: Tarımsal Yayım Geliştirme Projesi
TAYEM	: Söke/Adana Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi

TKKGM	: Tarım Kredi ve Kooperatifler Genel Müdürlüğü
TDE	: Teknik Destek Ekibi
TİGEM	: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TRAKMAK	: Türk Traktör
TRC1	: Adıyaman, Gaziantep, Kilis
TRC2	: Diyarbakır, Şanlıurfa
TRC3	: Batman, Mardin, Siirt, Şırnak
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TYUAP	: Tarımsal Yayım ve Uygulamalı Araştırma Projesi
TZOB	: Türkiye Ziraat Odaları Birliği
UTAEM	: Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
YAS	: Yeraltı Sulamaları

YÖNETİCİ ÖZETİ

GAP Bölge Kalkınma İdaresi (GAP BKİ), T.C. Kalkınma Bakanlığının temel misyonuna uygun olarak bölgede elde ettiği birikimlerinden hareketle; GAP Bölgesi'nde doğal kaynakların etkin ve sürdürülebilir kullanımını dikkate alarak bölgenin kalkınma çalışmalarında insan odaklı bir anlayışla çalışmalarını geliştirmekte ve yürütmektedir. Bu kapsamda, GAP-BKİ bölgenin tarımsal potansiyelinin bölgesel düzeyde etkin şekilde kullanımını sağlamak üzere bölgesel kalkınmaya ve ülke ekonomisine maksimum katkı sağlamaya yönelik çalışmalarını sürdürmektedir.

Bölgede konuyla ilgili yaşanan sorunlara çözüm oluşturabilmek ve bölge potansiyellerini etkin kullanmak suretiyle tarımsal gelişmeyi sağlamak ve sürdürülebilir kılmak adına 2011 yılında Kalkınma Bakanlığı GAP Bölge Kalkınma İdaresi koordinasyonunda GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesi (GAP-TEYAP) uygulamaya konulmuştur.

Bu rapor, 15 Nisan 2011 tarihinden 31 Aralık 2013 tarihine kadar olan dönem içinde gerçekleştirilen GAP TEYAP faaliyetlerini kapsamaktadır. Normal proje bitiş süresinin 1 yıl uzatılarak 31 Aralık 2013 tarihine ertelenmesi, planlanan proje faaliyetlerinin daha sağlıklı bir ortamda yürütülmesinde ve Proje kapsamında en önemli çıktılardan biri olan "GAP Çiftçi Örgütü Merkezli Çoğulcu Yayım Modelinin" ön hazırlıklarının başlatılmasında çok önemli katkılar sağlamıştır.

Genel bir değerlendirme olarak, bir eğitim-yayım projesi olan GAP-TEYAP kapsamında GAP Bölgesinde tarımsal eğitim ve yayım açısından önemli ilerlemeler kaydedildiği rahatlıkla söylenebilir. Proje en başta bölgesel ve ulusal çapta çok geniş kitlelere tanıtılmış ve ülke çapında detaylarıyla konuşulur-tartışılır hale gelmiştir. Üç yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştirilen bu gelişme oldukça önemlidir. Bu gelinen durum projeye olumlu etkiler olarak geri dönmüş, katılımı artırılmış, koordinasyon ve işbirliğini güçlendirmiş ve zaten prensip olarak gelişme ve yeniliklere açık olan projenin dönem içerisinde daha sağlıklı mecralara yönelmesine sebep olmuştur.

Projenin tarımsal eğitim yayım hizmetleri sunan kurum ve kuruluşların kapasitelerinin geliştirilmesine katkı sağlanması bölümünde teknik eleman eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar sadece teknik konularda eğitilmemiş bu kişilerin büyük bir kesimi aynı zamanda yayım, iletişim, proje hazırlama ve ekonomik değerlendirme konularında da eğitilerek GAP Bölgesinde "21. Yüzyılın Tarımsal Yayımcısı" tipine uygun eleman yetiştirilmeye çalışılmış ve bunda da başarıya ulaşılmıştır.

Çiftçi ve teknik eleman eğitimlerinde konular ihtiyaçlara ve günün trendlerine göre belirlenmiş, eğitimlere Türkiye' nin bu konulardaki en üst seviyedeki hocaları-öğretmenleri görevlendirilmiş ve eğitimlerin en iyi ortamlarda verilmesine azami gayret gösterilmiştir. Örneğin; Proje öncesi GAP Bölgesinde organik-iyi tarım konusunda kontrolör sertifikalı sadece bir tane uzman var iken, proje kapsamında GTHB ile işbirliği halinde yapılan

faaliyetler ile birlikte bu konuda GAP illerine yayılmış 60 kontrolör ile birlikte 162 organik-iyi tarım konularında yayım elemanı yetiştirilmiştir.

Yine aynı şekilde, proje öncesi GAP Bölgesinde sulama konusunda proje hazırlayabilen ve arazi şartlarında uygulamasını yapabilecek kişi sayısı sadece bir elin parmakları kadar iken, proje kapsamında gerçekleştirilen teorik ve uygulamalı eğitimler sonrası şu anda bu konuda 9 GAP ilinde 69 uzman ile birlikte 187 sulama yayımcısı yetiştirilmiştir. Yetiştirilen bu uzmanlar DAP sulama projelerinin değerlendirilmesi ve izlenmesi, GAP Organik Tarım Küme Projesi kapsamında yetiştiricilik ve sulama konularında teknik destek sağlanması vb. gibi konularda diğer projelere ve kuruluşlara da teknik destek sağlamışlardır.

Bölgede tarımsal üretimle ilgili önemli konularda (Teşvik, destek ve hibeler, Nar yetiştiriciliğinin sorunları, Sulama Yönetimi vb.) proje kapsamında çalıştay, toplantı ve etkinlikler düzenlemenin yanı sıra, bu konuda diğer kurum-kuruluşlarca düzenlenen ulusal-uluslararası etkinliklere proje olarak katılım sağlanıp pek çok etkinlikte GAP-TEYAP projesi tanıtılmış ve ilgili sunular yapılmıştır.

Proje her zaman uygulama süreci içerisinde ortaya çıkan talep ve ihtiyaçları dikkate alarak yürütülmüştür. Bu konuya verilecek örnekler arasında; bölge kalkınma ajansları ve diğer projeler ile yapılan ortak çalışmaların yanında, bölgede ilk defa sulama başlamadan önce hazırlanan ve Suruç da örnek uygulaması başlatılan “Suya Merhaba Projesi” gösterilebilir.

Projede eğitimler sadece teorik eğitimlerden ibaret olmamış verilen bu teorik eğitimler saha uygulamaları, yurt-içi ve yurt dışı teknik geziler ve fuar ziyaretleri ile pekiştirilmiştir.

Proje kapsamında GAP Bölgesindeki diğer kurum ve kuruluşlarla yoğun bir işbirliği yapılmış ve GAP-TEYAP ekibi tarafından teknik destek verilmiştir.

Proje idari yönden değerlendirildiğinde; il ofisleri açısından proje başlangıcında yaşanan ufak tefek sıkıntılar kısa sürede aşılmış, kurulan altı il proje ofisi kuruldukları illerin merkezi kesimlerinde, alan ve alt yapı olarak gayet yeterli durumda hizmet etmiştir. TDE ise projenin başından beri GAP Bölge Müdürlüğü kampüsünde tahsis edilen ideal bir ofis ortamında çalışmalarını sürdürmüştür. Proje kapsamında tahsis edilen araçlar ve bunların çalışmaları konusunda önemli bir sorun yaşanmamıştır.

Proje dönemi içerisinde idari açıdan yaşanan en önemli sorun olarak personel hareketleri gösterilebilir. Tüm çabalara rağmen, zaman zaman proje için nitelikli personel bulunamamıştır. Üstelik projeye alınan personelin bir kısmının TARGEL sınavını kazanarak GTHB’ na veya başka kurum-kuruluşlara geçmesi ve çeşitli nedenlerle işten ayrılmaları projenin personel durumunu en başta sayısal yönden olumsuz etkilemiştir. Ancak, süratle yapılan yeni alımlar ve görevlendirmeler ile bu sorun zaman içerisinde büyük ölçüde giderilmiştir.

Diğer taraftan, proje ekibi bu süreç içerisinde aldıkları yoğun ve kaliteli eğitimler ile teknik olarak çok daha iyi seviyelere gelmişlerdir. Bölgeye de iyice alışan ve kurum-kuruluşları daha iyi tanıyan proje ekibinin bu yöndeki gelişmesi, proje faaliyetlerini olumlu olarak etkilemiştir.

Projenin önemli unsuru olan “ilgili kurum-kuruluşlar ile ilişkiler” bölümüne özel bir pasaj açmakta fayda vardır. GAP-TEYAP Projesinin herhangi bir kurumun rolünü alma gibi bir düşüncesi olmamıştır. GAP-TEYAP’ ın bu projedeki misyonu; tarımsal eğitim ve yayım işinin resmi sahibi olan kurum ve kuruluşlar ile müştereken bölge üreticilerinin kapasitelerini artırmaya katkı sağlamak olmuştur. Diğer bir ifade ile bölgede sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda acil ihtiyaç duyulan eğitim yayım ihtiyacının karşılanması amacıyla kendi kendine yardım prensibi ile çalışacak bir sistemin oluşumu için üretici örgütlerini aktive etmek olmuştur. Hiçbir faaliyetin GAP-TEYAP ekibi tarafından tek başına uygulanması da istenen bir durum olmamıştır. Tüm faaliyetlerin ilgili paydaşlar ile işbirliği içerisinde yürütülmesine azami gayret gösterilmiştir. Bazı yörelerde paydaşlarla olan bağın zayıflığı, bazı yörelerde ise tek bir paydaşa olan aşırı bağlılık gibi ufak tefek olumsuzluklar olmasına rağmen, konu yakından takip edilmiş ve olumsuz durumlar aşılmaya çalışılmıştır.

Diğer taraftan, bu kapsamda ilgili paydaşların projeye olan ilgileri de proje alanında farklılıklar göstermiştir. Projeyi tamamen kendi projesi olarak kabul edip, onunla iç içe yaşayan çok olumlu bölgeler olduğu halde, bazı bölgelerde bu ilişki ve katılımçılık maalesef yeterli olmamıştır. Bu kapsamda özellikle GTHB ile 2013 yılında yapılan işbirliği protokolü ilişkilerin daha da geliştirilmesinde oldukça etkili olmuştur.

Proje için çok önemli bir nokta da, GAP BKİ Başkanlığı ve GAP Bölge Müdürlüğü ve Proje Koordinasyon Biriminin projeye karşı gösterdikleri ilgi, olumlu yaklaşım ve destektir. Ayrıca GAP Bölgesindeki valilerin ve kaymakamların Projeye olan olumlu yaklaşımları proje uygulamalarına pozitif etkiler katmıştır.

Proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler değerlendirildiğinde;

a. Kurum-Kuruluşların Kapasitelerinin Artırılması

Rapor döneminde, projenin birinci bölümünü oluşturan “**kurum-kuruluşların kapasitelerinin artırılması**” konusunda oldukça yoğun çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Projenin yapısı icabı bu konuda oluşturulacak çıktılar projenin diğer konularına, özellikle çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin artırılması ve model oluşturma konularına girdi olarak yansıtacağından, projenin ilk dönemlerinde bu konuya ağırlık verilmesi bir strateji sonucudur. Bu bölümün alt başlıklarına bakacak olur isek;

Teknik eleman eğitimleri bölümünde yer alan eğitimler, proje uygulama kitabında da belirtildiği gibi, bölgenin temel konularından olan; Tarımsal Yayım ve Danışmanlık, İşletme, Bakım ve Yönetim (İBY) ve Grup Oluşturma, Sulama Metotları - Projelendirme,

Organik-İyi Tarım Uygulamaları, Tarımsal Mekanizasyon, Yurt Dışı Teknik Geziler ve Özel Konularda Talebe Bağlı Eğitimlerden oluşmaktadır.

Bu bölümün en önemli faaliyetlerinden olan teknik eleman eğitimlerinde 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla 187 eğitimde 4 902 teknik elemanın muhtelif konularda eğitimleri sağlanmıştır. Eğitimler kapsamında planlanan 35 eğitimde 2 315 teknik elemana karşılık planlanandan çok daha fazla gerçekleşme olmasının nedeni; proje raporunda 14 konuda 300 teknik eleman eğitimi olarak planlanan “Özel Konularda Talebe Bağlı Eğitim” bölümüne gelen yoğun talepler neticesinde bu kapsamda 134 konuda 2 895 teknik eleman eğitimi verilmiş olmasındandır.

Her ne kadar eğitimlerde 4 902 teknik elemana ulaşıldığı ifade edilse de, pek çok teknik elemanın birden fazla eğitime katılmış olmasından dolayı, GAP TEYAP eğitimlerinden yararlanan gerçek kişi sayısı 2 181’ dir. Bu rakamın içerisinde su dağıtım teknisyenleri (263 kişi) de yer almaktadır.

GAP TEYAP eğitimlerinden faydalanan teknik elemanların il dağılımlarında ise en büyük rakamı 414 katılımcı ile Şanlıurfa ili almakta (% 19), bunu sırasıyla Adıyaman 371 (% 17) ve Diyarbakır 305 (% 14) katılımcı ile izlemektedir. En düşük katılımlar 87 katılımcı ile Kilis (% 4) , 109 katılımcı ile Şırnak (%5) illerinden olmuştur. Diğer illerden Batman (%12) 262 katılımcı, Mardin (%13) 284 katılımcı, Gaziantep (%10) 218 katılımcı ve Siirt (%6) 131 katılımcı ile ilgili faaliyetlere katılım sağlamıştır.

GAP TEYAP kapsamında düzenlenen teknik eleman eğitimlerinden faydalanan 2 181 teknik elemanın kurumsal dağılımı incelendiğinde; 856 teknik eleman ile (% 39) GTHB ilk sırayı almakta ve onu 768 teknik eleman ile (% 35) özel sektör, 298 teknik eleman ile (% 14) sivil toplum kuruluşları takip etmektedir. Diğer kamu kurumlarından ise 259 teknik eleman (% 12) bu eğitimlere katılmıştır.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen teknik eleman eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla eğitimlere katılanlar arasından tesadüfi örnekleme yolu ile seçilen katılımcılar için bir anket düzenlenmiş ve aldıkları eğitimin etkileri ölçülmüştür.

Yapılan değerlendirme sonucunda, tüm eğitimlerin ortalama etkinlik değeri % 63 gibi orta üstü bir seviye çıkmıştır. Detaylar incelendiğinde, eğitim ortalamasını düşüren nedenin, eğitime katılan teknik elemanların aldıkları eğitim ile ilgili herhangi bir eğitim materyali hazırlamadaki % 36 lık çok düşük bir değer ile bu konudaki GAP TEYAP çalışmalarına katılmada elde edilen % 51 lik değer olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, eğitimin çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluğu % 91, eğitim bilgilerini uygulama şansının ise % 83 gibi oldukça tatmin edici değerlerde olduğu ölçülmüştür. Yine teknik elemanların aldıkları eğitim konusunda çevreleri-kurumlarındaki teknik elemanları eğitime oranının da % 54 gibi orta bir değerde olduğu gözlenmiştir. Bütün bu sonuçlardan sonra, eğitim konularının ve katılımcıların neredeyse % 100 e yakın bir isabetle uygun seçildiği söylenebilir. Aynı konuda eğitim verme ve eğitim materyali hazırlamada % 50 ve daha

düşük değerler elde edilmesi ise, bölgede tarımsal yayım konusunda yürütülen faaliyetlerin ve yayım çalışmalarında basılı materyal hazırlama konularının oldukça azaldığını göstermektedir.

Kurum ve kuruluşların kapasitelerinin artırılması başlığı altında ayrıca; 305 teknik elemanın 11 tarım fuarına katılımı faaliyetinin yanı sıra, GAP bölgesindeki GTHB İl Müdürlükleri dâhil bölgedeki 13 kamu kurumunun her birine 1.000' e yakın tarımsal içerikli kitap ve eğitim filmleri ile İngilizce eğitim seti dağıtılıp buralarda birer GAP köşelerinin oluşturulması konuları yer almaktadır. Yine bu kapsamda eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere GAP Bölgesindeki kamu kurumları için 33 adet muhtelif ekipman alımı yapılmıştır. Dönem içerisinde Pamuk Yetiştiriciliği konusunda 1.000, Sulama konusunda 10.000 kitap basılarak illere dağıtılmıştır. Yine Proje kapsamında 4 konuda (Hayvancılık, İBY, Kooperatifçilik ve Tarımsal İşletmeler) 5 000'er adet el broşürü hazırlanıp, bölgedeki üretici ve yayım elemanlarına dağıtılmıştır.

GAP köşesinin elektronik ortama aktarımı faaliyeti ise, aynı konuda GAP İdaresi Başkanlığının bir başka projesi olması nedeniyle yapılmamıştır.

b. Ciftçi ve Ciftçi Örgütlerinin Kapasitelerinin Artırılması

GAP-TEYAP Projesinin ikinci bölümünü oluşturan “**çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin artırılması**” konusunda dönem içerisinde yoğun bir çalışma yapıлып oldukça tatmin edici bir gelişilme sağlandığı söylenebilir.

Çiftçi Teknik Gezileri faaliyeti kapsamında planlanan 810 çiftçi için teknik gezi programına rağmen özellikle çiftçilerin fuar ziyaretlerini tercih etmeleri ve aynı dönemde tarımsal faaliyetleriyle meşgul olmaları nedeniyle proje kapsamında düzenlenen 9 teknik gezide sadece 215 çiftçiye ulaşılabilmiş ve gerçekleşme % 27 gibi düşük bir düzeyde kalmıştır.

Bu bölümün en önemli faaliyetlerinden birisi olan **alternatif ürün yetiştiriciliği demolarında** planlanan sayıya fazlasıyla ulaşılmış ve büyük ölçüde istenen etki ve yansımaya ulaşıldığı söylenebilir. Bu kapsamda dört ana konuda (Meyvecilik tesis, Meyvecilik bakım, Sebzeçilik ve Tarla-süs bitkileri) 274 adet, 3 495 dekar demo planlanmasına karşılık 3 716 dekar alanda 308 rakamları gerçekleştirilerek % 100 üzerinde başarı uygulama oranları yakalanmıştır. Uygulama sırasında yaşanan olumsuzluklar nedeniyle projede planlanan süs bitkileri demoları iptal edilmiş, bunun yerine, çiftçilerden gelen talep üzerine bazı bölgelerimizde yem bitkileri demoları (yonca, tritikale-fiğ) uygulanmaya alınmıştır. Meyvecilik tesis (planlanan 53 - gerçekleştirilen 43 adet) demoları planlanan sayının altında kalmasına rağmen Meyvecilik bakım, Sebzeçilik ve Tarla-yem bitkileri konularında planlananın üzerinde alternatif ürün yetiştiriciliği demonstrasyonları gerçekleştirilmiştir.

Uygulanan alternatif ürün demolarını “tarımsal yayım” açısından değerlendirmek amacıyla bir anket çalışması yapılmış ve % 83 gibi oldukça iyi bir ortalama uygunluk değeri elde edilmiştir. Değerlendirme detayları incelendiğinde; özellikle uygulanan demonun teknik olarak bölgeye uygunluğunun % 94 gibi oldukça yüksek bir değerde çıkması demo konularının seçimindeki uygunluğu işaret etmektedir. Aynı şekilde kurulan demoların takip ve izlenmesinde % 95, sürdürülebilirlikte % 86, demo çiftçisi ve demo yeri seçimlerinde sırasıyla % 85 ve % 83 değerlerinin çıkması, demolar için genelde uygun yer ve kişilerin seçildiğini ve uzmanlarca yeterince takip edildiği göstermektedir. Ortalamayı düşüren bölümler ise; % 73 ile demoların geniş kitlelere tanıtımı, kurumsal katılım ve koordinasyon konularında olmuştur.

Bu sonuçlardan hareketle, demoların halen daha çiftçi eğitiminde ve yeniliklerin yayılmasında bölge için önemli bir enstrüman olduğu bundan sonra uygulanacak benzer projelerde bu konuya önem verilmesi ile diğer kamu kurum personelinin demo çalışmalarına katılımlarının zorlanması sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sulama sistemleri demonstrasyonlarında planlanan 6 konuda, 241 adet, 5.250 da demonstrasyona karşılık 2013 yılı sonu itibarıyla; 2.700 da alanda 9 adet tamburlu yağmurlama sulama, 1.700 da alanda 151 damlama sulama ve 350 da alanda 14 adet yağmurlama sulama, 450 da alanda 6 kapaklı karık sulama ve 6 da alanda 3 adet mini sulama demonstrasyonu kurulmuştur. Böylece, proje sonunda toplamda 5 206 dekar alanda 183 adet sulama demonstrasyonu gerçekleştirilmiştir. Gerçekleşme oranları; demo sayısına göre % 76, demo alanına göre % 99’ dur. Sulama demonstrasyonları alansal olarak hedefine ulaşmıştır. Ancak adet bazında gerçekleşmenin programa göre düşük olması; sulama demolarının alternatif ürün demolarına olan paralelliği, projede sadece sulama demonstrasyonları için % 30 çiftçi katkısı alınması ve süreç içerisinde pilot alanda sulama suyu yetersizliği nedeniyle 12 adet 480 da filtrasyon demosunun iptal edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Uygulanan sulama demolarını tarımsal yayım açısından değerlendirmek amacıyla bir çalışma yapılmış ve % 82 gibi oldukça iyi bir ortalama değer elde edilmiştir. Değerlendirme detayları incelendiğinde; özellikle uygulanan demonun teknik olarak bölgeye uygunluğunun % 89 gibi oldukça yüksek bir oranda çıkması, demo konularının seçimindeki başarıya işaret etmektedir. Aynı şekilde demoların izlenmesindeki % 87’ lik bir oran kurulan demoların GAP-TEYAP teknik ekibince yeterince takip edildiğine işaret etmektedir. Sulama demolarında da ortalamayı düşüren bölümler, kurulan demoların geniş kitlelere tanıtımı ve kurumsal koordinasyon-katılımcılık konularında yaşanmış ve sırasıyla % 75 ve % 66 değerleri elde edilmiştir.

Sulama demonstrasyon uygulamalarında “Teknik Eleman-Çiftçi” ve “Proje Hazırlama-Uygulama-İzleme” ilişkilendirmesi farkındalık sağlamıştır. Şöyle ki; GAP-TEYAP kapsamında gerçekleştirilen 4.1.3. Sulama Eğitimlerine katılmış katılımcılar arasından seçilen teknik elemanlar ile “Sulama Yayım Birimi (SUYAB)” oluşturulmuştur. GTHB, DSİ, Ün. ve STK’ lar da çalışan teknik elemanlardan oluşan bu birim, 9 ilimizde sulama

demonstrasyon projelerinin hazırlanmasında, uygulanmasında, izlenmesinde ve çiftçilerin eğitilmesinde GAP-TEYAP ile birlikte olmuşlardır. GAP-TEYAP ‘ dan sonra da SUYAB faaliyetlerinin devamlılığı söz konusudur. Bu doğrultuda sulama demo faaliyetlerimiz, GAP-TEYAP ‘ ın hedefine ulaşmasında (koordinasyon, grup oluşturma, teknik eleman-çiftçi eğitimleri gibi) önemli katkıları olmuştur.

Sulama gibi GAP Bölgesi için hassas bir konuda yeniliklerin sulamaya yeni açılacak alanlardaki çiftçilere aktarılmasında demolar önemli bir faaliyet olup, bundan sonraki benzer çalışmalarda muhakkak önemle dikkate alınmalıdır.

Bu kapsamda yürütülen bir diğer konu olan **hayvancılık demolarına** 2012 yılında başlanmış ve rapor dönemi içerisinde buzağı kulübesi, otomatik kaşınma fırçası, hayvan yatağı, süt sağım makinası, koç-teke katımı, sıvat yapımı ve koyun kırkım makinası konularında toplam 360 hayvancılık demosu gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında planlanan 575 hayvancılık demosundan barınak ıslahı ve banyoluk yapımı hariç diğerleri dönem içerisinde tamamlanarak bu konuda % 68 ’lik bir performans sağlanmıştır. Planlanan barınak rehabilitasyonu ve banyoluk yapım faaliyetleri iş yoğunluğu nedeniyle programdan çıkarılmıştır.

GAP TEYAP kapsamında örnekleme usulü seçilen demonstrasyonlarda uygulanan anket çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre; hayvancılık demonstrasyonlarında % 86’lık bir ortalama elde edilmiştir. Seçilen demonstrasyon konularının bölge koşullarına uygunluğu % 98 gibi çok yüksek bir değere ulaşmış, bunu % 88 ile demonstrasyonların izlenmesi, % 86 ile kişi ve yer seçimi takip etmiş en düşük oranlar ise % 79 ile demonstrasyonlarda kurumsal koordinasyon-katılımcılık konularında ortaya çıkmıştır. Bu verilere dayanarak projede uygulanan hayvancılık demolarıda; konu olarak isabetli seçildiği, başarılı ve iyi bir koordinasyonla uygulandığı ve yüksek sürdürülebilirlik özelliğine sahip olduğu söylenebilir.

Hayvancılığın giderek önem kazandığı GAP Bölgesinde hayvancılık konusundaki eğitim ve yayım hizmetlerinin yetersizliği de dikkate alındığında, bu konudaki faaliyetlere özel önem verilmesinin gerekte olduğu rahatlıkla söylenebilir.

İyi Tarım Uygulamaları Yurt İçi Eğitimi Ege Üniversitesi ile işbirliği içinde 23 çiftçinin katılımı ile İzmir de düzenlenmiştir. Aynı konuda düzenlenen yurt dışı eğitim ise 22 çiftçinin katılımı ile Almanya da gerçekleştirilmiştir.

Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi kapsamında dönem içerisinde sadece illerden seçilen adaylarla Şanlıurfa da bir bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu konudaki faaliyetler alt yapının oluşmaması nedeniyle yapılamamıştır.

Genç-Önder Çiftçi Eğitimleri kapsamında 2014 yılı sulama sezonunda Suruç Ovası Pompaj Sulaması kapsamında sulamaya açılacak alandan seçilen 20 kız ve 19 erkek olmak

üzere toplam 39 çiftçi çocuğu Şanlıurfa GAP Bölge Müdürlüğü kampüsünde kurulan kampa katılmış ve program kapsamında 2 haftalık süre içerisinde eğitilmişlerdir.

Projede planlanan 60 adet, 3 000 çiftçi katılımlı **tarla günleri konusunda**; 32 adet, 1 977 çiftçi katılımı sağlanarak sırasıyla % 54 ve % 66 gerçekleştirmeler sağlanmıştır. En fazla tarla günü 10 adetle Mardin ilinde gerçekleşmesine rağmen, en fazla katılımcı sayısı 429 kişi ile Şanlıurfa'da olmuştur. Konu bazında ise en fazla tarla günü, tarla bitkileri konusunda 10 adet olarak yapılmıştır.

Yeniliklerin geniş kitlelere yaygınlaştırılmasında tarla günlerinin en etkin yayım yöntemlerinden birisi olduğu söylenebilir. Tarla gününde kullanılacak başarılı sunu yöntemleri ile yeniliğin uygulanma şansının artırılacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Projede planlanan 300 adet, 9 000 çiftçi katılımı düşünülen **köy toplantıları** konusunda 454 köy toplantısı, 10 099 çiftçi katılımı gibi sırasıyla % 151 ve % 112 gerçekleştirmelere ulaşılmıştır. En fazla köy toplantısı 164 toplantı ve 2 668 çiftçi katılımı ile hayvancılık konusunda olmuştur. En az köy toplantısı ise 8 adetle danışmanlık konusunda olmuş ve 296 çiftçi katılmıştır.

Yeniliklerin yayılmasında halen daha önemli bir yöntem olan köy toplantılarının (çiftçi eğitimleri) çiftçi talepleri beklenmeden ilgili organlarca programlanıp etkili bir yöntemle uygulanması oldukça önemlidir diyebiliriz.

Dönem içerisinde ziyaret edilen 12 **tarım fuarına** toplam 584 çiftçi katılımı sağlanmıştır. Tarımsal yeniliklerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve ekonomik koşulların öğrenilmesi açısından bu tür fuar ziyaretlerinin çiftçilere olumlu yönde önemli etkiler yaptığı çok açık olup bu tür faaliyetler bölgede yaygınlaştırılmalıdır.

Yine bu kapsamda yer alan özel konularda eğitimler bölümü altında bir seri özel faaliyet düzenlenmiştir. Bu bölüm kapsamında yapılan çalışmalar, proje başladıktan sonra tamamen sahada karşılaşılan sorunlara dayanarak düzenlenen faaliyetleri kapsamaktadır. Sulamaya Açılacak Alanlarda Sulu Tarıma Hazırlık Projesi, Sulu Suya Hazırlanıyor Projesi, Sulama Birlik Başkanları Toplantısı, GAP - Hayvancılığı Geliştirme Projesi, Mardin Yem Bitkileri Ekiminin Geliştirilmesi Projesi, Mardin Soya Ekiminin Geliştirilmesi Projesi, Mardin Seracılığın Geliştirilmesi Projesi, Diyarbakır/Eğil/İlgün Köyü'nde Organik Çeşitlilik, Mardin/Yeşilli/Dereyanı Köyü'nde Organik Çeşitlilik, Yenilenebilir Enerjinin Sulamada Kullanılması Projesi, Diyarbakır İlinde Organik Pamuk Üretimi Eğitim, Yayım ve Yaygınlaştırma Projesi ile Şanlıurfa İli Nar Yetiştiriciliğinde Sorunlar Toplantısı bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetlerdir.

GAP-TEYAP Köşesi Oluşturma faaliyeti kapsamında; 1 000' in üzerinde muhtelif tarımsal konuda kitap ile İngilizce eğitim ve tarımsal konularda eğitim filmleri bölgedeki ziraat odaları başta olmak üzere 21 STK ve çiftçi örgütüne dağıtılmıştır.

Pamuk Yetiştiriciliği ve Sulama konularında eğitim kitapları hazırlanmış ve sırasıyla 1000 ve 10 000 adet basılarak illere dağıtılmıştır.

c. **Koordinasyon, İşbirliği Ve Farkındalık**

Projenin Koordinasyon, İşbirliği ve Farkındalık bölümü adı altında yapılan faaliyetler şöyle sıralanabilir;

Proje dönemi içerisinde 1 adet Proje Yönetim Kurulu (PYK), 1 adet merkez ve 8'er adet il ofislerinde olmak üzere toplam 49 adet Proje Uygulama Kurulu (PUK) toplantısı gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen 49 Proje Uygulama Kurulu Toplantısına toplam 1.072 kişi katılmıştır. Proje uygulamalarının görüldüğü PUK toplantılarının paydaşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini artıran çok önemli bir unsur olduğu gözlenmiş olup, katılımcılar bu tür yapıların oluşmasının tarıma önemli katkılar sağlayacağı belirtilmiştir.

Proje Yönetimi Teknik Gezisi programı altında 29 kişiden oluşan iki grup Belçika ve Hollanda' yı ziyaret ederek; AB Komisyonu, AB Kooperatifler Merkezi, Çiçek Borsası, Ekonomi ve Tarım Bakanlığı, Wageningen Üniversitesi, Gıda Vadisinin yanı sıra uluslararası tarımsal işletmeler ve üreticiler ziyaret edilmiş AB Bölgesel Kalkınma Stratejisi, IPARD Programları vs. gibi konularda bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

Çalıştay ve Toplantılar Bölümü altında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir;

İl Proje Hazırlama Çalıştayı; GAP illerinde ürün işleme örnek tesislerinin projelendirilmesi konusuna alt yapı oluşturmak amacıyla proje kapsamında 155 kişinin katılımı ile 5 adet çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Teşvik-Destek ve Hibelerle ilgili çalıştay 51 kişinin katılımı ile Diyarbakır' da düzenlenmiş ve konu ile ilgili durum ve öneriler tespit edilmiştir.

Mardin' de düzenlenen "**Sulu Tarıma Hazırlık Çalıştayı**" na sektör temsilcilerinden 66 katılımcı sağlanmıştır. Bu çalıştaydan çıkan sonuçlar, sulamaya açılacak alanlarda uygulanacak sulu tarıma hazırlık programının son şeklini almasında önemli bir rol oynayacaktır.

Bölgesel Araştırma Yayım İşbirliği (BAYİT) Toplantısı Diyarbakır' da yapılmış ve araştırma kurumlarının yaptığı çalışma sonuçları bölge yayım elemanlarına aktarılmıştır.

Model kapsamında **TARGEL Personeli Toplantıları** Gaziantep ve Mardin' de toplam 92 teknik elemanın katılımı ile gerçekleştirilmiş ve TARGEL personelinin sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri tespit edilmiştir.

Fırat Kalkınma Ajansının düzenlediği **1. ve 2. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansına** “GAP-TEYAP” ve “GAP’ ın Kalkınmasında Üretici Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli” konulu bildiri ile katılım sağlanmış ve sunu yapılmıştır.

European Seminar on Extension Education (ESEE) ve Akdeniz Üniversitesinin düzenlediği **21. Avrupa Tarımsal Yayım Eğitim Seminerine** “GAP’ ın Kalkınmasında Üretici Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli” konulu bildiri ile katılım sağlanmış ve sunu yapılmıştır.

Model kapsamında **Bölge Üniversite ve Yüksek Okul Toplantıları** Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep illerinde yapılmış ve katılımcılara model ve model kapsamında olası üniversite ve yüksekokulların rolleri anlatılmıştır.

Ürün İşleme ve Örnek Tesislerin Projelendirilmesi bölümü altında üç alt faaliyet gerçekleştirilmiştir; 36 kişinin katılımı ile Ege bölgesine teknik gezi düzenlenmiş ve örnek tesisler incelenmiştir. 6 ilde 182 kişinin katılımı ile il ürün işleme çalışmaları yapılmış ve 30 kişinin katılımı ile TKDK Şanlıurfa İl Koordinatörlüğü ile ortaklaşa IPARD Proje Hazırlama Eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Eğitim Filmi Hazırlama faaliyeti altında üçü kısa, ikisi uzun olmak üzere toplam 5 adet film hazırlanmıştır. Hazırlanan filmler için RTÜK’ den yerel kanallarda kamu spotu olarak yayınlanma izni alındıktan sonra GAP-TEYAP il ofisleri ile illerdeki diğer paydaşlara ve yerel televizyonlara gönderilmiştir. Filmlerin yerel kanallarda yayımlandığı gözlemlenmektedir.

Tanıtım Amaçlı Sponsorluk kapsamında Şanlıurfa ilinde iki amatör spor kulübüne spor malzemesi verilmiş ve formalarına GAP armaları ve su konulu mesajlar hazırlattırılmıştır. GAP ve GAP-TEYAP ın tanıtımını yapmak amacıyla 50 000 in üzerinde **promosyon malzemesinin** (çanta, kalem, şapka, anahtarlık, saat vs.) alımı yapılmış ve il ofislerine dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Muhtelif mesajların geniş kitlelere iletilmesi amacıyla 4 **billboard**, 4 000 adet **poster** ve 5000 adet **el broşürleri** hazırlanmış ve muhtelif alanlarda yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

Kitlesel haberleşmeyi bir başka yolla sağlamak amacıyla proje www.gapteyap.org adresli bir **web sitesi** oluşturmuş ve iletişime başlamıştır.

Bu bölüm altında yer alan Proje tanıtım toplantısı ise, aynı konuda tüm bölgede pek çok faaliyet gerçekleştirildiğinden dolayı iptal edilmiştir.

d. Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Modelinin Geliştirilmesi

Projenin en önemli çıktılarından birisi olan bölgeye uygun, sürdürülebilir bir tarımsal yayım ve danışmanlık modelinin geliştirilmesi faaliyeti kapsamında dönem içerisinde

planlanan faaliyetlerin tamamı gerçekleştirilmiş ve bu konu ile ilgili bir rapor hazırlanmıştır. Bu çalışmada hedef olarak “tarımsal kalkınmanın sağlanması yolu ile bölge kalkınmasının hızlandırılması”, amaç olarak “çiftçi örgütlerinin tarımsal yayım hizmetindeki etkinliklerinin artırılması” belirlenmiş, ilke olarak “katılımcılık, şeffaflık ve aşağıdan yukarı” bir yol izlenmiş ve tüm bunların sonucunda katılımcıların neredeyse tamamının onayı ile bölge için uygun yayım modeli olarak “çiftçi örgütleri merkezli çoğulcu yayım modeli” ortaya çıkmıştır.

Bu konuda Proje kapsamında yapılan tüm çalışmalar aşağıda özetlenmiştir;

GTHB Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Çalıştayı, 4 TE, 13-18 Şubat 2012, Antalya

T. Yayım Grubunu Oluşturma, 30 Mart 2012, 22 TE, Şanlıurfa

T. Yayım Modeli Yurtdışı Eğitimi, 16-23 Haziran 2012, 28 TE, Hollanda

1. Yayım Model Toplantısı, 16 Ağustos 2012, 13 TE, Şanlıurfa

2. Yayım Model Toplantısı, 24 Ağustos 2012, 16 TE, Şanlıurfa

1. Yayım Model Çalıştayı, 3 – 5 Ekim 2012, 50 TE, Gaziantep

3. Yayım Model Toplantısı, 15-16 Ekim 2012, 9 TE, Şanlıurfa

2. Yayım Model Çalıştayı, 14-16 Ekim 2012, 49 TE, Mardin,

Model konusunda GTHB ile toplantı, 11 Aralık 2012, Ankara

GAP-Yayım Modeli Raporunun Hazırlanması, Aralık 2013,

Model kapsamında GTHB ile 2. Toplantı, 9 Nisan 2013, Ankara,

Model kapsamında Bölge Üniversite ve Yüksek Okul Toplantıları, 19 Mart, 27 Mart ve 16 Mayıs 2013, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep,

Model kapsamında TARGEL Personeli Toplantıları, 15-29 Mayıs 2013, Gaziantep, Mardin,

T. Yayım Modeli Yurtdışı Eğitimi, 18-25 Mayıs 2013, 21 TE, Polonya,

Taslak Modelin 2. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansında bildiri olarak sunulması, Mayıs 2013, Elazığ,

T. Yayım Modeli Yurtdışı Eğitimi, 23 – 29 Haziran 2013, 20 TE, Polonya,

Model kapsamında Serbest Tarım Danışmanları Toplantıları, 6 – 15 Haziran 2013, 79 katılımcı, Batman, Diyarbakır, Siirt ve Şanlıurfa,

Model Uygulama Programının Hazırlanması, Temmuz 2013, Şanlıurfa,

Taslak Modelin 21. Avrupa Tarımsal Yayım ve Eğitim Seminerinde bildiri olarak sunulması, Eylül 2013, Antalya.

Model Uygulama Programının Paydaşlara ve illerde çiftçi örgütlerine tanıtımı, Ağustos – Eylül 2013,

Taslak Modelin Haziran 2013 tarihinde Ege TV – İzmir de düzenlenen canlı programda ülke genelinde tanıtılması.

Model kapsamında çalışılacak çiftçi örgütlerinin belirlenmesi, Kasım 2013

Sonuç olarak; GAP TEYAP ile tarımsal üretim yapan ileri görüşlü ve karar verici özelliklere sahip yaklaşık **5 000 çiftçi** ile kamuda, STK’larda ve serbest çalışan **500 teknik elemana** doğrudan, yaklaşık **75 000 çiftçiye** ise dolaylı olarak ulaşılması hedef olarak belirlenmiştir.

31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla, proje kapsamında planlanan 1.539 faaliyete karşılık 1.676 faaliyet gerçekleştirilmek sureti ile faaliyet yönünden % 109' luk bir gerçekleşme oranı yakalanmıştır. Mali yönden ise yaklaşık % 65' lik bir gerçekleşme sağlanmıştır. Proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerle 11 206 çiftçinin yanı sıra, kamudan, STK' lardan ve serbest çalışan tarım danışmanlarından 2.181 teknik elemana doğrudan, yaklaşık 200 000 çiftçiye ve 8000 teknik elemana ise dolaylı olarak ulaşılarak kapasite artışı gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca projenin en önemli çıktısı olarak, İdarenin günümüze değin elde ettiği deneyimleri ve GAP-TEYAP ile eğitim ve yayım alanındaki deneyimlerinden hareketle; bölgede etkili, uygulanabilir, sürdürülebilir ve insan kaynağını öne alan, onun refahını hedefleyen bir anlayışı hâkim kılacak bir yayım modelinin ortaya konulmasının gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucu; “Bölgede, kendi kendine yardım prensibi ile çalışacak, çiftçi örgütlerine dayalı çoğulcu ve talep yönlendirmeli bir yayım modelinin sorunların çözümünde etkin ve uygun olacağı ve bu şekilde tarımsal gelişimin ivme kazanacağı kanısına varılmıştır.”

Bu kapsamda “GAP TEYAP-Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli” Aralık 2013 ‘ de onaylanarak, Ocak 2014 ‘ de model uygulama planı dahilinde faaliyetlere başlanmıştır.

GAP – TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ (GAP TEYAP)

PROJE FİNAL RAPORU

RAPOR DÖNEMİ : 2013 Yıl Sonu (15 Nisan 2011 – 31 Aralık 2013)
RAPORLAMA TARİHİ : 15 Kasım 2013

1. GİRİŞ

Bilgi ve teknolojinin yaşama uygulanabilmesi, çeşitli sektörlerde ve uluslararası alanda kendini gösteren önemli bir faktördür. Teknolojik gelişmelerin ekonomik gelişmeden 4-5 kat hızla gerçekleştiği ve uluslararası rekabetin hızlandığı bilinmektedir (Erol, 1995). Bu denli teknolojik gelişme hızına ekonominin sektörleri ve toplumsal değişim ayak uyduramazsa, verimlilik, uluslararası rekabet, toplumsal refah gibi konularda sıkıntılarla karşılaşılacağı açıktır.

Tarım sektörünün, sınırlı doğal kaynakları kullanarak, her yıl 100 milyon artan dünya nüfusunu beslemek durumundadır (Trail, 1993). Bu gerçekleştirilirken, yeter miktarda ve kalitede üretim ile üretimin bölgelere eşit dağıtımı dikkate alınmak zorundadır. Tarımda verimlilik artışının her iki sorunu da çözebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle bilgi ve teknoloji verimliliğin ve kalkınmanın anahtarı olarak görülmektedir. Sözgelimi; ABD'de 1940-1980 yılları arasında başlıca 17 tarım ürününün üretim alanlarındaki % 3'lük bir artışa karşın, üretim miktarlarında % 142'lik artış gerçekleştirilmiştir. Bu sonuçta en önemli etkenler teknolojik yenilikler ve bunların kırsal kesime ulaştırılması olarak belirtilmektedir (Borlaug and Dowswell, 1988). Ancak, birçok bölgede/ülkede yeni teknolojilerin varlığına rağmen bunların çiftçilere ulaştırılmaması sonucu elde edilebilecek verim ile çiftçilerin elde ettikleri verim arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır (Arnon, 1989). Bu nedenle tarımsal gelişme yeni teknolojilerin üretilmesi ve aynı zamanda çiftçiler tarafından kullanılmasına bağlı görülmektedir (Suits, 1990). İçerik ve transferindeki gelişmeler sonucu bilgi tarımsal üretim faktörü ve kırsal kalkınmanın anahtarı olarak gösterilmektedir (Rolls et al, 1994; Balit, 1993).

Günümüzde tarım sektöründe çiftçiler, yayımcılar, araştırmacılar, ürün alıcıları, girdi satıcıları, politika koyucular, tüketiciler, çevre dernekleri gibi kamu çok farklı kesimlerden farklı beklentilere sahip farklı aktörler yer almaktadır. Söz konusu aktörlerin etkinlikleri, birbirleri ile iletişimleri ve uyumu tarımsal gelişme için önemli bir zorunluluktur.

Çeşitli uluslararası anlaşmalarla (Uruguay Round' u gibi), tarım ürünlerindeki gümrük duvarlarını kaldırma çabaları (Anonymous, 1994) ülkeler arasındaki rekabeti arttırmaktadır. Yakın bir gelecekte ürünlerin serbest dolaşımı ve tarım desteklerinin sınırlandırılması ve aşamalı bir şekilde kaldırılması hedeflenirken, tarımsal araştırma ve yayım hizmetleri kırsal kesim için en önemli destek olarak görülmektedir. Beklenen desteğin sağlanabilmesi yayım ve araştırma çalışmalarının etkinliğine bağlıdır.

Geleneksel tarım ve yayım eğitimi ile geçen yüzyılda üretim ve kırsal kalkınmaya hizmet verilmiştir. Günümüzde bilgiye dayalı dünyada uluslararası piyasalarla eğitim ve araştırma yardımı ile rekabet edileceği belirtilmektedir (Van der Bor, Brydan, Fuller, 1995; Csaki, 1999). Tarım sektöründe üretim teknikleri önemli kalmakla birlikte insan kaynaklarını geliştirme, sürdürülebilir kalkınma ve küreselleşme sonucu yapıda farklı aktörlerin etkileşimi (Whitemore, 1995; Csaki, 1999; Maguire, 2002), gibi gelişmeler yaşanmakta kırsal kesimde anılan değişimin üstesinden gelinmesinde tarımsal yayıma önemli roller düşmektedir.

Diğer yandan çevre koruma, dış ticaret, bilginin önemli üretim faktörü olarak görülmesi, insan kaynaklarının geliştirilmesi gibi sosyo-ekonomik beklentiler çeşitli konularda ve farklı aktörlerle kırsal kesime hizmet verilmesini gerektirmektedir. Gelişmeler tarımsal yayımda yerel, çoğulcu ve özellikle de finansman stratejisi açısından maliyeti paylaşımcı mekanizmaların oluşmasına da yol açmıştır (Alroe and Kristansen, 2002; Rivera, 2001; Dinar and Keynan, 2001; Blaikie, et al., 1997; Wagemans, 1995; Sattuci, 1993; Rossert and Benjamin, 1993). Değişime ayak uydurabilmesi için yayımın yapısında da bölgelerin koşullarına göre yerelleşme, özelleşme, çoğulculuk, müşteri yönlendirmesi, katılımcılık gibi yapısal değişimlerden söz edilmektedir (Wagemans, 1995; Röling 1989).

Bilindiği gibi tarımsal yayım kırsal kesimde yaşayanların yaşam düzeylerini yükseltmek için yapılan yetişkin eğitimi çalışmalarıdır. Yayımda yeniliklerin yayılması ve kırsal kesimde davranış değişikliğinin sağlanması en önemli hedefler olarak görülmektedir. Binlerce yıldır tarımsal üretimin yapıldığı, hatta yeryüzünde bazı tarımsal uygulamaların ilk kez görüldüğü Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yüzlerce yıldır süregelen tarımsal üretim sistemi sulama ile birlikte köklü değişikliklere uğrayacaktır. Bu aşamada kuru tarım sisteminden sulu tarıma geçecek olan çiftçilerin yapılan yatırımlardan en iyi şekilde yararlanabilmesi için bu değişim sürecinde özellikle tarımsal yayımın önemi artmaktadır. Özellikle GAP kapsamında sulanan arazi miktarının GAP Eylem Planı ile birlikte hızlandırılması ve sürekli artması sonucunda sulu tarım konusunda bölge çiftçisinin yapacağı yanlış uygulamalar kırsal kesimde yaşam düzeyinin yükseltilmesi gibi hedeflere ulaşılmasının önünde en önemli tehdit olarak görülmektedir. Bu nedenle bölgede sürdürülebilir kalkınmanın omurgasını yayım çalışmaları oluşturmaktadır ve bu amaçla 2011 yılında GAP-TEYAP hayata geçirilmiştir.

Hazırlanan bu proje kapanış raporu, GAP-TEYAP projesi kapsamında Nisan 2011 ve Aralık 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen faaliyetleri kapsamaktadır.

2. GAP TEYAP PROJESİ

Projenin Amacı

Projenin amacı GAP Bölgesi'nde sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliğinin artırılmasına ve bu konuda hizmet veren başta çiftçi örgütleri olmak üzere kurum ve kuruluşların kapasitelerinin artırılmasına katkıda bulunmaktır.

Proje iki temel konu üzerinde durmuştur. Bunlardan ilki bölgede ihtiyaç duyulan tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliğinin artırılması diğeri ise bölgeye uygun kendi kendine yardım prensibi ile çalışan, sürdürülebilir tarımsal yayım ve danışmanlık modelinin/modellerinin belirlenmesidir.

Projenin bütçesi ve süresi göz önünde bulundurularak, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri konusunda hizmet açığının böyle bir proje ile tamamen kapatılması öngörülmemiştir. Proje, bu açığın kapatılması için tespit edilen yetersizliklerin geliştirilecek model/modeller üzerinden nasıl kapatılabileceğini demonstre etme görevini üstlenmiştir.

Projenin Süresi

Fiili olarak 15 Nisan 2011 tarihinde uygulanmasına başlanan projenin normal tamamlanma tarihi 31 Aralık 2012 olup, bu süre 31 Aralık 2013 tarihine uzatılmış ve bu tarihte tamamlanmıştır.

Çalışma Alanı

Proje GAP illerinde uygulanmıştır. GAP Bölgesi'nde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde DSİ tarafından işletmeye açılan yaklaşık 300 bin ha sulama alanı ile GAP Eylem Planına göre sulamaya açılması hedeflenen yaklaşık 800 bin ha alanda seçilen pilot bölgeler projenin çalışma alanını oluşturmuştur.

Projenin Hedef Grubu

Projenin çalışma alanı içerisinde kalan çiftçiler projenin nihai hedef kitlesi olmuştur. Ancak, projenin bu alanlarda tarım yapan tüm çiftçiler ile bire bir çalışması mümkün olmamıştır. Dolayısı ile ileri görüşlü ve karar verici özelliklere sahip yaklaşık 5 000 çiftçi projenin birincil hedef grubunu, bu çiftçilerimizin yakın çevresindeki 15 000 çiftçi ikincil hedef grubu ve onların da etrafındaki 60 000 çiftçinin de üçüncül hedef grubu oluşturması planlanmıştır. Böylece toplam 80 000 çiftçiye doğrudan ulaşılması beklenmiştir.

Birincil hedef gruba tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren kamu yayım elemanları ve tarım danışmanları ile çiftçi örgütlerinde ve serbest piyasada çalışan 500 kişilik uzman veya danışman da ayrıca dâhil edilmiştir.

Projenin Bileşenleri ve Faaliyetler

Proje, dört ana bileşene yönelik aşağıdaki faaliyetleri uygulamıştır.

Bileşen 1. Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren ilgili kurum ve kuruluşların bu hizmeti verme kapasitelerinin geliştirilmesi.

Proje kapsamında yapılan çalıştaylar, çalışmalar ve araştırmalara göre tarımsal eğitim yayım hizmet kalitesinin etkinliğini belirleyen en önemli unsur yeterli sayıda nitelikli yayım personelinin sağlanmasıdır. Bölgede kurum, kuruluş ve STK' lar ile özel sektöre bakıldığında yeterli sayıda nitelikli yayım elemanının olmadığı görülmüştür.

Projenin bileşenlerinden olan ve Bileşen 1 olarak verilen bölümde bu amaçla mevcut yayım elemanlarının yapılan tespitler neticesinde kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla aşağıda yer alan faaliyetler planlanmıştır. Bu vesile ile hem mevcut teknik elemanların kapasiteleri geliştirilmesi, hem de bölgede farklı konularda çalışma gruplarının oluşturulması, ilgili kurum ve kuruluşlarda kilit personellerin belirlenmesi planlanmıştır.

- Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi.
- İşletme, Bakım ve Yönetim (İBY) ve Grup Oluşturma Eğitimleri
 - Sulama Yönetimi Eğitimi
 - Sulama Yönetimi Teknik Gezisi
 - Su Dağıtım Görevlileri Eğitimi
 - Sulama Birlik Başkanlarına Eğitim ve Teknik Gezi
- Grup Oluşturma Eğitimleri
- Sulama Metotları Projelendirme ve Sulama Zamanı Planlaması (SZP) Eğitimleri
 - Sulama Yayımcı Temel Eğitimi
 - Sulama Metotları Eğitimi
 - Sulama Yöntemleri Projelerinin ve Sulama Programının Hazırlanması Eğitimi
- Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları Eğitimleri
 - Organik Tarım Uygulamaları Ön Eğitimi
 - İyi Tarım Uygulamaları Ön Eğitimi
 - Organik Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimi
 - İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimi
- Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi
- Tarımsal Mekanizasyon Eğitimi
- Yurtdışı Teknik Gezi ve Eğitimler
 - Sulama Yönetimi Eğitimi

- Tarımsal Yayım ve Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi
- Çiftçi Örgütlenmesi, Tarımsal Hibe, Teşvik ve Kredi Eğitimi
- İyi Tarım Uygulamaları Eğitimi
- Sulama Sistemleri Teknolojisi Eğitimi
- Organik Tarım Uygulamaları Eğitimi
- Bölge İçi Talebe Dayalı Teknik Gezi ve Eğitimler
- Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimleri
- GAP Köşesi Oluşturma
- GAP Kütüphanesinin Elektronik Ortama Aktarımı
- Yayınlar
- Makine ve Ekipman Alımları

Bileşen 2. Çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin artırılması.

Bölgede sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda faaliyet gösteren çiftçiler ve çiftçi örgütlerini sulama ve sulu tarıma hazırlamak, sulu tarım teknolojileri ve tarımsal yenilikler konusunda farkındalık yaratmak amacıyla aşağıdaki faaliyetlerin uygulanması planlanmıştır.

- Çiftçi Teknik Gezileri
 - Sulama Sistemleri ve İBY
 - Sebzeçilik
 - Meyvecilik
 - Tarımsal Mekanizasyon ve Toprak İşleme
 - Tarla Bitkileri
- Alternatif Ürün Yetiştiriciliği Demonstrasyonları
 - Meyvecilik Tesis
 - Meyvecilik Bakım
 - Sebzeçilik
 - Tarla ve Süs Bitkileri
- Sulama Sistemleri Demonstrasyonları
 - Mini Sulama Yöntemleri
 - Kapaklı Karık Sulama Yöntemi
 - Yağmurlama Sulama Yöntemi
 - Damla Sulama Yöntemi
 - Yağmurlama Sulamada Tamburlu Sulama Yöntemi
 - Basınçlı Sulamalarda Filtrasyon
- Hayvancılık Demonstrasyonları
- İyi Tarım Uygulamaları Eğitimleri
 - İyi Tarım Uygulamaları Yurt İçi Eğitimleri
 - İyi Tarım Uygulamaları Yurt Dışı Eğitimleri
- Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi
- Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Teknik Gezisi
- Genç- Önder Çiftçi Eğitimleri
- Tarla Günleri

- Köy Toplantıları
- Bölge İçi Talebe Dayalı Gezi ve Eğitimler
- Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimleri
- GAP Köşesi Oluşturma
- GAP Kütüphanesinin Elektronik Ortama Aktarımı
- Yayınlar
- Makine ve Ekipman Alımları

Bileşen 3. Kurum ve kuruluşlar arasında tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri açısından koordinasyon sağlanması ve farkındalığın artırılması.

Doğrudan ya da dolaylı olarak birçok kurum ve kuruluşun görev alanına giren tarımsal eğitim ve yayım hizmetinde, bu çoğulcu yapının doğurduğu bilgi kirliliği ve karmaşanın yanı sıra kaynak ve zaman israfını önlemek ve projenin geniş kitlelere tanıtımını yapmak amacıyla aşağıdaki faaliyetlerin uygulanması planlanmıştır.

- PYK ve PUK Toplantıları
- Proje Yönetimi Teknik Gezisi
- Çalıştay ve Toplantılar
- Ürün İşleme Örnek Tesislerin Projelendirilmesi
- Sulama Konulu Eğitim Filmleri Hazırlama
- Tanıtım Amaçlı Sponsorluk
- Promosyon Malzemeleri
- Bilbord, Afiş ve Broşürler
- GAP TEYAP Web Sayfası Tasarımı
- Ulusal Tanıtım Toplantısı

Bileşen 4. GAP Bölgesi'nde sürdürülebilir ve kendi kendine yardım prensibi ile çalışan bir tarımsal eğitim ve yayım modeli/modellerinin geliştirilmesi.

GAP Bölgesinde ihtiyaç duyulan etkili, sürdürülebilir bir tarımsal eğitim ve yayım modeli geliştirme çalışmasının altında aşağıdaki faaliyetlerin uygulanması planlanmıştır.

- Tarımsal Yayım Modeli Grup Oluşturma
- Tarımsal Yayım Modelleri Eğitimi
- Model Oluşturma Çalıştayları
- Model Oluşturma Toplantıları

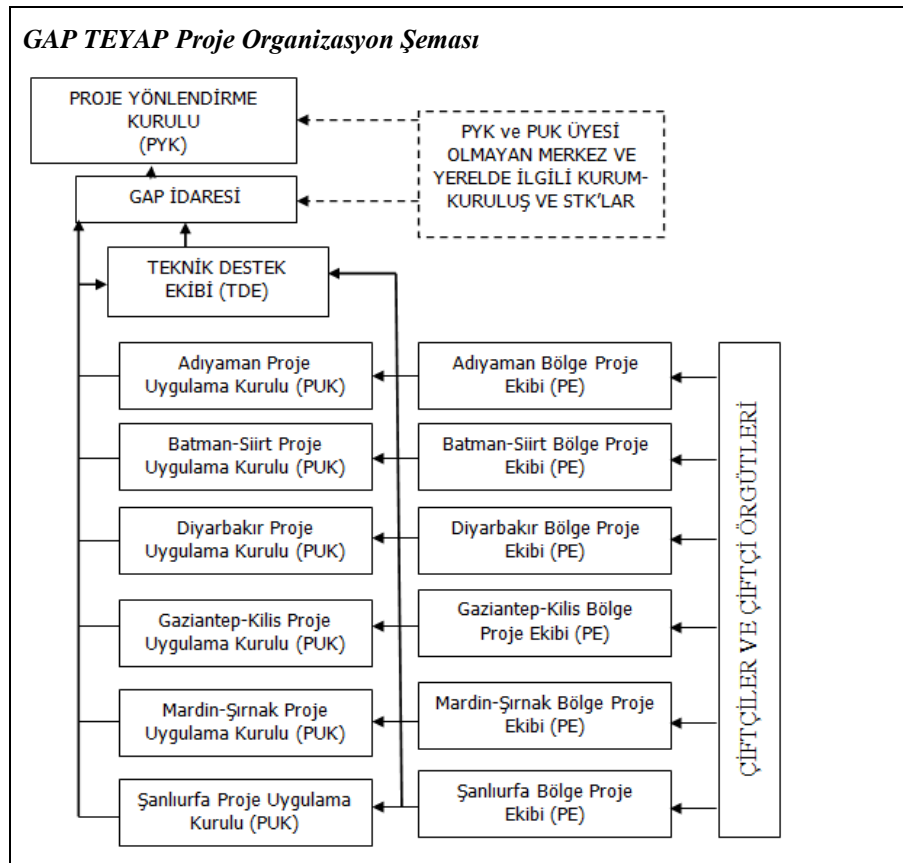
Proje Organizasyonu ve Yönetim

Proje, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Koordinatörlüğünde, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile birlikte yönlendirilmiş ve bu kuruluşların yerel teşkilatları, bölgedeki Ziraat Fakülteleri, Araştırma Enstitüleri ve çiftçilerin bağlı oldukları STK'lar ile birlikte uygulanmıştır.

Programın bölge düzeyinde uygulanmasına yönelik olarak ihtiyaç duyulan merkezi karar alma ve yönlendirme işlevini yerine getirmek üzere “Proje Yönlendirme Kurulu” (PYK) oluşturulmuştur. PYK, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı yetkilileri tarafından temsil edilen bir kuruldur.

Proje bölge ofislerinin bulunduğu illerde DSİ Bölge Müdürlükleri, Tarım İl Müdürlükleri, Ziraat Fakülteleri, Araştırma Enstitüleri, pilot alanlardaki çiftçilerin ağırlıklı üye olduğu STK’ lar ve varsa sulama birliği/kooperatif başkanları ile TDE’ nin de üye olduğu “Proje Uygulama Kurulları” (PUK) oluşturulmuştur.

Projenin koordinasyonu ve izleme-değerlendirmesini yürütmek üzere GAP İdaresi bünyesinde Proje Koordinasyon Birimi kurulmuştur. Projenin ihtiyaç duyduğu teknik destek ile faaliyetlerin planlanması ve izleme-değerlendirilmesi Şanlıurfa ilinde farklı disiplinlerde 6 uzmandan oluşturulan Proje Teknik Destek Ekibi, projenin saha çalışmaları ise 6 GAP ilinde farklı disiplinlerde 5’ er uzmandan oluşturulan Proje Ekpleri tarafından yürütülmüştür.

Proje Ofisleri

RESİM 1

Personel

Hizmet alımı marifetiyle Nisan 2011 tarihi itibarıyla Proje kapsamında 6 ilde (Şanlıurfa, Adıyaman, Gaziantep, Batman, Diyarbakır ve Mardin) proje ofisleri kurularak gerekli donanım sağlanmıştır. Her ofise arazi çalışmalarını yürütmeleri için ikişer adet araç tahsis edilmiştir. Tüm ofislerle ilgili iletişim hatları (telefon, internet vs.) tamamlanmış, büro-ofis demirbaşları (bilgisayar, masa, sandalye, dolap vs.) ile genel kırtasiye ve hizmet malzemeleri temin edilmiştir.

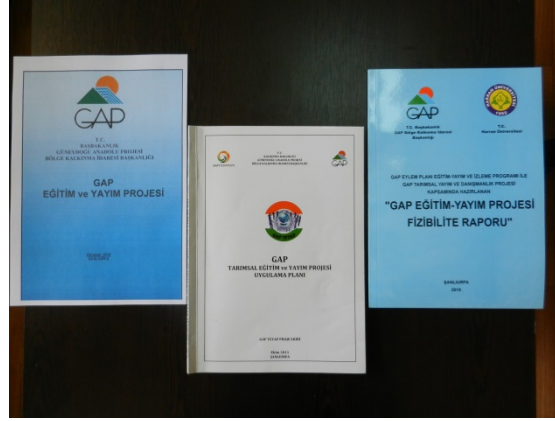
Proje faaliyetlerini yürütmek için hizmet alımı marifetiyle GAP bünyesinde ve merkezi Şanlıurfa ilinde 7 kişiden oluşan bir Teknik Destek Ekibi (TDE) ile 6 GAP ilinde, her birinde 6' şar adetten toplam 43 kişiden oluşan İl Proje Ekipleri oluşturulmuştur. Ayrıca, proje kapsamında zaman zaman kısa dönemli uzman istihdam imkânı sağlanmıştır.

GAP TEYAP – Planlanan Personel Dağılım Tablosu

Pozisyon	TDE	Adıyaman	Batman	Diyarbakır	Gaziantep	Mardin	Şanlıurfa
Ekip Lideri	+	+	+	+	+	+	+
İşletme, Bakım, Yönetim	+						
Sosyolog	+						
Sulama	+	+	+	+	+	+	+
Bitki Yetiştirme	+	+	+	+	+	+	+
Hayvancılık		+	+	+	+	+	+
Tarım Ekonomisti	+	+	+	+	+	+	+
Yönetici Asistanı	+	+	+	+	+	+	+
Kısa Dönem Uzman	+	+	+	+	+	+	+

3. PROJE ÖN HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

İl proje ofislerinin kurulup donatılmaları, PE ve TDE personelinin büyük oranda istihdamı ile proje 15 Nisan 2011 tarihi itibarıyla uygulamaya başlanmıştır. Proje koordinasyon birimince proje ekibine projenin ortaya çıkışı, gerekçeleri ve GAP bölgesinde sulanabilir alanlarda yaşanan sorunlar, mevcut eğitim-yayım çalışmaları, yayım projesi fizibilite raporu ve proje hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra proje planlama ve uygulama çalışmalarına başlanmıştır. Bu ön dönemde gerçekleştirilen faaliyetler şu şekilde sıralanabilir;

RESİM 2

Faaliyet 1: Mevcut Durumun Analizi

Projenin ilk gününden başlayarak proje alanında kurum ve kuruluşlar ile çiftçi ziyaretlerine başlanmış ve bu dönemde 9 ilde mevcut 294 kurum- kuruluş 915 kez ziyaret edilmiş ve 2 091 çiftçi ile görüşülmüştür. Proje ekibi, kurum, kuruluş ziyaretleri ve çiftçi görüşmelerinde projeyi ve kendilerini tanıtarak, proje ile ilgili bilgi vermiş, proje kapsamında katkılar talep edilmiş, kurum kuruluşlardaki yayım elemanları ile görüşülerek kapasiteye ilişkin mevcut kişi ve kurumlarla ilgili bilgi alınmış, muhtelif tarımsal konularda yayım ve eğitim çalışmaları yapılmış ve hedef alanda yer alan kurum-kuruluşların alt yapısı gözden geçirilmiştir.

RESİM 3

Ağustos 2011 tarihine kadar öncelikli alanlardaki yayım elemanları ve çiftçilerle anket çalışmaları yapılmıştır. Bu anket çalışmaları 9 il, 54 ilçe ve 532 köyde, tarımla ilgili 133 kurum, 161 sivil toplum örgütü, 873 yayım elemanı ve 1 819 çiftçide gerçekleştirilmiştir.

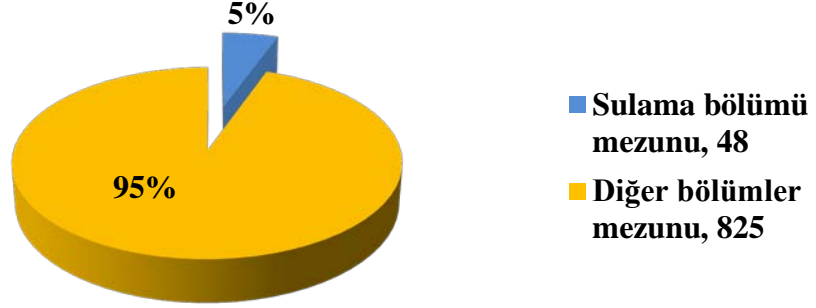

RESİM 4, RESİM 5

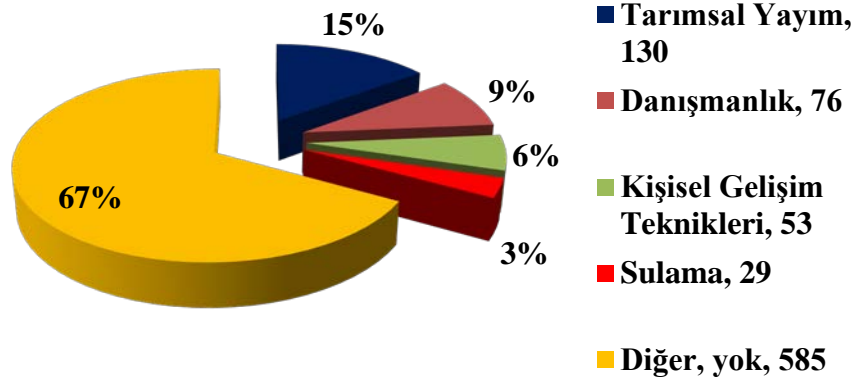
Anket çalışmalarından çıkan bazı önemli sonuçlar şunlardır;

- Bölgede mevcut kurum-kuruluş ve serbest çalışan yayım elemanı sayısının toplamı 1 017 dir. Bu toplam içerisinde serbest çalışan yayım elemanı sayısı sadece 142 olup, % 14 gibi oldukça düşük bir orandadır. Toplam yayım elemanı sayısının büyük bir çoğunluğunu tarım teşkilatının il-ilçe müdürlüğünde TARGEL kapsamında çalışan elemanları oluşturmaktadır.
- Anket yapılan 294 kurum-kuruluş ve sivil toplum örgütünden sadece 14 tanesinin (% 5) kütüphanesi bulunmaktadır. Kütüphanesi olanların büyük bölümünün de mevcut yayınları nitelik ve nicelik açısından yetersizdir.
- Kurum-kuruluş ve sivil toplum örgütleri içerisinde özel çiftçi eğitim-yayım faaliyeti yürütenlerin sayısı sadece 56 (% 19) olup, bu rakamın büyük bir çoğunluğunu da tarım teşkilatının il-ilçe müdürlükleri oluşturmaktadır. Kuruluş kanunlarında yer almasına rağmen sivil toplum kuruluşlarının hemen hemen hiç birisi özel bir çiftçi eğitim-yayım faaliyeti yürütmemektedir.
- Anket uygulanan 873 tarımsal yayım elemanından 48'i (% 5) Ziraat Fakültelerinin Sulama Bölümü mezunu olup, 873 yayım elemanının sadece 29' unun (% 3) sulama konusunda hizmet içi eğitim aldığı, 103 teknik elemanın sulama konusunda eğitim talebi olduğu belirlenmiştir.
- Anket uygulanan 1 819 çiftçinin 112'si sulama ile ilgili bir eğitim almış olup, 949 çiftçinin sulama konusunda eğitim talebi olduğu belirlenmiştir.
- Anket uygulanan 1 819 çiftçinin 1 046'sı çiftçi gözü ile en önemli sorunlar arasında su sıkıntısı, su yetersizliği ve düzensiz su dağıtımını olarak ifade ettiği sulama yönetimindeki sorunlar olarak belirtmiştir.

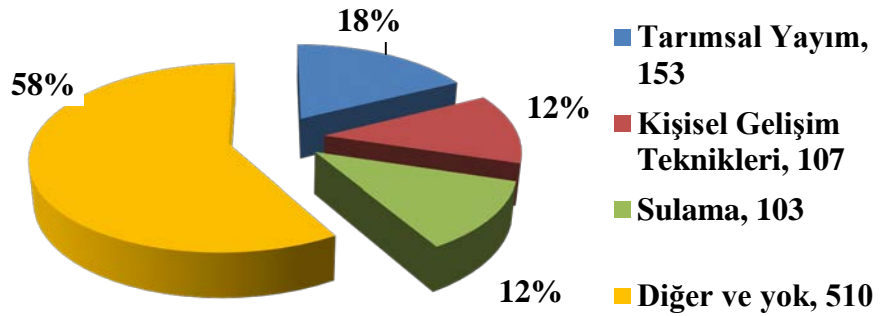
Sulama Bölümü Mezunu Yayın Elemanı Sayısı

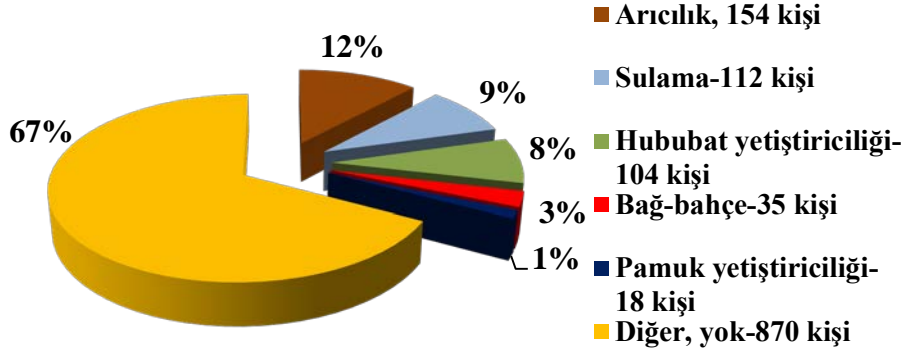
Yayın Elemanlarının Aldığı Eğitim Konuları

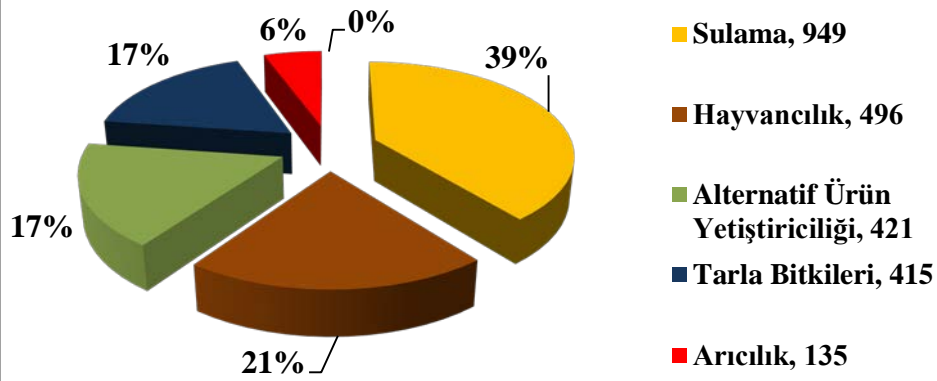
Yayın Elemanlarının Talep Ettiği Eğitim Konuları

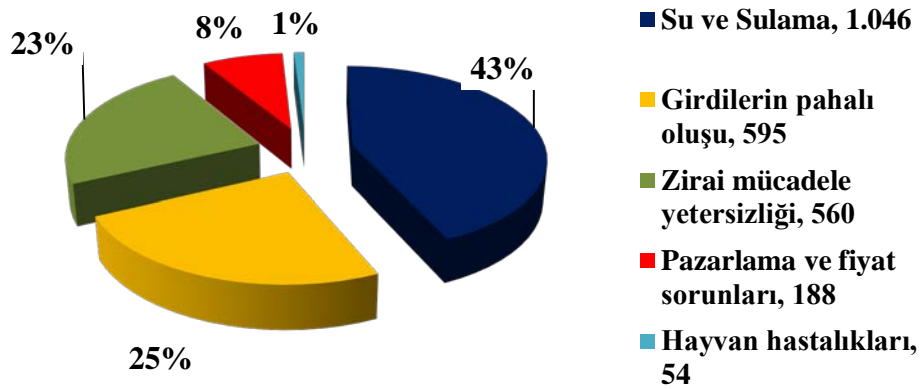
Çiftçilerin Aldığı Eğitim Konuları

Çiftçilerin Talep Ettiği Eğitim Konuları

Çiftçiler Gözünde En Önemli Tarımsal Sorunlar

Bölgede yapılan incelemeler neticesinde bölgenin tarımsal durumu hakkında tespit edilen genel görüşler aşağıdaki gibidir:

Bitkisel Üretim Sektörü

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplam arazi varlığının (7.5 milyon ha) % 43.6'sı bitkisel üretim (3 140 100), % 29.4'ü çayır-mera (2 214 473) ve % 19.2'si orman-fundalık (1 451 185) arazisidir.

Yıllar bazında Bölgede yetiştirilen ürünlere bakıldığında yoğun olarak 1990'lı yıllara kadar buğday, arpa ve mercimek ekildiği görülmektedir. Bunu pamuk, nohut ve sebzeler izlemektedir.

Bölgede 1995 yılından itibaren sulamanın başlamasıyla birlikte kuruda yetişen arpa, mercimek, buğday, nohut ekiliş alanlarının düştüğü, buna paralel olarak da sulamaya açılan alanlarda pamuk, mısır ve sebze ekiliş alanlarının arttığı görülmektedir.

Bölge'de sulu tarım alanlarındaki ürün deseninde pamuk başlıca ana üründür. Bu alanların % 66'sında pamuk üretimi yapılmaktadır. Bunun nedeni yüksek katma değere sahip olması ve diğer ürünlere göre organize satış piyasalarına sahip bulunmasıdır.

GAP Bölgesi, Türkiye pamuk üretiminin yarısından fazlasını (% 55), kırmızı mercimeğin % 98'ini, antepfıstığının % 87'sini, arpanın % 23'ünü, buğdayın % 18'ini ve mısırın % 12'sini karşılamaktadır.

Harran Ovasında 2008-2009 üretim yılında % 50 buğday, % 48 pamuk, toplamda % 2 sebze, meyve, baklagiller, susam, bağ, zeytinlik, birinci ürün mısır ile % 27 ikinci ürün mısır tarımı yapılmıştır.

Ülkemizde etkin bir üretim planlaması ve yönlendirmesinin bulunmayışından kaynaklanan problemler bazı yıllar üretim fazlası bazı yıllarda da üretim eksikliğine neden olmaktadır. Arazilerin miras yoluyla bölünmesi üretim alanlarını küçültmekte bu da verimliliği olumsuz yönde etkilemektedir. Sebze ve meyve üretiminin küçük ve dağınık birimlerde gerçekleşmesi nedeniyle finansman sıkıntısı içerisinde olan üreticiler yeni teknolojilerden yararlanamamaktadır.

Üreticiler girdilerin yüksekliği ve ürün fiyatlarının düşüklüğü nedeniyle kaliteli ve standartlara uygun üretime yönelememekte ve biyolojik üretim metotlarını kullanamamaktadır. Bu da pazara yönelik üretim yapılmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Üretimde gübre ve zirai ilaçların bilinçsiz kullanımını ihracatımızı olumsuz etkilemektedir. Uluslararası standartlara ve tüketici tercihlerine uygun üretim yapılmaması, rekabette zorlanmaya neden olmaktadır. Özellikle meyvecilikle ilgili tarımsal sanayi işletmeleri yetersizdir.

GAP Bölgesi'nde Tarım Alanlarının Kullanım Durumu (2010)

SIRA NO	İLİN ADI	1163 S.K. KAPS. TARIMSAL KOOP.		1581 S.K. KAPS. TARIM KREDİ KOOP.		5200 S.K. KAPS. ÜRETİCİ BİRLİKLERİ		4631 S.K. KAPS. ISLAH AMAÇLI YETİŞTİRİCİ BİRLİKLERİ		6964 S.K. KAPS. ZİRAAT ODALARI	
		Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Üretici Brl. Sayısı	Üye Sayısı	Yet. Birliği Sayısı	Üye Sayısı	Z. Odası Sayısı	Üye Sayısı
1	Adıyaman	64	4.479	10	6.612	2	546	3	1.276	8	50.344
2	Diyarbakır	176	Eyl.73	6	4.404	6	387	3	3.599	11	54.787
3	Gaziantep	40	2.601	16	10.378	0	0	2	2.391	8	55.241
4	Mardin	49	3.296	5	3.475	1	36	3	4.624	9	37.007
5	Siirt	17	976	69	677	4	138	3	3.527	4	13.901
6	Şanlıurfa	100	4.632	13	8.725	2	49	3	250	11	61.816
7	Batman	36	1.865	2	1.305	2	33	3	316	5	52.303
8	Şırnak	30	Oca.46	28	98	1	68	1	290	6	13.385
9	Kilis	28	2.427	3	Şub.52	1	96	2	572	3	10.463
TOPLAM		540	31.466	152	38.194	19	1.353	23	16.845	65	349.247

Kaynak: GAP BKİB, 2010

Bölgede fidan ve fide üretimi yapan büyük kapasiteli özel sektör ya da kamu kuruluşunun olmaması önemli bir eksikliklerdir.

Örgütlenme bilincinin zayıf olmasından dolayı üretici birlikleri kurulamamıştır. Ürün bazında üretici birliklerinin olmayışı, üretimden pazarlamaya kadar kesintisiz bir organik bağın temini noktasında mevcut sorunların devam etmesine sebep olmaktadır. Üreticilerde bölgesel düzeyde ve ürünler bazında örgütlenme eksikliği, ürünlerin pazarlanması sırasında çiftçilerin muhatap (alıcı) bulamaması ve dolayısıyla sürekliliğin sağlanamaması, çiftçilerimizin az da olsa pazar sorunu olmayan ürünlere doğru yönelmesi mono-kültür tarım yapılması sonucunu doğurmaktadır.

Bitkisel Üretim Kapsamındaki Başlıca Problemler:

- Çiftçi örgütlenmesinin zayıf oluşu,
- Soğuk hava depolarının yetersizliği ve depolamadaki iptidai uygulamalar,
- Antep fıstığı, nar, biber, mısır, zeytin, üzüm, pamuk gibi ürünlerde tasnif ve paketleme tesislerinin eksikliği,
- Gübreleme konusunda toprak tahliline dayanmayan yetersiz ve hatalı gübre kullanımı,
- Üniversite-Araştırma Enstitüsü-Tarım İl Müdürlüğü üçgeninde, yerinde ve yeterli bilgi alışverişinin sağlanamaması neticesinde yeni çeşit ve üretim tekniklerinin çiftçiye ulaştırılamaması ya da yaygınlaştırılamaması,
- Sulama tekniklerindeki yanlışlık sebebiyle erozyon sorunu,
- Sertifikalı tohumluk kullanımının yaygın olmayışı,
- Tohum temininde karşılaşılan güçlükler, dolayısıyla rasgele tohumluk teminiyle beraber hastalık ve zararlıların temiz alanlara bulaşması,
- Tarıma elverişli arazilerin sanayileşme, iskân ve diğer sebepler yüzünden tarım dışı ve parçalı kullanımı,

- Bölgede yerel çeşitlerin muhafaza edilememesi, ıslahı ve yaygınlaştırılması için yeterli çalışma yapılmaması şeklinde sıralanabilir.

Sulama ve Sulu Tarım

GAP eylem planı çerçevesinde sulamaya açılmış (yaklaşık 300 000 ha) ve açılacak (800 000 ha) alanda, tarımsal üreticilerin doğal kaynakları koruyarak sürdürülebilir üretim yapmaları gerekmektedir. Bu kapsamda mevcut kaynak potansiyelinin en uygun koşullarda değerlendirilmesi için çiftçi eğitimi ve tarımsal danışmanlık faaliyetlerinin daha geniş alanlara yayılmasını ve yeni yayım modelleri geliştirilerek yayımın etkinliğinin artırılması söz konusudur.

Sulamadan beklenen başarı, konunun iyi bilinmesine ve doğru uygulanmasına bağlıdır. Ancak sulama; uygun yöntemin seçilmesi, sistemin planlanması ve projelendirilmesi, kurulması ve işletilmesi gibi geniş bir alanı kapsamaktadır. Diğer taraftan günümüzde stratejik bir önem kazanan suyun, etkin ve yüksek bir uygulama randımanı ile kullanılması zorunludur.

DSİ sulamalarının tamamına yakın bölümü, Türkiye'nin diğer bölgelerinde olduğu gibi suyu kullanan çiftçilerimizin oluşturduğu sulama birliklerince yönetilmektedir. Birlikte iş yapabilme kapasitesinin ve örgütlenmenin yetersiz olduğu bölgemizde sulama birlikleri kendilerinden beklenen görev ve sorumluluklarını bilgi yetersizliği ve hizmet ettiği kesimlerin etkin kontrolü olmaması nedeniyle yerine getirmemektedir. Hedef kitle olan çiftçiler; hak ve sorumluluklarını bilmediklerinden, kendilerinin oluşturdukları sulama birliklerini denetleyememektedir. Bu da; fiziki altyapının fonksiyonlarını yıldıran yıla geometrik dizin halinde yitirmesine, toprak kaynaklarının yüksek taban suyu, erozyon ve nispeten tuzluluk nedeniyle verimliliğinin kaybolmasına ve suyun üretim gücünden optimum olarak yararlanılmamasına neden olmaktadır.

Tarımsal üretimde su kullanım etkinliğinin artırılabilmesi uygun sulama sistemlerinin kullanılmasıyla mümkündür. Günümüzde damla sulama ve yağmurlama sulama sistemleri en yüksek su uygulama randımanına sahip olan sistemlerdir. Yağmurlama ve Damla sulama yöntemi, arındırılmış suyun ve gübrenin damlatıcılar-yağmurlama başlıkları aracılığı ile çok küçük fakat sürekli bir akış veya damlalar halinde toprak yüzeyine ya da içerisine verildiği yöntemdir. Bu sulama yöntemlerinde amaç, bitki ve toprak yüzeyinden olan evapotranspirasyon ile kaybolan nemin, sürekli ve kullanılabilir nem düzeyinde kalmasını sağlamaktır. Bu nedenle, basınçlı sulama yöntemlerinden damla sulama yöntemi; bitkinin yalnızca kök bölgesine, yağmurlama sulama yöntemi ise arazinin tamamının ancak yeteri kadar sulanmasını amaçlayarak toprakta istenen düzeyde nemin tutulması temel prensibi ile uygulanmaktadır.

GAP Bölgesi'nde sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliğinin artırılmasına ve bu konuda hizmet veren başta çiftçi-çiftçi örgütleri olmak üzere kurum ve kuruluşların kapasitelerinin artırılmasına yönelik etkin

sulama yayımcı ve teknik eğitimlerin demonstrasyonlarla desteklenerek gerçekleştirilmesi sürdürülebilir bir katkı sağlayacaktır.

Proje, GAP illerinde uygulanmıştır. Bu nedenle GAP Bölgesi' nde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde DSİ tarafından işletmeye açılan 300 bin ha sulama alanı ve önümüzdeki bir kaç yıla kadar sulama imkânına kavuşacak yaklaşık 800 bin ha alan içinde kalan çiftçilerimiz ve bu çiftçilerimizin oluşturmuş olduğu ya da oluşturacağı çiftçi örgütleri projenin nihai hedef kitesidir. Tabi bu hedef kitleye, modern tarımsal üretim teknikleri bilincinin aşılması ve kullanmaya teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu husustaki esas görevde, bölgede faaliyet gösteren tüm tarımsal kurum-kuruluşlardaki veya serbest çalışan teknik elemanlara düşmektedir. Özellikle sulama yayımcı teknik personelin bilgi ve beceri olarak donanımlı olması şarttır. Dolayısıyla, proje nihai hedef kitesi olan çiftçilerimizin modern tarımda sürdürülebilir bir faaliyet yapabilmeleri; ancak tarımsal yayımcı personelin bölgesel etkinliği ile olur. Bu etkinliği sağlamak amacı ile de yayımcı personel, kapasitesini arttırmak önemli bir hedef lokomotifimiz olmaktadır.

GAP TEYAP kapsamında proje sahasında 873 tarımsal yayımcı ve 1 819 çiftçi ile ihtiyaç analizi anketleri yapılmıştır. Bu anketlerin değerlendirilmesi sonucu sulama ve su yönetimi ile ilgili şu hususlar ortaya çıkmıştır:

- Anket uygulanan 873 tarımsal yayım elemanının 48' inin sulama bölümü mezunu olduğu, 29' unun sulama eğitimi aldığı ve 103' ünün sulama eğitimi almak istediği belirlenmiştir.
- Anket uygulanan 1 819 çiftçinin 112' si sulama ile ilgili bir eğitim aldığı ve 949' u sulama eğitimi almak istediğini ifade etmiştir.
- Anket uygulanan 1 819 çiftçinin 1 046' sı çiftçi gözü ile en önemli sorunlar arasında su sıkıntısı, su yetersizliği ve su dağıtımı olarak ifade ettiği su yönetimindeki sorunlar olarak ortaya çıkmıştır.

Uygulanan anketlerden çıkan bu sonuçlar GAP' ta sulamaya açılmış 300 000 hektar ve sulamaya açılacak 800 000 hektar ile ilişkilendirildiğinde su yönetimi ve sulamanın bölgede sürdürülebilir tarım için ne kadar önemli bir konu olduğu açıkça görülür. Anket sonuçları bu gerçekleri teyit etmektedir.

Sulama ve Sulu Tarım Kapsamındaki Başlıca Problemler;

- *Kurumsal kapasite yetersizliği;* GAP' da sulamaya açılmış ve açılacak tarım alanının büyüklüğü dikkate alındığında bölgede çalışan direkt konu uzmanı teknik eleman sayısı (48 Tarımsal Yapılar ve Sulama lisans mezunu) çok yetersizdir. Ayrıca DSİ hariç diğer kurum ve kuruluşlarda sulama uzmanlık alanında doğrudan çalışan teknik eleman sayısı 14' dür. Mevcut sulama uzmanlarının sulama metotları projelendirme, sulama zamanı planlaması, sulama malzeme bilgisi ve proje montaj konularındaki yetersizlikleri, etkin sulama ve sulu tarımda çiftçi uygulamalarını da

olumsuz yönde etkilemektedir. Bölgede modern sulama tekniklerinin yaygınlaşması, sürdürülebilirliği için gerekli sulama yayım tekniklerinin geliştirilmesi için gerekli donanımına sahip teknik eleman koordinasyon grup çalışmamalarının eksikliği fark edilmiştir. Dolayısıyla, sulama yayımcısı teknik elemanlar, çiftçinin konuyu kavrayabileceği düzeyde eğitsel ve uygulamalı sulama faaliyetlerini gerçekleştirmekte zorluk yaşamaktadırlar.

- Çiftçinin etkin sulama ve sulu tarım konusunda eğitimsiz olması nedeniyle yatırım yapmaması: Özellikle 1995 yılından bu güne kadar sulamaya açılmış ve açılacak tarım alanlarındaki çiftçiler de “sulama ve sulu tarım” mantığı “çok su- çok verim” olarak algılanmıştır. Geline nokta, bilinçsiz aşırı sulama ve taban suyu yükselmesi sonucu önemli miktarda tarım arazisi vasfını yitirmiş, “su çok-verim yok” olmuştur. GAP TEYAP kapsamında konu ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda çiftçi bazında sulama ile ilgili 4 temel sorun tespit edilmiştir:

1. Sulamaya açılacak alandaki çiftçilere, inşaat süresi boyunca sulu tarıma geçişte; ürün deseni, alet-ekipman, sulama yatırım ve planlamasına yönelik eğitimsel altyapı, ilgili kurumlar tarafından tam olarak oluşturulmadığından çiftçiler sürdürülebilir sulu tarım yapmamaktadır.
2. Tarla içi uygun sulama metotları ve su uygulama optimizasyonu tam olarak araştırılmadığından veya bilmek istemediğinden sulama yatırımlarından kaçınılmaktadırlar. Diğer bir deyişle, çiftçi bitkisel üretim sürecinde çoğu bilgiyi araştırıp uygulamaya alırken, modern sulama metotları yatırımını göz ardı etmektedir.
3. Çiftçi sulama konusunda teknik ve uygulamalı bilgiyi kurumlarda çalışan ziraat mühendislerinden tam olarak alamadığı için özel sektörüne kendine kılavuz seçmiştir. Ama şu bir gerçektir ki, özel sektör ticari kaygılarını minimize edebilmek için çiftçinin ihtiyaç duyduğu reel sulama yatırımı maksimize etmektedir. Aynı zaman da özel sektör bölge çiftçisine dolaylı sulama yayım faaliyetini yapmakta ancak bu durum çiftçiye ve milli ekonomimize daha pahalıya mal olmaktadır. Netice itibariyle sulama metotlarının uygulanmasına çiftçinin değil özel sektörün bilinci hakimdir.
4. Sosyal ve kültürel açıdan modern sulama metotlarının uygulanması ve çiftçinin verim kaybı yaşama korkusu nedeniyle yaptığı geleneksel sulamadan vazgeçmesi zaman alacaktır.

- Sulama yatırımlarında hibe, teşvik, destek ve kredi mevzuatlarının çiftçiler tarafından tam olarak bilinmemesi: Çiftçi sulama ile ilgili özellikle tarla içi yatırımlarının da % 100 destekli olması beklentisi içerisindedir. Mevcut yasal mevzuatlarda bu durum söz konusu değildir. Çiftçiler eksik veya kulaktan duyma bilgilerle sulama yatırımlarını çoğunlukla zirai sulama kredileri kullanarak yapmaktadırlar. Ancak bu süreç içerisinde pek çok tarla içi sulama yatırımları, uygun olmayan proje çalışmaları ve kontrolsüz uygulama yapılması sonucu çiftçiler zarara uğramaktadır. Bu yanlış uygulamalar diğer çiftçileri de olumsuz

etkilemektedir. Genel olarak çiftçiler bu konu ile ilgili 4 temel sorunla karşı karşıyadır.

1. Çiftçi-özel sektör arasındaki hatalı ticari ilişkiden dolayı birim alan sulama maliyetleri yüksek tutulmaktadır.
 2. Çiftçi, optimal sulama projelendirmesini konu uzmanlığı yetersiz olan kişilere yaptırmakta, ana kalemlerde bilgi eksikliği olduğu içinde projeyi sorgulayamamaktadır.
 3. Özellikle kredilendirmede teminat veya ipotek sorunu yaşamaktadır. Çünkü kredi sağlayıcı kurum ve kuruluşlar geçmiş yıllarda yaşanan olumsuz örneklemeleri baz alarak çoğu bölgelerde tarım arazisini teminat olarak kabul etmemektedirler.
 4. Bu tür mevzuat dahilinde yapılacak sulama proje ve uygulama aşamalarında ilgili kurumlarda yetkili teknik eleman desteği alamadığı gibi hangi sorunlarda hangi kişi veya kuruma gideceğini de bilememektedir.
- Sulama yeni açılmış alanlarda aşırı su ve elektrik kesintileri nedeniyle çiftçinin sulu tarımdan beklentisini kaybetmesi: Özellikle pompaj sulamalarında enerji maliyetlerinin çok yüksek olması çiftçiyi sulamada sıkıntıya sokmuştur. Samsat, Belkıs, Batman Sol sahil ve Buğdayhöyük sulama alanlarındaki çiftçiler son 2 yıldır “su geldi-geliyor” gibi söylemlerle kafaları karışmıştır. Sulama birliklerine olan güven azalmıştır. Sürekli su akışı da sağlanamadığı için çiftçi alternatif ürün desenini ve modern sulama tekniklerini uygulamakta çekinceler yaşamaktadırlar. Bu durum ileriki yıllarda sulamaya açılacak alanlarda da yaşanmaması için ilgili kurum-kuruluşların zamanında olaylara müdahil olması gerekmektedir.

GAP TEYAP kapsamında yürütülen sulama faaliyetlerinin, hangi temeller üzerine kurulduğu ve yürütüldüğü, pilot alanlarla ilgili durum değerlendirmeleri GAP TEYAP sulama uzmanları tarafından aşağıda verilmiştir.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen tüm eğitim ve demonstrasyonlarda çok önemli husus daha dikkati çekmiştir. Yüksek enerji giderleri dolayısıyla yüksek sulama suyu maliyeti olmaktadır. Sulama suyunu kullanıcıları, hacimsel olarak ücret ödemedikleri, modern sulama metotlarına verilen teşvik, destek ve hibelerin sağlıklı bir yasal zemin de verilmediği sürece bütün bu sorunların çözümü zor görünmektedir.

Sulama açısından bölgede karşılaşılan bir sorun da mülkiyet ve toplulaştırma sorunlarıdır. Çünkü sulama bütünsel bir altyapı işidir. Tarla içi sulama yöntemleri de altyapıda tahsis edilen debilere göre planlanır ve uygulanır. Örneğin; Şanlıurfa-Buğdayhöyük sulama sahasında 2012 yılında su gelmesine rağmen planladığımız demonstrasyonları gerçekleştiremedik. Sebebi ise çiftçilerin toplulaştırmayı beklemeleri ve arazilerindeki bitki desenini ona göre planlama istekleridir.

Ülkemizde ve özellikle GAP Bölgesi'nde başta kamu araştırma kurumları ve üniversiteler, sulama, sulama yöntemleri ve farklı sulama sistemlerinin uygulanabilirliği konusunda pek çok araştırma ve çalışma yapmıştır. Tüm bu çalışmalar da farklı sulama sistemlerinde su-verim ilişkileri tespit edilmiştir. Dolayısıyla, sorun karar mercilerin bir an evvel modern sulama sistemlerinin uygulanması konusunda gerekli sulama alt yapılarının buna göre planlanıp uygulanması ve sulama suyunun da kullanılan su miktarına göre ücretlendirilmesi konusunun hayata geçirilmesidir.

Bu konuda örnek alınabilecek bir ülke konumunda olan İspanya' da “ Su Yasası ve Özerk Mahkemesi” vardır. Su kullanıcı örgütleri ile kurumlar ortak bir platformda sulama suyunu hem yönetmekte hem de pazar koşullarına göre ürün plantasyonları yapmaktadırlar. Her çiftçinin o yıl kullanabileceği toplam sulama suyu miktarı (SIRIUS veri yardımı ile) sulama mevsiminden önce bildirildiği gibi sulama mevsimi boyunca da kontrol edilmektedir. Kullanabileceği su miktarını bilen çiftçi artık yetiştireceği ürünü ve o suyu hangi metotla bitkiye vereceğini planlamaktadır ki bu husus da ilgili kuruluşların her türlü teknik desteğini belli bir ücret karşılığında alabilmektedirler. Bu durum doğal bir kaynak olan suyun etkin kullanılmasını sağlamış, en önemlisi de drenaj, tuzluluk ve çoraklaşma gibi geri kazanımı hemen hemen olanaksız olan arazilerin sürdürülebilirliği açısından olumlu sonuçlar ortaya koymuştur. Ayrıca enerji maliyetleri minimize edilmiştir. Yenilenebilir enerji kaynakları sulamada aktif olarak kullanılmaktadır. Bu örnek göz önünde bulundurulduğunda, GAP bölgesinde uygulanabilir benzer bir model üzerinde çok ciddi çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Tüm bu sonuçlar bizi aslında tek bir hedefe yöneltmektedir. Sürdürülebilirlik ki bunu da GAP TEYAP kapsamında yaptığımız çalışmalarda oransal olarak görülmüştür. Ancak, GAP Eylem Planı çerçevesinde sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda, çiftçi ve teknik elemanlarına yönelik doğal kaynakların korunarak tarımsal üretimi sürdürülebilir hale getirebilecek kısa ve orta vadede çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalar da çiftçi örgütleri özellikle sulama birlikleri bünyesinde yoğun olarak gerçekleştirmelidir. Çünkü çiftçi örgütlerindeki zayıf olan tarımsal teknik altyapısının güçlendirilmesi, bağlı olduğu çiftçileri olumlu yönde etkileyecektir. Bu sistem tarımsal katma değer artışı sağlanabildiğinde de kendi kendine işleyen ve arzu edilen bir tarımsal teknik kapasiteye ulaştıracaktır.

Sonuç ve öneriler; sulu tarımda bireysel bazda değil, örgütsel bazda hedeflere daha çabuk varılabilir. GAP TEYAP ile paydaş kurumların koordinasyon ve katılımıyla sulama eksenli faaliyetler hayata geçirilmiştir.

Yapılan çalışmalarda göstermiştir ki, artık enerji gereksinimi olan her sulama sahasının mutlaka tarla içi sulama yöntemleri ile birlikte planlanıp, uygulama yapılması gerekmektedir.

1. Enerji kullanılan tüm sulama sahalarında, tarla içi sulama yatırımlarını; toplu ve % 25 çiftçi katkısı ile devletimiz yapımını yürüterek tamamlaması teşvik açısından önemli olacaktır.

2. Sulamaya açılacak alanlarda proje içerisinde “Sulu tarıma hazırlık eğitim ve yayım faaliyetleri” çerçevesinde bütçe kalemi konarak inşaat aşamasıyla devam etmelidir.
3. Çiftçi katkısı, sulama sistemin aktif olduğu yıldan sonra ki 10 yıl içerisinde taksitle ödenebilmelidir.
4. Tarla içi proje ve uygulaması yapılacak alanlarda ürün plantasyonunu da yapmak zor ama koşullar optimize edilerek en uygun üretim deseni ve ona uygun destek-teşvik yöntemleri ile planlanabilir.
5. Yenilenebilir enerji kullanımı ile özellikle açık kanalet sistemlerin borulu şebeke olarak yenilenmesi, damla sulama da istenen düşük basıncı (0.5-1.5 atm.) elde etmekte daha ekonomik olur.
6. GAP kapsamında orta vade de sulamaya açılacak 1.1 milyon ha alanda mevcut 100 civarında sulama mühendisi sayısı ile teknik altyapı ve uygulama yetersiz olacaktır. Şimdiden bu husus da gerekli çalışmaların bir an evvel başlaması ve yürütülmesi çok önemlidir.

Sanlıurfa Pilot Sahalar;

Ceylan Sulama Birliği sahasında yapılan çalışmalarda, sahanın tamamının kapalı sistem olmasına rağmen sadece en düşük kotlardaki köylere hizmet eden hidrantlarda basınç olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla sahanın tamamında basınçlı sulama yöntemlerini kullanmak ek bir enerji maliyeti harcamadan mümkün gözükmemektedir. Ancak düşük kotlarda yer alan Çanakçı, Pırpır gibi köylerde de basınçlı sisteme rağmen salma sulama yapılmakta ve bu da üst kotlarda suyun tam randımanlı verilememesine neden olmaktadır. Bu köylerde projemiz dahilinde eğitim ve yayım faaliyetleri yapılmıştır. 2013 yılında birliğe Tepedibi, Karpuz ve Üçkonak köylerini kapsayan 3 000 dekar pompaj sulama sahası dahil olmuştur. Özellikle burada birlik ile beraber çiftçileri bilinçlendirme için eğitim düzenlenmiş, sistem ve kullanılması gereken sulama yöntemleri hakkında bilgi verilmiştir. Birliğin isteği üzerine PUK toplantılarımızda alınan karar ile bu 3 000 dekarlık sulama alanının tarla içi basınçlı sulama projesinin yapımında destek verilmiştir. Ancak birlik gerekli maddi desteği başvurduğu kurumlardan alamadığı için gerçekleştirilememiştir.

Kurtuluş Sulama Birliği sahasında yapılan çalışmalarda, sahanın tamamı açık kanal sulama sistemi ile sulanmaktadır. Burada en önemli sorun birlik ile çiftçi arasında kopukluk olmasıdır. Görüşülen çiftçilerin % 90 ‘ı birlik çalışmalarından memnun değildir. Zamanında ve istenilen miktarda suyu kanalda bulamamaktadırlar. Birliğin adaletsiz su dağıtımını yapmasından şikâyetleri bulunmaktadır. Birlik alanında düşük kotlarda yer alan köylerde su yetersizdir. Bu köyler kendilerinin temin ettiği pompalar ile tahliye kanalından suyu sulama kanallarına basarak sulama yapmaktadır. Birliğin üst kotlarında ise ürün yetiştirme de ve sulamada herhangi bir sorun yaşanmamaktadır. Burada yapılabilecek öncelikli çalışma, birliğin varsa sulama programının incelenmesi, yok ise bir sulama programı oluşturularak suyun adil dağıtımının nispeten sağlanması olarak düşünülmüş ancak birlikler ile yapısal olarak uyum sağlamak mümkün olamamıştır. Ayrıca bu sahada

optimum karık sulamasının nasıl olması gerektiği ile ilgili bir karık sulama yöntemi projesi ile demonstrasyon çalışması yapılmıştır.

Reha Sulama Birliği sahasında yaptığımız çalışmalarda, sahada sulama ile ilgili herhangi bir sorun olmadığı ve çiftçinin memnun olduğu gözlenmiştir. Burada da yine örnek teşkil etmesi açısından karık sulama yöntemi demonstrasyonu kurulmuş ve olumlu sonuçlar alınmıştır.

Buğdayhöyük Sulama sahası 2012 yılında sulamaya açılmıştır. Ancak sulama birliğine devri konusunda Tatarhöyük Sulama Birliği ve DSİ arasında tam bir anlaşma sağlanamadığından devri gerçekleşmemiştir. Bu bölgede çiftçiler meyvecilik konusunda istekli olmalarına karşın toplulaştırmanın tamamlanmamış olmasından dolayı faaliyetlerimiz eğitimlerle sınırlı kalmıştır.

Cullap Sulama sahasında suyun etkin kullanımı ile ilgili fazla bir sorun bulunmamaktadır. Sahada genelde yağmurlama sulama yapılmaktadır. Burada da ürün çeşitliliği ve damla sulama sistem unsurlarının tanıtılıp anlatılması ve sistem ile gübreleme yapmanın etkinliğini göstermek amaçlı eğitim-yayım ve demonstrasyon çalışmaları yapılmıştır.

Yalınlı - Onortak Sulama sahası 60 000 dekar alanda hizmet vermektedir. Bu alanın 10 601 dekarı cazibe, 28 598 dekarı YAS, 17 482 dekarı pompaj ve 4 789 dekarı da ağaçlıktır. Birlik hizmete açıldığı yıldan bu yana elektrik borcunu ödememesinden dolayı, çiftçi sulama sezonunda sıkıntılar yaşamaktadır. Burada 2013 yılı içerisinde yenilenebilir enerji kaynağı ile enerji masraflarının önemli oranlarda düşürülebileceği ile ilgili ön çalışmalar yapılmış ve nihayetinde ekonomik yatırım projesi olarak faaliyetin devam edebileceği öngörülmüştür.

Suruç Ovası Pompaj Sulama sahası, henüz inşaat aşamasında olan bu sulama iki kısımdan oluşmaktadır. Toplam 94 814 hektar alanı kapsamaktadır. Dolayısıyla sulamaya açılacak bir alan olarak, sulamaya açıldıktan sonra karşılaşılabilecek sorunlara karşı önceden önlemlerin nispeten alınabilmesi için “Suruç Suyu Hazırlık” programı kapsamında çalışmalar 2013 yılında başlatılmıştır. Suruç ilçesi 660 430 da yüzölçümüne sahiptir. Bu alanın % 90’ ı tarım arazisidir. Bu proje ile Suruç merkez ve köylerini içerisine alan 57 229 ha alan sulamaya açılacaktır.

Bu bilgilerin yanı sıra saha çalışmalarında elde edilen diğer ve önemli konu ise bölge insanının eğitim seviyesinin düşüklüğü, feodal yapısı ve bu yapıya bağlı olarak örgütlenme bilincinin eksikliği, topraksızların çokluğu gibi sosyal nedenlerin de burada yapılacak olan faaliyetlerde göz önünde bulundurulması gerektiğidir. Çiftçinin mühendise olan güven kaybını geri kazanmak bu projenin en önemli kazancı olmuştur.

Adıyaman pilot sahalar;

Merkezde Çamgazi Sulama Birliği Samsat İlçesinde Samsat Sulama Birliği, Besni ilçesinde Keysun Sulama Birliği, Çelikhhan ilçesinde ise Çelikhhan Sulama Birliği bulunmaktadır. Sulama birliklerinin çiftçi üye sayısı ise toplamda 3 371'dir. Sulama birlikleri yönetiminde sulanabilir tarım arazi büyüklüğü 139 900 dekar'dır. Bu arazilerin 56 000 dekarlık bölümü sulanmaktadır. Tarımsal faaliyetlerin daha bilinçli ve ekonomik yapılabilmesi açısından kooperatif oluşumlarının da önemi büyüktür. Kooperatifleşme açısından il potansiyeli misyonunu tamamlamış bir konumda olmasa da dikkate değer görülebilir. İl genelinde 10 adet sulama kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerde birleşen toplam çiftçi sayısı ise 443'tür.

Samsat Sulama Birliği 28 000 da'lık sulama kapasitesine sahip Samsat Sulama Birliğinin, yararlandığı su kaynağı Atatürk Barajı'dır. Barajdan pompaj yoluyla 90 metre kot farkından açık kanal sistemine aktarıldıktan sonra, bir kısmı açık kanal olarak kullanılmakta diğer kısmı ise kapalı sisteme geçiş yapmaktadır. Sulamada kullanılan pompaj tesisinin 2 500 KW'lık mevcut iki adet elektrik motoru için enerji harcanmaktadır. Samsat Sulama Birliği sahası içerisinde yapılan tarımsal sulamaların % 5 i damla, % 20 si yağmurlama, % 75 e varan kısmı da salma sulama yöntemleri kullanılarak yapılmaktadır. Samsat sulama birliğinin arazi yapısı topoğrafik olarak engebeli bir yapıya sahip olup eğim % 5 ila % 10 arasında değişmektedir. Orta bünyeli (killi tın) toprak yapısına sahiptir. Hububat üretimi kuru koşullarda yapılmaktadır. Sulu koşullarda yoğun olarak pamuk ve 1. ürün mısır yetiştiriciliğinin yanında az miktarda sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır.

2011-2012 yıllarında Adıyaman İlinin 1. Pilot bölgesi olan Samsat ilçesinde çok yoğun bir şekilde eğitim, demonstrasyon ve diğer faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Yapılan demonstrasyonlar tarla günü ile kurum kuruluşlar ve çiftçilere tanıtılmıştır. Özellikle damla sulama yöntemiyle üretilen 2. ürün silajlık mısır ilin ve bölgenin çok üstünde alınan verim çiftçilerin dikkatini çekmiştir. GTHB İl Müdürlüğü'nün verilerine göre ilin verim ortalaması silajlık mısırdaki 3 000 kg/da iken GAP TEYAP demonstrasyonlarında verim 5 000 kg/da üzeri elde edilmiştir.

2012 tarımsal üretim sezonu sonunda Samsat Sulama Birliğinde idari yönden sıkıntılar görülmeye başlanmış, sulama suyu zamanında verilememiştir. 2013 yılında ise Birlik sulama suyu veremez hale gelmiştir. Bu durum İlçe tarımını ve ekonomisini kötü etkilemiştir. Sulama suyunun birlik tarafından verilemiyor olması, sulu tarım konusunda yapılan eğitim, demonstrasyon, fuar, teknik gezi ve diğer etkinliklerle bölgedeki çiftçi ve teknik eleman kapasitesini artırma adına yapılan çalışmaların sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Besni Keysun Sulama Birliği yaklaşık 19 000 dekar alanda sulama yapmaktadır. Birliğin 2012 yılı verilerine göre 14 000 dekar alanda bitki yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu alanın 500 dekarında sebze, 4 100 dekarında 1.ürün mısır, 7 000 dekarında hububat ve 2 400 dekarında da pamuk yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sulama suyu ihtiyacının, sulamanın pik dönemlerinde yetmemesi nedeni ile saha içinde rotasyon uygulanmaktadır. Su kaynağı

olarak iki adet artezyen kuyudan faydalanmaktadır. Kaynak suları beton kanallar ile sulama sahasına iletilmektedir. Bu ana kaynaklara ek olarak altı adet sondaj kuyusu çalıştırılmaktadır. Bu sondaj kuyularından çıkan su, açık kanal sistemlerine destek amaçlı kullanılmaktadır. Keysun Sulama Birliğinin su kaynakları, Çövenek Kaynağı, Tavaş Kaynağı ve 6 adette sondaj kuyusudur.

Sulamada enerji kullanımı, mevcut kaynaklara destek amaçlı kullanılan 6 adet sondaj kuyusunun çalıştırılması ile ortaya çıkmaktadır. Kuyuların çalıştırılmasından doğan yıllık enerji gideri yaklaşık 70 000 TL ila 80 000 TL arasında değişmektedir. Keysun Sulama Birliği sahası içerisinde yapılan tarımsal sulamaların neredeyse % 100 'ünde yüzey sulama yöntemleri kullanılmaktadır. Keysun Sulama Birliği' nin arazi yapısı topoğrafik olarak düz bir yapıya sahip olup eğim yok denecek kadar azdır. Orta bünyeli (killi tın) toprak yapısına sahiptir. Sulu koşullarda yoğun olarak hububat, pamuk ve I. ürün mısır yetiştiriciliğinin yanında az miktarda sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır.

2013 yılında Keysun Sulama Birlik sahası içinde bulunan köy ve beldelerde çok yoğun bir şekilde eğitim, demonstrasyon ve diğer faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Yapılan demonstrasyonlar tarla günü ile kurum kuruluşlar ve çiftçilere tanıtılmıştır. Bölge çiftçisi için farkındalık sağlanmış ve olumlu tepkiler alınmıştır. Ayrıca 2013 yılı sulama sezonunda su iletimi ve dağıtımı konusunda verdiğimiz teknik destek sayesinde Sulama birliğindeki kuyular hiç çalıştırılmamıştır. Çünkü mevcut yeraltı suyu etkin kullanıldığında sahaya yetmektedir. Çalışmalarımızın daha iyi yansımalarını ilerleyen yıllarda görecektir.

Merkez Çamgazi Sulama Birliği, sulama alan kapasitesi olarak yaklaşık 80 000 dekarlık bir alana hitap eden Çamgazi Sulama Birliğinin sulayabildiği alan yaklaşık olarak 28 000 dekadır. Çamgazi Barajı' nın ana su kaynağı Kuzgun Deresi' dir. Barajın doluluk oranını belirleyen yıllık yağış olmaktadır. Yıllık yağışın az ya da çok olması o yıl için sulama alanını belirleyen en önemli faktördür. Normal su kotunda barajın hacmi 56.17 hm³ tür.

Toplam sulanabilen 8 000 hektar alanın 4 682 hektarı cazibe ile 3 318 hektarı ise 4 pompaj tesisi ile sulanabilmektedir. Pompaj tesislerinin tüketmiş olduğu enerji giderleri mevcuttur. Sulama maliyetleri ve çiftçiden alınan parasal değeri her pompaj tesisi için ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Bu da sulama için alınan parasal değer değişken olmasına sebep olmaktadır.

Sulama sahasının % 24.5 i yüzey sulama, % 74.5 i yağmurlama sulama, % 0.5 i ise damla sulama yöntemini kullanmaktadır. Topoğrafik yapı olarak yüzey sulamaya uygun olmamasına rağmen mevcut sulama alt yapısının bir bölümünün açık kanal sistemi olması, çiftçileri yüzey sulama kullanmaya yönlendirmektedir. Yağmurlama sulama kullananların büyük çoğunluğunun da hatalı ve düzensiz kullandığı gözlemlenmiştir Kanallarda ki bakım onarımın ve temizliğinin yapılmamasından dolayı hidrantlardan akan suyun aşırı kirli ve yabancı cisimleri bulundurması, suyun aşırı killi olması ve kullanılan damla sulama yöntemlerinin filtre özelliklerinin uygun olmayışı başarısını engellemiştir. Sulama birliğinin bakım onarıma gereken özeni göstermesi bölgede damla sulama sistemlerinin

yaygınlaşmasına yardım edecektir. Çamgazi Sulama Birliğinin arazi yapısı topoğrafik olarak eğimli bir yapıya sahip olup genelde eğim % 5 lerin üzerindedir. Orta bünyeli (killi tın) toprak yapısına sahiptir. Sulu koşullarda hububat, yoğun olarak pamuk yetiştiriciliğinin yanında az miktarda biber yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Çelikhan Sulama Birliği, proje süresince bu sahada anket çalışmaları ve kurum kuruluş ziyaretleri dışında çalışma gerçekleştirilememiştir. 13 000 dekarlık sulama kapasitesi olan ve yaklaşık 10 000 dekarlık alan sulanan sulama birliğinin bir dönem fesih edilmiş olması ilçeye özellikle kış aylarında ulaşım zorluğu, birlik yönetimin ilçede bulunan iki belediye tarafından dönemsel olarak yürütülmesi ve diğer bazı olumsuz koşullar nedeniyle istenilen işbirliği ve koordinasyon sağlanamamıştır. Birliğin tekrar kurulmuş olması ve başkanlığın üye çiftçi tarafından yürütülmesi olumlu gelişme olarak söylenebilir.

Batman – Siirt pilot sahalar;

Sol Sahil Sulama Birliği, yüklenici firma tarafından yapılan sol sahil sulama kanal şebekesi, DSİ, Sol Sahil Sulama Birliği ve yüklenici firma kontrolünde olup sulamaya açılan kısımların işletmesi Sulama Birliği tarafından sürdürülmektedir. Sulamaya açılan bölgedeki arazi sahiplerinin bir kısmı birliğe üye olmadıklarından dolayı sulama suyu dağıtımını çok randımanlı olmamakla beraber gerek Sulama Birliği gerekse DSİ büyük çabalarla bu sorunları gidermeye çalışmaktadırlar. Bunun yanı sıra gerek doğa koşulları (aşırı yağışlar) gerekse çiftçilerin bilinçsiz su kullanması ve suyu almak için kanala müdahaleleri kanal üzerinde ciddi tahribatlara yol açmaktadır. Bazı noktalarda projeden dolayı oluşan hatalarda mevcut olup prizlerin bazıları su alamamakta ve çiftçilerde kanal içine malzeme yığarak suyu şişirip prizlerin su almasını kendi imkânlarıyla sağlamışlardır. Bu tür tahribatları sulama birliği DSİ ve yüklenici firma her yıl bakım onarım adı altında düzeltse de çiftçilerin yanlış kullanımları sonucu tekrar tahrip olmaktadır.

Ayrıca kanalın başlangıç noktasındaki arazilerin çok eğimli olmasından dolayı o bölgedeki araziler tarla tarımına uygun olmayıp hidrantların çok kullanılmadığı görülmektedir. Kanal boyunca şebeke dışındaki (kanal üstü) arazilerin gerek yağışlardan gerekse bilinçsiz sulamadan dolayı sızan sular kanala zarar vermektedir.

Çözüm Önerileri:

1. Sulamaya açılan kısımlar sulama birliğine devredilmeli
2. Sulama yapan çiftçiler birliğe üye olmalı
3. Sulama birliği çiftçi kayıt sistemini güncellemeli
4. Sulama birliği su talep formu düzenlemeli
5. Çiftçilere yönelik eğitim çalışmaları arttırılmalı
6. Bakım onarım işleri sulama birliğine devredilmeli
7. Arazi şartlarına uygun bitki deseni belirlenmeli
8. Basınçlı sulama yapan çiftçilere birlik su ücreti konusunda belli indirim uygulanmalı

9. Şebeke dışı sulamaya izin verilmemeli

Garzan-Kozluk Sulama Birliği, eski bir sulama şebekesi, 15 yıla yakın mahkemelik olması nedeniyle kullanılmamış 2012 yılı içerisinde mahkeme sonuçlanmış olup sulamaya açılmıştır. Betonarme olan kanallar zamanla toprak ve dolgu malzemeleri yığılması nedeniyle aşırı tahrip olmuş durumdadır. Mevcut birlik yönetimi bunların temizlenmesi ve sulamaya açılması konusunda yoğun bir çalışma yapmış olup, büyük oranda sulamaya elverişli duruma getirmişlerdir. Kanal cazibeli olmasından dolayı basınçlı sulamaya elverişli değildir. Tüm sulamalar yüzey sulama yöntemi ile yapılmaktadır.

Diyarbakır pilot sahalar;

Çınar-Göksu 3 000 hektar, *Silvan* 7 500 hektar, *Devegeçidi* 5 600 hektar alanda cazibeli, *Dicle Kralkızı* 7 200 hektar pompaj sulamaları olmak üzere toplam 23 200 hektar alanda pilot çalışmalar yapılmıştır. Bölgede pamuk, mısır ve hububat üretimi yoğun olarak yapılmaktadır. Sulama ücretleri konusunda yaşanan sıkıntılar ve çiftçilerin % 95 seviyesinde yüzey sulama yapmaları sulama randımanının % 40 lar seviyesinde olmasına sebep olmuştur.

Gaziantep-Kilis pilot sahalar;

Kayacık Sulama Birliği, 12 800 hektar sulanan arazisi olsa da yıllık rotasyon uygulaması yapmaktadırlar. Tamamen cazibeli olan sulama suyunu en etkin şekilde kullanmak amacıyla “Hacimsel Su Kullanımı ve Ücretlendirmesi” ile ilgili planlama yapmışlar ve 2013 itibariyle de uygulamaya başlamışlardır. Ayrıca sulama suyu çok kirlidir. Birlik son yıllarda kurumsallaşma yolunda faaliyetler (bina, makine parkı, eğitim alanları, iletişim ve teknoloji kullanımında yenilikler) yürütmektedirler.

Nizip-Belkıs Sulama Birliği, 1 850 hektar alanda pompaj sulaması yapılmaktadır. 1. Etap da açılan bu alanda damla ve yağmurlama sulama kullanılması öngörülmüş ancak % 85 oranında yüzey sulama yöntemleri kullanılmaktadır. GAP TEYAP kapsamında 2012 yılında “Suya Merhaba” toplantıları (2 kez) yapılmış ve birliğin üye sayıları ve su taleplerinde % 50 artış sağlanmıştır. Ancak bu sorunu çözmeye yetmemiştir. Çünkü yüksek sulama ücretleri ve bölgenin % 70’ inin antepfıstığı olması (çiftçi fıstık sulanmaz diyor) 2013 yılında su talebini neredeyse sıfırlamıştır. Belkıs sulama sahasında hacimsel su ücretlendirmesine yönelik çalışmalar başlatılmalı ve tamamlanması içinde ilgili kurumların mali ve teknik açıdan destek olmaları gerekmektedir. Aksi halde önümüzdeki yıllarda birliğin işlevsiz hale gelmesi ve hatta fesih olması söz konusudur.

Hancağız Sulama Birliği, 6 250 hektar sulanabilen alanda pompaj ve cazibeli sulama yapılmaktadır. Sulama suyunun yağmurlama ve damla sulamaya uygun temizlikte olmaması çiftçileri salma sulama yöntemini kullanmaya yöneltmiştir. Ayçiçeği ve antepfıstığı ana ürünlerdir.

Altınüzüm Sulama Kooperatifi, 1 200 hektar YAS sulamasının olduğu ve yaklaşık 700 hektarlık kısmında tarla içi altyapı şebekelerinin tamamlandığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü (TEDGEM, GAP BKİB ve Kalkınma Ajansı desteklemeleri ile) ve % 80 bağcılık yapılan bir bölgedir. Yaklaşık 300 üyesi olup bunların 55' i aktif su kullanıcıdır. Bölgede tarla içi damla sulama uygulamalarının yaygınlaşmamış olmasının tek nedeni mülkiyet sorunudur. Çiftçiler bireysel olarak damla sulama uygulamaları için kredi, destek ve teşviklerden tapu sorunu yüzünden gerçekleştirememektedirler. Bağcılık da modern sistemlere geçiş (telli terbiye) ve damla sulama sistemi uygulamasının şart olduğu bu bölgede ilgili kurumlarca benzer projeler desteklenmelidir.

Mardin-Şırnak pilot sahalar;

Nusaybin Çağ Çağ Sulama Birliği, 6 695 hektar su kaynağı Beyaz ve Karasu' dur. Hop regülatöründen şebekeye sulama suyu verilmektedir. Su kapasitesi 7.1 m³/ s dir. Açık kanal sulama sistemine sahip olmalarından dolayı yüzey sulama yöntemleri uygulanmaktadır.

Derik Dumluca Sulama Birliği, 1 860 hektar alana hizmet etmektedir. Sulama birliğinin su kaynağı Aşağı Fırat havzası olup 2.3 m³/s dir. Açık kanal sulama sistemine sahip olmalarından dolayı yüzey sulama yöntemleri uygulanmaktadır.

Silopi Nerdüş Sulama Birliği, 2 360 hektar olup, su kaynağı Nerdüş Çayı' dır. Mardin ve Şırnak illerinde tarımsal sulama alanında kooperatif vs. herhangi başka bir teşkilat yoktur. Atatürk Barajı kaynaklı su kanallarının Mardin'e girmesi ile Mardin'de tarımsal sulama alanı 153 270 hektar artış gösterecektir. Açık kanal sulama sistemine sahip olmalarından dolayı yüzey sulama yöntemleri uygulanmaktadır.

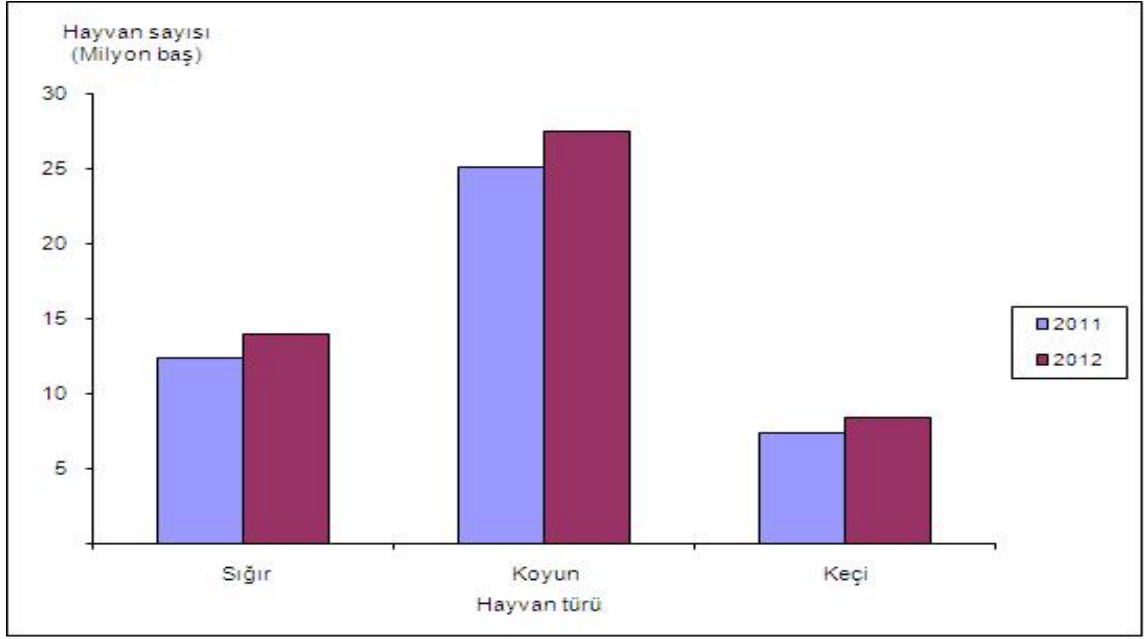
Mardin Kızıltepe YAS sahasında aktif olarak yağmurlama, damla ve salma sulama yöntemleri kullanılmaktadır. Öncelikli olarak salma sulama daha sonra ise basınçlı sulama sistemleri kullanılmaktadır. Son zamanlarda (son beş yıl içinde) basınçlı sulama sistemleri çiftçilerimiz arasında yaygınlaşmaktadır. Burada basınçlı sulama sistemlerinin kullanımının artmasında en önemli neden devletin verdiği hibe, destek ve kredilerdir.

Hayvancılık Sektörü

Hayvancılık, bir taraftan toplumun hayvansal protein ihtiyacının karşılanmasını sağlarken, diğer taraftan da bitkisel üretim yapılarının gelişmesine önemli katkılarda bulunmaktadır. Hayvancılık sektörü; milli geliri ve istihdamı artırdığı gibi et, süt, tekstil, deri, kozmetik ve ilaç sanayi dallarına da hammadde sağlamaktadır.

Ülkemizde büyükbaş hayvan sayısı 2012 yılında bir önceki yıla göre % 12.3 artarken küçükbaş hayvan sayısı % 10.7 artmıştır. 2012 yılında sığır sayısı 13 milyon 915 bin baş, koyun sayısı 27 milyon 425 bin baş, keçi sayısı ise 8 milyon 357 bin baş olarak gerçekleşmiştir.

Hayvan Sayıları; 2011- 2012 (Kaynak TUİK)

GAP Bölgesi, sadece meraları, otlakları ve insanların yetiştiriciliğe yatkınlığı ile değil aynı zamanda sahip olduğu genetik materyali ile hayvancılığa çok uygun bir coğrafi alandır. Bin yıllardır bu coğrafyada yurt tutmuş sığır ve koyun ırkları sayıları günümüzde azalmış olsa da hayvancılık için önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Bunlar arasında İvesi Koyunu, Mor Karaman Koyunu, Zom Koyunu, Kilis Keçisi, Güney Doğu Anadolu Kırmızısı Sığırını gibi otantik ırklar sayılabilir. Bu ırklar hem verimli, hem de bölgenin olumsuz koşullarına uyumlu hayvanlardan oluşmaktadır. Bu hayvanların en önemli özellikleri bölgede yaygın seyreden hastalıklara karşı dayanıklı olmaları ve geliştirilmeye müsait bir genetik yapıya sahip olmalarıdır.

Nitekim İsrail, bölgede yaygın olarak yetiştirilen İvesi Koyununu geliştirerek Awassi adlı dünyaca ünlü bir sütçü koyun ırkını oluşturmayı başarmıştır. İsrail ayrıca Amerikan Holştayn ırkı ile melezlendiği Güney Anadolu Kırmızısı sığır ırkından İsrail Holştaynı adını verdiği süt verimi yüksek bir sığır ırkı elde etmiştir. Öte yandan bölgedeki koyunların sayıca önemli bir bölümünü oluşturan Mor Karaman koyun ırkı üzerinde geçmişte ülkemizde yapılan ıslah çalışmalarından da bir hayli iyi sonuçlar alınmıştır.

GAP Bölgesinde Büyükbaş Hayvancılık

Bölgede mevcut hayvan varlığının verim kapasitesi oldukça düşüktür. Yapılan ıslah çalışmaları istenen sonuca maalesef ulaşamamıştır. Ülkemiz sığır varlığının % 32 si kültür, % 42' si melez, % 26' sı ise yerli ırktır. GAP bölgesinde ise bu tablo daha kötü durumdadır ve % 9 kültür, % 27 melez ve % 64'ü ise yerli ırktan oluşmaktadır.

GAP Bölgesinde Büyükbaş Hayvan Sayısı, 2013 (Kaynak TUİK)

İL	SİĞİR (Baş)
Adıyaman	93.525
Batman	42.324
Gaziantep	161.572
Diyarbakır	246.601
Kilis	14.234
Mardin	72.328
Siirt	20.482
Şanlıurfa	181.782
Şırnak	22.145
Bölge Toplamı	854.993
Türkiye Toplamı	14.526.440

Büyükbaş hayvancılık işletmelerinde en önemli sorun kaliteli kaba yem sorunu olmakta zira hayvancılık işletmelerinin girdi maliyetinin yaklaşık % 70 ini yem giderleri oluşturmaktadır. Sorun sadece kaba yem ile sınırlı olmayıp, kesif yem de kullanılan hammadde fiyatlarının son iki yıl içindeki artışı da işletmeleri büyük sıkıntıya sokmuştur.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde GAP Eylem Planı (2008-2013) uygulamaya konulmuştur. GAP Eylem Planında hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla; GAP illerinde, süt sığırcılığının geliştirilmesi, modern işletmelerin kurulması, hayvansal üretimde verimliliğin ve kalitenin artırılması ile bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına yönelik olarak, büyükbaş hayvancılık yatırımlarının desteklenmesi konusu yer almaktadır. Bu hibe programı kapsamında 165 işletme kurulmuş ve toplam 81.543.513 TL hibe olarak işletme sahiplerine ödenmiştir.

Devletin GAP bölgesinde hayvancılığa vermiş olduğu desteğe özel sektör de olumlu yanıt vermiş ve Ülker Kahramanmaraş'a, Pınar Şanlıurfa'ya ve Süttaş ise Bingöl'e süt toplama ve işleme konusunda yatırım yapmışlardır. Bölgedeki bu gelişmeler, üretilecek sütün satım ve işleme garantisini sağlamıştır. Süt sektöründe toplama ve pazarlama sorununun çözülmesi ile bölgede hayvancılık sektörün gelişmesine büyük katkı sağlayacağı aşikârdır.

Bölgede kurulan işletmelerin en büyük sorunu işletmelerde çalıştırılacak kalifiye elemanların olmayışıdır. Bu da işletmelerin iyi yönetimini engellemekte ve zamanla zarar etmelerine sebep olmaktadır. Yine işletmelerdeki beslenme problemi ve sağlıksız barınak koşulları verim düşüklüğü, döl tutma problemi ve hayvan ölümlerine neden olmaktadır. GAP TEYAP Projesi kapsamında işletme yönetimi, hayvan besleme ve rasyon hazırlama konularında bölgede çalışan veterinerlere ve zooteknikerler ile işletme sahipleri ve çalışanlarına yoğun eğitimler verilmiştir.

Küçükbaş Hayvancılık

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, genel olarak zayıf çayır ve meralar ile nadas alanlarını, anız ve bitkisel üretime uygun olmayan alanları değerlendirerek et, süt, yapağı, kıl, tiftik,

deri gibi ürünlere dönüştüren bir faaliyettir. Türkiye'nin doğal kaynaklarının, özellikle çayır ve meraların koyun ve keçilere daha uygun oluşu ve kırsal kesimdeki ailelerin tüketim alışkanlıkları gibi etmenler, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği için uygun bir ortam yaratmıştır.

Türkiye'de koyun ve keçi yetiştiriciliği genel olarak ekstansif tarzda yapılmakla birlikte, elde edilen hayvansal ürünler düşük gelirli tarım işletmelerinin temel gıda kaynağını oluşturmakta, işletme gelirlerine katkıda bulunmakta ve işgücüne istihdam olanağı yaratmaktadır.

GAP bölgesinde küçükbaş hayvancılık önemli bir faaliyettir. Türkiye'de koyun ve keçi varlığının yaklaşık dörtte biri Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmaktadır. Bölge hayvancılığı 1990 lı yıllarda terörden etkilenmiştir, hayvancılıkla uğraşan çiftçiler yaylalara hayvanını çıkarmayınca hayvanlarını satıp büyük şehirlere göç etmişlerdir. Bölgede 2005 den itibaren güvenlik durumunun sakinleşmesi ile tekrar yaylalar hayvancılığa açılmış ve halkın hayvancılığa olan merakı ve sektöre yatırımı artmıştır.

GAP Bölgesi'nde illere göre küçükbaş hayvan dağılımı (Kaynak TÜİK 2011)

İL	KOYUN (Baş)	KEÇİ (Baş)
Adıyaman	89.174	100.757
Batman	196.885	130.010
Gaziantep	294.320	168.384
Diyarbakır	612.042	159.037
Kilis	91.594	65.441
Mardin	301.090	176.805
Siirt	213.950	137.733
Şanlıurfa	1.434.800	132.395
Şırnak	287.933	187.620
Bölge Toplamı	3.603.069	1.223.407
Türkiye Toplamı	25.304.325	6.517.464

İklim değişikliği GAP bölgesinde her yerde hissedilmekte, kış aylarında eski yağışların olmayışı ve son baharların kısa geçmesi gerek büyükbaş hayvancılığı gerekse küçükbaş hayvancılıkta büyük sorunlar yaratmaktadır.

Mardin, Şırnak, Diyarbakır, Batman ve Siirt bölgelerindeki küçükbaş hayvancılığının % 80'i Koçerler tarafından sürdürülmektedir, bunlar koyun-keçi sürülerini kış aylarında Mardin, Batman, Diyarbakır illerinde geçirip, yaz aylarında ise Erzurum, Van, Hakkâri ve Şırnak illerinde bulunan yaylalarda hayvanlarını götürmektedirler. Koçerler, yazın kavurucu sıcaklığında yüksek kesimlerdeki bol mera otuyla hayvancılık yaparak ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadırlar.

Kaba Yem: Sadece GAP bölgesinin değil tüm Türkiye'nin sorunudur. Hayvancılıkta en büyük kaba yem hala saman olup, besin değeri açısından fazla bir önemi yoktur. Gelişmiş ülkelerde saman sadece hayvan altlığı olarak kullanılmaktadır.

GAP Bölgesinde yem bitkilerinin desteklemesi en azından diğer ürünlerin seviyesine çıkartılıp, daha cazip hale getirilmelidir. Bu konuda ekimden hasada kadar teknik destek gereklidir. Yem bitkileri ile ilgili mekanizasyon desteği de sağlanmalıdır. Ortak makine kullanımını teşvik edilmeli ve yasal yönden bir politikaya dönüştürülmelidir.

GAP Bölgesinde toprakların % 76 sında organik madde oranı % 1 in altındadır. Toprakta organik maddenin bu derece düşük olması, hem aşırı derecede su tüketimini tetiklemekte hem de gübre ve ilaç tüketimini arttırmaktadır.

GAP Eylem Planı çerçevesinde kurulan işletmelere gübre yönetimi konusunda da bilgilendirme yapılmalıdır. Bunun sonucunda hayvan gübresinin en verimli şekilde kullanılması sağlanacak ve böylece tarımda aşırı girdi kullanımının önüne geçilecektir.

Yem bitkilerinin GAP bölgesinde hayvancılıkla uğraşan çiftçilere tanıtımı amacıyla GAP TEYAP projesi kapsamında pek çok faaliyet ve demonstrasyon çalışması gerçekleştirilmiştir. (Sorgum-Sudan Otu, Tritikale-Fiğ karışımı, Flora K, Yonca, Silajlık Mısır)

GAP Bölgesi'nde Arazi Kullanımı ve Örgütlenme

GAP Bölgesi'nde çiftçilerin yaklaşık % 25 inin arazi varlığı 20 ila 50 da arasındadır. Buna karşılık arazi varlığı 200 da ila 500 da arasında olan çiftçilerin işledikleri arazi miktarı % 30 la en büyük değeri almaktadır ki bu araziyi işleyen çiftçilerin oranı, tüm GAP Bölgesi'nde yaklaşık % 10 a tekabül etmektedir.

İl bazında çiftçi sayıları

İl	Çiftçi Sayısı	İl	Çiftçi Sayısı
Adıyaman	41.312	Mardin	38.405
Batman	13.072	Siirt	18.385
Diyarbakır	50.743	Şanlıurfa	51.746
Gaziantep	29.326	Şırnak	13.594
Kilis	7.773	GAP Toplamı	264.356

GAP Bölgesi'nde GTHB çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısı **250.942** dir.

Bölgede çiftçi örgütlenmeleri, birlikte iş yapma arzularından ve gönüllülükten ziyade kamu kaynaklarına/desteklemelerine ulaşmak amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle GAP'taki çiftçi örgüt sayısı, örgütlere üye sayısı ve aktif üye sayıları Türkiye'ye oranla oldukça düşüktür. Bu durum, örgütlenmenin zorunlu olduğu sulama ile ilgili örgütlerde yoktur.

GAP Bölgesi'ndeki Çiftçi Örgütleri ve Sayıları

SIRA NO	İLİN ADI	1163 S.K. KAPS. TARIMSAL KOOP.		1581 S.K. KAPS. TARIM KREDİ KOOP.		5200 S.K. KAPS. ÜRETİCİ BİRLİKLERİ		4631 S.K. KAPS. ISLAH AMAÇLI YETİŞTİRİCİ BİRLİKLERİ		6964 S.K. KAPS. ZİRAAT ODALARI	
		Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Üretici Brl. Sayısı	Üye Sayısı	Yet. Birliği Sayısı	Üye Sayısı	Z. Odası Sayısı	Üye Sayısı
1	Adıyaman	64	4.479	10	6.612	2	546	3	1.276	8	50.344
2	Diyarbakır	176	Eyl.73	6	4.404	6	387	3	3.599	11	54.787
3	Gaziantep	40	2.601	16	10.378	0	0	2	2.391	8	55.241
4	Mardin	49	3.296	5	3.475	1	36	3	4.624	9	37.007
5	Siirt	17	976	69	677	4	138	3	3.527	4	13.901
6	Şanlıurfa	100	4.632	13	8.725	2	49	3	250	11	61.816
7	Batman	36	1.865	2	1.305	2	33	3	316	5	52.303
8	Şırnak	30	Oca.46	28	98	1	68	1	290	6	13.385
9	Kilis	28	2.427	3	Şub.52	1	96	2	572	3	10.463
TOPLAM		540	31.466	152	38.194	19	1.353	23	16.845	65	349.247

Sulama Tesislerinin İşletme, Bakım ve Yönetimi

Su, yaşamın her alanında önemli yer tutan ve yerine başka bir maddenin ikame edilemediği tek maddedir. Buna karşın, dünyanın 3/4 'ü sularla kaplı olmasına rağmen, kullanılabilen tatlı su kaynakları % 2.5 gibi oldukça düşük bir değerde olup ayrıca yeryüzü üzerindeki dağılımı da eşit değildir. Bu oranın % 90 gibi büyük bir kısmı kutuplarda ve yer altında bulunmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkeler artan nüfus, tarım ve sanayi ihtiyaçlarını dikkate alarak su yönetimi konusunda geleceğe yönelik planlar yapmaktadır.

Türkiye su zengini bir ülke değildir. Kişi başına yaklaşık yıllık 1500 m³ su düşmektedir. Nüfusumuzun 2030 yılında 100 milyonu bulacağı öngörüsü ile kişi başına düşecek kullanılabilir su miktarı yıllık yaklaşık 1120 m³ olacaktır. Bu durumda suyun sektörler arası paylaşımı daha da önem kazanacaktır. Ülkemizin konuya ilişkin verileri kısaca şu şekilde özetlenebilir:

Su kaynakları:

Yıllık Kullanılabilir Yerüstü Suyu : 98 milyar m³

Yıllık Kullanılabilir Yeraltı Suyu : 14 milyar m³
Yıllık Toplam Kullanılabilir Su : 112 milyar m³

Su Kaynaklarının Sektörler Arası Paylaşımı

Kullanım Alanı	2010 Yılı		2023 Yılı	
	m ³	%	m ³	%
Sulama	32 milyar	74	72 milyar	64
İçme Suyu	6 milyar	15	18 milyar	16
Sanayi	5 milyar	11	22 milyar	20
TOPLAM	43 milyar	100	112 milyar	100

Tablodan görüldüğü gibi, gerek günümüzde, gerekse ekonomik sulanabilir alanların tamamının işletmeye açılacağı öngörülen 2023 yılında suyun en çok tüketildiği sektör tarımdır. Maalesef suyun gereğinden fazla kullanıldığı, hatta bilinçsizce israf edildiği ve kontrolünün zor olduğu sektör de tarımdır. Pompaj sulamalarında bile bürüt ihtiyacın iki katı sulama suyu tüketen sulamalarımız bulunmaktadır. Bu nedenle su yönetimi söz konusu olduğunda, üzerinde en çok durulması gereken tarımda kullanılan sulama suyu olmaktadır.

Türkiye’de Sulama İşletmeciliği

Tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de gerçekleştirilen sulama projelerinin işletme ve bakım hizmetlerinin yürütülmesinde iki ana yol izlenmektedir:

1. Devlet sulama işletmeciliği,
2. Faydalananlar tarafından oluşturulan örgütler ve yerel yönetimlerce yapılan sulama işletmeciliği.

Günümüz koşullarında gündemde olan işletme modelleri ise şöyle sıralanabilir:

1. Kamu özel sektör ortaklığı sulama işletmeciliği,
2. Yap işlet devret sulama işletmeciliği,
3. Hizmet alımı sulama işletmeciliği

Türkiye’de ekonomik olarak sulanabilir 8.5 milyon hektar tarım arazisi bulunmaktadır. Bu alanın 5.5 milyon hektarı (% 65) sulamaya açılmıştır. Üç milyon hektarın (% 35) sulamaya açılma çalışmaları ise devam etmektedir. Sulamaya açılan alanların kurumlara göre dağılımı şöyledir:

1. Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından sulamaya açılan : 3.21 milyon hektar.
2. Köy Hizmetleri Gn. Md. tarafından sulamaya açılan: 1.29 milyon hektar
3. Halk tarafından sulamaya açılan : 1 milyon hektar

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (mülga) sulamaya açtığı sulamaları faydalananlara terk etmiştir. Başka bir ifade ile belirgin bir işletme modeli bulunmamaktadır. (Bu sulamaların işletilmesi konusunda İl Özel İdareleri tarafından bir model geliştirilerek mutlaka disipline

edilmelidir.) Gerçek kişiler tarafından sulamaya açılan ve çoğunlukla yeraltı suyunu kullanan halk sulamalarının da kayıt altına alınması ve su kullanım izni verilen kişilerin sulama konusunda eğitimden geçmesi gerekir.

Türkiye’de suyun ve sulamanın ana yöneticisi DSİ’dir. DSİ, 6200 sayılı yasanın 2. Maddesinin k fıkrasına göre; sulamaya açtığı tesisleri kendisi işletebileceği gibi işletmesini hakiki veya hükmi şahıslara da devredebilir.

DSİ, 90’ lı yıllara dek sulamaya açtığı alanları kendisi işletmiştir. Ancak 1993 yılında İzmir/Gümüşhane’de yapılan durum değerlendirmesinde;

- İşletme ve bakım yükümlüğünün gittikçe arttığı, buna paralel olarak sağlanan personel, ekipman, makine parkı ve mali kaynakların aynı oranda artmadığı,
- Bütün yetersizliklere rağmen, işletme ve bakım hizmetlerinden fedakârlığı söz konusu olamayacağı,
- Faydalananların bu hizmetleri daha düzenli, süratli ve ekonomik olarak yapabilecekleri düşüncesi ve
- Dünyadaki benzer gelişmeler nedeniyle politika değişikliğine giderek 1993 yılından itibaren işletmeye açtığı sulama tesislerinin işletme ve bakım hizmetlerini faydalananların kurduğu örgütlere devir edilmesine karar vermiştir. Devir köy tüzel kişiliği, belediye, sulama birliği, kooperatif ve diğer kurumlara (Enstitü, Üniversite vs.) yapılabilmektedir. Devirde tesisin mülkiyeti değil, tesislerin işletme bakım ve yönetim sorumluluğu devredilmektedir.

Halen DSİ tarafından işletmeye açılan sulama tesislerinin yaklaşık % 97’si devir edilmiş, geriye kalan sadece % 3’ü DSİ tarafından işletilmektedir. Devir edilen sulama tesislerinin % 73 sulama birliklerine geriye kalan % 29’u ise kooperatif, muhtarlık ve belediyelere devredilmiştir.

GAP’ta da devir işlemleri aynı tarihlerde başlamış, ancak devir işlemlerinin yaklaşık olarak % 97’si sulama birliklerine yapılmıştır. Bu nedenle GAP’ta işletme, bakım ve yönetim hizmetleri söz konusu olduğunda ağırlıklı olarak sulama birlikleri akla gelir.

Sulama Birlikleri

Sulama birlikleri 2004 yılına kadar 1580 sayılı Belediye Kanunu’nun 133-138. Maddelerine göre kurulmuştur. 2004 yılında çıkan 4272 sayılı ve 2005 yılında çıkan 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu’nda birlik kurulmasına ilişkin hüküm bulunmadığından sulama birlikleri de dâhil olmak üzere belediyelerin kurmuş olduğu tüm birlikler için yasal bir boşluk oluşmuştur. Bu boşluk 5355 sayılı “Mahalli İdare Birlikleri Kanunu” ile doldurulmuştur. 8.03.2011 Tarihinde 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanununu kabul edilmiştir. Böylece sulama birliklerinin kuruluş ve yönetimleri yeni evreye girmiştir.

GAP'taki sulama yatırımlarının işletme, bakım ve yönetiminin kurumsal dağılımı

İl	Sulama Birliği	KHGB	Kooperatif	Kurum	Toplam
Adıyaman	4				4
Batman	1	1			2
Diyarbakır	5		1	1	7
Gaziantep	2	1	6		9
Kilis			2		2
Mardin	2	2	1		5
Siirt	1				1
Şanlıurfa	26	1		1	28
Şırnak	1	1			2
Toplam	42	6	10	2	60

Devir işlemlerinin başladığı 1993 yılından itibaren sulama birliklerinde gözlenen sorunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. İdari yönden gözlenen sorunlar

- Seçim sisteminin olumsuz etkilerinin olması,
- Bir sulama birliğinde vuku bulan bir olumsuzluğun tüm sulama birliklerine mal edilmesi,
- Gerçekçi bütçe hazırlanmaması,
- Sulama ücretlerinin düşük tutulması,
- Tahsilat düşüklüğü,
- Ceza yönetmeliğinin hazırlanmaması veya uygulanmaması,
- Personel eğitimine gerekli önemin verilmemesi,
- Personel maaşlarının zamanında ödenmemesi,
- Gerekli kayıtların tutulmaması veya paylaşılmaması,
- Tarımsal kurumlarla diyalog ve işbirliğinin yetersiz olması,
- Etkili denetim ve kontrolün olmaması ve
- Bugüne kadar sulama birliklerine özgü bir yasanın olmaması sonucu birliklerin kurumsallaşmaları gecikmiştir.

2. İşletme yönünden yaşanan sorunlar

- Su kullanım protokolüne uyulmaması,
- Pik dönemler dışında gece sulaması yapılmaması,
- Su dağıtım programlarının uygulanmaması,
- Kapak ayarlarına müdahale edilmesi,
- Nitelikli personel çalıştırılmaması,
- Gerçekçi bir mesaha yapılmaması,
- İşletme ile ilgili kayıtların düzgün tutulmaması,

- Cezai müeyyidelerin adil uygulanmaması,
- Pompaj sulamalarında ödenemeyecek düzeyde birikmiş elektrik borçları,
- Birlikler arasında ve birlik içinde suyun adil dağıtılmaması,
- Kanalların maksimum debilerine göre işletilmesi,
- Su kaynağının sorunlar ortaya çıkması,
- İklim koşullarından kaynaklanan sorunlar,
- Projede öngörülen bitki desenine uyulmaması,
- Projelerin mevcut durumlarından kaynaklanan su iletim sorunları ve
- Bütün bunlarla birlikte devam eden bilinçsiz bir sulama sonucu taban suyu yükselmekte, toprak çoraklaşmakta ve su israf olmaktadır.

3. *Bakım ve onarım yönünden gözlenen sorunlar*

- Gerekli bakım onarım zamanında yapılmaması,
- Bakım onarıma yeterli ödenek ayrılmaması veya harcanmaması,
- Tahliyelerin ve drenaj kanallarının temizlenmemesi,
- Bakım ve onarım için gerekli ekipman ve makine parkı oluşturulmaması,
- Bakım onarım ihtiyaçlarının doğru belirlenmemesi,
- Aynı sulama ve tahliye kanallarından yararlanan sulama birliklerinin bakım ve onarım konusunda işbirliği yapamamaları,
- Rehabilitasyonun hiç düşünülmemesi,
- Ve bütün bunların sonucu olarak sulama tesisleri hızla yıpranmakta veya elden çıkmaktadır.

4. *Yöresel yönden gözlenen sorunlar*

- Sulamaların kısmen veya tamamlanmadan işletmeye açılması,
- Yörede eğitim düzeyinin düşük olması,
- Feodal yapının çok güçlü olması,
- Nitelik yönünden yeterli personel çalıştırılmaması veya çalıştırılmaması,
- Görev, sorumluluk ve yetkilerin belirlenmemiş olması veya bunlara uyulmaması,
- Bakım ve onarım yapılacak sürenin kısa olması,
- Sulama sezonunun çok uzun sürmesi,
- İşletme ve bakım- onarım hizmetlerinin yürütülmesinde güçlülerin etkin olması ve
- İşletme ve bakım hizmetlerinin hala devletten beklenmesi nedeniyle bir türlü hedeflenen çalışma düzeni kurulamamaktadır.

GAP sulamalarında görev üstlenmiş çok iyi sulama birlikleri olmakla birlikte maalesef büyük bir kısmı bu sorunlarla karşı karşıyadır.

Çözüm Önerileri

Sulu tarım bir ekip işidir. Bu ekibi oluşturan zincirin tüm halkalarının aynı sağlamlıkta olması gerekir. Bu nedenle suyun tarla başına getirilmesi yetmez. Çiftçinin sulamadan öngörülen geliri elde etmesi için bu suyu bilinçli bir şekilde kullanacak bilgi, beceri ve sulu tarım koşullarında yetiştirme tekniklerini bilmesi ve öğrendiklerini uygulamaya koymak için gerekli alet, ekipman ve makinaları sahiplenecek ekonomik güce sahip olması veya ulaşabilmesi gerekir. Bu bağlamda kredi imkânlarının sağlanması, teşviklerin ve gerekirse müeyyidelerin uygulanması hususu önemlidir. Ayrıca sulama ve çiftçi ile bağlantısı bulunan tüm kurum ve kuruluşların da (SB, DSİ, GTHB, üniversiteler, araştırma enstitüleri, serbest danışmanlar ve özel sektör) kapasitelerinin yeterli olması ve bu birikimlerini başta çiftçi olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarla paylaşması şarttır.

O halde sulama tesislerinden yararlanan tüm çiftçi ve çiftçi örgütlerinin sulama ve sulu tarım konularında eğitilmeleri gerekir. Ancak çiftçi ve çiftçi örgütlerinden önce onlarla çalışan ve onları eğiten kurumların kapasiteleri de yeterli düzeyde olmalıdır. Sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda çiftçi ve sulama birlikleri ile doğrudan çalışan başlıca iki kurum bulunmaktadır. DSİ Genel Müdürlüğü ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.

DSİ sulamaya açtığı tesislerin işletme ve bakım hizmetlerinin, devir alan sulama birliği tarafından devir sözleşmesi ilkelerine uygun olarak yürütülmesini sağlar. Bu amaçla sulama birliklerini işletme, bakım ve yönetim konularında kapasitelerini geliştirmek üzere;

- Bitki, toprak ve su ilişkileri,
- Sulama tesislerinin işletme bakım ve yönetimi ve
- Planlı su dağıtım konularında eğitir ve denetler.

GTHB ise sulamaya açılmış alanlarda çiftçileri sürdürülebilir sulu tarım konularında eğitir. Bu kapsamda sulu tarım koşullarında çiftçileri;

- Bitki, toprak ve su ilişkileri,
- Sulama ve sulama yöntemleri,
- Bitki yetiştirme teknikleri, uygun makine ve ekipman kullanımı,
- Gübreleme,
- Hastalık ve zararlılarla mücadele ve
- Sulama tesislerini sahiplenme ve koruma konularında eğitir ve bilinçlendirir. Bu amaca ulaşmak için çiftçileri teşvik ve desteklerle yönlendirir.

Bu durumda uygulamada faaliyet gösteren ve eğitilmesi gereken iki kesim bulunmaktadır:

1. Suyu yöneten : Sulama birlikleri
2. Suyu kullanan : Çiftçiler

Daha önce de ifade edildiği gibi sulama birlikleri sulama birlikleri mevcut durumdaki ihtiyaçtan ortaya çıkmışlardır. Ancak 2004 yılına kadar 1580 sayılı Belediye Kanunu ve daha sonra 5355 sayılı Mahalli idare Birlikleri Kanunu'na göre kurulmuş ve yönetilmiştir.

Bu yasaların sulama birliklerinin ihtiyaçlarına cevap vermemesi ve sulama birliklerinin Mahalli İdare Müdürlüklerine bağlı olması DSİ'nin etkinliğini azaltmış ve kurumsallaşmalarını geciktirmiştir.

Suyun kaynaktan tarla başına kadar en az kayıpla iletilmesi, planlı ve ölçülü olarak dağıtılması gerekir. Bunun için de sulama tesislerinin projelendirildiği şekilde sulamaya hazır halde olacak şekilde gerekli tüm bakım ve onarımlar zamanında ve sürekli yapılmalıdır. Bu nedenle sulama birliklerinin kapasitelerinin geliştirilmesi sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetimi açısından hayati önem taşır. 08 Mart tarihinde kabul edilen 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu bu anlamda büyük fırsatlar sunmaktadır. On beş yıllık birikim ve deneyimle hazırlanan yasa daha önce dile getirilen sulama birliklerinin tüm sorunlarına çözümler içermektedir. Yasa ilgili kurum ve kuruluşlara yetki verirken sorumluluklar da yüklemekte ve su kullanıcılarının da hak ve yükümlülüklerini belirtmektedir. Yasanın sadece ilgili tüm kesimlere anlatılması dahi sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

Bir diğer husus da, sürdürülebilir bir sulama için suyu yöneten sulama birlikleri ile suyu kullanan çiftçilerin uyum içerisinde olmasıdır. Her hangi bir aşamadaki eksiklik veya aksaklık tüm sistemi etkiler. Bu nedenle sulama birlikleri ve çiftçilerin yalnız tarımsal konularda değil uyumsuzlukların çözümü, kurallara uyma, adilane su paylaşımı ve devamlı işbirliği konuları gibi sosyal konularda da eğitilmeleri amaca ulaşmada büyük katkı sağlayacaktır.

Sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetimi, GAP TEYAP anketine katılan 1819 çiftçiden 1046'sı tarafından önemli bir sorun olarak dile getirilmiştir. GAP TEYAP bu tespiti de dikkate alarak sulamaya açılan ve açılacak sahalarda tüm paydaşları kapsayan teorik ve uygulamalı eğitimler gerçekleştirmiştir. Özellikle ilk defa GAP TEYAP kapsamında sulama birliklerinde su dağıtım görevlilerinin eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Henüz sulamaya açılmamış 3 milyon hektar alanın % 50'sinin GAP'ta bulunması, GAP TEYAP projesinin misyonunu daha da anlamlı hale getirmektedir.

GAP Bölgesinde Tarımsal Sanayi

Bölgenin sulu tarıma açılması ile beraber sanayide önemli gelişmeler meydana gelmiş; 1995-2001 arasında sanayi tesisleri sayısı yaklaşık iki katına çıkarak önemli bir artış göstermiştir. GAP Bölgesi'nde işletme sayısı 2002' de 1.102 iken 2010 yılı sonu itibariyle 2.227'ye ulaşmış olup, 39.000 olan istihdam sayısı da yaklaşık 127.000'e çıkmıştır. Toplam istihdamın yaklaşık % 60'ı tekstil ve giyim sektöründedir

GAP Bölgesinin 2002 yılında 689 milyon dolar olan ihracatı 2010 yılında 5 milyar 183 milyon dolara yükselmiştir. Bölgeden yapılan ihracat rakamına sektörel değerler olarak bakıldığında % 70' le en yüksek payı sanayi ürünleri almaktadır. Bunu % 28' le tarım

ürünleri izlemektedir. Sanayi ürünleri içerisinde ise en yüksek payı % 50 ile tarıma dayalı işlenmiş ürünler almaktadır.

GAP Bölgesinde Tarımsal Verimlilik

TÜİK' in 2008 yılında yayınladığı 'Bölgesel Göstergeler' raporlarından yararlanılarak birim alan ve canlı hayvan değerinin gelire olan etkisi hesaplanmıştır. Aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere, ülkemizde tarım yapılan arazilerin % 13.1' i GAP Bölgesinde olmasına rağmen, bitkisel üretimden elde edilen gelirin ancak % 9.6' sı bölgeden elde edilmektedir. Bu değer Türkiye ortalamasından % 26.6 daha azdır. Aynı şekilde, Türkiye' nin canlı hayvan varlığının parasal değerinin % 7.1' i bölgede iken, hayvansal ürünlerin parasal değeri ancak % 4.8' e ulaşmaktadır. Bu değer, ülke ortalamasından % 32 daha azdır.

RESİM 6, RESİM 7, RESİM 8, RESİM 9, RESİM 10

GAP Bölgesi Tarımsal Verimlilik

	İşlenen Alan Yüzdesi	Bitkisel Üretim Gelir Yüzdesi	Bitkisel Üretim Geliri (TL/ha)	Canlı Hayvan Değer Yüzdesi	Hayvansal Üretim Gelir Yüzdesi
Adıyaman	08.Haz	7	1.429	07.Nis	07.Şub
Batman	03.Tem	03.May	1.667	06.Eyl	04.May
Diyarbakır	21.May	20.Tem	01.Tem	29.Oca	40.5
Gaziantep	10.Tem	16.Tem	2.743	09.Tem	11.Tem
Kilis	03.Oca	4	02.Mar	01.Tem	01.Ağu
Mardin	11.Mar	10.Mar	1.595	10.Mar	07.Şub
Siirt	03.Oca	02.Oca	01.Şub	05.Tem	04.May
Şanlıurfa	34.7	33.7	1.717	23.Nis	18
Şırnak	03.Nis	02.Oca	1.091	05.Tem	04.May
GAP	3.26 Mha	5.75 milyar TL	1.764	1.75 milyar TL	1.11 milyar TL
TÜRKİYE	24.9 Mha	59.8 milyar TL	2.402	24.67 milyar TL	22.9 milyar TL
GAP/TÜRKİYE	13.Oca	09.Haz	73.4	07.Oca	04.Ağu

Kaynak: Bölgesel Göstergeler 2008, TRC1, TRC2 ve TRC3 'ten hazırlanmıştır.

GAP'ın itici gücü olan sulamadan beklenen faydaya; çiftçinin bilgi yetersizliği, sağlıklı ve sürekli girdi temininin olmaması ve farklı ürün için pazar koşullarının oluşturulamaması nedenleriyle ulaşılamamaktadır. Türkiye genelinde DSİ tarafından inşa edilen sulamalarda 2007 yılı gayrisafi üretim değeri (GSÜD) 604 TL/da iken, diğer bölgelere nazaran ekolojik ve fiziki altyapı bakımından üstünlük gösteren GAP'ta bu değer 355 TL/da düzeyindedir. Ortalamayı yükselten Şanlıurfa ilinde bu değer 369 TL/da iken, Diyarbakır ilinde 289 TL/da' a inmektedir. Öte yandan, DSİ'nin 2004 yılı Mahsul Sayım Sonuçlarına dayandırılarak yaptığımız çalışmada; birim sulama suyunun GSÜD' i; bilinçsiz su kullanımı, sulama teknolojilerinden faydalanmama ve yine yukarıdaki nedenlerden ötürü yüksek gelirli ürün yetiştirememesi nedeniyle 0.24-0.37 TL/m³ düzeyinde kaldığı sonucuna varılmıştır. Bu değer; Doğu Anadolu Bölgesinden biraz fazla, İzmir ve Kayseri bölgelerinin 1/3' ü, Bursa Bölgesinin 1/4' ü ve Antalya Bölgesinin 1/5' i dir. Bunun sonucu olarak düşük gelir, pompaj sulamalarında elektrik paralarının ödenmemesine de neden olmaktadır.

GAP Tarımında Genel Sorunlar:

1. Bitki deseninin değişmemesi,
2. Tarım sektöründe kullanılan enerji nakil hatlarının yetersiz ve enerji ücretlerinin pahalı olması,
3. Tarımsal desteklemelerin etkin ve rasyonel kullanılmaması,
4. Çiftçi örgütlenme yapısının nicelik ve nitelik olarak yetersiz olması,
5. Tarımsal sanayiinin gelişmemiş olması,
6. İşletmelerin hayvancılığa yeterince yer vermemesinin yanında, mevcut hayvancılık işletmelerinin verimli olmaması,

7. Bölge şartlarına uygun tür, çeşit, verim, adaptasyon ve üretim teknikleri konularındaki araştırmaların yetersizliği ve sürekliliğin sağlanamaması, araştırma sonuçlarının hedef kitleye yeterince aktarılamaması,
8. Sulanan alanlarda taban suyu, tuzlanma ve çoraklaşma sorunlarının sürdürülebilir tarımsal üretimi kısıtlaması,
9. Tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinde kamunun yetersiz olması, sistemin uygun olmaması,
 - a. Nitelik ve nicelik olarak eleman yetersizliği,
 - b. İlgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon yetersizliği,
 - c. Konuyla ilgili destek, teşvik ve mevzuatlar yetersiz, uygun değil,
 - d. Araç-gereç ve finansman yetersizliği ve var olanların etkin kullanılmaması,
 - e. Uygun eğitim ve yayım metodolojisinin yeterince uygulanamaması,
 - f. Kamu kurumlarındaki personel hareketliliği ve hizmetlerde sürekliliğinin sağlanamaması,
 - g. Hedef kitlenin sosyal ve kültürel yapısı

Faaliyet 2: Proje Tanıtım Toplantıları

3–11 Mayıs 2011 tarihleri arasında proje ofislerinin olduğu 6 GAP ilinde projenin ve proje ekibinin tüm paydaşlara ve kamuoyuna tanıtımını amaçlayan bir seri proje tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantılara çeşitli kurum-kuruluşlardan geniş bir katılım sağlanmış ve düzenlenen 6 toplantıya toplam 417 kişi katılmıştır.

RESİM11, RESİM 12, RESİM 13

Faaliyet 3: Proje Hazırlık Çalıştayları

GAP bölgesinde çalışan teknik elemanlar gözüyle GAP bölgesinde sulanan alanlardaki sorunların tartışıldığı il çalıştayları 14-30 Haziran 2011 tarihleri arasında proje ofislerinin olduğu 6 GAP ilinde ilgili paydaşların katılımı ile gerçekleştirilmiştir. GAP TEYAP Koordinasyon Birimi ile GAP TEYAP TDE moderatörlüğünde gerçekleştirilen çalıştaylara çeşitli kurum ve kuruluşlardan toplam 199 katılımcı iştirak etmiştir.

Çalıştaylar sonunda proje kapsamında çözüm getirilebilecek sorunlara projenin doğrudan müdahale etmesi ve proje faaliyetleri içine alınması, projenin doğrudan çözüm üretemeyeceği konuların ise PYK' ya aktarılması yönünde karar alınmıştır.

Faaliyet 4: Proje Uygulama Planının Hazırlanması

GAP TEYAP Teknik Destek Ekibi tüm paydaşların muhtelif aşamalarda katılımıyla Ekim 2011 tarihinde proje uygulama planını hazırlamıştır.

Proje faaliyet planı aşağıda belirtilen dört amaca ulaşmayı hedefleyen bir seri faaliyetler dizisinden oluşmaktadır:

1. Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren ilgili kurum ve kuruluşların bu hizmeti verme kapasitelerinin geliştirilmesi
2. Çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin artırılması
3. Kurum ve kuruluşlar arasında tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri açısından etkili bir koordinasyon sağlanması ve farkındalığın artırılması
4. GAP Bölgesi'nde sürdürülebilir ve kendi kendine yardım prensibi ile çalışan bir tarımsal yayım ve danışmanlık modeli/modellerinin geliştirilmesi.

RESİM 14, RESİM 15

4. 2013 YILI SONU İTİBARIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Kurum ve Kuruluşların Kapasitelerini Artırmaya Yönelik Faaliyetler (4.1)

Kurum ve kuruluşların kapasitelerini artırmaya yönelik faaliyetler projenin temel unsuru olup, bu bölümdeki faaliyetler proje başlangıcından itibaren yoğun bir şekilde uygulanmıştır. Bu bölümün en önemli faaliyetlerinden olan teknik eleman eğitimlerinde; 2011 yılı içerisinde 11 eğitimde 952 teknik eleman, 2012 yılında 33 eğitimde 1 328 teknik eleman ve 2013 yılında 116 eğitimde 2 622 teknik eleman eğitimi ile devam edilerek, rapor dönemini kapsayan 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla 153 eğitimde 4 902 teknik elemanın muhtelif konularda eğitimleri sağlanmıştır. Eğitimler kapsamında planlanandan çok daha fazla gerçekleşme olmasının nedeni, proje raporunda 14 konuda 300 teknik eleman eğitimi olarak planlanan “Özel Konularda Talebe Bağlı Eğitim” bölümüne gelen yoğun talepler neticesinde bu kapsamda 134 konuda 2 895 teknik eleman eğitimi verilmiş olmasındandır. Eğitimlerle ilgili genel tablo aşağıda verilmiştir.

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMALIK	300	145		124	269
SULAMA YÖNETİMİ	200	189		36	225
SULAMA YÖNETİMİ TEKNİK GEZİ	90		32		32
SU DAĞITIM TEKNİSYENLERİ	240	118	113	32	263
SULAMA BRL. BŞK EĞİTİM VE TEKN. GEZİ	45			49	49
GRUP OLUŞTURMA	300	266	86		352
SULAMA YAYIMCI TEMEL	120		120	67	187
SULAMA METODLARI	40		36	67	103
SULAMA YÖNETİMİ PROJELERİ VE SULAMA ZAMANI PROGRAMI HAZIRLANMASI	80		39	30	69
ORGANİK TARIM ÖN	80	80			80
İYİ TARIM UYGULAMALARI ÖN	80		82		82
ORGANİK TARIM UYGULAMALARI SERTİFİKALI	60		30		30
İYİ TARIM UYGULAMALARI SERTİFİKALI	60		30		30

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
ÇİFTLİK PLANLAMASI	60			28	28
TARIMSAL MEKANİZASYON	60		76		76
YURTDIŞI TEKNİK GEZİ Ve EĞİTİMLER	200		98	34	132
* Sulama Yönetimi	50		46	8	54
* Tarımsal Yayım ve Çiftlik Planlama	50				0
* Çiftçi Örgütlenmesi, Hibe, Kredi	25		28		28
* İyi Tarım Uygulamaları	25			26	26
* Sulama Sistemleri Teknolojisi	25		24		24
* Organik Tarım Uygulamaları	25				0
ÖZEL KONULARDA EĞİTİMLER	300	154	586	2.155	2.895
1. Tarımsal Yayım-İletişim (Şanlıurfa)		41			41
2. İşletme Bakım Yönetim (İBY)(Şanlıurfa)		38			38
3. Proje Döngü Yönetimi (PCM) (Şanlıurfa)		26			26
4. Organik Zeytin (Gaziantep)		15			15
5. İşletme Bakım Yönetim (İBY) (Şanlıurfa)		25			25
6. Azaltılmış Toprak İşleme (Şanlıurfa)		9			9
7. Cropwat (Şanlıurfa)			10		10
8. Pamuk-Mısır Yetiştiriciliği (Hatay)			24		24
9. Sulama-Fertigasyon (Diyarbakır)			45		45
10. Tarımsal Yayım (Batman)			12		12
11. Tarımsal Yayım (Batman)			27		27
12. K. Baş Hayvancılık (Diyarbakır)			20		20
13. Genel Meyvecilik (Eğridir)			36		36
14. Stajyer Ziraat Müh. Eğitimi (Batman)			10		10
15. Biyoteknolojide Dayanıklılık Islahı (Diyarbakır)			41		41
16. Pamukta Defoliant Kullanımı (Şanlıurfa)			57		57

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
17- Tarımsal Yayım (Batman)			40		40
18- Sulama (İslahiye)			14		14
19- Tarımsal Yayım (Adıyaman)			35		35
20- Sulama-Fertigasyon (İzmir)			39		39
21- IPARD-Proje Hazırlama (Şanlıurfa)			30		30
22- Tarımsal Yayım (Gaziantep)			21		21
23- Budama Eğitimi (Gaziantep)			36		36
24- Silaj Hazırlama (Diyarbakır)			19		19
25- Tarımsal Yayım - (Batman)			20		20
26- Bitki Besleme (Diyarbakır)			50		50
27- Arazi Toplulaştırma (Adıyaman)				6	6
28- Arazi Toplulaştırma (Adıyaman)				6	6
29- Hububatta Z. Mücadele (Adıyaman)				6	6
30- Hububatta Z. Mücadele (Adıyaman)				5	5
31- Tarımsal Yayım (Adıyaman)				50	50
32- Tarımsal Yayım (Batman)				15	15
33- Sebze Bitki Besleme (Batman)				11	11
34- Tarla Bit. Üst Gübreleme (Batman)				6	6
35- Koyun Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				5	5
36- Hububatta Z. Mücadele (Diyarbakır)				34	34
37- Genel Tarım (Mardin)				17	17
38- Tarımsal Yayım (Batman)				17	17
39- İTU, Grup Oluşturma (Adıyaman)				15	15
40- Buzağı Yetiştiriciliği (Adıyaman)				24	24
41- Genel Tarım (Batman)				9	9

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
42- Sığırlarda Damızlık Özellikler (Diyarbakır)				30	30
43- Önemli Hayvan Hastalıkları ve Aşılamalar (Diyarbakır)				25	25
44- BB Hayvanlarda Bakım-Besleme (Diyarbakır)				23	23
45- Genel Koyunculuk (Diyarbakır)				7	7
46- Genel Tarım (Mardin)				30	30
47- Genel Tarım (Mardin)				40	40
48- Meyvecilik Budama (Şanlıurfa)				17	17
49- Sulama ve Toprak Koruma (Ş.Urfa)				11	11
50- Hayvan Besleme-Urfa				31	31
51- Hububatta Yetiştiricilik (Adıyaman)				20	20
52- Meyvecilikte Bakım-Budama (Adıyaman)				15	15
53- Hububat Hastalıkları (Adıyaman)				13	13
54- Meyvecilikte Budama (Adıyaman)				18	18
55- Kooperatifçilik (Batman)				11	11
56- Damlama Sulama (Batman)				10	10
57- Çiftlik Planlaması (Batman)				38	38
58- Meyvecilikte Budama (Diyarbakır)				20	20
59- Sığırcılıkta Damızlık Özellikleri (Diyarbakır)				33	33
60- Bitki Besleme (Diyarbakır)				22	22
61- CROPWAT ve SZP (Diyarbakır)				9	9
62- Antepfıstığı Yetiştiriciliği (Gaziantep)				9	9
63- Bitki Besleme (Gaziantep)				21	21
64- Genel Tarım (Mardin)				23	23
65- Tahıllarda Septoria-Pas (Mardin)				15	15

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
66- Tarım Sigortaları (Adıyaman)				6	6
67- Genel Tarım (Adıyaman)				6	6
68- Koyunculuk (Adıyaman)				10	10
69- Hayvancılık (Batman)				40	40
70- Örgütlenme (Batman)				40	40
71- Sebzeçilik (Batman)				5	5
72- Tarımsal Yayım (Batman)				34	34
73- Hububat Hastalık-Zararlıları (Batman)				33	33
74- Tarımsal Yayım (Batman)				38	38
75- Tarımsal Yayım (Batman)				20	20
76- Hayvancılık (Batman)				21	21
77- Sulama Sistemleri (Diyarbakır)				6	6
78- Virüs Hastalıkları (Gaziantep)				24	24
79- Damla Sulama (Gaziantep)				11	11
80- Damla Sulama (Gaziantep)				18	18
81- Pamuk Zararlıları (Gaziantep)				9	9
82- Tarımsal Yayım (Gaziantep)				13	13
83- Çiftlik Planlama (Mardin)				20	20
84- Anız Yönetimi (Şanlıurfa)				25	25
85- Sulama Metotları (Adıyaman)				20	20
86- Bitki Hastalık ve Zararlıları (Adıyaman)				26	26
87- Damlama Sulama (Batman)				11	11
88- Sulama Temel (Batman)				8	8
89- Bağ Yetiştiriciliği (Batman)				11	11
90- Hububat Hastalık ve Zararlıları (Batman)				13	13
91- Genel Sulama (Mardin)				8	8

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
92- Sebze Yetiştiriciliği (Mardin)				6	6
93- Çiftlik Muhasebesi-Desteklemeler (Mardin)				25	25
94- KB Hayvancılıkta Parazit Mücadele (Mardin)				9	9
95- Tarımsal Ürün Sigortaları (Mardin)				9	9
96- Sebze Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				11	11
97- Organik Pamuk Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				51	51
98- Sulama Yayımcı T.E. (Diyarbakır)				32	32
99- KB Hayvan Yetiştiriciliği (Şanlıurfa)				25	25
100- BB Hayvan Yetiştiriciliği (Aksaray)				27	27
101- KB Hayvan Yetiştiriciliği (Batman)				42	42
102- İyi Tarım Uygulamaları (İzmir)				21	21
103- Damlama Sulama (Adıyaman)				25	25
104- BB Hayvan Besleme (Adıyaman)				35	35
105- Meyve Hastalık ve Zararlıları (Batman)				6	6
106- Genel Sulama (Batman)				8	8
107- Sulama Sistemleri (Diyarbakır)				12	12
108- CROPWAT-SPZ (Diyarbakır)				12	12
109- Organik Pamuk (Diyarbakır)				30	30
110- Organik Pamuk (Diyarbakır)				83	83
111- Organik Pamuk (Diyarbakır)				35	35
112- Sulamaya Hazırlık (Mardin)				35	35
113- Sulamaya Hazırlık (Mardin)				9	9
114- Bağda Telli Terbiye (Mardin)				7	7
115- SZP-CROPWAT (Şanlıurfa)				24	24
116- Genel Tarım (Batman)				6	6

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN EĞİTİMLERİ (KİŞİ)					
EĞİTİMİN KONUSU	PROJE	2011 Uygulama	2012 Uygulama	2013 Uygulama	PROJE TOPLAMI
	PROGRAMI				
117- Organik Pamuk Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				19	19
118- Organik Pamuk Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				24	24
119- Hayvancılıkta Bakım-Besleme (Diyarbakır)				11	11
120- Bağda Telli Terbiye (Mardin)				6	6
121- Genel Tarım (Mardin)				6	6
122- Organik Pamuk Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				20	20
123- Organik Pamuk Yetiştiriciliği (Diyarbakır)				14	14
124- Bağ Hastalık ve Zararlıları (Şırnak)				8	8
125- Pamukta Defoliant Kullanımı (Şanlıurfa)				43	43
126- Sulama-Fertigasyon (Adıyaman)				13	13
127- Sulama-Fertigasyon (Adıyaman)				6	6
128- Süt Sığırcılığı (Batman)				10	10
129- Hibe ve Desteklemeler (Batman)				12	12
130- İyi Tarım Uygulamaları (Siirt)				29	29
131- Organik Hayvan Yetiştiriciliği (Siirt)				29	29
132- Organik Tarımda Hasat (Diyarbakır)				48	48
133- Organik Tarımda Örgütlenme (Diyarbakır)				10	10
134- Pamukta Kirlilik (Şanlıurfa)				69	69
EĞİTİMLER GENEL TOPLAM	2.315	952	1.328	2.622	4.902

Her ne kadar eğitimlerde 4 902 teknik elemana ulaşıldığı ifade edilse de, pek çok teknik elemanın birden fazla eğitime katılmış olmasından dolayı, GAP TEYAP eğitimlerden yararlanan kişi sayısı 2 181' dir. Bu rakamın içerisinde su dağıtım teknisyenleri (263 kişi) de yer almaktadır. Bir kişinin aldığı eğitim sayısı en fazla 27 olup, bunu 25, 24 takip etmektedir.

Kurum Kuruluşların Kapasitesini Artırmaya Yönelik Faaliyetler		
Teknik Eleman Eğitimleri (konu/kişi)		
Planlanan	Gerçekleşme	%
35/2315	187/4902	534/212
Faydalanan Kişi Sayısı	2181 (4902)	

GAP TEYAP eğitimlerinden faydalanan teknik elemanların il dağılımlarında ise en büyük rakamı 414 ile Şanlıurfa ili almakta (% 19), bunu sırasıyla Adıyaman 371 (% 35) ve Diyarbakır 305 (% 14) katılımcı ile izlemektedir. En düşük katılım 87 (% 4) katılımcı ile Kilis ilinden olmuş, bu ili 109 katılımcı ile (% 5) Şırnak ili izlemiştir.

Teknik Eleman Eğitimleri (İl Dağılımları)		
İli	Katılımcı	Yüzde
Şanlıurfa	414	19
Adıyaman	371	17
Diyarbakır	305	14
Mardin	284	13
Batman	262	12
Gaziantep	218	10
Siirt	131	6
Şırnak	109	5
<u>Kilis</u>	<u>87</u>	<u>4</u>
TOPLAM	2181	100

GAP TEYAP kapsamında düzenlenen teknik eleman eğitimlerinden faydalanan 2 181 teknik elemanın kurumsal dağılımı incelendiğinde; 856 teknik eleman ile (% 39) GTHB ilk sırayı almakta ve onu 768 teknik eleman ile (% 37) özel sektör, 298 teknik eleman ile (% 13) sivil toplum kuruluşları takip etmektedir. Diğer kamu kurumlarından ise 245 teknik eleman (% 12) bu eğitimlere katılmıştır.

Teknik Eleman Eğitimleri (Kurumsal Dağılımları)		
Kurum	Katılımcı	Yüzde
GTHB	856	39
Özel Sektör	768	35
STK	298	14
<u>Diğer Kamu Kurumları</u>	<u>259</u>	<u>12</u>
TOPLAM	2181	100

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen teknik eleman eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla eğitime katılanlar arasından tesadüfi örnekleme yolu ile seçilen katılımcılar için bir anket düzenlenmiş ve aldıkları eğitimin etkileri ölçülmüştür.

Yapılan değerlendirme sonucunda, tüm eğitimlerin ortalama etkinlik değeri % 63 gibi orta üstü bir seviye çıkmıştır. Detaylar incelendiğinde, eğitim ortalamasını düşüren nedenin, eğitime katılan teknik elemanların aldıkları eğitim ile ilgili herhangi bir eğitim materyali hazırlamadaki % 36 lık çok düşük bir değer ile bu konudaki GAP TEYAP çalışmalarına katılmada elde edilen % 51 lik değer olduğu görülmüştür. Aynı şekilde, eğitimin çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluğu % 91, eğitim bilgilerini uygulama şansının ise % 83 gibi oldukça tatmin edici değerlerde olduğu görülmektedir. Yine teknik elemanların aldıkları eğitim konusunda çevreleri-kurumlarındaki teknik elemanları eğitme oranının da % 54 gibi orta bir değerde olduğu gözlenmiştir. Bütün bu sonuçlardan sonra, eğitim konularının ve katılımcıların neredeyse % 100 e yakın bir isabetle seçildiği söylenebilir. Aynı konuda eğitim verme ve eğitim materyali hazırlamada % 50 ve daha düşük değerler elde edilmesi ise, bölgede tarımsal yayım konusunda yürütülen faaliyetlerin ve yayım çalışmalarında basılı materyal hazırlama konularının iyice azaldığını göstermektedir. Bu sonuçlardan sonra merkezi tarımsal eğitim ve yayım olan GAP TEYAP çalışmalarına katılımın % 51 lere çıkması çok doğaldır.

Tüm Eğitimlerin Genel Değerlendirme	
Ortalama % 63	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	91%
Bilgileri uygulama şansı	83%
Bilgileri alanda kullanma	63%
Eğitim verme	54%
Eğitim materyali hazırlama	36%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	51%

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi (4.1.1)

Tarımsal eğitim ve yayım konularında çalışmak için özel kişisel gelişim eğitimlerine ihtiyaç olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. İçeriği tamamen tarımsal eğitim ve yayım olan bu projede en önemli ve ilk uygulama, doğası gereği teknik elemanlara tarımsal yayım ve danışmanlık eğitiminin verilmesi olmuştur. Proje hazırlık çalışmaları döneminde GAP Bölgesinde yapılan gözlemlerde bu konuda sahada çalışan teknik elemanların tarımsal yayım konusunda yeterli eğitime sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Yapılan teknik eleman anketlerinde 873 kişiden 206' sının (% 24) tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi aldığı belirlenmiş ve bu eğitimi almayan teknik elemanlar tarafından yoğun olarak bu konuda eğitim talep edilmiştir. Düzenlenen bu eğitimde GAP Bölgesinde gerek kamu gerekse kamu dışında sahada tarımsal eğitim ve yayım faaliyetleri yürüten teknik personelin, yöre çiftçisine daha iyi hizmet vermeleri için, yayım-iletişim teknikleri ve kişisel gelişim konularında eğitilmeleri amaçlanmıştır. Eğitim aynı zamanda bu ön eğitimi alan kişileri tarımsal danışmanlık sertifikası almaları konusunda da destekleyici özellik taşımaktadır.

Bu konuda düzenlenen 1. Eğitime GAP Bölgesinde kamu ve kamu dışı kurumlarda tarımsal yayım konusunda görev yapan toplam 145 teknik eleman katılmıştır. Her biri yol hariç 5 gün süren eğitim 21 Kasım - 25 Kasım ile 28 Kasım – 2 Aralık 2011 tarihleri arasında 30' ar kişiden oluşan 5 grup olarak Gaziantep ilinde gerçekleştirilmiştir. Eğitimler Prof. Dr. Ziya YURTTAŞ, Doç. Dr. Tecer ATSAN, Prof. Dr. Yaşar AKTAŞ, Prof. Dr. Ayşen OLGUN, Prof. Dr. İsmet BOZ, Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ ve Doç. Dr. Hacer ÇELİKATEŞ tarafından verilmiştir.

Bu konuda 2 etap eğitimler 28.01.2013-01.02.2013 tarihleri arasında Gaziantep ve Mardin illerinde düzenlenmiştir. Her 2 ilde 2' şer grup oluşturulmuş ve sırasıyla 61 ve 62 Teknik elemanın katılımı sağlanmıştır. Eğitimler Gaziantep ilinde; Prof. Dr. Ziya YURTTAŞ, Doç. Dr. Tecer ATSAN ve Doç. Dr. Hacer ÇELİKATEŞ tarafından, Mardin'de ise: Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALTAŞ, Prof. Dr. İsmet BOZ ve Yrd. Doç. Dr. Buket KARATURHAN tarafından verilmiştir. Her iki eğitimde de tüm katılımcılara eğitim materyali ve katılım sertifikası verilmiştir.

Bu konuda yapılan etki değerlendirmesinde; eğitimin katılımcıların birimin faaliyetlerine uygunluğu ve eğitim bilgilerini uygulama şansı % 100 çıkması ile katılımcı seçiminde tam isabet sağlandığı ve tamamının yayım personelinden oluştuğunun yanı sıra belki eğitim konusunun da çok önemli olduğu söylenebilir. Eğitim bilgilerini alanda kullanma sonucu % 96 gibi yüksek bir oranda olmasına rağmen aynı konuda eğitim verme % 58 e düşmekte, bu konuda eğitim materyali hazırlama ise % 43 gibi düşük sayılabilecek bir değer almaktadır. GAP TEYAP çalışmalarına katılım da % 53 gibi vasat bir değer taşımaktadır.

Tarımsal Yayım konusunda yapılan eğitimlere iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 40, Batman 28, Siirt 17, Diyarbakır 30, Gaziantep 37, Kilis 10, Mardin 30, Şırnak 17 ve Şanlıurfa 60.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık	
Ortalama % 75	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	100%
Bilgileri uygulama şansı	100%
Bilgileri alanda kullanma	96%
Eğitim verme	58%
Eğitim materyali hazırlama	43%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	53%

RESİM 16, RESİM 17

İşletme, Bakım, Yönetim (İBY) ve Grup Oluşturma Eğitimleri (4.1.2)

- Sulama Yönetimi Eğitimi (4.1.2.1)

GAP Bölgesinin en önemli sorunu suyun yönetimi olup, bu projenin ana temasını da su ve suyun etkin kullanımı oluşturmaktadır. Suyun etkin kullanımı ve adilane dağıtımında sulama sistemlerinin işletme, bakım ve yönetimi (İBY) hayati bir önem taşır. Bu husus, anket uygulanan 1 819 çiftçiden 1 046' sı (% 58) tarafından da önemli bir sorun olarak dile getirilmiştir. Ayrıca, yeni çıkan Sulama Birliği Kanunu bu konuda hem sulama birliklerine hem de GTHB İl Müdürlüklerine önemli sorumluluklar yüklemektedir. Bu çerçevede, GAP' ta sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda görev yapan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, DSİ ve İBY hizmetlerini devir alan çiftçi örgütleri teknik personelinin İBY ve yeni Sulama Birliği Yasası konularında kapasitelerinin geliştirmesi çok büyük bir önem arz ettiğinden dolayı bu eğitimin önemi bir kat daha artmaktadır. Katılımcılar eğitim sonunda toprak bitki su ilişkileri, bitki su tüketimi, sulama planlaması, planlı su dağıtımı, drenaj, toprak muhafaza ve toplulaştırma ile yeni çıkan Sulama Birlik Kanunu konularında bilgi sahibi olacak, sulama planlaması yapabilecek ve söz konusu yasanın hükümleri gereğince bölge sulamalarında İBY hizmetlerine olumlu katkılar sağlamaları beklenmektedir.

Eğitime GAP B6lgesinde kamuda ve kamu dışı kurumlarda, 6zel sekt6rde sulama konusunda g6rev yapan toplam 189 teknik eleman katılmıştır. Her biri yol hari6 5 g6n s6ren eğitim 28 Kasım – 2 Aralık ve 05 – 09 Aralık 2011 tarihleri arasında yaklaşık 40' ar kişiden oluşan 5 grup olarak şanlıurfa ilinde ger6ekleştirilmiştir. Eğitimler bu konunun 6nemli isimlerinden olan Prof. Dr. Rıza KANBER, Prof. Dr. 6ner 6ETİN, Prof. Dr. İdris BAH6ECİ, Do6. Dr. Mustafa 6NLÜ, Prof. Dr. S6leyman KODAL ve Prof. Dr. Y. Ersoy YILDIRIM tarafından verilmiştir. T6m katılımcılara eğitim materyali ve katılım sertifikası verilmiştir.

Eğitimin saha 6alışması Atat6rk Barajı Sulama Birliği, Yaylak Sulaması ve Atat6rk Barajına teknik gezi olarak ger6ekleştirilmiştir.

Bu konuda d6zenlenen 3. eğitime 6oğunlukla sulama birlikleri ve GAP TEYAP sulama uzmanlarından oluşan toplam 36 kişi katılmıştır. Yol hari6 5 g6n s6ren eğitim 28-30 Ocak 2013 tarihleri arasında Antakya ilinde ger6ekleştirilmiştir. Eğitim NLP Uzmanı T6lay GER6EK tarafından verilmiştir. T6m katılımcılara eğitim materyali ve katılım sertifikası verilmiştir.

66nc6 eğitimin konuları arasında; sulama birliklerinin sorunları, sulama y6netiminde sulama birliklerinin yeri ve 6nemi, iletişim, iletişimde dilin 6nemi, s6zl6 iletişimde konuşma, iletişim engelleri, kalibrasyon, duygularımızın tanımı, 6fkenin kontrol6, temsil sistemleri, g6rsel, işitsel, dokunsal temsil sistemi, tercihli temsil sistemlerimiz, 6z6m odaklı iletişim, 6z6m odaklı d6ř6nme ve konuşma, sorun odaklı sorular, sosyal ilişkilerde iletişim, insan ilişkilerini d6zenleyen kurallar, g6rg6 kuralları, giyim konusunda dikkat edilmesi gereken kurallar, protokol kuralları, tanışma ve tanıştırılmada dikkat edilmesi gereken kurallar, hitap etmede uyulması gereken kurallar, beden dili, s6zl6 mesajlar, s6zs6z mesaj, tokalaşma ve oturma şekilleri, liderlik, lider kime denir, lider ve y6netici farkı, liderliğin 6zellikleri, 6nyargılar, stres y6netimi, stresin kaynağını tespit etmek, zihnin bedeni etkilemesi, stresten arınma yolları ve teknikleri, nefes teknikleri, doğru nefes almak, doğru nefes alma tekniği uygulanması, altmış adımda nefes alma tekniği uygulaması, organizasyonun g6ncellenmesinde takip edilecek adımlar yer almaktadır.

Sulama y6netimi, 6oğu kesimlerin algıladığı gibi bir “su satma” işi değildir. Sulamada yaşanan 6oğu sorunların nedeni de sulama ile ilişkisi bulunan kurum, kuruluş ve kişilerin bu “yanlış” algısından kaynaklanmaktadır.

Sulama y6netiminde m6hendislikten 6nce sosyolojik olgular gelir. Bu nedenle sosyolojik olguları 6z6me kavuşturulamamış bir b6lgede başarılı bir sulama y6netiminden s6z etmek 6ok zordur. 66nk6 sulama sınırlı su kaynaklarının, kapasiteleri belirlenmiş şebekelerle istenilen zamanda, ihtiya6 duyulan miktarda ve kullanılabilir noktada kullanıcıya teslimidir. Bu a6ıdan bakıldığında sulama, toplumsal bir olgudur ve her toplumsal olgu gibi i6erisinde bir6ok “uyuşmazlık” i6erir. Sulama birliği 6ift6iler arası uyuşmazlıklar/ilişkiler, sulama birliği kurum ve kuruluşlar arası uyuşmazlıklar/ilişkiler, farklı yedeklerden yararlananlar arası uyuşmazlıklar, aynı yedekten yararlananlar arası uyuşmazlıklar, aynı

ana kanaldan su alan birlikler arası uyuşmazlıklar... Bu uyuşmazlıklar uzar gider. Sulamada yer alan bu farklı gruplar arası uyuşmazlıkların çözümü konusunda sulama birlik başkanlarına önemli görevler düşmektedir. Bu eğitimde sulama birlik başkanları bu görevlerini yerine getirirken taraflara nasıl davranacağını, sorunlara nasıl yaklaşacağını ve bu esnada duygu ve önyargılarını nasıl kontrol edeceğini öğrendiler. Bu eğitimden sonra sulama birlik başkanları sulama birliği ve dolayısıyla sulama yönetiminde daha etkili olacaklardır.

RESİM 18, RESİM 19

Sulama Yönetimi konusunda yapılan eğitimlere iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 23, Batman 18, Siirt 10, Diyarbakır 30, Gaziantep 22, Kilis 10, Mardin 20, Şırnak 10 ve Şanlıurfa 80.

- Sulama Yönetimi Teknik Gezi (4.1.2.2)

Sulama Yönetimi eğitimine katılan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, DSİ, İBY hizmetlerini devir alan çiftçi örgütleri ve GAP TEYAP' tan seçilecek 90 teknik elemana, sulama yönetimi eğitiminde öğrendiklerini pekiştirmek amacıyla 45'er kişilik gruplar halinde diğer bölgelerdeki sulama tesisleri, yönetim organizasyonları ve uygulamalarını yerinde görmek ve aynı konuda görev yapan teknik personelle tanışarak, bilgi ve deneyimlerini paylaşmak, kapasitelerinin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla düzenlenmiştir. Planlanan bu eğitimlerin birinci bölümü yol hariç 15-18 Mart 2012 tarihleri arasında Konya, Mersin ve Adana illerinde gerçekleştirilmiş ve toplam 32 teknik eleman katılmıştır. Teknik gezide ziyaret edilen illerdeki DSİ Bölge Müdürlükleri, sulama birimleri, sulama ve drenaj tesisleri, çiftçi örgütleri ve tarımsal sanayi kuruluşları ziyaret edilerek bilgi alınmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

- Konya DSİ IV. Bölge Müdürlüğü görev alanı içerisinde kalan Konya, Aksaray, Niğde ve Karaman illerinin su ve toprak özellikleri ile gerçekleştirilen projeler hakkında verilen sunumun izlenmesi
- Konya'nın en önemli sulama birlikleri olan Ova Sulama Birliği ve Çumra Sulama Birliği ziyaret edilerek çalışmaları, uygulamaları ve sorunları hakkında bilgi alınması,

- Konya Tarım Fuarı gezilmesi, - Karapınar/Konya Araştırma istasyonunda ıslah edilen arazilerin gezilmesi,
- Tarsus/Özlüce köyünde Doğu Grubuna ait özel tarım işletmesinin gezilmesi.

Bu eğitim sonunda katılımcılar;

- Birliklerin sulama yönetimi hakkında verdiği bilgiler sonucunda, bölgemizdeki sulama yönetiminin zayıf ve güçlü yönlerini tespit etme imkânı bulmuştur.
- İyi örnekleri bölgelerine aktarmak suretiyle İBY hizmetlerine katkıda bulunacaklardır,
- Fuarda tarımla ilgili her konuda güncel gelişmeleri ve teknolojileri görme ve bilgi alma imkânı bulmuştur,
- Karapınar'dan alınan bilgi ve incelemeler sonucu toprakların korunması için gösterilmesi gereken hassasiyet bilincine sahip olunmuştur,
- Bir tarım işletmesinin yönetimi hakkında fikir sahibi olunmuştur,
- Katılımcılardan tespit ettikleri iyi örnekleri dönüşte bölgelerinde uygulamaları beklenmektedir.

RESİM 20, RESİM 21, RESİM 22

Sulama Yönetimi Teknik Gezisine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 2, Batman 3, Diyarbakır 4, Gaziantep 3, Kilis 1, Mardin 4, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 14.

- Su Dağıtım Görevlileri Eğitimi (4.1.2.3)

Sulama birlikleri su dağıtım görevlileri şebekede su iletimini sağlayan ve çiftçiye su dağıtımını yapan en uçtaki personeldir. Bu personel, geçmişte DSİ zamanında işletme ve su dağıtım teknisyenlerinin yürüttükleri görevleri üstlenmişlerdir. Başka bir ifade ile bu ekip, su dağıtım programlarını uygulayan ve çiftçi ile tarlada yüz yüze çalışan personeldir. Bu personele bugüne kadar hiç bir konuda eğitim verilmemiştir. Eğitim bu kilit personelin temel toprak- bitki-su ilişkileri, planlı su dağıtımını, su programı uygulamaları, drenaj ve toprak muhafaza ile tesislerin bakım-onarımı konularında kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Bu konuda düzenlenen 1. eğitime büyük çoğunluğu Şanlıurfa ilinden olmak üzere GAP bölgesindeki sulama birliklerinde çalışan 118 su dağıtım görevlisi katılmıştır. Her biri yol hariç 5 gün süren eğitim 19 -23 Aralık 2011 tarihleri arasında yaklaşık 40' ar kişiden oluşan 3 grup olarak Antalya ilinde gerçekleştirilmiştir. Eğitimler bu konunun önemli isimlerinden

olan Prof. Dr. Ruhi BAŞTUĞ, Doç. Dr. Dursun BÜYÜKTAŞ ve Yrd. Doç. Dr. Sema KALE tarafından verilmiştir.

Eğitim büyük ölçüde saha uygulamalarının yerinde incelenmesi şeklinde geçmiş olup, bu kapsamda Antalya ilinin, Elmalı, Korkuteli ve Serik bölgelerindeki sulama sistemleri ziyaret edilmiştir.

Şanlıurfa ilinden olmak üzere GAP bölgesindeki sulama birliklerinde çalışan 113 su dağıtım görevlisinin katıldığı ikinci eğitim de yine Antalya ilinde gerçekleştirilmiştir. Her biri yol hariç 5 gün süren eğitimler; 16 -20 Ocak 2012 tarihleri arasında 3 grup halinde düzenlenmiştir. Eğitimler, Dicle Üniversitesinden Prof. Dr. Öner ÇETİN, Süleyman Demirel Üniversitesinden Yrd. Doç. Dr. Sema KALE ve GAP TEYAP TDE' den konu uzmanları İbrahim ŞAHİN ve Akif YENİKALE tarafından verilmiştir.

Eğitim büyük ölçüde saha uygulamalarının yerinde incelenmesi şeklinde geçmiş olup, bu kapsamda Korkuteli sulaması ve Elmalı-Çayboğazı sulamaları ve sulama birlikleri, Demre-Beymelek Sulama Birliği sulama uygulamaları yerinde incelenmiş ve Kumluca'daki fide ve üretim seraları ziyaret edilerek bilgi alınmıştır. Tüm katılımcılara eğitim materyalleri ve birer katılım sertifikası verilmiştir.

Bu konudaki 3. eğitim ise 25 – 29 Mart 2013 tarihleri arasında 32 su dağıtım görevlisinin katılımı ile Mersin de düzenlenmiştir. GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilen eğitim sırasında Mersin ve Ceyhan Sulama Birlik alanlarını ziyaret etme şansı da bulunmuştur.

Su dağıtım teknisyenleri bu eğitimler kapsamında sınıfta ve saha uygulamalarında edindikleri bilgilerle kazandıkları öz güven sayesinde daha etkin ve adilane bir su dağıtımını yapabileceklerdir. Çiftçilerle doğrudan temas halinde oldukları için, öğrendiklerini ve gördüklerini çiftçilere anlatmak suretiyle çiftçilerin eğitimlerine katkıda bulunacaklardır. Su dağıtım görevlileri birlik yönetimi ve teknik personeli ile çiftçiler arasında çift yönlü bir iletişime aracılık ettiklerinden, bu eğitim sonucunda bu iletişim daha etkin hale gelecek ve bu sulamaya olumlu olarak yansımaktır. GAP TEYAP kapsamında kurulacak demonstrasyonları sahiplenecek ve eğitim organizasyonlarına katkı sağlayacaklardır.

RESİM 23, RESİM 24

Su Dağıtım Görevlileri Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 18, Batman 3, Siirt 2, Diyarbakır 20, Gaziantep 20, Mardin 1, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 198.

- Sulama Birlik Başkanlarına Eğitim ve Teknik Gezi (4.1.2.4)

Proje başlangıcında yurtiçi olarak planlanan bu eğitimler daha sonra yapılan revize ile yurtdışı olarak değiştirilmiştir. GAP Bölgesi sulama birlik başkanlarının İspanya’ daki sulama yönetimi, sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetimi ve sulama konfederasyonunun yapısı, sulama birlikleri ve sulama teknolojilerinin yerinde inceleyerek ülkemizde uygulama imkânlarının değerlendirilmesi amacını taşıyan eğitim ve teknik gezinin ilki 6 – 14 Nisan 2013 tarihleri arasında İspanya da düzenlenmiştir.

Ebro Nehri Havza Su İdaresi, Campus Aula Dei (CIHEAM, IAMZ, CITA), Segria Sud Mailas Sulama Bölgesi, Katalan Bölgesi Tarımsal Teknoloji ve Yenilik Merkezi, Aragon Sulama Bölgesi – Comunidad Regantes De Candasnos Sulama Birliği, Serinana Sulama Birliği, İspanya Sulama Birlikleri Ulusal Konfederasyonu (FENACORE) ile İspanya Tarım ve Çevre Bakanlığı Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü Ulusal Sulama Teknolojileri Merkezi ziyaretlerini içeren eğitime 26 kişi katılmıştır.

RESİM 25, RESİM 26, RESİM 27

Aynı amacı taşıyan bu kapsamdaki teknik gezinin ikincisi 12 - 21 Nisan 2013 tarihleri arasında yine İspanya ya düzenlenmiştir.

Ebro Nehri Sulama Yönetimi, Campus Aula Dei, Akdeniz Uluslararası Araştırma Merkezi (CIHEAM), Maials-Segria Sud Mailas Sulama Bölgesi Sulama Birliği, Lleida Tarımsal Teknoloji ve Yenilik Merkezi, Sarinena – Aragon Sulama Bölgesi Sulama Birliği), Candasnos – Aragon Sulama Bölgesi Sulama Birliği), Madrid – Ulusal Sulama Sistemleri Federasyonu, Madrid – Tarım ve Çevre Bakanlığı Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü ve Madrid- Ulusal Sulama Teknolojileri Merkezi ziyaretlerini içeren bu ikinci etap eğitime 23 kişi katılmıştır.

Sulama Birlik Başkanları Eğitim ve Teknik gezisine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 3, Batman 2, Diyarbakır 6, Gaziantep 4, Kilis 2, Mardin 1, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 30.

- Grup Oluşturma Eğitimleri (4.1.2.5)

Yapılan çalışmalarda, bölgede tarımsal yayım faaliyeti yürüten kamu ve kamu dışı teknik personel ile çiftçilerin bazı önemli tarımsal mevzuatlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, bu nedenle çiftçilerin mevcut imkânlardan yeterince faydalanamadıkları tespit edilmiştir.

Bu eğitim, bölgede tarımsal yayım hizmeti yürüten teknik elemanların önemli tarımsal mevzuatlar konusunda bilgi sahibi olmaları ve bu konuları çiftçilere aktarmaları amacıyla düzenlenmiştir. Eğitimde çiftçi örgütlenmeleri, kooperatifler, sulama birlikleri, üretici birlikleri yasa-yönetmelikleri ve uygulamaları, tarım sigortaları ve tarımsal desteklemeler vb. gibi konularında katılımcılara genel bilgiler verilmiştir.

Eğitime GAP bölgesindeki kamu kurum-kuruluşlarında çalışan teknik personel ile serbest çalışan danışmanlardan toplam 266 teknik eleman katılmıştır. Her biri yol hariç 1 gün süren eğitimin birinci bölümü 11 – 19 Ekim 2011, ikinci bölümü ise 27 – 29 Aralık 2011 tarihleri arasında yaklaşık 30' ar kişiden oluşan 9 grup olarak GAP Proje illerinde gerçekleştirilmiştir. Eğitimler Yrd. Doç. Dr. Fatma Öcal KARA, Yrd. Doç. Dr. Songül AKIN ile TKK ve GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir. Tüm katılımcılara eğitim materyali verilmiştir.

2. Etapı 3-5 Ocak 2012 tarihleri arasında Adıyaman, Şanlıurfa ve Gaziantep illerinde düzenlenen Grup Oluşturma Eğitimlerinde tarımsal sigorta, tarımsal desteklemeler ve tarımsal kredi vb. gibi konularda katılımcılara genel bilgiler verilmiştir. Eğitime GAP bölgesindeki kamu kurum-kuruluşlarında çalışan teknik personel ile serbest çalışan danışmanlardan toplam 86 teknik eleman katılmıştır. Her biri yol hariç 1 gün süren eğitimler GAP TEYAP Konu Uzmanı Zevaidin ÖZCAN ile TKK' den konu uzmanları Metin DOĞAN ve Raif ATAYIK tarafından verilmiştir. Tüm katılımcılara eğitim materyali verilmiştir. Eğitimlerde; Tarımsal Sigorta, Tarımsal Krediler, Tarımsal Desteklemeler, Hibeler ve Teşvikler konuları işlenmiştir. Eğitime katılan teknik elemanların bu bilgileri geniş çiftçi kitlesine yayması beklenmektedir.

Grup Oluşturma Eğitimlerine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 57, Batman 44, Siirt 11, Diyarbakır 65, Gaziantep 45, Kilis 11, Mardin 47, Şırnak 13 ve Şanlıurfa 59.

RESİM 28, RESİM 29

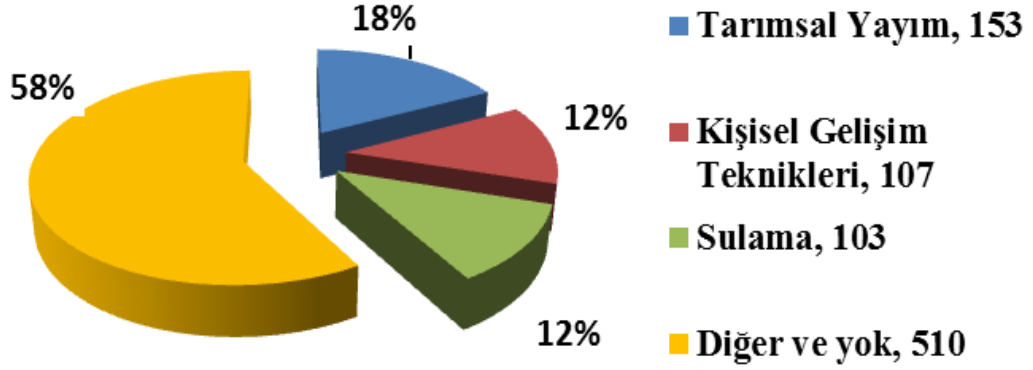
İBY ve Grup Oluşturma Eğitimleri için yapılan etki değerlendirmesinde eğitimin çalışılan birim faaliyetlerine uygunluğu % 96 ile en yüksek değer olur iken, aldığı bilgileri uygulama şansın % 77 gibi orta üstü bir değer almıştır. Eğitim konusunda eğitim materyali hazırlama % 19 ile en düşük değerde çıkmıştır. GAP TEYAP çalışmalarına katılımlar % 67, aynı konuda eğitim verme ise % 52 ile orta üzeri değerlere ulaşmıştır. Bu sonuçlarda eğitimler için çok uygun kişilerin seçildiğini ve bu kişilerin çoğunluğunun bu bilgileri kullanma şansı olduğunu ve bunu da kullandıkları söylenebilir. GAP TEYAP ile bu konuda oldukça iyi bir ilişki kurulduğu ancak eğitim materyali hazırlamada en düşük oranı alan eğitim konusu olduğu görülmektedir.

İBY ve Grup Oluşturma	
Ortalama % 58	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	96%
Bilgileri uygulama şansı	77%
Bilgileri alanda kullanma	71%
Eğitim verme	52%
Eğitim materyali hazırlama	19%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	67%

Sulama Metotları Projelendirme ve Sulama Zamanı Planlaması Eğitimleri (4.1.3)

GAP TEYAP kapsamında yürütülecek olan “Sulama” konulu proje faaliyetlerini belirlemek amacıyla 2011 yılında kurum-kuruluş, STK ve serbest çalışan 873 Ziraat Mühendisi (tarımsal yayım elemanı) ile anket yapılmıştır. Ankete katılanların 48’ i (% 5) Ziraat Fakültelerinin Sulama Bölümünden mezun olup, 873 yayım elemanının sadece 29’ unun (% 3) sulama konusunda hizmet içi eğitim aldığı, 103 teknik elemanın sulama konusunda eğitim talebi (% 12) olduğu belirlenmiştir.

Yayım elemanlarının talep ettiği eğitim konuları

GAP TEYAP kapsamında 4.3.1. Sulama Eğitim Faaliyetleri hem yapılan saha ve anket çalışmaları sonuçları hem de süreç içerisinde gelen talepler doğrultusunda konunun bütünlüğü açısından 3 aşamada gerçekleştirilmiştir.

1. Aşamada; 4.1.3.1. Sulama Yayımcı Temel Eğitimi,
2. Aşamada; 4.1.3.2. Sulama Metotları Eğitimi,
3. Aşamada; 4.1.3.3. Sulama Metotları Projelendirme ve Sulama Zaman Planlaması (SZP) Eğitimi.

Eğitime toplam 359 kişi katılmış ve katılımcıların % 40' ı Çiftçi Örgütleri (çoğunlukla sulama birlikleri ve ziraat odaları), % 35' i GTHB, % 20' si Serbest Tarım Danışmanları, % 5' i DSİ ve GAP BKİ teknik elemanlarından oluşmuştur.

Birinci aşamada sulama yayımcı temel eğitimine katılanlar arasından eğitimde öne çıkan ve seçilenler 2. ve 3. aşama eğitimlerine katılmışlardır. Ayrıca bu eğitimlere destek olarak da CROPWAT, Bir damla, Sulama Takip Formu, Damla Sulamada Fertigasyon gibi konularda eğitimler ile desteklenmiştir.

Eğitimlerde temel olarak; Toprak-Bitki-Su-İklim ilişkileri, Bitki Su Tüketimi, Kısıntılı Sulama, Sulama Metotlarında Optimizasyon, Uniform Sulama Teknikleri, Sulama Malzeme Bilgisi, Pompalar, Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Hareketli Sulama Makineleri, Drenaj ve Tuzluluk, Sulama Mühendisliği gibi konular hem teorik hem de teknik saha çalışmaları olarak işlenmiştir.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen 4.1.3. Sulama Eğitimleri Ocak 2012 de başlatılmış ve Nisan 2013 de tamamlanmıştır. Bu eğitimlere ilişkin temel bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

4.1.3. SULAMA METOTLARI PROJELENDİRME VE SULAMA ZAMANI PLANLAMASI (SZP) EĞİTİMLERİ								
Faaliyet No	Eğitimin Konusu	Tarih	Yer	Katılımcı Profili	Katılımcı Sayısı	Toplam Gerçekleşme	Planlanan	Gerçekleşme (%)
4.1.3.1.	Sulama Yayımcı Temel Eğitimi 1	02-06.Ocak.2012	Şanlıurfa	Zir. Müh.	120	187	120	156
	Sulama Yayımcı Temel Eğitimi 2	17-19.Mart.2013	D.bakır	Zir. Müh.	35			
	Sulama Yayımcı Temel Eğitimi 3	23-24.May.2013	D.bakır	Zir. Müh.	32			
4.1.3.2.	Sulama Metotları Eğitimi 1	30.Ocak/04 Şubat 2012	Söke-Menemen	Zir. Müh.	36	103	40	258
	Sulama Metotları Eğitimi 2	17-19.Mart.2013	D.bakır	Zir. Müh.	35			
	Sulama Metotları Eğitimi 3	23-24.May.2013	D.bakır	Zir. Müh.	32			
4.1.3.3.	Sulama Metotları Projelendirme ve SZP Eğitimi 1	19-23.Mart.2012	Adana	Zir. Müh.	39	69	80	86
	Sulama Metotları Projelendirme ve SZP Eğitimi 2	31.Mart/05 Nisan.2012	Şanlıurfa	Zir. Müh.	30			
4.1.3. Ana faaliyet için 3 Alt Konuda, 8 Eğitim, Genel Toplam						359	240	150

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere proje faaliyetleri başlangıcında planlanan toplamda 240 teknik eleman ile eğitim hedefine ulaşılmış ve hatta ortalamada % 150' lik gerçekleşme oranı elde edilmiştir. Özellikle 4.3.1.1. ve 4.3.1.2. faaliyet konulu eğitimlere yoğun bir katılım olmuştur. Katılımcıların 1' den fazla eğitime katıldığı göz önünde bulundurulursa, net faydalanıcı sayısı 221 kişidir. Tabii burada önemli olan, her 3 eğitime de katılım sağlamış 69 kişidir. Yani **“GAP bölgesinde 69 Ziraat Mühendisi, % 85 başarı oranı ile sulama konulu faaliyetleri kendi çalışma bölgelerinde yürütebilir”** duruma gelmiş demektir.

GAP bölgesinde sulamaya açılmış ve açılacak alanların büyüklüğü ve kullanılması öngörülen basınçlı sulama yöntemlerinin saha uygulamaları düşünüldüğünde, önümüzdeki yıllarda etkisi daha da ortaya çıkacak olan bu eğitimlerin devamlılığı esas kılınmalıdır. Bu doğrultuda GAP Bölgesinde sulamaya açılmış alanlarda hedeflenen 5-8 kat gelir artışına

GAP TEYAP olarak, hem teknik elemanlarda hem de ulaşacakları çiftçiler de “*hedefi görme farkındalığına katkı sağlanmış*” diyebiliriz.

Ülkemizde bu kapsamda yapılan teorik ve uygulamalı eğitimler (Özellikle GTHB hizmet içi eğitimleri) için Eğitim Merkezleri mevcuttur. GAP TEYAP kapsamında sulama eğitimlerinin birçoğu da bu eğitim merkezlerinde (Söke, Menemen, Diyarbakır, Şanlıurfa, Adana) gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki süreçte, sulama eğitim faaliyetlerinin Şanlıurfa’ da yeni ve modern olarak yapılan GAP TAEM ve Diyarbakır’ da yenilenen GAP UTAEM’ de yapılması bölgesel olarak faydalı olacaktır.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen bu eğitimlere, konusunda ulusal ve uluslararası platformda öne çıkmış eğiticilerin katılımı sağlanmış ve çalıştıkları kurum-kuruluşlar aşağıda belirtilmiştir.

- Harran Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- Dicle Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- Çukurova Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- Ankara Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- Ege Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- Süleyman Demirel Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- Akdeniz Üniversitesi/ Ziraat Fakültesi/ Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
- GAP UTAEM/ Diyarbakır
- GAP TAEM/ Şanlıurfa
- Menemen UTAEM/ İzmir
- Söke TAEM/ Aydın
- GAP BKİ Bölge Müdürlüğü/ Şanlıurfa
- Ceylanpınar TİGEM/ Şanlıurfa
- DSİ XV. Bölge Müdürlüğü/ Şanlıurfa
- GAP TEYAP/ Sulama Uzmanları

Sulama eğitimleri periyodun da derslere ilişkin eğitim sunuları, bilgi notları ve benzeri materyaller toplanıp arşivlenmiştir. Ayrıca tüm bu eğitim materyalleri kaynak gösterilerek özellikle GAP bölgesinde yetiştirilen başlıca ürünlere (pamuk, antepfıstığı, domates vb.) yönelik GAP TEYAP Sulama Uzmanlarının hazırladıkları “ Sulama ve Sulama Yöntemlerinin Projelendirilmesi” adlı bir kitap GAP BKİ Başkanlığınca 10.000 adet basımı yapılarak ilgili kurum-kuruluş, STK ve serbest çalışan yayım elemanlarına dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen teknik elemanlara yönelik sulama eğitimlerinde;

- Her yayım elemanın temel sulama kavramları ile ilgili bilgi düzeylerinin artması,

- Sulama metotlarında çiftçi sorularına cevap olabilecek pratik bilgilerin sağlanması,
- Sulama metotları projelendirme ve sulama takip çizelgelerinin hazırlanması hedeflenmiştir.

Bu doğrultuda en son aşamaya kadar katılım sağlayan, istekli, sürdürülebilirliği sağlayabilecek, öğrendiklerini sahada uygulayan veya uygulayabilecek olan Ziraat Mühendisleri ile SUYAB (Sulama Yayım Birimi) ortaya çıkmıştır. SUYAB, GAP TEYAP' ın 6 ilindeki ofis bazında ve her ilde 5' er (GTHB, DSİ, sulama birliği, serbest danışman, GAP TEYAP PES) olmak üzere toplam 30 Ziraat Mühendisinden oluşturulmuştur. SUYAB, özellikle çiftçi köy eğitim faaliyetlerine (yaklaşık 1.200 çiftçiye ulaşılmış) ve demonstrasyonlara (eğitimlerde yapılan damla sulama projeleri, demonstrasyonlar ile sahada uygulanmış) katkı sağlamıştır. Dolayısıyla bu eğitimlerin sürdürülebilirliği açısından en önemli çıktılardan biri olmuştur.

Sulama Metotları Projelendirme ve SZP	
Ortalama % 85	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	99%
Bilgileri uygulama şansı	91%
Bilgileri alanda kullanma	78%
Eğitim verme	65%
Eğitim materyali hazırlama	47%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	64%

Mevcut su kaynaklarının sulama uygulamalarıyla etkin kullanımını sağlamak, teoride kolay olsa da uygulamada çok zordur. Bu sebeple, alınan eğitimlerin sahada uygulanması ve sürecin takibi esastır. Bu süreç; eğitimi alanın çalıştığı birimine uygunluğu ve sahada uygulayabilme imkânlarına göre en az 4-5 yıl öngörülebilir. Ayrıca sulamada teknoloji takibi, sahadaki donelerin irdelenmesi ve çiftçi düzeyinde yayım materyallerinin hazırlanması tamamen kişinin talebine bağlıdır. Tarımsal yayım açısından teknik elemanlara verilen sulama eğitimleri elbette yeterli düzeyde veya beklenildiği gibi olmamıştır. Çünkü bu eğitimlerden esas beklenen sonuçlardan birisi de, katılımcıların kendi çevresinde bir eğitim halkası oluşturmasıdır. GAP TEYAP diğer eğitim faaliyetlerinde de olduğu gibi bu halkalardan **Etki Zinciri** oluşturmaya çalışmıştır. Bu çalışmanın yapılan anketlerle (tesadüfi örnekleme ile) başarı düzeyleri belirlenmiştir. Bu zincirde en güçlü halkalar; çalışılan birime uygunluk ve uygulama şansıdır. En zayıf halkalar ise eğitim materyalleri hazırlama % 47, GAP TEYAP çalışmalarına katılım % 64 ve eğitim verme % 65 olmuştur. Bu zayıf halkaların güçlendirilmesi için bundan sonra yapılacak eğitimlerde aşağıdaki öneriler dikkate alınabilir.

- Sunu hazırlama teknikleri (PowerPoint vb.) ve yayım materyali (liflet, broşür, afiş, foto-video arşiv vb.) hazırlama ve raporlama eğitimleri mutlaka verilmedir.
- Eğitim sonunda her katılımcı mutlaka eğitimle ilgili çiftçi ve teknik eleman düzeylerinde sunu hazırlamalıdır.
- Katılımcıların kendi çalışma sahalarında ortak planlanan örnek eğitimler, köy toplantıları vb. yapılmalıdır.
- Özellikle köy toplantılarına eğitim almış katılımcılar eğitici olarak davet edilmelidir.
- Uygulamalı eğitim-yayım faaliyetlerinde (örneğin; sulama demonstrasyonlarında); çiftçi seçimi, saha seçimi, uygulanacak metot seçimi gibi faaliyet aşamalarının eğitime katılmış teknik eleman (yayımcı) tarafından hazırlanarak, bu husus da ilgili kurumlarca desteklenmelidir.

Teknik eleman düzeyindeki sulama eğitimlerinin yer, zaman, mekân ve eğitim materyalleri olarak da değerlendirilmesi katılımcı anketleri ile yapılmıştır. Bu anketler sonucunda genel olarak şu noktaları öne çıkmıştır;

- Eğitim tarihleri kış ve ilkbahar aylarında yapılmış ve olumsuz bir görüş ile karşılaşılmamıştır.
- Eğitim süreleri bazı konularda (sulama yöntemleri projelendirme eğitimi gibi) yetersiz bulunmuştur.
- Hem teorik hem de uygulamalı eğitim yerinin belli bir kampüs içerisinde olmaması ulaşım ve zaman kaybı gibi sorunları beraberinde getirmiştir.
- Eğiticilerle ilgili genelde memnuniyet belirtilmiştir.
- Uzun süreli karayolu ulaşimleri (Şanlıurfa-Aydın-İzmir vb.) katılımcıların tepkisini almıştır. Bu konuda havayolu ulaşımı istenmiştir.
- Çift kişilik tam pansiyon konaklama yapılması olumlu görülmüştür.
- Eğitim programlarının daha önceden katılımcılara verilmesi fayda sağlamıştır.
- Eğitim sırasında karşılaşılan idari-teknik sorunların GAP TEYAP koordinasyon birimince anında çözümlenmesi katılımcıların memnuniyetini kazanmıştır.
- Yemek, oda konforu, eğitim sınıfı düzeni, eğitim materyalleri gibi konularda küçük sorunlarda yaşanmış ama genel olarak iyi düzeyde olduğu belirtilmiştir.
- Eğitim sonlarında tüm eğitim sunuları harici belleklerde katılımcılara verilmiştir.
- Eğitime katılanlara “Katılımcı Belgesi” verilmiştir. Özellikle serbest tarım danışmanları bu belgelerle danışmanlık sertifikalarının akredite etmişlerdir.

Sonuç olarak; GAP TEYAP uygulama süreci (33 ay) içerisinde teknik elemanlara yönelik gerçekleştirilen “4.1.3.Sulama Eğitimleri” nin kurum ve kuruluşların kapasitelerini

arttırmaya yönelik faaliyetler içerisinde olumlu ve etkili olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca yapılan bu eğitimler ile farkındalık sağlandığı söylenebilmektedir.

- Sulama Yayımcı Temel Eğitimi (4.1.3.1)

Bu eğitim faaliyetinde; temel sulama, drenaj, toprak muhafaza ve toplulaştırma kavramları ile tarımsal yayım konusunu birleştirmek, sulama konusunda çalışan yayım elemanlarının çiftçilerle daha etkin bir iletişim kurmalarını ve onları daha doğru yönlendirmelerine olanak sağlamak ile bölgedeki kurum ve kuruluşlarda çalışan ziraat mühendislerinin tarımsal sulama konusunda uygulamalı olarak eğitilmelerini ve “Sulama Yayımcısı” olarak çiftçilere sunulan eğitim-yayım hizmetinin etkinliğini artırılması hedeflenmiştir.

4.1.3. SULAMA METOTLARI PROJELENDİRME VE SULAMA ZAMANI PLANLAMASI (SZP) EĞİTİMLERİ								
Faaliyet No	Eğitimin Konusu	Tarih	Yer	Katılımcı Profili	Katılımcı Sayısı	Toplam	Planlanan	Gerçekleşme (%)
4.1.3.1.	Sulama Yayımcı Temel Eğitimi 1	02-06 Ocak 2012	Şanlıurfa	Zir. Müh.	120	187	120	156
	Sulama Yayımcı Temel Eğitimi 2	17-19 Mart 2013	D.bakır	Zir. Müh.	35			
	Sulama Yayımcı Temel Eğitimi 3	23-24 Mayıs 2013	D.bakır	Zir. Müh.	32			

4.1.3.1. SULAMA YAYIMCI TEMEL EĞİTİMİ KATILIMCI İL DAĞILIMI		
SIRA NO	İLİ	KATILIMCI SAYISI
1	Adıyaman	25
2	Batman	12
3	Diyarbakır	57
4	Gaziantep	17
5	Kilis	5
6	Mardin	20
7	Siirt	6
8	Şanlıurfa	38
9	Şırnak	7
TOPLAM		187

Gerçekleştirilen bu eğitimler kapsamında aşağıdaki hususlar belirlenmiştir.

- GAP TEYAP kapsamında yapılacak olan sulama projelerinin yapımından ve planlamasından arazi uygulamasına kadar gerekli olan temel sulama kavramlarının, basite indirgenmiş hesaplamaların ve malzemelerin açık olarak anlaşılması yönünden etkili bir eğitim olmuştur.
- Eğitim; sulama, bitki yetiştirme, ekonomist, toprak ve tarım makinaları uzmanlığı bulunan bir katılımcı profili ile de tarımsal sulamada farklı bakış açılarına imkân vermiştir. Ama tarımda sürdürülebilirliğin sağlanması için “farklı uzmanlıklar her zaman bir bütünü oluşturabilmelidir” görüşü hâkim olmuştur.
- Bu eğitimin teorik ve uygulamalı olarak yapılması, konuların anlaşılması bakımından etkili olmuştur. Eğitim neticesinde sulamada temel olan terimlerin ne anlama geldiği ve nerede, nasıl kullanılacağı net olarak anlaşılmıştır. Sulama ile ilgili eğitim veren değerli hocalarımızın saha deneyimleri eğitimin verimi açısından da etkili olmuştur.
- Eğitimlerin kapanış değerlendirme toplantılarında; gerçekleştirilen bu faaliyetin başlangıçtaki hedefi, eğitim sürecinin nasıl gerçekleştiği, sulama yayımcısı temel özellikleri, bölgesel *Sulama Çalışma Grubunun* nasıl oluşturulacağı ve bu grubun sürdürülebilir tarımsal yayım modeli veya modelleri oluşmasında nasıl katkı sağlayacağı bir sunu ile katılımcıların ilgi ve bilgilerine sunulmuştur.

RESİM 30, RESİM 31, RESİM 32

4.1.3.1. SULAMA YAYIMCI TEMEL EĞİTİMİ						
ORTALAMA	Eğitim Değerlendirme Alanları %					
	Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	Bilgileri uygulama şansı	Bilgileri alanda kullanma	Eğitim verme	Eğitim materyali hazırlama	GAP TEYAP çalışmalarına katılma
Sonuç (% 77)	97	97	83	73	53	60

1. GAP TEYAP kapsamında yapılan bu eğitim ile özellikle sahada çalışan yayım elemanlarının; temel sulama kavramlarını, basit hesaplamaları ve sulama malzemeleri gibi konularda hem bilgi güncellemelerine hem de ilave bilgileri alma yönünden verimli bir eğitim olmuştur.

2. Bu eğitimde teorik bilgilerin yanı sıra uygulamalı olarak bir günlük teknik gezi (TİGEM Ceylanpınar, Atatürk Barajı Sulama Birliği sahası) ile görsel pratiğinin yapılması, konuların anlaşılması bakımından etkili olmuştur.
3. Bu eğitime katılanlar arasından “Basit Tesadüfi Örnekleme” ile anket değerlendirmesi (toplam 187 katılımcıdan 30 kişi (% 18’si) ile yapılmıştır.
4. Katılımcıların çalıştıkları birimle eğitim konusunun uygunluğu ve eğitimde aldığı bilgileri uygulama şansı % 97 oranındadır.
5. Bu katılımcıların eğitim materyali hazırlama %53, GAP TEYAP çalışmalarına katılımları % 60 ‘ la düşük orandadır. Bu oranın düşük olmasının sebebi ise, çoğunlukla kurumlardan katılım sağlayanların bu hususlarda aktif olamamalarıdır.
6. Ankete katılanların çalıştıkları yapısal durum (kamu-STK-özel) incelendiğinde STK ve özel sektörden gelen katılımcılar bu eğitimde öğrendiklerini yüksek bir oranla sahaya veya çiftçiye yansıtılmışlardır.
7. İlk dört soruya alınan cevapla bu eğitimin; katılımcılara doğrudan, katılımcıların kendi yaptıkları eğitimlerle (22 katılımcı en az 1’er kişiye eğitim vermiş olsa dahi) dolaylı olarak kapasite artırımını sağladığı söylenebilir. Eğer bu veriyi genele yayacak olursak, % 73 oranında dolaylı faydalanıcısı olduğundan toplam 187+135 = 312 kişide kapasite artışı sağlamıştır.
8. Genel anlamda bu eğitimin % 77 oranında başarı elde edilmiş olup, tarımsal eğitim ve yayım açısından da beklenen amacına ulaştığı söylenebilir.

- Sulama Metotları Eğitimi (4.1.3.2)

Faaliyetin temel amacı; toprak-bitki-su ilişkisinin optimizasyonu yapılarak, kısıtlı su uygulamaları, basınçlı ve yüzey sulama yöntemleri konularında teknik elemanların kapasitelerini artırarak tarla içi sulama metotları projelendirme ve sulama zamanı planlaması (SZP) konularına bölgede bir alt yapı oluşturmaktır.

4.1.3. SULAMA METOTLARI PROJELENDİRME VE SULAMA ZAMANI PLANLAMASI (SZP) EĞİTİMLERİ								
Faaliyet No	Eğitimin Konusu	Tarih	Yer	Katılımcı Profili	Katılımcı Sayısı	Toplam Gerçekleşme	Planlanan	Gerçekleşme (%)
4.1.3.2.	Sulama Metotları Eğitimi 1	30.Ocak/04.Şub.12	Söke-Menemen	Zir. Müh.	36	103	40	258
	Sulama Metotları Eğitimi 2	17-19.Mart.2013	Diyarbakır	Zir. Müh.	35			
	Sulama Metotları Eğitimi 3	23-24.Mayıs.2013	Diyarbakır	Zir. Müh.	32			

4.1.3.2. SULAMA METOTLARI EĞİTİMİ KATILIMCI İL DAĞILIMI		
SIRA NO	İLİ	KATILIMCI SAYISI
1	Adıyaman	14
2	Batman	7
3	Diyarbakır	39
4	Gaziantep	8
5	Kilis	3
6	Mardin	12
7	Siirt	1
8	Şanlıurfa	16
9	Şırnak	3
TOPLAM		103

Bu eğitimde, yanlış sulamalardan kaynaklanan drenaj, tuzluluk ve çoraklaşma gibi geri kazanımı hemen hemen olanaksız olan arazilerde tarımın sürdürülebilirliği amaçlanmıştır. Doğal bir kaynak olan suyun, tarımsal sulamada kullanımını etkin kılacak modern sulama yöntemlerinin doğru planlamalarla yaygınlaşmasını sağlamak için teknik eleman düzeyinde kapasite artırımı sağlanmıştır. Gerçekleştirilen bu eğitim kapsamında aşağıda belirtilen hususlar ortaya çıkmıştır.

- GAP TEYAP kapsamında yapılan bu eğitimde; bölgede yapılan ve uygulanan sulama projelerinde “Sulama Mühendisliği” kavramı çerçevesinde net bir bakış açısı ortaya konulmuştur.
- GAP TEYAP faaliyetleri içerisinde yapılacak olan sulama demonstrasyonlarının projelerinin hazırlanması ve hazırlanacak olan bu projelerin uygulanması aşamalarında katılımcıların etkin olarak yer almalarını sağlamıştır.
- GAP bölgesi sulama çalışma grubunun şekillenmesinde önemli bir aşama olmuştur.
- Söke ve Çukurova’ da bulunan sulama birliklerinde yapılan teknik geziler, katılımcıların sulama yönetimi ve sulama zamanı planlaması konularında uygulamada yaşanan sıkıntıları değerlendirme fırsatı sağlamıştır.
- Eğitimin kapanış değerlendirme toplantısında; eğitim sürecinin nasıl gerçekleştiği, özellikle modern (basınçlı) sulama metotlarının kullanılması açısından bölge çiftçilerinin doğru yönlendirilmesi gerekliliği bir sunu ile katılımcıların ilgilerine sunulmuştur.

Söke TAEM, Menemen UTAEM ve TAYEM, Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır UTAEM de yoğun olarak uygulamalı geçen eğitimler sürecinde mini sulama uygulamaları, sulamada kullanılan mekanik ve dijital alet-ekipman varlığı, fiziki altyapı ve eğiticiler kombine edildiğinde GAP Bölgesinde de aynı kombinasyonun yapılması hem ekonomik hem de tarımsal sulama açısından farkındalık sağlayacağı aşikârdır. Bu kapsamda GAP

TEYAP sulama demonstrasyonları içerisinde mini sulama metotları uygulamaları eğitsel açıdan yapılmıştır. Buna ek olarak en az bir adet sulama eğitim laboratuvarının yapılması (Şanlıurfa–GAP BKİ Böl. Md. tarımsal eğitim kamp alanında) ileriki dönemlerde yapılacak olan eğitimlerin kalitesini artıracaktır.

Eğitim, GAP bölgesindeki kamu kuruluşları ve özel sektör ile sivil toplum örgütlerinden toplam 40 kişi planlanmış olup 103 kişi ile gerçekleştirilmiştir.

Bu eğitim kapsamında; sulama yöntemlerinin temel esasları ve projelendirme kriterlerine ilişkin konular işlenmiştir. Ayrıca bu eğitim kapsamında katılımcılar Söke Sulama Birliği ve işletme sahasında damla, yağmurlama ve karık sulama uygulamalarını yerinde inceleme fırsatı bulmuşlardır.

Su kaynaklarımızın bilinçsizce kullanılması ve sulamada modern yöntemlerin kullanılmamasından kaynaklı yaşanan sorunların çözümüne yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Katılımcılar sahada gördükleri olumlu veya olumsuz sulamalar hakkında bilgi paylaşımı yapmışlardır. Sulama sistemlerinin arazide uygulanması ve çiftçilere sağladığı katkılar anlatılmıştır. Ayrıca Diyarbakır UTAEM içerisinde GAP TEYAP tarafından gerçekleştirilen mini sulama demonstrasyonunda uygulamalı eğitim yapılmış, filtre sistemlerinin özellikleri katılımcılara anlatılmıştır.

RESİM 33, RESİM 34

Eğitime katılan ve ilgili mevzuatlar gereği son yıllarda sayısal olarak artış gösteren serbest tarım danışmanlarının bölgeye verdiği hizmet düşünüldüğünde, geniş bir çiftçi eğitimi potansiyeline ulaşmaktadırlar. Ancak burada önemli olan niclikle birlikte yayımcının nitelikleri veya kapasiteleri de önemlidir. Eğitimlerimizde bu hususa dikkat edilmeye çalışılmıştır. Projenin hedef kitlesi olan çiftçilerimize, doğru bilgilerin aktarılmasını sağlamak amacıyla bu eğitim gerçekleştirilerek başarıya ulaşılmıştır.

Eğitimin GAP TEYAP sulama faaliyetlerine sağladığı katkılar kısaca şunlar olmuştur;

1. GAP TEYAP kapsamında yapılan bu eğitimde; bölgede yapılan ve uygulanan sulama projelerinde “*Sulama Mühendisliği*” çerçevesinde net bir bakış açısı ortaya koyulmuştur.

2. GAP TEYAP faaliyetleri içerisinde yapılacak olan sulama demonstrasyonlarının projelerinin hazırlanması ve hazırlanacak olan bu projelerin uygulanması aşamalarında katılımcıların etkin olarak yer almalarını sağlayacaktır.
3. Bu eğitim de pilot sulama sahalarımızdan birinde yapılan su dağıtım ve sulama zamanı planlaması (CROPWAT ile Şanlıurfa/ŞUAYB Sulama Birliği sahası örnekleme yapılmıştır) diğer su kullanıcı örgütlerine örnek teşkil ederek çok faydalı olmuştur.
4. GAP bölgesi sulama yayım grubunun (SUYAB) şekillenmesinde önemli bir aşama olmuştur.
5. Sulama yönetimi, sulama yöntemleri ve sulama zamanı planlaması konularında uygulamada yaşanan sıkıntıların katılımcılar tarafından değerlendirmesi, çözümlere yönelik ortak çalışmaların (Şanlıurfa/ Ceylan Sulama Birliği sahasında 3000 da tarla içi damla sulama sisteminin projelendirilmesine ortak çalışma yürütülmüştür) yapılması gibi fırsatlar sağlamıştır.
6. Eğitimin kapanış değerlendirme toplantısında; eğitim sürecinin nasıl gerçekleştiği, özellikle modern (basınçlı) sulama metotlarının kullanılması açısından bölge çiftçilerinin doğru yönlendirilmesi gerekliliği bir kez daha vurgulanmıştır.

4.1.3.2. SULAMA METODLARI EĞİTİMİ						
ORTALAMA	Eğitim Değerlendirme Alanları %					
	Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	Bilgileri uygulama şansı	Bilgileri alanda kullanma	Eğitim verme	Eğitim materyali hazırlama	GAP TEYAP çalışmalarına katılma
Sonuç (%79)	100	94	83	67	61	67

1. Yapılan değerlendirme anketleri sonucu genel olarak değerlendirildiğinde GAP TEYAP kapsamında yapılan bu eğitimde; bölgede yapılan ve uygulanan sulama projelerinde sulama mühendisliği çerçevesinde net bir bakış açısı ortaya konulmuştur.
2. Katılımcıların tamamı daha önceden seçildiğinden (4.1.3.1. Sulama Yayımcı Temel Eğitimine katılmış olanlardan seçilmiştir) çalıştığı birimle uygunluk % 94 olmuştur. Bu da eğitiminin kalitesini ve bir yıllık süreçteki sonuçlarını olumlu yönde etkilemiştir.
3. Ankete katılanların çalışma koşulları dikkate alındığında, ileriki yıllarda da özellikle materyal hazırlama (% 61) ve GAP TEYAP çalışmalarına katılma (% 67) oranlarının daha da yükseleceğini söyleyebiliriz ki 4.1.3.1. Sulama Yayımcı Temel Eğitiminden anket sonuçlarına göre de bu eğitimde biraz daha yükseldiğini görebilmekteyiz. Ancak bu iki konuda artış sağlamak için katılımcıların GAP TEYAP çalışmalarına (demonstrasyon ve çiftçi eğitimleri) fiilen katılmaları (% 100) gerekliliği ortaya çıkarmıştır.
4. STK' da çalışan ve serbest danışmalık yapanların saha çalışmalarında bu eğitimden ve eğitim notlarından faydalanma oranları yüksek olmuştur. Kamudan olan bazı katılımcılar ise lokal alanlarda aktif olmuşlardır.

5. Tarım danışmanları veya danışmanlık firma yetkilileri, kendilerini geliştirme ve araştırmada, bilgi kaynaklarını bulma ve kullanma hususlarında yetersizdirler. Daha önceki eğitimlerimizde de bu konu gündeme gelmiştir. Bu sorun devam ettiği sürece GAP TEYAP tarımsal yayım modeli kapsamındaki eğitim merkezinin önemi daha da artmıştır.
6. Genel anlamda bu eğitimin % 79 oranında amacına ulaştığı söylenebilir.

- Sulama Yöntemleri Projelerinin ve Sulama Programının Hazırlaması Eğitimi (4.1.3.3)

Bu eğitimin esası “Sulama Mühendisliği” kavramı üzerinedir. Eğitim kapsamında tarla içi sulama yöntemleri projelerinin hazırlanmasındaki etüt, planlama, projelendirme, sulama zamanı programlama ve fizibilite konularında sulama uzmanlığı düzeyinde teknik personelin kapasitelerini artırmaktır.

4.1.3. SULAMA METOTLARI PROJELENDİRME VE SULAMA ZAMANI PLANLAMASI (SZP) EĞİTİMLERİ								
Faaliyet No	Eğitimin Konusu	Tarih	Yer	Katılımcı Profili	Katılımcı Sayısı	Toplam	Planlanan	Gerçekleşme (%)
4.1.3.3.	Sulama Metotları Projelendirme ve SZP Eğitimi 1	19-23.Mart.2012	Adana	Zir. Müh.	39	69	80	86
	Sulama Metotları Projelendirme ve SZP Eğitimi 2	31.Mart/05.Nis.13	Şanlıurfa	Zir. Müh.	30			

4.1.3.3. SULAMA YÖNTEMLERİ PROJELENDİRME VE SZP EĞİTİMİ KATILIMCI İL DAĞILIMI		
SIRA NO	İLİ	KATILIMCI SAYISI
1	Adıyaman	14
2	Batman	5
3	Diyarbakır	11
4	Gaziantep	10
5	Kilis	2
6	Mardin	4
7	Siirt	1
8	Şanlıurfa	20
9	Şırnak	2
TOPLAM		69

Eğitimde; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl ve İlçe Müdürlükleri, Ziraat Odaları, Sulama Birlikleri ve STK’lar da görev alan Tarımsal Yapılar

ve Sulama ile Toprak Bölümü mezunu ziraat mühendislerinin farklı sulama sistemlerinde uygulanması gereken sulama yöntemlerini; hangi koşullarda, nasıl uygulanacağı, sistem projelendirmesinde nelere dikkat edilmesi gerektiği anlatılmıştır. Bunun yanı sıra yetiştirilecek olan ürüne sulama zaman planlamasının nasıl hesaplanacağı konularında da örneklemelerle (pamuk, biber, mısır, antepfıstığı, zeytin) uygulamalı eğitim verilmiştir.

Teorik olarak verilen eğitimin arasından GAP Tarım Meslek Lisesi ve Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi' nde kurulan "mini demonstrasyon" sahalarında uygulamalı olarak hem filtreleme üniteleri hem de sulama sistemleri katılımcılara gösterilmiştir. Katılımcı profiline bölgeye yeni atanan TARGEL elemanları ve yeni mezun olmuş diğer kurum ve kuruluşlarda çalışanlardan oluşması nedeni ile aktif bir eğitim gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca bu eğitim, bölgede yapılacak olan sulama yöntemleri demonstrasyonları ile uygulamalı olarak desteklenerek pratiğe dönüşecektir.

BİRDAMLA – Prof. Dr. S. KODAL tarafından hazırlanan sulama projelendirme veri tabanlı excell programı bu eğitim kapsamında öğretilmiştir. Ancak BİRDAMLA programının son güncellemesi yapılmış hali ile Türkiye' de ilk defa bu eğitim kapsamında gerçekleştirilmesine rağmen eğitim süresinin yetersizliğinden dolayı örnekleme sayısı yeterli olmamıştır.

RESİM 35, RESİM 36

Bu eğitim, GAP bölgesi "**Sulama Yayım Birimi**" nin şekillenmesinde son aşama olmuştur. GAP TEYAP kapsamında önerilen katılımcıların istekli ve kendi işleri dışında bu programa zaman ayırmaları ile "SUYAB" nin amaç ve faaliyet planlama çalışma toplantısı 15 Nisan 2013' de yapılmıştır. Bu toplantıda, katılımcılarla yapılması düşünülen faaliyetler ve kendilerinden olan beklentiler açıklandıktan sonra, SUYAB kapsamında faaliyetler belirlenmiştir.

Sulama Yayım Birimi (SUYAB);

Hedef: GAP Bölgesinde kurum-kuruluş, STK ve serbest çalışan teknik elemanlardan oluşan bir grup kurarak öncelikle ortak çalışma bilinci yaratmak, akabinde bu grup ile sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda “ Suyun Etkin Kullanımı” sağlamak.

1- Bu grup;

- Bölgede sulama projeleri geliştirmek,
- Sulama zamanlama planlamaları yapabilmek,
- Özel sektörde bilinç oluşturmak,
- Kamuda çalışan personelin sulama teknolojileri ile sahada uygulamalarını geliştirmek,
- Çiftçileri teorik ve uygulamalı olarak eğitim vermek.

2- Faaliyetler;

- Ceylan Sulama Birliği sahasında minimum 3000 da alanda tarla içi sulama sistemi hacimsel su ücretlendirme bazlı projenin yapılmasını sağlamak.
- Suruç, Belkıs, Kızıltepe ve Samsat sulama sahalarında köy eğitimleri vermek.
- Her il kendi çalışma alt grubu (3 kişilik) ile sulama demonstrasyonlarını uygulamasında yer almak.
- Sulamaya yeni açılmış ve açılacak sahalarda sulama temel eğitim faaliyetlerinde bulunmak (basıncılı sulama yöntemleri, sulama sistemlerinin ekonomik analizleri, bölgesel ürün bazında sulama yöntemlerinin ekonomik analizleri, sulama teşvik-destek-kredi mevzuatında öneri çalışmaları)
- Bölgeye uygun bir çiftçi ve teknik eleman bazında sulama uygulama yöntemlerini içeren kitapçık hazırlamak.

15 Nisan 2013 de kararlaştırılan SUYAB faaliyetleri kapsamında 19 eğitim ve köy toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetler ile 85 teknik elemana, 289 çiftçiye ulaşılmıştır.

4.1.3.3. SULAMA METOTLARI PROJELENDİRME VE SZP EĞİTİMİ						
ORTALAMA	Eğitim Değerlendirme Alanları %					
	Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	Bilgileri uygulama Şansı	Bilgileri alanda kullanma	Eğitim verme	Eğitim materyali hazırlama	GAP TEYAP çalışmalarına katılma
Sonuç (% 70)	100	83	67	61	44	67

1. Aynı konuda diğer teknik elemanlara eğitim verme konusunda da en yüksek değer olan % 67 ye ulaşılmıştır. (SUYAB ile bu etki net olarak ortaya konmuştur.)

2. Katılımcıların tamamı daha önceden seçildiğinden çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluğu % 100 olmuştur.
3. Ankete katılanların çalışma koşulları dikkate alındığında, ileriki yıllarda da özellikle materyal hazırlama (% 44) ve eğitim verme (% 61) oranları daha da yükseleceğini söyleyebiliriz.
4. GAP TEYAP saha çalışmalarına katılım % 67 ile orta seviyededir. Bu seviyenin yükselmesi için katılımcıların GAP TEYAP çalışmalarına (demonstrasyon ve çiftçi eğitimleri) fiilen katılmaları gerekliliği ortaya çıkmıştır.
5. STK' da çalışan ve serbest danışmanlık yapanların saha çalışmalarında bu eğitimden ve eğitim notlarından faydalanma oranları yüksek olmuştur. Bazı kurumlardan katılan ziraat mühendisleri bu konuda kurum içi çalışmalarında çok aktif olmuşlardır.
6. GAP TEYAP sulama temel, metot, proje ve SZP eğitim faaliyet zinciri ile sulama çalışma grubunu oluşturulmuştur.
7. Bu eğitimin genel anlamdaki başarısı % 70 olarak gözükmektedir. İleriki yıllarda yapılacak bu tür bir eğitim sonrası, özellikle kamuda çalışan katılımcıların kurum içerisinde aktif olarak bu konuda görev alabilecekleri çalışmalar eğitimin etkisini daha arttıracaktır.

Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları Eğitimleri (4.1.4)

- Organik Tarım Uygulamaları Ön Eğitimi (4.1.4.1)

Dünyada ve ülkemizde organik tarım gün geçtikçe önem kazanmaktadır. GAP Bölgesinin de bu kapsamda önemli özellikleri ve potansiyeli bulunmaktadır. Bu kapsamda bölge çiftçisinin ama önce bölgedeki yayım elemanlarının bu konuda yeterli bilgilere sahip olması gerekir. Yapılan değerlendirmelerde bölgede bu konuda yeterli bilgiye sahip yayım elemanı olmadığı gözlenmiştir. Program çiftçilere bu konuda genel bilgiyi verecek yayım elemanları için planlanmıştır. Eğitimde organik tarımın esasları ve yasal prosedürleri, dünyada organik tarım, pazarlama, kimyasal tarım ilaçları, hormonlar, organik ve yeşil gübreleme, münavebe, toprak muhafazası, bitkinin direncini artırma, doğal düşmanlar vb. konularda katılımcılara kapsamlı bilgi verilmiştir.

Eğitime GAP bölgesindeki kamu kurum-kuruluşlarında çalışan teknik personel ile serbest çalışan danışmanlardan toplam 80 teknik eleman katılmıştır. Her biri yol hariç 5 gün süren eğitimin 19 – 23 Aralık 2011 tarihleri arasında 40' ar kişiden oluşan 2 grup olarak Antalya ilinde gerçekleştirilmiştir. Eğitim Prof. Dr. Ahmet ALTINDİŞLİ, Prof. Dr. Uygun AKSOY, Prof. Dr. Nurgül TÜREMİŞ, Prof. Dr. Tülin AKSOY, GTH Bakanlık temsilcisi Sevinç SAYGILI ve Kontrol ve Sertifikasyon Uzmanı Nurper MORTAŞ tarafından verilmiştir. Tüm katılımcılara basılı eğitim materyali ve katılım sertifikası verilmiştir.

Eğitimin saha çalışmaları Antalya çevresindeki işletmeler ve Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsüne yapılmıştır. Eğitimin ikinci aşamasında organik tarım konusunda ön eğitiminden geçen bu gruptan seçilecek 60 kişi organik tarım sertifikalı uzmanlık eğitim

programına katılacaklardır. Bu eğitimlerin sonunda bölgede organik tarımın gelişmesine yol açacak altyapı oluşturularak kapasite gelişimi sağlanacaktır.

RESİM 37, RESİM 38, RESİM 39

Organik Tarım Ön Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 9, Batman 7, Siirt 5, Diyarbakır 13, Gaziantep 10, Kilis 5, Mardin 4, Şırnak 3 ve Şanlıurfa 24.

- İyi Tarım Uygulamaları Ön Eğitimi (4.1.4.2)

İyi tarım uygulamaları da organik tarım gibi giderek artan bir değer olup, GAP Bölgesinin bu konuda önemli bir potansiyeli bulunmaktadır. Program çiftçilere bu konuda genel bilgiyi verecek yayım elemanları için planlanmıştır. İyi tarım uygulamalarının esasları ve yasal prosedürleri, dünyadaki uygulamaları, Kritik Kontrol Noktaları Tehlike Analizi (HACCP), Entegre Zararlı Mücadelesi (IPM) ve Entegre Ürün Yönetimi (ICM) ilkeleri vs. konularını ve İmece Plastik, Ekolojik Tarım İşletmesi (Ekolojik Gübre imalatı), Sertifikalı Fide ve Aşılı Fide Üretimi Yapan Karaburun Tesisi, Topraksız Üretim yapan sera ziyaretlerini kapsayan eğitim, bölgedeki tarımsal yayım elemanlarından oluşan 82 teknik eleman grubuna Antalya’ da 16-20 Ocak 2012 tarihleri arasında 5 gün süre ile gerçekleştirilmiştir. Eğitime katılan teknik elemanların çiftçileri bu konuda eğitmeleri, onları iyi tarım uygulamaları konusunda haberdar olmadan başlayıp, üretime kadar hazırlamayı amaçlamaktadır.

Eğitim Prof. Dr. Ahmet ALTINDİŞLİ, Prof. Dr. Uygun AKSOY, Prof. Dr. Mehmet AKTAŞ ve GTHB temsilcisi Hülya Demir YAĞLI tarafından verilmiştir. Tüm katılımcılara basılı eğitim materyali ve katılım sertifikası verilmiştir.

Eğitimin teknik saha incelemeleri Antalya çevresindeki işletmelerde yapılmıştır. Eğitimin ikinci aşamasında, iyi tarım uygulamaları konusunda ön eğitiminden geçen bu gruptan seçilecek 60 kişi iyi tarım uygulamaları sertifikalı uzmanlık eğitim programına katılacaklardır. Bu eğitimlerin sonunda bölgede iyi tarım uygulamaları konusunun gelişmesine yol açacak altyapı oluşturularak kapasite gelişimi sağlanacaktır.

RESİM 40, RESİM 41

İyi Tarım Uygulamaları Ön Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 8, Batman 3, Siirt 3, Diyarbakır 12, Gaziantep 10, Kilis 3, Mardin 9, Şırnak 3 ve Şanlıurfa 31.

- Organik Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimi (4.1.4.3)

GAP Bölgesinde organik tarım üretimini yaygınlaştırmak ve küme geliştirmek üzere son yıllarda hem Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı hem de GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı kapsamında çalışmalar sürdürülmektedir. GAP Bölgesinde halen organik tarım yapan çiftçilerin sertifika ve kontrolörlük işlemlerini yapacak sertifikalı uzman bulunmamakta ve bu konuda destek bölge dışından gelmektedir. Bu eğitimin amacı bölgede organik tarımın gelişmesine yol açacak altyapıyı oluşturup, akredite sertifikasyon firmaların bölgeye ulaşmalarını sağlamak, böylece organik tarım ürün maliyetini düşürmek, gerçekleştirilen sertifika eğitimiyle 30 teknik elemanı kontrolör olarak bölgeye kazandırmaktır. Antalya’da organik tarım ön eğitiminden geçen gruptan seçilen ve ilaveten bu konuda halen çalışan/çalışacak potansiyeli olan teknik elemanlardan oluşan 30 Ziraat Mühendisi 03-14 Eylül 2012 tarihleri arasında Şanlıurfa’da organik tarım sertifikalı uzmanlık eğitim programına katılarak, bölgede organik tarımın gelişmesine yol açacak kapasite oluşturulmasına katkı sağlamıştır.

TSE ve GTHB ile GAP BKİ Başkanlığı tarafından GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen Organik Tarım ve İyi Tarım Sertifika eğitimleri konularında ilk defa Ankara dışında düzenlenmiştir. Eğitime yoğun talep olması bölgemizde organik tarımın yaygınlaştırılması için eğitimin yeniden düzenlenmesi ihtiyacını işaret etmektedir. GAP TEYAP kapsamında kapasite oluşturmaya yönelik sertifika eğitimlerin düzenlenmesi, TSE ve Bakanlık ile görüşülerek bu ve benzeri sertifika eğitimlerinin sürdürülmesi düşünülmektedir.

İki haftalık eğitimde, ilk hafta Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı uzmanları tarafından organik tarım konusu en ince detayları ile işlenirken, ikinci hafta Türk Standartları Enstitüsü Kalite Güvence Sistemleri tanıtılmıştır. Eğitim sonunda katılımcılar yazılı ve sözlü sınavı geçerek belge almaya hak kazanmışlardır.

RESİM 42, RESİM 43, RESİM 44

Organik Tarım Sertifikalı Uzmanlık Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 1, Batman 6, Siirt 2, Diyarbakır 3, Gaziantep 1, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 16.

- İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimi (4.1.4.4)

Bu eğitim, daha önce 80 kişinin katılımıyla Antalya'da gerçekleştirilen İyi Tarım Uygulamaları Ön Eğitime katılan teknik elemanlardan seçilen (GAP-BKİ, GAP TEYAP ve sivil toplum kuruluşlarından) yayımcı ve danışmanlardan oluşan 30 kişilik Ziraat Mühendisi grubuna Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Türk Standartları Enstitüsünden oluşan uzmanlarca 14 - 25 Mayıs 2012 tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlenmiş olup, eğitim sonunda yapılan imtihanda katılımcıların tümü başarılı olmuş ve sertifikalarını almışlardır. Sertifika alan uzmanlardan bu bilgileri yöredeki diğer yayım elemanlarına ve çiftçilerine taşımalarının yanı sıra bölgede iyi tarım uygulamaları faaliyetlerini başlatmaları ve bu konuda bölge firmalarını veya ajanslarını kurmaları beklenmektedir.

TSE ve GTHB ile GAP BKİ Başkanlığı tarafından GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen Organik Tarım ve İyi Tarım sertifika eğitimleri konularında ilk defa Ankara dışında düzenlenmiştir.

Eğitim konuları arasında; iyi tarım uygulamalarına giriş, iyi tarım uygulamaları hakkında yönetmelik, ülkemizde bitki sağlığı uygulamaları ve entegre mücadele, bitki koruma ürünlerinin kullanımı ve etkileri, gübreler, gübre standartları ve gübre çeşitleri, gübre teknikleri, iletişim teknikleri ve psikolojik yaklaşımlar, iyi tarım uygulamaları ve çevre, risk analizi, iyi tarım uygulamaları ve risk yönetimi, İTU uygunluk kriterleri GLOBAL-GAP uygunluk kriterleri ve kontrol noktaları, İSO 9000 kalite yönetimi sistemi, İSO 22000 gıda güvenliği yönetimi sistemi, İSO 18000 iş sağlığı ve iş güvenliği yönetimi sistemi ve denetim teknikleri konuları yer almaktadır.

RESİM 45, RESİM 46, RESİM 47

İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalı Uzmanlık Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 2, Batman 1, Diyarbakır 3, Gaziantep 3, Mardin 4 ve Şanlıurfa 17.

Organik – İyi Tarım Uygulamaları eğitimleri için yapılan etki değerlendirmesinde eğitimin çalışılan birim faaliyetlerine uygunluğu %95 gibi oldukça yüksek bir değer olur iken, bu konuda eğitim materyali hazırlama ve GAP TEYAP çalışmalarına katılımlar çok düşük olmuştur. (% 21 ve % 41). Ortalama değer ise % 63 gibi orta üstü bir rakamı vermektedir. Yine aynı konuda diğer teknik elemanlara eğitim verme konusunda da ortaya yakın bir değer olan % 54' e varılmıştır. Eğitim materyali hazırlama konusu tüm eğitimler içinde % 21 ile en düşük orandadır.

Anket sonuçları değerlendirildiğinde;

- Eğitimin çalıştığı birimin faaliyetine uygunluk oranının % 95 gibi yüksek bir rakamda çıkması GAP için gerekli bir konunun ve uygun katılımcının seçildiğini,
- Aldığı konuları alanda kullanma oranının % 70 lerce olması, bölgede organik-iyi tarım konusunun önemli bir konu olduğunu,
- Aynı konuda eğitim verme oranının % 54, eğitim materyali hazırlama oranının % 21 olması bu konuda bölgedeki yayım-eğitim faaliyetlerinin oldukça düşük olduğunu
- GAP TEYAP faaliyetlerine katılımın % 41 lerce olması da bu konuda bölgedeki ilgili kurumlar arasındaki koordinasyonun halen daha istenen seviyelere gelmediğini göstermektedir.

Organik - İyi Tarım Uygulamaları	
Ortalama % 63	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	95%
Bilgileri uygulama şansı	97%
Bilgileri alanda kullanma	70%
Eğitim verme	54%
Eğitim materyali hazırlama	21%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	41%

Çiftlik (İşletme Planlaması) Eğitimi (4.1.5)

Bölgede yapılan ön incelemelerde tarımsal yatırımların pek çoğunun iyi bir planlama aşamasından geçmediği için başarısız oldukları gözlemlenmiştir. Bu sonucun önemli etkenlerinden birisi; kamu ve özel sektörde proje hazırlayıcıların yetersizliğidir. Bu programın amacı evvela bölgedeki teknik personeli çiftlik planlaması konusunda eğitmek ve bunun yansımalarıyla da bölge insanlarının daha verimli projelere yatırım yapmalarını sağlamak olmuştur. Bu eğitim, bölgedeki teknik personelin diğer teknik konularda yeterli bir seviyeye gelmelerinden sonra verilmesi düşünülen bir eğitim olduğundan uygulanması 2013 yılına kalmıştır.

Bütün planlamaların özü ileriye yönelik yapılan tahminlerdir. Bu tahminler ekonomik prensiplerle mantıklı olarak uyum içerisinde gelecekte olabileceklerin tahmin edilmesidir. Tüm ticari işletmelerde olduğu gibi ne, ne kadar, nasıl, ne zaman ve nereden alınacak ve ne, ne kadar, nasıl üretilip, nereye satılacağına bilinçli bir şekilde üretim ve satışının planlanmasıdır. Tarımda da planlama mutlak gereklidir.

Çiftlik planlaması ekonomistler tarafından muhtelif şekillerde tanımlanmıştır;

1. İşletme planlaması, işletmenin kıt kaynaklarını o şekilde kullanacağını ki bu, üreticinin gelirini ve kaynak kullanım etkinliğini artıracaktır.
2. İşletme planlaması, gelecekte kaynakların rasyonel kullanımı ile bitkisel ve hayvansal üretim kombinasyonunun ne şekilde olacağını kararının verilmesidir.
3. İşletme planlaması rekabetçi alternatifler arasında seçim yapılmasıdır. Üreticinin mevcut organizasyonunda yapacağı yeni düzenlemelerle kıt kaynaklarının karlı bir hale getirmesidir.

Çiftlik planlamasının amaçları:

1. Çiftlik Planlamasının öncelikli amacı yıllık net gelirin sürdürülebilir olarak maksimize etmektir.
2. Gelirin maksimize edilmesi ise kaynakların kullanım planının iyileştirilmesidir.
3. Çiftlik Planlamasının son amacı ise üreticinin hayat standardının geliştirilmesidir.

Çiftlik planlamasının önemi:

İcatların anası ihtiyaçlar ise, kıt kaynaklar da çiftlik planlamasının anasıdır. Kıt kaynak gerçeği üreticiyi etkin kullanıma zorlamıştır. Çiftlik Planlaması bir yıllık olabileceği gibi 5-10 yıllık uzun dönemli de olabilir.

Çiftlik Planlamasının önemi yararlılığı yönünden de incelenebilir;

- Üretici amaçlarına daha organize bir şekilde ulaşabilir,
- İşletme Planlaması mevcut kaynakların daha dikkatli incelenmesini ve onların tahsisinin daha doğru yapılmasını sağlar,
- Üreticinin ürün seçimini, ne kadar alana ekeceğini, hangi cins hayvanı ne kadar temin edeceğine vs. yardım eder,
- Üreticinin girdi ve kredi ihtiyacının belirlenmesine yardımcı olur,
- Üreticinin gelecekteki gelir – gider tahminlerine yardımcı olur.

Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi, 11-16 Şubat 2013 tarihleri arasında Kuşadası/ Aydın’ da 28 katılımcı ile yapılmıştır. Eğitim, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Bülent MİRAN, Samsun 19 Mayıs Üni. Ziraat Fakültesinden Vedat CEYHAN ve Yrd. Doç. Dr. Murat CANKURT tarafından verilmiştir. Katılımcıların bu eğitimde edindikleri

deneyimi bölgelerinde projeler hazırlayarak uygulamalarının yanı sıra, verecekleri eğitimlerle diğer teknik elemanlar ve çiftçilere yansıtılmaları beklenmektedir.

Çiftlik Planlaması Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 4, Batman 4, Diyarbakır 4, Gaziantep 4, Mardin 5, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 6.

RESİM 48, RESİM 49

Çiftlik planlama eğitimi için yapılan etki değerlendirmesinde eğitimin çalışılan birim faaliyetlerine uygunluğu % 73 ile en yüksek değer olur iken, bu konuda eğitim materyali hazırlama ve GAP TEYAP çalışmalarına katılımlar çok düşük olmuştur. (% 45 ve % 45). Ortalama değer ise % 52 olup, eğitimler içerisinde vasat konumda bulunmaktadır.

Bu sonuçlarla; eğitim konusunun katılımcıların faaliyetlerine uygun olduğu, ancak bu konuda uygulama yapma şanslarının oldukça düşük olduğu, eğitim verme ve eğitim materyali hazırlama konusunda ki şanslarının çok daha düştüğü görülmektedir. GAP TEYAP çalışmalarına olan katılımın da düşük olması, bu konuda ilgili kurumlar arasındaki koordinasyonun yetersiz olduğunu göstermektedir. Elde edilen %52 lik ortalama sonuç ise, bu eğitimimde arzu edilen sonucun her iki taraf için de alınmadığının bir belirtisidir.

Çiftlik (İşletme) Planlaması	
Ortalama % 52	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	73%
Bilgileri uygulama şansı	55%
Bilgileri alanda kullanma	64%
Eğitim verme	27%
Eğitim materyali hazırlama	45%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	45%

Tarımsal Mekanizasyon Eğitimi (4.1.6)

Tarımsal mekanizasyon eğitimi; korumalı ve azaltılmış toprak işleme metotlarıyla birlikte anız yakmayı önleme, anıza ekim ve az/sıfır toprak işleme konularında 76 teknik elemana yönelik olarak Harran Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır GAP Uluslararası

Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi ile işbirliği halinde 20 - 21 Haziran 2012 tarihleri arasında Diyarbakır'da düzenlenmiştir. Eğitime eğitmen olarak Yüksel KABAKÇI ve Ziya ALTINÖZ katılmış olup, ayrıca bölgede bu konuyla ilgili araştırma ve çalışmalar yürüten Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İrfan ÖZBERK ile Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyeleri Doç. Dr. Cuma AKINCI ve Prof. Dr. Öner ÇETİN de eğitime iştirak etmişlerdir. Eğitimde en son geliştirilen ve halen enstitü ile üniversite arazisinde 2. ürün ekimlerinde kullanılan "Anıza Ekim" mibzeri tanıtılarak uygulamalar sahada gösterilmiştir. GAP bölgesinde çalışan teknik elemanlara yönelik bu eğitimde katılımcılar uzmanlara ve üniversite yetkililerine soru sorma ve uygulamaları yerinde görme şansı bulmuşlardır. Bulunan bu sonuçların eğitime katılan uzmanlarca yöre çiftçilerine aktarmaları ve böylece yörede bir sorun olan anız ile etkili bir mücadelenin yapılması beklenmektedir.

Tarımsal mekanizasyon Eğitime iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 3, Batman 3, Diyarbakır 48, Gaziantep 3, Mardin 2, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 16.

RESİM 50, RESİM 51

Tarımsal Mekanizasyon eğitimleri için yapılan etki değerlendirmesinde eğitimin çalışılan birim faaliyetlerine uygunluğu % 91 gibi oldukça yüksek bir değer olur iken, bu konuda eğitim materyali hazırlama ve GAP TEYAP çalışmalarına katılımlar çok düşük olmuştur. (% 27 ve % 36). Ortalama değer ise % 61 gibi orta üstü bir rakamı vermektedir. Yine aynı konuda diğer teknik elemanlara eğitim verme konusunda da düşük bir değer olan % 55 ' e varılmıştır.

Bu sonuçlardan bu kapsamda yapılan eğitime uygun kişilerin katıldığını, katılımcıların aldıkları eğitimi uygulama şanslarının olduğunu, ancak bu konuda eğitim verme ve eğitim materyali hazırlama konularında gereken ilgiyi göstermedikleri görülmektedir. GAP TEYAP çalışmalarına katılımın düşük olması da bu konuda koordinasyon eksikliğini göstermektedir.

Tarımsal Mekanizasyon	
Ortalama % 61	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	91%
Bilgileri uygulama şansı	82%
Bilgileri alanda kullanma	73%
Eğitim verme	55%
Eğitim materyali hazırlama	27%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	36%

Yurt Dışı Teknik Gezi ve Eğitimler (4.1.7)

- Sulama Yönetimi Eğitimi (4.1.7.1)

Küresel ısınma ve iklim değişiklikleri de dikkate alındığında tarım sektöründe suyun kaynaktan tarla başına iletim ve dağıtımını ile tarla içi su kullanımı çok büyük önem arz etmektedir. İspanya bu anlamda hem su yönetimi ve organizasyonları, hem de saha uygulamaları açısından ülkemize örnek teşkil edecek durumdadır. Bu eğitim gezisinde İspanya'nın havza yönetimi, yasal düzenlemeler ve su ve sulama yönetiminde teknoloji kullanımı deneyimlerinden yararlanmak ve uygulamalarını yerinde inceleyerek GAP'ta uygulanabilirliklerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Bu konuda 1. Program 01 – 09 Eylül 2012 tarihleri arasında 24 ve 16 – 22 Eylül 2012 tarihleri arasında 22 kişi olmak üzere toplam 46 kişi ile İspanya'ya gerçekleştirilmiştir. Geziye GAP BKİ, DSİ, GTHB, araştırma enstitüleri, üniversite, GAP TEYAP, TKK ve sulama birlikleri müdürlerinden oluşan yönetici ve teknik elemanlar katılmışlardır.

İspanya su kaynaklarının çoğunu geliştirmiş bir ülkedir. Sulama yönetiminde karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların çözümü için uyguladığı yöntemler bizim için yönlendirici olacak niteliktedir. Sulama yönetiminde ortaya çıkan sorunların çözümü suyun etkin ve sürdürülebilir kullanımı temeline dayanıyor. Bunun için modern sulama sistemlerinin kullanımı ile birlikte su kullanımının kontrol altında tutulması ve sulamanın doğru verilerle yönlendirilmesi de önemlidir. İspanya bunun için uydu destekli modeller uyguluyor. Bu şekilde temin edilen anlık bilgiler kullanılacak durumda son kullanıcıya (çiftçi) aktarılıyor. Sonuca katılımcı bir yaklaşım ve fikir birliği sağlayarak ulaşıyor. Kendisine tahsis edilen sudan fazlasını kullanamayan çiftçi, bu su ile ekonomik bir tarım yapmak için arayışlara giriyor. Bu aşamada sulama ve üretim danışma servisleri devreye giriyor. Uydu destekli sistemlerle sulama ve bitki yetiştirme ile ilgili elde edilen anlık bilgileri çiftçiye ulaştırıyor. Bu çalışmalarda tüm paydaşlar (üniversite, araştırma, danışma servisleri, sulama birlikleri ve çiftçi) işbirliği içerisinde.

GAP sulamaları tamamlandığında İspanya'nın karşılaştığına benzer sorunlarla karşılaşacağız. Şimdiden bu sorunlarla yüzleşmek ve çözüm için gerekli alt yapıyı

hazırlamak gerekmektedir. Su haklarını tesis edip denetleyemezsek sürdürülebilir bir sulama yönetiminden söz edemeyiz. Katılımcılar bu eğitim gezisinde bunu yakından izlemiş ve çözümün bir parçası olduklarının farkına varmışlardır. Özellikle uydu destekli sulama yönetimi ve ürün yetiştirme tavsiyeleri GAP bölgesinde de faydalı olacaktır. GAP TEYAP kalıcı çözümün bir parçası olarak kapasitesi gelişmiş kurum ve kuruluşların işbirliğini savunmaktadır. Bu eğitim gezisinde katılımcılar sulama yönetimi ve bitki yetiştirme konularında geniş alanda ve parsel bazında teknoloji kullanımının faydalarını öğrendiler.

RESİM 52, RESİM 53

Bu konudaki ikinci program 17- 23 Kasım 2013 tarihleri arasında İtalya ya düzenlenmiştir. Programa 8 i teknik eleman olmak üzere 22 kişi katılmıştır. Program kapsamında; IAMB Enstitüsünde Toprak ve Su Bölümü ve Bari şehrinin bulunmuş olduğu Puglia bölgesindeki sulama yönetiminin nasıl yapıldığı incelenmiştir. Toplantıda, bölgede dört adet küçük çaplı barajın olduğu ve bu barajlarda biriktiren su ile genelde arazilerin sulandığından ve kısmen de içme suyu olarak kullanıldığından bahsedilmiştir. Barajların ve sulama kanallarının yapımı devlet tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak bu yapıların işletimi ülkemizdeki sulama birliklerine benzer bir yapıda olan konsorsiumlar tarafından yapılmaktadır. Sulama suyunun ücretlendirilmesi 2000 m³/ha a kadar 0,12 Euro dur. Eğer bu değer aşılır ise 3000 m³ /ha a kadar 0,24 Euro, bu rakamın üstüde ise 0,36 Euro olarak belirlenmiştir. Bu nedenden dolayı Sinistra Ofanto Konsorsium bölgesindeki şirketler daha az su kullanmak için modern sulama sistemleri ile yetiştiricilik yapmaktadırlar.

Ayrıca Sinistra Ofanto Konsorsium bölgesinde ve tüm İtalya’da yıllık 2000 Euro gelir elde eden tüm çiftçiler bir şirket kurmak zorunluluğunda olduğundan, tüm ülkedeki konsorsiumlara bağlı üyelerin hepsi şirket statüsündedir. Bu yolla ayrıca tüm tarımsal üretim de kayıt altına alınmış olmaktadır.

Bari bölgesindeki inceleme gezisinde ise çiftçi kooperatifleri gezilmiş, bir üzüm kooperatifi ziyaret edilerek buradaki bağ yetiştirme sistemi ve kooperatifin işleyişi hakkında bilgi alınmıştır.

22 Kasım tarihinde Roma’da bulunan FAO yerleşkesi ziyaret edilerek bu kurum ve çalışmaları hakkında bilgi alınmıştır.

Sulama Yönetimi yurtdışı eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 2, Batman 1, Diyarbakır 7, Gaziantep 2, Mardin 1 ve Şanlıurfa 41.

RESİM 54, RESİM 55

- **Tarımsal Yayım ve Çiftlik (İşletme Planlaması Eğitimi (4.1.7.2))**

Bu başlık altında 25 er kişiden toplam 50 teknik elemana Polonya ve İtalya’ da verilmesi planlanan Tarımsal Yayım ve Çiftlik (İşletme) Planlaması eğitimi bu dönem içerisinde yoğun yurtdışı teknik gezileri olması nedeniyle gerçekleştirilememiştir.

- **Çiftçi Örgütlenmesi, Tarımsal Hibe, Teşvik ve Kredi Eğitimi (4.1.7.3)**

Bu eğitimin amacı, çiftçi organizasyonları, tarımsal hibe, teşvik ve kredi uygulamalarının iyi uygulandığı ülkelerden biri olan Hindistan örneğini yerinde inceleyip, ülkemiz için örnekler oluşturabilmektir. Eğitim; “çiftçi örgütlenmesi, tarımsal hibe, teşvik ve krediler” konusunda incelemelerde bulunmak üzere 7-14 Temmuz 2012 tarihleri arasında Hindistan’ da gerçekleştirilmiştir. Toplam 27 kişiden oluşan heyette bölge valilikleri, GTHB, DSİ, TKK ve GAP BKİ Başkanlığından yetkililerin yanı sıra üniversite ve sivil toplum örgütlerinden temsilciler yer almıştır. İnceleme gezisi süresinde ülkenin önemli kurumlarından Hindistan Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Hindistan Ulusal Kooperatifler Birliği, Hindistan Çiftçileri Gübre Kooperatifi ve Hindistan Ulusal Kooperatifler Kalkınma Kurumu ziyaret edilmiş ve ülkedeki çiftçi örgütlenmeleri, desteklemeler, krediler ve teşvikler konusunda bilgi alınmıştır.

Hindistan Teknik İnceleme ve Araştırma Gezisi” GAP TEYAP kapsamında çalışmaların yoğunluklu merkezini teşkil eden bölgesel ve etkin bir “tarımsal yayım modeli oluşturma” çalışmalarına ışık tutması açısından isabetli bir seçim olmuştur. Hindistan ‘da ki kooperatifleşme yapısı dünyada örnek gösterilen örgütlenmeler içerisinde yer almakta ve şu an ülkede toplam 610 000 civarında tarımsal kooperatif olup, toplam üye sayısı 263 milyonu aşmaktadır. Bu yoğunluğa rağmen kooperatiflerin faaliyetleri de sıkı bir izleme-

takip mekanizması içerisinde denetlenmekte, kooperatifler hem teknik elemanlarının hem de üreticilerin tarımsal eğitim ve yayım faaliyetlerini de birebir aktif olarak gerçekleştirmektedirler.

Ülkemizde tarımsal faaliyetlerin tamamından sorumlu olan “Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı” tarımsal eğitim ve yayım” hizmetlerini de üstlenmekle birlikte, hizmet verdiği üretici potansiyelinin tamamına hizmet götürmekte zorlanmakta, konu ile ilgili yetersizler yaşanmaktadır. Bakanlığın “ tarımsal eğitim ve yayım hizmeti” yükünü devredebileceği alternatif bir kurumsal yapıya duyulan ihtiyaç belirgin bir şekilde gözlemlenmektedir. Hindistan’da olduğu gibi üreticilerin yıllardır iç içe oldukları, girdilerini temin ettikleri, kredilerini aldıkları, ürünlerini pazarlamada yardım aldıkları kooperatifler ülkemizde de birebir “ tarımsal eğitim ve yayım” hizmetinden sorumlu alternatif bir kurumsal yapı olarak düşünülebilir, ancak, böyle bir gelişme olması dâhilinde ilk yapılması gerekenler bu kuruluşların teknik eleman kapasitesini artırmak, proje bazlı çalışmalarını hizmet tanımlamaları içerisine almak, en önemlisi de Hindistan’da olduğu gibi bu kurumsal yapıları işlevleri esnasında sıkı bir izleme ve denetleme mekanizmasına dâhil etmek olacaktır. Ayrıca, bu konuda sıkı bir mevzuat güncellemesine gidilmelidir. Çünkü kooperatifler ülkemizde maalesef bazen istismar edilmekte, belli bir kesimin çıkarlarına hizmet etmekte, düzen içerisinde ve adil hane işleyişi sağlamakta zorluklar yaşanmaktadır. Hindistan ülkesine yapılan bu inceleme gezisinin bu anlamda çok faydalı ve verimli olduğu düşünülmektedir.

Bu ziyaretten elde edilen izlenimlerin, başta GAP TEYAP Projesi kapsamında gerçekleştirilecek “yayım modeli” ve “çiftçi örgütlenmesi ve teşvik-destek ve hibeler” konulu çalışma olmak üzere diğer ilgili proje faaliyetlerine önemli katkılar yapması beklenmektedir.

RESİM 56, RESİM 57, RESİM 58

Çiftçi Örgütlenmesi, Tarımsal Hibe, Teşvik ve Kredi eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 1, Batman 1, Siirt 1, Diyarbakır 4, Gaziantep 4, Mardin 3, Şırnak 1, Şanlıurfa 13.

- İyi Tarım Uygulamaları Eğitimi (4.1.7.4)

Eğitimin amacı; iyi tarım uygulamalarının ilk uygulandığı ülke olan Almanya örneğini yerinde incelemek, uygulamanın nasıl doğduğu, ihtiyaçlar, gereklilikler ve organizasyon yapısını gözlemleyerek ülkemiz için modeller geliştirebilmektir.

13 – 20 Nisan 2013 tarihleri arasında 26 teknik elemanın katıldığı eğitim Almanya ya gerçekleştirilmiştir. Prag'dan başlayan seyahat sırasında Dresden, Magdeburg ve Köln çevresinde iyi uygulama örnekleri-aşağıda sıralanan işletme ziyaretleri ile gerçekleştirilmiş, Dresden'de Ekoconnect ile Köln'de GLOBAL GAP konusunda sunumlar alınmıştır. Ziyaret edilen yerler arasında;

- MILCHWELT KUH: KASE KILOWALT Süt İşletmesi
- Mosterei Strowie Meyve İşletmesi
- SPARGELHAF GUT PLÖTZ – HEINLE Kuşkonmaz Tarım İşletmesi
- WITTEN HAUSE Köyü Modern Seracılık
- EKOCONNECT -Dresden
- OBSTBAU GÖRMİTZ Aronia Meyve İşletmesi
- GLOBAL G.A.P (Eurepgap)/ KÖLN bulunmaktadır.

Teknik gezi ve eğitim programları tüm katılımcılar tarafından olumlu ve yararlı olduğu, benzer çalışmalarını bölgemizde yaygınlaştırmak üzere ilk adım olarak değerlendirilmiştir.

İyi Tarım Uygulamaları Yurt Dışı Eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Adıyaman 2, Batman 3, Diyarbakır 7, Gaziantep 2, Kilis 2, Mardin 1, Şırnak 2 ve Şanlıurfa 7.

RESİM 59, RESİM 60, RESİM 61

- Sulama Sistemleri Teknolojisi Eğitimi (4.1.7.5)

Eğitim; GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesi GAP Bölgesi için önerilebilecek “sulama sistemleri teknolojileri kullanımı” na yönelik, son yıllarda hızla gelişen teknolojiler hakkında bilgilenmek üzere 07-13 Ekim 2012 tarihleri arasında Yunanistan’ da gerçekleştirilmiştir. Toplam 24 kişiden oluşan grup; GTHB, DSİ, sulama birlikleri, serbest tarım danışmanı, TKK ve GAP BKİ Başkanlığından katılan yetkililerden oluşmuştur. Ziyaret edilen kuruluşlar ve konu başlıkları şöyledir:

1. PASAGES Tarım Kredi Kooperatifleri Konfederasyonu Merkez Birliği’ ne ziyaret

- GAP ve GAP sulamaları hakkında ekip tarafından bilgi verilmiştir.
- Yunanistan genel tarım politikası hakkında sunum.

- Yunanistan su kaynakları yönetimi ve sulama sistemleri politikası hakkında yapılan çalışmalar.
- Yunanistan Kırsal Kalkınma ve Gıda Bakanlığı temsilcisi tarafından bu konuda yürütülmekte olan faaliyetler.

2. *Naplion Bölgesi' ne hareket*

- Argolida Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği ziyareti - EFFIDRIP (Akıllı Sulama Teknolojileri) firmasının Avrupa Programları hakkında bilgilendirme.
- Rea meyve suyu fabrikası ziyareti-
- Anavalos su kaynakları ve tesislerini ziyaret.
- Modern sulama sistemlerinin bulunduğu seralar ve organik tarım yapılan tarım işletmeleri ziyaret.

3. *Kopaida Bölgesi' ne hareket*

- Kopaida Sulama Kooperatifini ziyaret.
- Orkomenos Gölü etrafındaki sulama pompa istasyonunu ziyaret.

4. *Korinthina Bölgesi'ne hareket*

- Union of Agricultural Cooperatives of Korinthina Tarım kooperatifleri Birliği'ni ziyaret.
- Zeytin bahçelerinde damla sulama uygulamalarını ziyaret.
- Kooperatif zeytinyağı paketleme tesislerini ziyaret.

Yunanistan' da suyun etkin kullanılması ve yönetilmesi konusunda; PASEGES (Panhelenik Tarım Kooperatifleri Konfederasyonu) Merkez Birliği, Yunanistan Kırsal Kalkınma ve Gıda Bakanlığı ve GAP BKİ tarafından ortaklaşa hazırlanan bu faaliyet kapsamında; Yunanistan ile ülkemizdeki sulama teknolojileri arasında olan farklılıkları, benzerlikleri ortaya koymakla beraber, EFFIDRIP (Akıllı Sulama Teknolojileri) konusunda yapılabilecek faaliyetler hakkında da bilgiler alınmıştır. Yunanistan' da çiftçi ve üretici birliklerinin örgütlenmeleri, çiftçi ortak çıkarlarının sağlanması ve kaynaklarının kullanımında ortak bilinç anlamında önemli ilerlemeler kaydetmişlerdir. Ürünlerin pazarlanmasında AB' de bulunma avantajlarını çok iyi değerlendirdikleri görülmüştür. Bu faaliyetten elde edilen kazanımların GAP TEYAP faaliyetlerinde kullanılması ve özellikle su kullanıcı örgütlerin tarla içi sulama metotlarına teknolojik bir bakış açısına katkı sağlaması beklenmektedir.

Argolida Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği; Burada EFFIDRIP (Akıllı Sulama Teknolojileri) firmasının Avrupa Programları hakkında bilgi alınmıştır. Bu sistem açık alanda tarımsal üretim üzerine planlanmıştır. Sistem tarımsal üretimde tüm etkilerin kontrol edilebildiği sera ortamının açık arazi koşullarında da yapılabilmesini öngörmektedir. Basınçlı sulama sistemlerinin tam otomasyonla tek bir merkezden

kontrolünün yapıldığı mantığını taşımaktadır. Böylece çiftçi tarafından yapılacak olan tüm sulamalar genel merkezden ayarlanmakta ve kontrollü olarak yapılmaktadır. Burada sulama zaman planlaması çiftçi istekleri ve ürün deseni göz önünde bulundurularak planlanmaktadır. Sistem internet ağı üzerinden çalıştırılmakta ve kontrol edilmektedir. Meteorolojik veriler otomasyona bağlı olmakla birlikte teknik personel ve çiftçi tarafından kontrolü yapılarak gerçekleştirilmektedir. Meteorolojik verilerin yanı sıra toprak ve bitkide yapılan analiz sonuçlarına göre gübreleme programı hazırlanmaktadır. Bu sistemde amaç, sulama sisteminin düzenli çalıştırılması, ürün kalitesinin artırılması ve en önemlisi çiftçinin girdi maliyetlerini düşürerek gelirinin artırılmasıdır. Uygulama aşamasında sistem şuan sadece sera ortamında kullanılmakta olup 2015 yılında açık arazi için piyasaya sürülecektir. Bu nedenle maliyeti ve uygulamadaki avantaj-dezavantajları konusunda net bir açıklama yapılamamıştır. Bu brifingın ardından kooperatife ait meyve suyu fabrikası ziyareti gerçekleştirilmiştir. Fabrikada, portakal, greyluft, limon, elma, vişne, üzüm suyu çıkarılmakta ve önemli oranda bu meyveler kendi çiftçilerinden karşılanmaktadır. Ayrıca yurt dışından ananas ve muz ithali de yaparak bu meyvelerin de sularını çıkarmaktadırlar. Fabrika gezisinin ardından bir kooperatif üyesi sera tarımı yapan bir çiftçinin serasına ziyaret edilmiştir. Burada ağırlıklı olarak salatalık ve domates yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sulama sistemi ve iklim kontrolü otomasyonla sağlanmaktadır.

Anavalos su kaynakları ve tesisleri ziyaret edilerek, burada denize akması önlenen yüzey su kaynağının bir gölet yardımıyla toplanıp sulama amaçlı kullanıldığı sistem görülmüştür. Ayrıca bu gölet içerisinde bu suyu besleyen 7 adet kuyu bulunmaktadır. Bu kuyular yaklaşık 100 m derinlikte, 48 m³/h kapasiteli ve su kalitesi açısından oldukça iyidir. Bu kuyuların tamamının basınçlı sulama yöntemlerine hizmet ettiği görülmüştür.

RESİM 62, RESİM 63

Kopaida Sulama Kooperatifi; Bu kooperatifin alanı 40 000 hektar civarındadır. Kopaida Bölgesi çok önceleri göl olması nedeniyle kuruyan kısımlarında toprak verimliliği yüksektir. Bu gölden bugün kalan kısım 230 000 dekar gölalanı ve 3 metre derinliğindedir. Gölün kurutulma işlemine 1846 yıllarında başlanmıştır. Buradaki arazilerin toplulaştırılması göl kurutma işleminden sonra yapıldığından halen her biri 14 da olacak şekilde korunmaktadır. Burada yoğun olarak pamuk, yonca, mısır ve domates tarımı yapılmaktadır. Su kaynağı Ylıki Gölü' dür (ortalama pamuk verimi 400 kg/da ve 1 kg satış fiyatı 0.50 Sent' dir). Ylıki Gölü' nün kapasitesi 30 milyon m³ tür. Su, bu gölden yaklaşık

12 metre derinlikten 30 metreye terfi ettirilerek arazilere cazibe ile gönderilmektedir. Gölden suyu almak için 3 adet pompa kullanılmaktadır. Bu pompaların her biri 10 000 m³/h lik kapasiteye sahiptir. Suyun terfi ettirildikten sonra oluşturduğu basınç yaklaşık olarak 4 – 4.2 atm. dir. Bu sahada basınçlı sulama yöntemleri haricinde sulama yapılması yasaklanmıştır.

RESİM 64, RESİM 65

GAP TEYAP kapsamında kurum, kuruluşların ve teknik personelin kapasite artırımı ve bölge çiftçisinin eğitimi amacı ile gerçekleştirilen bu gezinin; Yunanistan’ daki tarım ve sulama kooperatiflerinde yapılan inceleme ile bölgemizde suyun etkin kullanılmasına yönelik orta ve uzun vade de tarla içi proje ve finans kaynaklarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SULAMA SİSTEMLERİ TEKNOLJİSİ EĞİTİMİ (YUNANİSTAN)							
İli	Kişi	DEĞERLENDİRME SORULARI					
		Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	Bilgileri uygulama şansı	Bilgileri alanda kullanma	Eğitim verme	Eğitim materyali hazırlama	GAP TEYAP çalışmalarına katılma
Diyarbakır	Katılım Yok						
Gaziantep	1	1	1	1	1	1	1
Şanlıurfa	2	1	1	1	1	1	1
	3	1	1	0	0	0	0
	4	1	1	1	0	1	0
Batman	5	1	1	1	1	0	1
	6	1	1	1	1	0	1
Adıyaman	Katılım Yok						
Mardin	7	1	1	1	1	1	1
Sonuç (% 81)		100	100	86	71	57	71

1. Bu teknik gezi ülkemizde ki sulama sistemleri ve sulama yöntemlerinin Yunanistan’ daki benzer yapı ve sistemlerle karşılaştırma imkânı sağlamıştır.

Yunanistan' daki kısıtlı (topraklarının % 30' u işlenmektedir) tarım alanlarında, AB desteği ile sulama sistem ve organizasyonları yapılmış fakat buna rağmen fazla bir gelişme sağlanmamıştır. Ancak çiftçi ve üretici birliklerinin örgütlenmeleri, çiftçi ortak çıkarlarının sağlanması ve kaynaklarının kullanımında ortak bilinç anlamında önemli ilerlemeler kaydetmişlerdir. Ürünlerinin pazarlanmasında AB' de bulunmanın avantajlarını çok iyi değerlendirmişlerdir. Programda gezilen meyve bahçelerinde özellikle de damla sulama yöntemi ile sulanan zeytin bahçelerinde asgari toprak işlemenin olduğu (8 – 10 yılda bir toprak işleme yapılan verimli bahçeler görüldü, yabancı ot ile mücadelenin kimyasal yollarla ve biçim yoluyla engellendiği) dikkatimizi çekmiştir. Bu konuda bölgemizde eğitim faaliyetleri gerçekleştirmemiz yararlı olacaktır. Bu eğitimlerde; özellikle modern sulama sistemlerinde Toprak işleme maliyetlerinin nasıl azaldığı vurgulanmalıdır.

2. Katılımcıların tamamı daha önceden seçildiğinden (çoğunlukla sulama çalışma grubu) çalıştığı birimle uygunluk % 100 olmuştur.
3. Ankete katılanların çalışma koşulları dikkate alındığında bu eğitimden beklenen başarı her yönü ile yüksek olmuştur.
4. Özellikle sulama birliklerinde çalışan ve serbest danışmanlık yapanların saha çalışmalarında bu eğitimden ve eğitim notlarından faydalanma oranları çok yüksek olmuştur.
5. GAPTEYAP çalışmalarına katılım özellikle sulama demonstrasyonlarında katılım olmuş, uygulamalarda koordinasyon farkındalığı sağlanmıştır.
6. Bu eğitimin genel anlamdaki başarısı % 81 olarak gözükmektedir. Bu oran diğer sulama başlıklı eğitimler içerisinde en yüksek olanıdır. Tabii burada yurt dışı eğitim oluşu önemli bir etkidir.

EĞİTİM KONULARI	
1	Sulama Yönetimi
2	Sulamada otomasyon teknolojileri
3	Hareketli sulama makine ve ekipmanları
4	Su kullanıcı örgütlerinde işletme ve bakım

Sulama Sistemleri Teknolojisi yurt dışı eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir: Batman 3, Gaziantep 3, Mardin 1, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 16.

- **Organik Tarım Uygulamaları Eğitimi (4.1.7.6)**

Aynı dönemde yoğun yurtdışı eğitim programı olması nedeniyle bu program gerçekleştirilememiştir.

Yurt Dışı Teknik Gezi Eğitimleri	
Ortalama % 67	
Çalıştığı birimin faaliyetlerine uygunluk	80%
Bilgileri uygulama şansı	75%
Bilgileri alanda kullanma	74%
Eğitim verme	61%
Eğitim materyali hazırlama	49%
GAP TEYAP çalışmalarına katılma	60%

Yurt dışı teknik gezi eğitimleri için yapılan etki değerlendirmesinde eğitimin çalışılan birim faaliyetlerine uygunluğu % 80 gibi oldukça yüksek bir değer olur iken, bu konuda eğitim materyali hazırlama ve GAP TEYAP çalışmalarına katılımlar % 49 ve % 60 değerlerine ulaşmıştır. Ortalama değer ise % 67 gibi orta üstü bir değeri vermektedir. Aynı konuda diğer teknik elemanlara eğitim verme sorusunda ise % 61 gibi oldukça iyi bir değer yakalanmıştır.

Bu sonuçlardan katılımcı seçiminin ve alınan bilgileri uygulama ve kullanma şansının oldukça iyi olduğu ve katılımcı seçimi ile eğitim konusu seçiminde iyi bir isabet sağlandığı söylenebilir. Alınan konuda eğitim verme ve eğitim materyali hazırlama konularında elde edilen değerle eğitim konularının yayım elemanı ihtiyaçlarına yönelik olduğunu göstermektedir. GAP TEYAP çalışmalarına katılımın da yüksek oluşu bu konularda iyi bir koordinasyon sağlandığının işaretidir.

Bölge İçi Talebe Dayalı Gezi ve Eğitimler: (4.1.8)

GAP TEYAP kapsamında hazırlanan uygulama planında yer alan bu faaliyet; bölgedeki teknik elemanların, yeni tarımsal üretim teknolojileri görme ve bilgi edilme fırsatı bulabilecekleri fuar organizasyonlarına katılımları sağlanarak gerçekleştirilmiştir.

Tarım teknolojileri, sulama sistemleri, sera, tohumculuk, fidencilik, fidancılık, tarım ekipmanları, hayvancılık, çiçekçilik, peyzaj ve organik tarımla ilgili ulusal ve uluslararası başarıya ulaşmış ürün ve hizmetleri görme imkânı olmuştur. Tarım sektörüne yenilikler getirecek ve tarımsal üretimin katma değer kazanmasına katkı sağlayacak çalışmalara yönelik olarak düzenlenmiş olan Adana, Konya, Diyarbakır, Bursa, Antalya, Gaziantep, Kayseri ve İzmir tarım, hayvancılık, organik tarım fuarlarına düzenlenen 11 gezide toplam 305 teknik elemanın katılımı sağlanmıştır.

Teknik Eleman Fuar Gezilerine katılan personelin ille üzerinden dağılımı şu şekildedir; Adıyaman 58, Batman 31, Siirt 8, Diyarbakır 42, Gaziantep 53, Kilis 3, Mardin 46, Şırnak 1 ve Şanlıurfa 63.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen fuara katılım organizasyonlarının etki değerlendirilmesi yapıldığında; teknik elemanların % 17'si bir fuara ilk kez katıldığını , % 83'ü ise önceden böyle bir etkinliğine katıldığını belirtmiştir. Fuardan memnuniyet oranı % 71 gibi iyi seviyede olup, fuarda bir yenilik gördüm diyenlerin oranı ise % 75' tir. Fuarda gördükleri yenilikleri çiftçilere aktaranların oranı % 75, teknik elemanlara aktaranların oranı ise % 67 gibi oldukça iyi bir seviyededir. Tarımsal yeniliğin yayılmasında fuar etkinliklerinin faydalı olduğuna inanların oranı % 79 olup, bundan sonraki herhangi bir fuara kendi imkanlarıyla katılmak isteyenlerin oranı ise % 79 dur.

GAP TEYAP TEKNİK ELEMAN FUAR ZİYARETİ (kişi)								
Ziyaret Edilen Fuar	2011		2012		2013		TOPLAM	
	Sayısı	Katılan TE Sayısı	Sayısı	Katılan TE Sayısı	Sayısı	Katılan TE Sayısı	Sayısı	Katılan TE Sayısı
Adana	1	48	1	30			2	78
Konya			1	41	1	13	2	54
Diyarbakır			1	25			1	25
Bursa			2	29			2	29
Antalya			1	39			1	39
Gaziantep					1	48	1	48
Kayseri					1	11	1	11
İzmir					1	21	1	21
TOPLAM	1	48	6	164	4	93	11	305

Sonuç olarak; tarımsal yeniliklerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve ekonomik koşulların öğrenilmesi açısından yapılan bu tür fuar ziyaretleri teknik elemanlara olumlu etkiler yapmıştır. GAP TEYAP kapsamında ileriki dönemlerde yapılacak bu tür faaliyetlere katılımı daha geniş tutmak özellikle Kilis, Şırnak ve Siirt illerinden katılımcı oranlarını artırmak, uzun vade de rutin bir faaliyet haline getirmek önem arz etmektedir.

RESİM 66, RESİM 67, RESİM 68

Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimleri (4.1.9)

GAP TEYAP kapsamında planlananın üzerinde gerçekleşme sağlanan bir konu da teknik eleman “özel konularda yetiştiricilik” eğitimi olmuştur. Bu kapsamda 10 eğitimde 300 teknik elemanın muhtelif konularda eğitilmesi planlanmış iken, proje kapsamında muhtelif konularda 134 eğitimde 2 895 teknik elemanın eğitilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamdaki eğitimlerin planlanandan yüksek gerçekleşmesinin nedeni, bölgede GAP TEYAP projesinin eğitimlerine olan ilgi ve talepten kaynaklanmıştır.

Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitiminin konular üzerinden dağılımı şu şekildedir; Sulama 459, Bağ-Bahçe 189, Sebzeçilik 33, Tarla Bitkileri 376, Hayvancılık 510, Örgütlenme 51, Destekleme-Teşvik 67, Tarımsal Danışmanlık-Yayım 358, İyi-Organik Tarım 477 ve Genel Tarım 375.

Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimlerine iller üzerinden katılımı şu şekildedir: Adıyaman 432, Batman 303, Siirt 390, Diyarbakır 822, Gaziantep 224, Kilis 23, Mardin 341, Şırnak 22 ve Şanlıurfa 338.

Yapılan anket değerlendirmesinde; eğitimlere katılan teknik elemanların % 24'ü ilk defa böyle bir eğitime katıldığı belirlenmiştir. Eğitimlerden memnun kalanların oranı % 99 gibi çok iyi seviyede olup, eğitimi kendileri için bir yenilik görenlerin oranı % 94 dür. Eğitimde aldıkları yenilikleri bölgedeki çiftçilere uygulama oranı % 85 gibi çok iyi sayılabilecek bir orandadır. Eğitimde aldıkları yenilikleri diğer teknik elemanlara aktaranların oranı % 63 tür. Tarımsal yeniliğin yayılmasında bu tür eğitimlerin faydalı olduğuna inanan teknik elemanların oranı % 94'tür. Eğitimlere katılan teknik elemanların tamamı (% 100) gönüllü katılım sağlamıştır.

Elde edilen bu sonuçlar, bu eğitimlere katılımın gönüllü olduğunu, eğitimlere ihtiyaç duyan kişilerin katıldığını, alınan eğitimlerin büyük oranda bölgede çiftçilere aktarıldığını göstermektedir.

Bu kapsamda gerçekleştirilen eğitimlerle ilgili özet bilgiler aşağıdaki gibidir;

- **Tarımsal Yayım-İletişim / Şanlıurfa**

Tarımsal yayım ve sulama bu projenin temelini oluşturan iki önemli unsurdur. Bu nedenle proje ilk etapta tüm proje ekibinin bu iki konuda temel düzeyde eğitimlerini planlamış ve bu kapsamda 6 ilin proje ekipleri, teknik destek ekibi ve GAP İdaresi uzmanlarının (toplam 41 kişi) katılımıyla 23-26 Mayıs 2011 tarihleri arasında Şanlıurfa' da tarımsal yayım-iletişim eğitimini düzenlemiştir. Eğitimde tarımsal yayım ve danışmanlık, yayımcı – danışman tanımı, iletişim teknikleri, yayım ve danışmanlık metotları, demonstrasyon ve tarla günü ile seminer-gösteri-çalıştaylar düzenleme, sorun-hedef analizi ve idari konularında katılımcılara teorik ve pratik eğitimler verilmiştir. Eğitim, teknik destek ekibi uzmanları tarafından verilmiştir. Bu kapsamda GTHB' nın "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık" kitabı temin edilerek teknik personele dağıtılmıştır.

RESİM 69, RESİM 70

- **İşletme, Bakım Yönetim (İBY) / Şanlıurfa**

Sulama konusunda tam bir açık hava laboratuvarı olan GAP Bölgesinin GAP TEYAP ekibine tanıtımı amacıyla gerçekleştirilen bu eğitime 6 ilin proje ekibi ile teknik destek ekibi ve GAP’ dan uzmanlardan oluşan toplam 38 kişi katılmıştır. 16-18 Mayıs 2011 tarihleri arasında Şanlıurfa ilinde teorik ve pratik uygulamalı olarak gerçekleştirilen eğitimin teorik kısmında ise İBY ve temel sulama konuları işlenmiştir.

İlk günü teorik eğitim şeklinde gerçekleştirilen programın ikinci günü Harran Ovası sulama sahasına teknik gezi yapılmıştır. Eğitimin üçüncü gün Atatürk Barajı ve Yaylak basınçlı sulama sahası görülmüş, Yaylak Sulama Birliği ziyaret edilmiştir. Eğitim TDE konu uzmanları tarafından verilmiştir. Böylece aynı zamanda GAP alanının altyapısı barajdan boşaltım kanalına, basınçlı sulamadan, salma sulamaya, sulama tünelleri dâhil tüm sistem bütün özellikleri ile proje ekibine tanıtılmıştır.

DSİ nin “İşletme ve Bakım Mühendisleri Temel Eğitim Semineri” ve “Sulama Birlikleri Saymanları Semineri” ders notları kitapları temin edilmiş ve Proje personeline dağıtılmıştır.

RESİM 71, RESİM 72

- Proje Döngü Yönetimi (PCM) / Şanlıurfa

Herhangi bir proje çalışmasının her aşamasında bilinmesi artık bir zorunluluk olan Proje Döngü Yönetimi (PDY) konusu bu projede de gündeme gelmiş ve 26 proje elemanına 7 ve 9 Haziran 2011 tarihleri arasında Urfa ve Diyarbakır’ da bu konuda 2 eğitim düzenlenmiştir. Eğitimler TDE uzmanları tarafından gerçekleştirilmiştir.

RESİM 73, RESİM 74

- Organik Zeytin Yetiştiriciliği / Kilis

Zeytinde hasadın ve özellikle bölgede ilk defa organik üretilen zeytinin hasadında kaliteyi düşürmemek, dolayısı ile ürün değerini yükselterek üreticilerin daha iyi gelir elde etmesini sağlamak amacıyla Kilis Tarım İl Müdürlüğü ile 3 Kasım 2011 tarihinde Kilis İlinde “Organik Zeytin Yetiştiriciliği” adı altında bir eğitim düzenlenmiştir. Eğitime tarım teşkilatı ve serbest tarım danışmanlardan oluşan 15 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Gaziantep konu uzmanı tarafından verilmiştir.

RESİM 75, RESİM 76

- İşletme, Bakım ve Yönetim (İBY) / Şanlıurfa

Gerçek bir laboratuvar görüntüsündeki GAP sulama sisteminin GAP Bölgesindeki sulama birliklerinde görevli teknik elemanlara tanıtımını amaçlayan bu eğitim 27 Temmuz 2011 tarihinde Şanlıurfa İlin’ de gerçekleştirilmiştir. İnceleme gezisine GAP Bölgesi sulama

birliklerinden 25 teknik eleman katılmıştır. Tamamen saha incelemesi şeklinde olan gezide Atatürk Barajı'ndan başlayarak tüneller, açık-kapalı ana kanallar, basınçlı-serbest sulamalar, iyi-kötü sulama örnekleri ve doğurduğu sonuçlar katılan teknik elemanlara gösterilerek sistemin devasallığı ve ihtiyaçları ile İBY konusunun önemi ve bu konuda yapabilecek olumlu katkılar detayları ile anlatılmıştır. Bazılarının ilk defa gördüğü sistem karşısında hayranlıkları eğitmenlerin gözünden kaçmamıştır.

RESİM 77, RESİM 78

- **Azaltılmış Toprak İşleme / Şanlıurfa**

GTHB ve GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından 24-28 Ekim 2011 tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlenen 'Azaltılmış Toprak İşleme, Sırtta Ekim Yöntemleri ve Kuru Şartlarda Yetiştirme Teknikleri Eğitimi'ne GAP TEYAP Teknik Destek Ekibi uzmanları ile Diyarbakır ve Şanlıurfa proje ekibinden toplam 9 kişinin katılımı sağlanmıştır. Ulusal düzeyde ülkesel araştırma enstitülerinde (Şanlıurfa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum vb. gibi) bu konuda yapılan bilimsel çalışmaların sunulduğu bu eğitimde teorik ve pratik uygulamalar incelenmiş, sistemin olumlu ve olumsuz yönleri analiz edilmiştir. Konu ile ilgili pratik uygulamalar Ceylanpınar TİM ve enstitünün uygulama sahalarında gerçekleştirilmiştir.

RESİM 79, RESİM 80

- CROPWAT / Şanlıurfa

GAP TEYAP kapsamındaki sulama projelerinin hazırlanmasında gerekli olan bitki su tüketimi ile CROPWAT yazılımında; CROPWAT veri yüklemeleri, CROPWAT karık ve yağmurlama sulama çözümlenmeleri, CROPWAT damla sulama çözümlenmeleri ve CROPWAT sonuç kontrolleri, proje ve rapor değerlendirmeleri konularını içeren eğitim 4-6 Haziran 2012 tarihleri arasında Şanlıurfa’ da yapılmıştır. GAP TEYAP TDE Sulama Uzmanı tarafından verilen eğitime GAP-TEYAP’ dan 10 uzman katılmıştır.

RESİM 81, RESİM 82

- Pamuk-Mısır Yetiştiriciliği / Şanlıurfa

Pamuk ve mısır yetiştiriciliğinde yeni teknolojiler, pamukta sulama, bitki besleme ve yetiştirme tekniklerinin bitki koruma sorunlarına etkileri, pamukta zararlı böceklerle entegre mücadele, pamukta hastalık etmenleri ile entegre mücadele, pamukta hasada yardımcı yaprak döktürücü ve koza açtırıcı kimyasalların kullanımı, pamukta pestisitlerin kullanımı ve dayanıklılık oluşumunun engellenmesi konusunda yapılması gerekenler ile mısır yetiştiriciliğinde sulama, bitki besleme ve yetiştirme teknikleri, bunların bitki koruma sorunlarına etkileri gibi konuların yanı sıra saha ziyaretlerini de kapsayan eğitim 25-27 Haziran 2012 tarihleri arasında GAP bölgesinden bu konuda çalışan 24 teknik elemanın katılımı ile Hatay da düzenlenmiştir. Eğitim Prof. Dr. Cafer MART tarafından verilmiştir.

RESİM 83, RESİM 84, RESİM 85

- Sulama ve Fertigasyon / Diyarbakır

GAP kapsamında sulamadan beklenen başarıda fertigasyon önemli bir yer teşkil etmektedir. Hem GAP TEYAP faaliyetleri içerisinde hem de diğer saha çalışmaları sırasında yapılan sulama ve bitki yetiştiriciliği demonstrasyonlarında, “basınçlı sulama metotlarında doğru gübreleme teknikleri” uygulanması esas kılınmıştır. Bölgedeki teknik

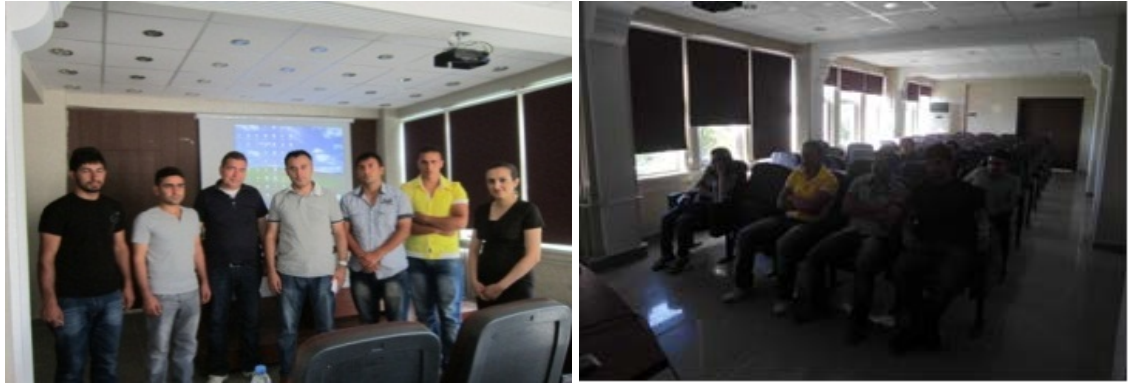
elemanlarda belirlenen teknik kapasite yetersizliği üzerine bu eğitim gerçekleştirilmiştir. Eğitim 2-4 Temmuz 2012 tarihleri arasında GAP bölgesinden bu konuda çalışan 45 teknik elemanın katılımı ile GAP-UTAEM - Diyarbakır' da dzenlenmiştir. Eğitim Prof. Dr. ner ÇETİN (Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi) ve Prof. Dr. Eşref İRGET (Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi) tarafından verilmiştir.

RESİM 86, RESİM 87, RESİM 88

- Tarımsal Yayım / Siirt

Danışmanlık teknikleri ve yeniliklerin kavranması, Dünya ve AB lkelerinde tarımsal danışmanlık, ülkemizde tarımsal danışmanlığın sorunları, kırsal sosyoloji, sözleşmeli çiftçilik, yayım ve danışmanlık metotları, tarımsal yeniklerin yayılması ve benimsenmesi, yayımın önemi, tarımsal yayımda felsefe ve iletişimde beden dili konularının işlendiği eğitim, Siirt GTHB İl Müdürlüğünden 12 teknik elemana 12 Temmuz 2012 tarihinde Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından Siirt ilinde gerçekleştirilmiştir.

RESİM 89, RESİM 90

- Tarımsal Yayım / Siirt

Danışmanlık teknikleri ve yeniliklerin kavranması, Dünya ve AB lkelerinde tarımsal danışmanlık, ülkemizde tarımsal danışmanlıkların sorunları, kırsal sosyoloji, sözleşmeli çiftçilik, yayım ve danışmanlık metotları, tarımsal yeniklerin yayılması ve benimsenmesi, tarımsal danışmanlığının önemi, tarımsal yayımda felsefe ve iletişimde beden dili konularının işlendiği eğitimin ikincisi, Siirt GTHB İl Müdürlüğünden 27 teknik elemana 18 Temmuz 2012 tarihinde Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından Siirt ilinde verilmiştir.

RESİM 91, RESİM 92, RESİM 93

- Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği / Diyarbakır

Küçükbaş hayvancılıkta hayvan besleme rasyonları, barınak ıslahı ve bakım-besleme konulu eğitimin yanı sıra GAP TEYAP ' da uygulanan hayvancılık faaliyetlerinin görüldüğü eğitim toplantısı 27 Haziran 2012 tarihinde Diyarbakır' da GAP TEYAP uzmanları tarafından düzenlenmiş ve eğitim toplantısına GTHB İl Müdürlüğü ve Diyarbakır Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliğinden toplam 20 uzman katılmıştır.

RESİM 94, RESİM 95

- Genel Meyvecilik / Isparta

GAP Bölgesinde sulamaya açılmış ve açılacak olan alanlarda meyveciliği geliştirerek bölge ülke ekonomisine katkı sağlamak, çiftçilerin gelirlerini artırmak ve bölgede meyvecilik kültürünün gelişmesini sağlamak için birçok proje ve çalışma yapılmaktadır. Mazot, gübre, ilaç ve işçilik maliyetlerinin yüksek olduğu ülkemizde, bölge için yeni gelişen meyvecilikte çiftçilerin güçlü bir danışmanlık hizmeti alması önem arz etmektedir. Bu bağlamda bölgede çalışan ziraat mühendislerinin kapasitelerini artırmak ve meyvecilik alanında iyi yetişmiş kadro oluşturmak için 27-31 Ağustos 2012 tarihleri arasında Isparta'nın Eğridir ilçesinde faaliyet gösteren Eğridir Meyvecilik Araştırma Enstitüsünde toplam 36 ziraat mühendisine meyvecilik ile ilgili konularda eğitim verilmiştir.

Enstitü uzmanlarınca verilen eğitimde; kiraz, erik, elma, armut, kayısı, ceviz, badem ve şeftali yetiştiriciliğinin yanı sıra, genel meyvecilikte sulama, gübreleme ve zirai mücadele konuları teorik ve uygulamalı olarak işlenmiştir.

RESİM 96, RESİM 97, RESİM 98

- Stajyer Ziraat Mühendisi Eğitimi / Batman

Batman’ da muhtelif kurumlarda staj yapan 10 ziraat mühendisine 2 Ağustos 2012 tarihinde Batman Ziraat Odası toplantı salonunda modern sulama sistemleri, ilaçlama ve gübreleme programlarının hazırlanması, seralarda genel kış bakımı ve genel tohumculuk konularında Batman-GAP TEYAP teknik elemanları tarafından eğitim verilmiştir.

RESİM 99, RESİM 100, RESİM 101

- Biyoteknolojide Dayanıklılık İslahı / Diyarbakır

Bitkilerde dayanıklılık kaynakları, dayanıklılık ıslahı, anter kültürü, embiryo kültürü, protoplast kültürü, hücre kültürü, pas hastalıkları üreme biyolojisi gibi konuların işlendiği eğitim, Diyarbakır’ da muhtelif kurum ve kuruluşlardan 41 teknik elemanın katılımı ile 28 Ağustos 2012 tarihinde Diyarbakır - GAP TEYAP konu uzmanları tarafından Diyarbakır GTHB İl Müdürlüğü toplantı salonunda verilmiştir.

RESİM 102, RESİM 103

- Pamukta Defoliant Uygulamaları / Şanlıurfa

Pamuk tarımında ‘yaprak dökürücü ve koza açtırıcı’ kimyasalların kullanımı ve doğru uygulamaları konusunda Prof. Dr. Cafer MART tarafından GAP Bölge Müdürlüğü toplantı salonunda 3 Eylül 2012 tarihinde verilen eğitime 57 teknik eleman katılmıştır. Eğitimde teknik elemanlar soru-cevap şeklinde konuyla ilgili teknik bilgi ve deneyimleri paylaşmış, makineli hasat için çok önemli olan defoliant uygulamaları konusunda faydalı bilgiler verilmiştir.

RESİM 104, RESİM 105, RESİM 106

- Tarımsal Yayım / Batman

Danışmanlık teknikleri ve yeniliklerin kavranması, Dünya ve AB ülkelerinde tarımsal danışmanlık, ülkemizde tarımsal danışmanlıkların sorunları, kırsal sosyoloji, sözleşmeli çiftçilik, yayım ve danışmanlık metotları, tarımsal yeniklerin yayılması ve benimsenmesi, tarımsal danışmanlığın önemi, tarımsal yayımda felsefe ve iletişimde beden dili konularının işlendiği eğitim 11 Eylül 2012 tarihinde 40 kişinin katılımıyla Siirt İlinde düzenlenmiştir. Eğitim GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

RESİM 107, RESİM 108

- Sulama / Gaziantep

Sulama metotları ve damla sulama yöntemi konularını kapsayan eğitim, 3-7 Eylül 2012 tarihleri arasında GAP TEYAP Proje Ekibi Sulama Uzmanları tarafından İslahiye Ticaret Odası’nda teknik elemanlara yönelik olarak verilmiştir. 14 teknik elemanın katılımıyla gerçekleştirilen eğitimde “suyun etkin kullanımı” temel alınarak, damla sulama ve toplu

basınçlı damla sulama sistemleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bu eğitim; GTHB İslahiye İlçe Müdürlüğü'nün İpekyolu Kalkınma Ajansından teknik destek alarak projelendirdiği "Damla Sulama Eğitim Projesi" kapsamında düzenlenmiştir. İpekyolu Kalkınma Ajansı ve İslahiye GTHB İlçe Müdürlüğü, GAP BKİ "den eğitici (sulama uzmanı) talebinde bulunmuş ve eğitimde GAP TEYAP Sulama Uzmanları eğitici olarak görevlendirilmişlerdir.

RESİM 109, RESİM 110

- Tarımsal Yayım / Adıyaman

GTHB Adıyaman İl Müdürlüğü'nün talebi üzerine düzenlenen bu eğitim 25 Eylül 2012 tarihinde GAP TEYAP Adıyaman ekibi tarafından verilmiştir. GTHB İl Müdürlüğü'nden toplam 35 teknik elemanın katıldığı eğitimde, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri yönetmeliği ve tebliği, Adıyaman'ın tarımsal yayım ve danışmanlık yönünden mevcut durumu, bu konuda ilin GAP illeriyle istatistiksel karşılaştırılması gibi konular işlenmiştir. Ayrıca, Adıyaman ve GAP Bölgesindeki illerin çiftçi örgütleriyle ilgili veriler yine karşılaştırmalı olarak katılımcılara sunulmuştur. Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin ve bu konudaki beklentilerin başında gelen çalışmalardan biri olan örgütlenme sorunuyla ilgili olarak kurum ve çiftçi temsilcilerine büyük görev düştüğü ve ciddi çalışmaların yapılması gerektiğinin altı çizilmiştir.

RESİM 111, RESİM 112

- Sulama ve Fertigasyon / İzmir

Eğitim, 24-28 Ekim 2012 tarihleri arasında 39 teknik eleman katılımıyla İzmir-Menemen UTAEM’de düzenlenmiştir. Eğitimde; temel bitki besin elementleri, toprak-yaprak-su analizlerinin değerlendirilmesi, sera koşullarında basınçlı sulama ve fertigasyon uygulamalarının yerinde görülmesi, toprak bitki su ilişkileri ve bitki su tüketimi hesaplama yöntemleri, su- verim ilişkileri ve kısıntılı sulama, sulama planlaması öncesi arazi hazırlıkları, basınçlı sulama sistemleri ve araştırma sonuçları ile basınçlı sulama sistemlerinin bakımı ve korunması konularında teorik bilgilendirmenin yanı sıra Bornova Zeytincilik Araştırma ile Manisa Bağcılık Araştırma İstasyonları ziyaret edilip saha çalışmaları incelenmiştir. Bölgede görev yapan sulama ve bitki yetiştirme konularında uzman teknik elemanlara, özellikle yaygınlaştırılmaya çalışılan basınçlı sulama yöntemlerinde fertigasyonun sulamadan ayrı tutulmaması konusu önemle vurgulanmıştır. Sadece sulama ya da sadece gübreleme yapmak değil, yapılan bu faaliyetlerin doğru zamanda doğru miktarda ve doğru yöntemle verilerek etkinliğinin artırılması bir ön koşuldur. Bu eğitim neticesinde fertigasyonda dikkat edilmesi gereken konular hem teorik hem de görsel olarak teknik elemanlara sunulmuştur.

RESİM 113, RESİM 114, RESİM 115, RESİM 116

- IPARD Proje Hazırlama / Şanlıurfa

TKDK Şanlıurfa İl Koordinatörlüğü ile ortaklaşa düzenlenen IPARD kapsamında proje hazırlama konulu eğitim 08-12 Ekim 2012 tarihinde arasında Şanlıurfa Turizm ve Otelcilik Okulu toplantı salonunda 29 katılımcı ile gerçekleştirilmiş ve TKDK uzmanları tarafından verilmiştir. İlk 2 gün IPARD ın tanıtımı ve teklif çağrılarına ait dokümanlar tanıtılmış, son 3 gün katılımcılar gruplara ayrılarak örnek projeler hazırlamış ve grup sözcüleri proje başvurularını sunmuşlardır. Eğitimde katılımcılara internet üzerinden TKDK web sitesi tanıtılarak başvuru dökümanları ve kullanımları gösterilmiştir.

RESİM 117, RESİM 118, RESİM 119

- Tarımsal Yayım / Gaziantep

Gaziantep İlinde tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren kurum ve kuruluşların bu hizmeti verme kapasitelerinin geliştirilmesi ve “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık” hizmetlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla AGRO GAP danışmanlık firması toplantı salonunda 15- 22 Kasım 2012 tarihleri arasında 6 günlük bir eğitim düzenlenmiş, eğitime tarımsal yayım konusunda görev yapan 21 teknik eleman katılmıştır. Eğitimde Bakanlığın yayınlamış olduğu Tarımsal Yayım ve Danışmanlık kitabı ile Prof. Dr. Ziya YURTTAŞ ve Doç. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ hocaların sunumlarından yararlanılmış, eğitici olarak GAP TEYAP Gaziantep ekibi konu uzmanları görev almıştır.

RESİM 120, RESİM 121, RESİM 122

- Budama / Gaziantep

GAP TEYAP kapsamında ‘Meyvecilikte Budama’ konulu eğitim 28-30 Kasım 2012 tarihinde Gaziantep Fıstık Araştırma İstasyonunda teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilmiş, eğitime GAP Bölgesi illerinden 36 teknik eleman katılmıştır.

Birinci gün enstitüde meyvecilikte budama konularında teorik eğitimler verilmiş ve enstitü çalışmaları tanıtılmıştır. 2. ve 3. günlerde ise sahada uygulamalı olarak budama çalışmaları gösterilmiştir. Zeytin, badem, antepfıstığı ve narda budama konusunda hem teorik hem de bire bir uygulama çalışması yapan katılımcılar katılım sertifikası almışlardır. Ayrıca enstitünün araştırma çalışmaları kapsamında hazırlanan ‘Antep Fıstığı Yetiştiriciliği’ konulu kitabı tüm katılımcılara verilmiştir.

RESİM 123, RESİM 124, RESİM 125

- Silaj Hazırlama / Diyarbakır

15 Ekim 2012 tarihinde Diyarbakır - Sur İlçesine bağlı Tavuklu Köyü’ nde 19 teknik elemene yönelik olarak silaj yapımı eğitimi düzenlenmiştir. Bölgede özellikle bahar

döneminin kurak geçmesi ve hayvan yetiştiriciliği yapan işletmelerin büyük ihtiyaç duyduğu silajın bölgede geliştirilmesi ve yetiştiriciler arasında yaygınlaştırılması için, silajlık mısırın biçimi ve mısır silajı yapım teknikleri konusunda Diyarbakır İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği' nde danışmanlık yapan mühendisler uygulamalı olarak eğitilmiştir. Hazırlanan silaj hazırlama ve teknikleri konulu eğitim notları katılımcılara dağıtılmıştır. Dicle Üniversitesi' nde dane mısır tarlaları ziyaret edilmiş, silaj yapım makinası ve paketlenmesi uygulamalı olarak gösterilmiştir.

RESİM 126, RESİM 127

- Tarımsal Yayım / Siirt

Danışmanlık teknikleri ve yayım yenilikleri, Dünya ve AB ülkelerinde tarımsal danışmanlık, ülkemizde tarımsal danışmanlığının sorunları, kırsal sosyoloji, sözleşmeli çiftçilik, yayım ve danışmanlık metotları, tarımsal yeniklerin yayılması ve benimsenmesi, tarımsal danışmanlığının önemi, tarımsal yayımda felsefe ve iletişimde beden dili konularının işlendiği eğitim 8 Kasım.2012 tarihinde 20 kişinin katılımı ile Siirt' de düzenlenmiştir. Eğitim GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

RESİM 128, RESİM 129

- Bitki Besleme / Diyarbakır

Bitki beslenme teknikleri konulu eğitim 28 Aralık 2012 tarihinde Diyarbakır GTHB İl Müdürlüğü toplantı salonunda 50 teknik eleman katılımıyla gerçekleşmiştir. Eğitime GAP-UTAEM, Zirai Mücadele Araştırma İstasyonu, GTHB İl Müdürlüğü, özel tarımsal

danışmanlık şirketleri, Tarım Kredi Kooperatifi, GÜBRETAS teknik elemanları ile GAP TEYAP Diyarbakır ekibi katılmıştır.

Eğitimde öncelikle bitki beslemenin genel mantığı ile bitki besleme tekniklerinde günün şartlarına uygun güncel bilgiler Diyarbakır TDE Konu Uzmanları tarafından katılımcılara aktarılmıştır. Eğitimde, bitki besin elementleri, bunların kritik konsantrasyonları, bitki beslemede genetik ve çevresel faktörlerin etkisi, gübre kullanımları vb. konular ele alınmıştır.

RESİM 130, RESİM 131, RESİM 132

- Arazi Toplulaştırma / Adıyaman

17 Ocak 2013 tarihinde Adıyaman İli Samsat İlçesine bağlı Yarımbağ Köyü' nde düzenlenen eğitime GTHB Samsat İlçe Müdürlüğü' nde görevli 6 teknik eleman katılmıştır. Arazi toplulaştırması konusundaki eğitim GAP TEYAP Adıyaman ekibi tarafından verilmiştir.

Eğitimde; arazi toplulaştırması nedir, nasıl yapılır, çiftçilere ve devlete sağladığı faydalar ve GAP bölgesinde toplulaştırma örnekleri gibi konular işlenmiştir.

GAP-TEYAP kapsamında düzenlenen bu eğitim; GTHB Samsat İlçe Müdürlüğü tarafından talep edilen eğitime GTHB Samsat İlçe Müdürlüğünde görevli teknik personelin yanı sıra yöre çiftçileri de katılmıştır.

RESİM 133, RESİM 134

- **Hububatta Zirai Mücadele / Adıyaman**

23 Ocak 2013 tarihinde düzenlenen eğitim, GTH Samsat İlçe Müdürlüğü tarafından talep edilmiştir. Merkeze bağlı Taşkuyu köyünde düzenlenen eğitime GTHB Samsat İlçe Müdürlüğünde görevli 5 teknik personel ve 1 serbest ziraat mühendisi katılmıştır. Eğitime yöre çiftçilerinden de kalabalık bir katılım olmuştur.

Eğitimde; hububat yetiştiriciliğinde yabancı ot sorunu, mücadele yöntemleri ve çözüm önerileri nedir, nasıl yapılır ile tarla faresi mücadelesi ile ilgili konuları işlenmiştir. Yöre halkının hububat yetiştiriciliği ve diğer üretim alanlarında karşılaştıkları yabancı ot ve tarla faresi zararlısına karşı alınacak tedbirler işlenerek daha kaliteli üretim nasıl yapılır sorusuna yanıt aranmıştır.

RESİM 135, RESİM 136

- **Tarımsal Yayım ve Danışmanlık / Adıyaman**

GTHB Adıyaman İl Müdürlüğünde görev yapmak üzere TARGEL projesi kapsamında yeni atanan 50 teknik elemana yönelik düzenlenen Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi 30 Ocak 2013 tarihinde Adıyaman GAP TEYAP Ekibi tarafından Adıyaman ilinde verilmiştir. Eğitimde GAP TEYAP Projesi tanıtımı yapıldıktan sonra tarımsal yayım kavramı, felsefesi, yayımcı tanımı ve görevleri, tarımsal yayım ve danışmanlık hakkındaki yönetmelik gibi konular katılımcılara anlatılmıştır.

GTHB Adıyaman İl Müdürlüğü KTV Şube Müdürlüğü ile birlikte organize edilen eğitimin yeni atanan TARGEL teknik elamanları açısından GAP TEYAP projesini tanıma aynı zamanda tarımsal yayım ve danışmanlık konusunda bilgi sahibi olmalarına olanak sağlamıştır.

RESİM 137, RESİM 138

- Tarımsal Yayım ve Danışmanlık / Batman

Batman ilinde çalışan 15 serbest tarım danışmanına yönelik eğitim 21 Ocak 2013 tarihinde Batman’ da verilmiştir. Eğitim Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde GAP TEYAP ın tanıtımı yapıldıktan sonra danışmanlık teknikleri ve felsefesi, Dünya ve AB ülkelerinde tarımsal danışmanlık, ülkemizde tarımsal danışmanlığın sorunları, kırsal sosyoloji, sözleşmeli çiftçilik, yayım ve danışmanlık metotları, tarımsal yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi, tarım danışmanlığın önemi gibi konular katılımcılara anlatılmıştır.

RESİM 139, RESİM 140

- Sebze Bitki Besleme / Siirt

21 Ocak 2013 tarihinde Siirt GTHB İl Müdürlüğü salonunda düzenlenen eğitime kamu ve özel sektörden 11 teknik eleman katılmıştır. GAP TEYAP Batman ekibi tarafından düzenlenen eğitimde; bitki beslemede kullanılan gübre çeşitleri, tarla ve meyve, sebze bitki besleme teknikleri, bitki beslemede toprak analizin önemi ve gübrelemenin bitki gelişiminde önemi konuları işlenmiştir.

Eğitimde; GAP TEYAP kapsamında uygulanacak demonstrasyonlarda tarla bitkilerinin yetiştirme ve üretim teknikleri ile gübrenin bitkinin ve toprağın ihtiyacına göre verilmesi konusu işlenmiştir.

RESİM 141, RESİM 142

- Tarla Bitkilerinde Üst Gübreleme / Batman

GAP TEYAP Projesi kapsamında tarla bitkilerinde üst gübreleme konusunda Gercüş İlçe' sindeki serbest tarım danışmanlarına saha tecrübesi kazandırmak ve yeni tekniklerin sahada uygulamasını göstermek amacıyla 26 Ocak 2013 tarihinde Batman – Gercüş' de düzenlenen eğitime 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim GAP TEYAP Batman konu uzmanlarınca verilmiştir.

Tarla bitkilerinde üst gübreleme, bitki ve toprak çeşitlerine göre gübrelemelerin belirlenmesi, gübrelerin zamana göre kullanımı, yanlış gübreleme sonucunda karşılaşılabilecek sorunlar ve toprak analizlerinin önemi konularının yer aldığı eğitimde ayrıca GAP TEYAP faaliyetleri de anlatılmıştır.

RESİM 143, RESİM 144

- Koyun Yetiştiriciliği / Diyarbakır

GAP TEYAP Projesi kapsamında koyunculukta bakım-besleme konusunda paydaş kuruluşların teknik elemanlarına saha tecrübesi kazandırmak ve yeni tekniklerin sahada uygulamasını göstermek amacıyla 19 Ocak 2013 tarihinde Çınar-Bayırkonak' ta düzenlenen eğitime Diyarbakır Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği' nden 5 teknik eleman katılmıştır. Eğitim GAP TEYAP Diyarbakır konu uzmanlarınca verilmiştir.

Bölge sürülerindeki koçlar genelde sürüyle beraber bakılıp beslendiği için, koçlar yeterince beslenememektedir. Sürüde sürekli koç bulunmasından dolayı kuzu doğumları toplulaştırılamamakta ve kuzu doğumları aylara dağıldığı için bakım ve beslemede de sıkıntılar olmaktadır. Yetiştiricilere koç katımının önemli olup, koç katım öncesi koçların bakım ve beslenmelerinin bilinçli yapılması durumunda kuzu doğumlarının toplulaşacağı ve ikizliğin artacağı anlatılmıştır. Kuzu doğumlarının toplulaşması ile de yetiştiricilerin işgücü hafiflemektedir. Yetiştiricilerimize kış dönemlerinde barınakların havalandırılmasının, aydınlatılmasının ve dış parazitler yönünden barınak ilaçlamasının ve ayak problemlerinin önlenmesi için kireçlemenin önemi anlatılmıştır.

RESİM 145, RESİM 146

- **Hububatta Zirai Mücadele / Diyarbakır**

Tarımsal danışmanlık şirketlerindeki teknik elemanların hububat hastalık ve zararlıları konusundaki eğitim isteği üzerine 18 Ocak 2013 tarihinde GAP TEYAP Diyarbakır Ofisinin toplantı salonunda hububatta zirai mücadele konulu eğitim düzenlenmiştir. Eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Eğitime, Tarım İl Müdürlüğü, Tarımsal Danışmanlık Şirketleri teknik elemanları ile bazı serbest çalışan teknik elemanlar katılmıştır. Eğitime katılanlar kurumların ilgili birimlerde çalışan teknik elemanlar olup toplam sayı 35 ' dir.

Eğitimde öncelikle, bölgemizde sorun olan hububat hastalık ve zararlıları konularına ağırlık verilerek sarı pas, kahverengi pas, kara pas, solgunluk yapan kök patojenler ile zararlılardan süne, ekin kambur böceği, hububat hortumlu böceği gibi konular çeşitli görseller eşliğinde anlatılmıştır.

GAP TEYAP olarak amaçlanan: ildeki ilgili kurum ve kuruluşların ilgili teknik elemanlarına hububat hastalık ve zararlıları konusunda güncel bilgiler aktararak, üreticilere götürülecek hizmetlerde yanlış ve eksik uygulamalardan doğan ilaç sarfiyatı, maliyet ve çevreye verilen zararları en aza indirmek veya önlemek, daha çok verim elde etmelerini sağlamaktır.

RESİM 147, RESİM 147

- Genel Tarım / Mardin

Örgütlenme, genel sulama ve hayvancılık konularını kapsayan eğitim 18 Ocak 2013 tarihinde Midyat İlçesinde GTHB İlçe Müdürlüğü teknik elemanları için verilmiştir. GAP TEYAP Mardin ekibi tarafından verilen eğitime 17 teknik eleman katılmıştır.

Bu eğitim ile teknik elemanlara çiftçilerin örgütlenmesinin, birlikten kuvvet doğar ilkesi ile üretici birliklerin kurulmasının tarımda kaliteyi, üretimi arttıracak telkin edilerek, üretici birliği kurma aşamalarının örneklemelerle anlatılarak sanıldığı kadar zor olmadığını göstermek, teknik elemanların çiftçilerimize öncü olmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Midyat İlçesi'nde derin kuyuların çokluğundan dolayı, salma sulama yapan çiftçilerimizi bundan vazgeçirip basınçlı sulama sistemlerine geçmelerini sağlamak için konu ile ilgili sınırlı bilgisi bulunan teknik elemanlara basınçlı sulama sistemlerinin avantajları konulu eğitim verilmiş ve konu hakkında bilgilenmeleri sağlanarak çevrelerine yayım yapma altyapısı oluşturulmuştur.

Son olarak da dağlık alanda bulunan ilçede küçükbaş hayvancılıkta besleme nasıl olmalı, yapılan yanlışlar ve yem bitkilerinin önemi anlatılarak teknik elemanların konu hakkında bilinçlendirilmesi sağlanmıştır.

RESİM 149, RESİM 150

- Tarımsal Yayım ve Danışmanlık / Siirt

Batman ili' nde çalışan 15 serbest tarım danışmanı ve kamu yayımcısına yönelik eğitim 22 Ocak 2013 tarihinde Siirt İli' nde verilmiştir. Eğitim Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde GAP TEYAP Projesinin tanıtımı yapıldıktan sonra danışmanlık teknikleri, zooteknist ve veterinerlerin danışmanlıktaki görevleri, meme sağlığı ve sağım teknikleri, ahır hijyeni ve üstün ırk özelliği, koyun ırklarının güçlü, zayıf yönleri, hayvancılıkta yayım ve danışmanlık metotları, hayvancılık sektöründe teknoloji ve yeniklerin yayılması ve benimsenmesi, hayvancılık tarım danışmanlığın önemi konuları işlenmiştir.

- İTU ve Grup Oluşturma / Adıyaman

6 Şubat 2013 tarihinde Adıyaman İli' nde düzenlenen eğitime GTHB' nda görevli 15 yeni TARGEL elemanı katılmıştır. Eğitim, bu konuda eğitim almış GAP TEYAP Adıyaman İli' nden görevli uzmanlar tarafından verilmiştir.

İTU konusunda bölgede yayım çalışmasının bugüne kadar hiç yapılmamış olması, teknik eleman ve çiftçilerin iyi tarım uygulamalarından habersiz olmalarından dolayı bu konudaki bilgi eksikliğini kapatmak amacıyla bu eğitim düzenlenmiştir. Eğitimde GAP TEYAP Projesinin tanıtımı yapıldıktan sonra İTU' nun kavramı, tanımı, yönetmelik ve uygulama esasları, iyi tarım uygulamalarında temel prensip olan kayıt tutma ve izlenebilirlik ile insan ve çevre refahına katkısı, İTU uygulamalarında il ve ilçe müdürlüğünün görevleri gibi konular katılımcılara anlatılmıştır.

GTHB Adıyaman İl Müdürlüğü ile birlikte organize edilen eğitim, yeni atanan TARGEL teknik elamanları açısından GAP TEYAP' ı tanıma ve aynı zamanda iyi tarım uygulamaları konusunda bilgi sahibi olmalarına olanak sağlamıştır. Verilen eğitimde teknik elemanlarda oluşturulmak istenen, görev yapacakları yöre çiftçisine iyi tarım kavramı konusunda bir bilinç oluşturmayı sağlamalarıdır.

RESİM 151, RESİM 152

- Buzağı Yetiştiriciliği / Adıyaman

12 Şubat 2013 tarihinde Adıyaman-Kâhta' da düzenlenen eğitime, Kâhta İlçe' sinde kamu ve özel sektörde çalışan 24 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman İli' nde görevli uzman tarafından verilmiştir.

Eğitim Adıyaman Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile beraber organize edilmiştir. Kâhta İlçe' sinde büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin yaygın olması nedeniyle eğitim programı buzağı büyütme ve besleme konusu üzerine hazırlanmıştır. Eğitime Kâhta Meslek Yüksekokulu öğrencileri, öğretim üyeleri, ilçede görev yapan ziraat mühendisleri ve veteriner hekimler katılmıştır. Eğitime katılan teknik elemanlar ile hayvancılığın genel sorunlarını tartışma fırsatı da bulunmuştur. Eğitimde yeni doğan buzağuların doğumdan sonraki ilk bakımları, ağız sütünün önemi, buzağuların anne sütü ile beslenme süresi, kaba yem ve kesif yeme geçiş süreçleri ve zamanları gibi konular işlenmiştir. Eğitimin son bölümünde desteklemeler ile ilgili bilgi verilmiş, suni tohumlamanın ve pedigree kaydının önemi anlatılmıştır.

RESİM 153, RESİM 154

- Genel Tarım / Siirt

4 Şubat 2013 tarihinde Siirt Merkez' de düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 9 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman ofisinde görevli uzmanlar tarafından verilmiştir.

Siirt ilinde GTHB ve özel sektörde tarımsal danışman olarak görev yapan teknik elemanların bitki besleme, sulama ve hayvancılık konularındaki bilgilerinin geliştirilmesinin amaçlandığı eğitimde; bitki beslemede kullanılan gübre çeşitleri, tarla bitkileri, meyvecilik ve sebzeçilikte bitki besleme teknikleri, bitki beslemede toprak analizinin önemi, gübrelemenin bitki gelişimindeki yararları, bölgedeki hayvancılık yatırımlarının durumu, hayvancılık işletmelerinde danışmanların görevleri, çayır meraların etkin kullanılması ve danışmanların bu konuda yapabilecekleri gibi konular işlenmiştir.

Eğitime katılan teknik elemanların 2013 yılında bölgede uygulanacak GAP TEYAP bitkisel üretim, sulama ve hayvancılık demonstrasyonlarına katkı sağlamaları ve sahada birlikte çalışmalarını planlanmaktadır.

RESİM 155, RESİM 156

- Sığırlarda Damızlık Özellikler / Diyarbakır

5 Şubat 2013 tarihinde Diyarbakır’ da düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 30 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP konu uzmanı ve GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü’ nde görevli uzmanlar tarafından verilmiştir.

Eğitimde 15-17 aylık sığırlarda damızlık değerleri belirleme ve damızlık hayvanlarda aranan özellikler görsel sunular eşliğinde katılımcılara anlatılmıştır. Eğitimi alan teknik elemanlardan bu bilgileri yöredeki çiftçilere aktarmaları ve böylece çiftçilerin daha iyi damızlıklar tutarak sürülerinin kalitelerini ve verimliliklerini artırmaları beklenmektedir.

RESİM 157, RESİM 158

- Önemli Hayvan Hastalıkları ve Aşılama / Diyarbakır

6 Şubat 2013 tarihinde Diyarbakır’ da düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 25 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Konu Uzmanı ve GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü’ nde görevli uzmanlar tarafından verilmiştir.

GAP TEYAP Projesi kapsamında GTHB İl Müdürlüğü ile birlikte yetiştirici birliklerinde çalışan teknik elemanların mesleki bilgi kapasitelerini yükseltmek, GAP TEYAP ile ortak eğitimlere ve çalışmalara katılmalarını sağlamak, sahada karşılaşılabilecekleri sorunlar

karşısında çözümler üretmelerine yardımcı olmak ve yetiştiricilerin sorunlarla karşılaştıklarında nerelere başvurmaları gerektiği konusunda çözüm yollarını gösterme amacını taşıyan eğitimde bölgedeki yaygın hayvan hastalıkları, koruyucu tedbirleri ve uygulama esasları ile aşıların hayvan sağlığına ve verimliliğine olan faydaları anlatılmıştır.

RESİM 159, RESİM 160

- BB Hayvanlarda Bakım-Besleme / Diyarbakır

7 Şubat 2013 tarihinde Diyarbakır’ da düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 23 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Konu Uzmanı ve GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü’ nde görevli uzmanlar tarafından verilmiştir.

Bir hayvancılık işletmesinde karlılığın sağlanabilmesi için o işletmenin özellikle kendi kaba yemini üretmesi en ideal olanıdır. Zira hayvancılık işletmelerinde giderlerin yaklaşık % 60-70’ ini yem giderleri oluşturmaktadır. İşletmelerin karlılığa geçebilmeleri için kendi yemlerini kendilerinin üretmesini sağlamak amacıyla bölgede çalışan danışmanlara büyük görevler düşmektedir. Yetiştiricilerimize bu alışkanlığı sağlamak için GAP TEYAP Proje Ofisinde teknik elemanlara yem bitkilerinin önemini, bakım-beslemenin hayvan sağlığına ve verimine olan etkileri anlatılmıştır. Ayrıca teknik elemanlara hayvan barınaklarının yapısı, bir barınakta olması gereken bölmeler, barınaklarda ideal ışık-havalandırma durumları ve barınak hijyeninin hayvan sağlığına ve verimine olan etkileri görsel programla anlatılmıştır.

RESİM 161, RESİM 162

- Genel Koyunculuk / Diyarbakır

7 Şubat 2013 tarihinde Diyarbakır Çermik’ de düzenlenen eğitime Diyarbakır Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinde çalışan 7 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır GAP TEYAP Konu Uzmanı tarafından verilmiştir.

Eğitimde, damızlık kuzuların tartımlarının yapılarak kayıtların tutulması, kuzularda ağız sütünün faydaları, anaç koyunlarda bakım ve beslemenin süt verimine ve anaç koyunların sağlığına olan yararları ile barınaklarda havalandırmanın hayvanlar üzerindeki olumlu etkileri ve barınak tabanının kireçlenmesinin hayvanlarda ayak sağlığına olan faydaları konuları katılımcılara anlatılmış daha sonra gezilen hayvancılık işletmesinde tatbiki uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

RESİM 163, RESİM 164

- Genel Tarım / Mardin

5 Şubat 2013 tarihinde Mardin Kızıltepe’ de düzenlenen eğitime Mardin-Kızıltepe’ de görevli 30 TARGEL personeli katılmıştır. İyi tarım uygulamaları, sulama, danışmanlık ve hayvancılık konu başlıklarını içeren eğitim, GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

İyi tarım uygulamaları eğitimi ile çevreye ve doğaya zarar vermeden insan ve hayvan sağlığını korumayı temel ilke edinmiş, sürdürülebilir bir tarım modeli oluşturmanın temel halkasını oluşturan İTU temel eğitimi verilerek bu konuda teknik elemanlarda bir bilinç oluşturulması amaçlanmıştır. Eğitimde sulama danışmanlığının aşamaları, uygulama metotları, SZP (Sulama Zamanlama Planlaması), hayvancılık danışmanlığının esasları, dikkat edilmesi gereken önemli konular işlenmiştir. Bu konulara ilave olarak tarımsal eğitim ve yayımın önemi ve GAP TEYAP’ ın bu konudaki felsefesi katılımcılara anlatılmıştır.

RESİM 165, RESİM 166

- Genel Tarım / Mardin

13 Şubat 2013 tarihinde Mardin’ de düzenlenen eğitime Mardin İli’ nde görevli 40 TARGEL teknik eleman ile gerçekleştirilmiştir. Tarımsal yayım ve danışmanlık, üretici örgütlenmeleri, tahıllarda hastalık ve zararlılar ile gübreleme-sulama konu başlıklarını içeren eğitim, GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Göreve yeni atanan TARGEL personelinin bilgiye erişme, süreklilik ve çiftçiye bilgi aktarma için tarımsal yayım ve danışmanlığın önemi konusu detaylı bir şekilde işlenmiştir. Üreticilerde örgütlenme, örgütlenmenin avantajları ve önemi, tahıllarda hastalık ve zararlılar, gübreleme, bölgede tahıl konusunda sorunlar ve çözüm önerileri ile SZP (Sulama Zamanlama Planlaması) eğitimde işlenen başlıca konular olmuştur.

RESİM 167, RESİM 168

- Meyvecilikte Budama / Şanlıurfa

21 Şubat 2013 tarihinde Şanlıurfa Merkez Tülmen Köyü' nde düzenlenen eğitime Şanlıurfa GTHB da görevli 17 teknik eleman katılmıştır. Görsel bir sunuyu takiben sahada pratik uygulama şeklinde gerçekleştirilen eğitim GAP TEYAP Şanlıurfa Konu Uzmanı tarafından verilmiştir.

Eğitimde sulama ve telli terbiye sistemlerinde budama, kış ilaçlaması, verim ve hasada yönelik budama konuları teknik elemanlara aktarılmış bu arada toprak analizleri ve toprak örneklerinin alınması, yaprak analizleri için örnek alınması, meyve ağaçlarında temel budama konuları işlenmiş ve katılımcılara eğitimin sonunda bağcılık konusunda liflet ve broşür dağıtılmıştır.

RESİM 169, RESİM 170

- Sulama ve Toprak Koruma / Şanlıurfa

14 Şubat 2013 tarihinde Şanlıurfa Suruç' da düzenlenen eğitime GTHB Suruç İlçe Müdürlüğü' nde görevli 11 teknik eleman katılmıştır. Suyun önemi, toprağın korunması ve yüzey sulama konu başlıklarını içeren eğitim GAP TEYAP Şanlıurfa Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Sulamaya açılacak olan Suruç Ovası' nda teknik elemanlara verilen eğitimde doğal kaynakların sınırlı kaynaklar olduğu, korunmaları gerektiği ve bunun için ileride sulamadan kaynaklanabilecek sorunların oluşmaması için şimdiden alınabilecek tedbirler anlatılmıştır. Konu anlatımının ardından soru cevap şeklinde konular pekiştirilmiştir.

RESİM 171, RESİM 172

- Hayvan Besleme / Şanlıurfa

20 – 22 Mart 2013 tarihleri arasında Şanlıurfa İli’ nde düzenlenen eğitime GTHB’ de ve serbest çalışan 31 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi / Zootečni Bölüm Başkanı Prof. Dr. Abdullah CAN tarafından verilmiştir.

Eğitim; GAP TEYAP kapsamında bölgede çalışan GTHB personeli ve serbest danışmanların “hayvan besleme ve rasyon hazırlama” konularında kapasitelerinin artırılması amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Süt sığırlarının sindirim sistemi, süt sığırcılığında yem faktörü, rasyon formülleri, süt sığırcılığında rasyon hazırlama örnekleri, besi sığırcılığında rasyon hazırlama örnekleri ve bilgisayar programı ile rasyon hazırlama örnekleri konularını içeren eğitimde teorik ve pratik uygulamalı bir metot izlenmiştir.

RESİM 173, RESİM 174

- Hububat Yetiştiriciliği /Adıyaman

9 Mart 2013 tarihinde Adıyaman-Kâhta’ da düzenlenen eğitime Kahta İlçesi’ nde kamu ve özel sektörde çalışan 20 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Adıyaman İli Kâhta İlçesi’ nde yetki belgelerini almış ve hali hazırda tarım danışmanlığını sürdürmekte olan serbest tarım danışmanları ve GTHB İlçe Müdürlüğü’ nde görev yapan ziraat mühendislerine verilen eğitim; hububatta yabancı ot ve hububat hastalıkları

mücadelesi ile makro ve mikro bitki besin elementleri ve gübreleme konularını kapsamaktadır. Eğitim, GAP TEYAP projesinin ana hatları ile tanıtılması, projenin hedef ve amaçları, projede paydaşlarımız olan tarım danışmanlarına düşen görev ve sorumluluklar hakkında bilgi vermesi ile başlamış ve 45 er dakikalık 3 bölümden oluşan teknik hububat yetiştiriciliği eğitimleriyle tamamlanmıştır.

RESİM 175, RESİM 176

- Meyvecilikte Bakım-Budama / Adıyaman

14 Mart 2013 tarihinde Adıyaman-Samsat’ da düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 15 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP konu uzmanı, Kâhta MYO öğretim görevlilerinden Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim OĞUZ ve serbest budama ustası emekli ziraat teknisyeni Mahmut POLATTAŞ tarafından verilmiştir.

Farklı yaşlardaki meyve bahçelerinde verim ve şekil budamasının nasıl yapılması gerektiği, budama yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar ve budamanın verime katkısı gibi önemli konuların işlendiği eğitim teorik ve uygulamalı bir metot ile gerçekleştirilmiştir.

Programın ayrıca GAP TEYAP ekibi olarak; programın GTHB, Üniversite, Serbest Tarım Danışmanları, STK’lar ve yöre çiftçilerini bir araya getirerek, hem kurum kuruluşlar arası işbirliği ve koordinasyonu sağlama, hem de teknik eleman ve çiftçilerin kapasitelerini artırma konusunda son derece önemli ve yararlı bir katkısı olduğunu düşünmekteyiz.

RESİM 177, RESİM 178

- Hububat Hastalıkları / Adıyaman

15 Mart 2013 tarihinde Kâhta' da düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 13 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman ekibinde görevli uzmanlar tarafından verilmiştir.

GAP TEYAP kapsamında GTHB İl Müdürlüğü ile birlikte yetiştirici birliklerinde çalışan teknik elemanların mesleki bilgi kapasitelerini yükseltmek, GAP TEYAP ile ortak eğitimlere ve çalışmalara katılmalarını sağlamak, sahada karşılaşılabilecekleri sorunlar karşısında çözümler üretmelerine yardımcı olmak ve yetiştiricilerin sorunlarla karşılaştıklarında nerelere başvurmaları gerektiği konusunda çözüm yollarını gösterme amacını taşıyan eğitimde dönemsel olarak bitkisel üretim sezonunda hububatta görülen yabancı ot ve hububat hastalıkları tanıtılmış ve mücadele yöntemleri anlatılmıştır.

RESİM 179, RESİM 180

- Meyvecilikte Budama / Adıyaman

21 Mart 2013 tarihinde Merkez-Çemberlitaş Köyü' nde düzenlenen eğitime ildeki kamu kurumları ve özel sektörde çalışan 18 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP konu uzmanı ve serbest budama ustası emekli ziraat teknisyeni Mahmut POLATTAŞ tarafından verilmiştir.

Farklı yaşlardaki zeytin bahçelerinde verim ve şekil budamasının nasıl yapılması gerektiği, budama yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar ve budamanın verime katkısı gibi önemli konuların işlendiği uygulamalı budama eğitimi geçen sezonda da verilmiş olup, bölgeden bu konuda sürekli talep gelmektedir.

Programın ayrıca GAP TEYAP ekibi olarak; programın GTHB, Serbest Tarım danışmanları, STK'lar ve yöre çiftçilerini bir araya getirerek, hem kurum kuruluşlar arası işbirliği ve koordinasyonu sağlama, hem de teknik eleman ve çiftçilerin kapasitelerini artırma konusunda son derece önemli ve yararlı bir katkısı olduğunu düşünmekteyiz.

RESİM 181, RESİM 182

- Kooperatifçilik / Batman

11 Mart 2013 tarihinde Batman’ da düzenlenen eğitime özel sektörde ve çiftçi örgütlerinde çalışan 11 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Bölgede kooperatifçiliğin önemi artmakta ve sayılarında da önemli bir artış olmaktadır. Bu artışın beraberinde önemli yasal, yapısal, yönetsel ve işleyiş konularında pek çok sorunlar getirdiği yapılan saha, birlik ve kooperatif ziyaretlerinde açıkça görülmektedir. Yapılan bu tespit sonucunda özellikle tarım danışmanlarına kooperatifçiliğin önemi, kooperatif yönetimi, yönetimdeki önemli noktalar vs. konuları anlatılmıştır. Bu konuda tarım danışmanlarına yöredeki çiftçilere aktarmaları için gerekli bilgi ve dökümanlar verilmiştir.

RESİM 183, RESİM 184

- Damlama Sulama / Batman

11 Mart 2013 tarihinde Batman – Gercüş’ de düzenlenen eğitime özel sektörde ve çiftçi örgütlerinde çalışan 10 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Gercüş Ziraat Odası ile işbirliği içinde yapılan eğitim; serbest ve çiftçi örgütlerinde çalışan teknik elemanlara damla sulama sistemi, çalışma prensibi, kullanılan malzemelerin

tanıtılması ve örnek bir proje yapılması konularını kapsamıştır. Bölgede arazilerin genellikle küçük ve sebze ekimi ağırlıklı olması nedeniyle damla sulama sistemleri yaygın olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısı ile bu eğitimin olumlu çarpan etkiler yapması beklenmektedir.

RESİM 185, RESİM 186

- Çiftlik Planlaması / Siirt

26 Mart 2013 tarihinde Siirt’ de düzenlenen eğitime Siirt GTHB’ da görevli 38 TARGEL personeli ve teknik eleman katılmıştır. Tarımsal yatırımlarda planlama konusunu içeren eğitim GAP TEYAP Batman Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; Siirt GTHB’ da görev yapan TARGEL teknik personelinin günümüzde önemi giderek artan konulardan olan; işletmelerde gerek maliyet gerekse üretim pazarlama ve arazilerin etkin kullanımına yönelik üretim planlanmasının yapılması, işletmedeki sorunların çözümünde kullanılacak yöntem ve sistemlerin tanımlanması ve çözümü konularında teknik elemanların bilgilerinin artırılması amaçlanmıştır. Planlama ile katılımcılara üretim veya organizasyon süreçlerinde ne, nasıl, ne kadar üretilecek/yapılacak sorularının cevabını vermek, tarımsal üretimin gerçekte karmaşık ve çok iyi bir organizasyon içinde yürütülmesi gereken bir süreç olduğunu gösterme yoludur. Bu nedenle eğitimde planlamanın çok önemli olduğuna dikkat çekmek, tarım eğitimi alan ve tarımsal işletmelerde görev alan teknik personele meslek hayatlarının her evresinde, planlamayı bir amaç olarak kullanma yeteneğini kazandırmaktır.

RESİM 187, RESİM 188

- Meyvecilikte Budama / Diyarbakır

6 Mart 2013 tarihinde Diyarbakır-Silvan’ da düzenlenen eğitime Silvan kamu ve özel sektörde görevli 20 teknik eleman katılmıştır. Kaysı, badem, elma, kiraz, vişne ve asma ağaçlarında uygulamalı budama konusunda görsel bir sunuyu takiben sahada pratik uygulama şeklinde gerçekleştirilen eğitim, GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde amaç; çiftçi ve teknik elemanların budama konusunda tespit edilen eksikliklerini gidermek, güncellenen bilgileri vererek onların bilgi seviyelerini yükseltmektir. Teorik eğitim Silvan kaymakamlığının toplantı salonunda, uygulama ise çevredeki bir bahçede çeşitli bitki çeşitlerinden (elma, kiraz, kaysı, vişne, badem, nar, asma) birer- ikişer ağaç budayarak yapılmıştır. Teknik elemanların büyük bir kısmı pratik uygulamaya eşlik etmiştir.

Eğitimde sulak ve telli terbiye sistemlerinde budama, kış ilaçlaması, verim ve hasada yönelik budama konuları teknik elemanlara aktarılmış bu arada toprak analizleri ve toprak örneklerinin alınması, yaprak analizleri için örnek alınması, meyve ağaçlarında temel budama konuları işlenmiş ve katılımcılara eğitimin sonunda bağıcılık konusunda liflet ve broşür dağıtılmıştır.

RESİM 189, RESİM 190

- Sığırcılıkta Damızlık Özellikleri / Diyarbakır

6 Mart 2013 tarihinde Diyarbakır-Eğil' de düzenlenen eğitime kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 33 teknik eleman katılmıştır. Sahada karşılaşılabilecekleri sorunlara konusunda pratik çözümler konusunda yardımcı olmak ve yetiştiricilerin sorunlarla karşılaştıklarında nerelere başvurmaları gerektiği konusunda çözüm yollarını göstermek amacıyla taşıyan eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Ofisi ile GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü' nden konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Damızlık sığırlarda damızlık özellikleri ve damızlık seçmede hayvanlarda aranan şartlar ve damızlık seçerken hayvanların neresine bakılacağı-puan verileceği konusunda pratik uygulamayı içeren eğitim sonunda katılımcılara belgeleri verilmiştir.

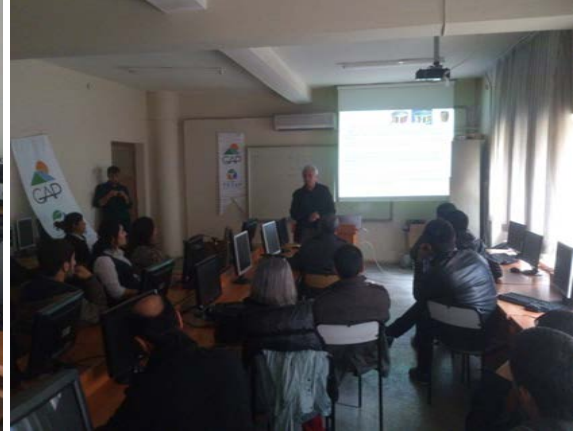

RESİM 191, RESİM 192

- Bitki Besleme / Diyarbakır

8 Mart 2013 tarihinde Diyarbakır-Bismil' de düzenlenen eğitime Bismil MYO öğrencileri ile birlikte kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 22 teknik eleman ve öğrenci katılmıştır. Bismil Meslek Yüksekokulu öğrencileri, GTHB İlçe Müdürlüğü ve özel danışman şirketlerin teknik elemanlarını bitki besleme teknikleri konusunda bilgilendirmek amacıyla taşıyan eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde öncelikle bitki beslenme tekniklerin genel mantığı, günün şartlarına uygun güncellenmiş bilgiler ile uygulamalardan edinilen tecrübe ve uygulama birikimleri harmanlanarak görseller eşliğinde sunulmuştur.

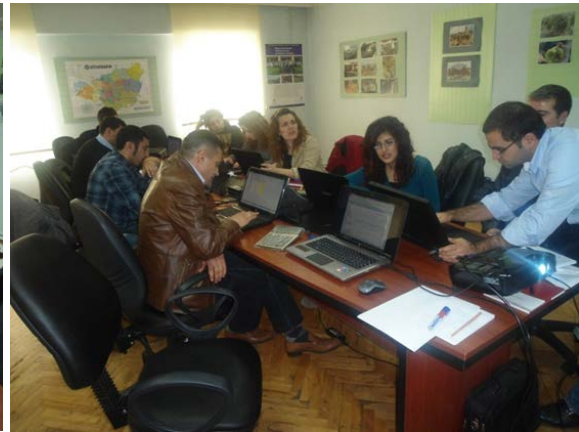

RESİM 193, RESİM 194

- CROPWAT ve SPZ / Diyarbakır

13 Mart 2013 tarihinde Diyarbakır’ da düzenlenen eğitime özel sektör, kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 9 teknik eleman katılmıştır. Çeşitli kurumlardaki sulama teknik elemanlarına sulama zaman planlamasını göstererek bitkiye iklim ve toprak faktörlerine bağlı olarak ne zaman ne kadar suyun verileceğini hesaplamayı öğretmek amacıyla taşıyan eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanı ile GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü’ nden konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Katılımcılara sulama zaman planlaması yapılarak planlı sulamanın bitki verimine olumlu etkileri anlatılmıştır. Daha sonra program üzerinde pratik uygulamalar yapılmıştır.

RESİM 195, RESİM 196

- Antepfıstığı Yetiştiriciliği / Gaziantep

12 Mart 2013 tarihinde Gaziantep’ te düzenlenen eğitime Gaziantep ilinde serbest danışman olarak çalışan 9 teknik eleman katılmıştır. Eğitim GAP TEYAP Gaziantep konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Programda; öncelikle teknik personelin yöre çiftçisine daha iyi hizmet vermesi amacıyla bölgenin ana ürünü olan “Antepfıstığı Yetiştiriciliği” ile Projenin temel faaliyet alanlarından olan “Antepfıstığında Damlama Sulama Sistemleri” konusu ayrıntılarıyla anlatılmıştır. Daha sonra teknik elemanların temel çalışma alanları olan kırsal alanı daha

iyi tanımlarını sağlamak amacıyla kırsal toplumun meydana gelişi, gelişmesi, sosyal olayları, sosyal kurumları, ilişkileri ve sosyal yapı özelliklerini içine alan “Kırsal Sosyoloji” konusu genel hatlarıyla anlatılmıştır.

RESİM 197, RESİM 198

- **Bitki Besleme / Gaziantep**

26 Mart 2013 tarihinde Gaziantep’ de düzenlenen eğitime Gaziantep İli’ nde serbest danışman olarak çalışan 21 teknik eleman katılmıştır. Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren kurum ve kuruluşların bu hizmeti verme kapasitelerinin geliştirilmesi ve danışmanlık hizmetlerinin etkinliğinin artırılması amacını taşıyan eğitim GAP TEYAP Gaziantep Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Programda; öncelikle teknik personelin yöre çiftçisine daha iyi hizmet vermesi amacıyla bölgedeki önemli ürünleri için bitki besin elementlerinin yararlılığını etkileyen faktörlerin yanı sıra hububat hastalıkları ve zararlıları konusu ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

RESİM 199, RESİM 200

- Genel Tarım / Mardin

11 Mart 2013 tarihinde Mardin Kızıltepe’ de düzenlenen ve GAP TEYAP Mardin Ekibi elemanlarınca verilen eğitime Kızıltepe Meslek Yüksekokulundan 23 öğrenci katılmıştır.

Eğitimde “İyi Tarım Uygulamalarının” temel aşamaları Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine aktararak, konu ile ilgili bir bilinç oluşturulması ve gelecekteki meslek yaşantılarında konu ile ilgili uzmanlaşmayı, aktif olarak çalışmayı hedefleyen öğrencilere yol gösterilmesi hedeflenmiştir.

Serbest tarım danışmanı kavramı, hizmet ve görev tanımları, çalışma prosedürleri, hizmet tanımları kapsamında yer alan işletme kriterleri ve tarımsal yayım ve danışmalık hizmetleri, GTHB desteklemeleri konularında güncel bilgiler katılımcılara verilmiş, şu anki mevcut piyasa koşullarında, okul bitiminde iş sıkıntısını yoğun yaşayan üniversite öğrencilerine ileriki yaşantılarındaki mesleki iş istihdamlarında MYO öğrencilerine yön verilmesi amaçlanmıştır.

RESİM 201, RESİM 202

- Tahıllarda Septoria-Pas /Mardin

14 Mart 2013 tarihinde Mardin-Derik’ de düzenlenen eğitime Derik İlçesi’ nde özel sektör, kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 15 teknik eleman katılmıştır. GAP TEYAP Mardin Ekibi elemanları tarafından verilen eğitimde Septoria ve pas nasıl oluşuyor? Oluşunu tetikleyen etmenler nelerdir? Nasıl önlemler alınabilir konularında teknik elemanlara detaylı bilgiler verilmiştir. Ayrıca bilinçli ilaçlama nasıl yapılır? İlaçlamada insan hayatının önemi, bu konuda nasıl hareket edileceği konuları anlatılmıştır.

RESİM 203, RESİM 204

- Tarım Sigortaları /Adıyaman

2 Nisan 2013 tarihinde Adıyaman-Samsat' da düzenlenen eğitime GTHB Samsat İlçe Müdürlüğü' nde çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Katılımcılara tarım sigortalarında kapsama alınan risklerle ilgili bilgiler verilmiştir. Bölgede yetiştirilen ürünler baz alınarak yapılan örnek prim hesaplaması katılımcıların konuyu daha net algılamalarına fayda sağlamıştır. Nitekim eğitim esnasında gelen sorulardan da anlaşıldığı üzere sigorta konusunda bilinmeyen veya yanlış bilinen bazı noktaların açıklığa kavuşmuş olması önemli bir çıktıdır. 6. PUK toplantısında alınan kararlar doğrultusunda yapılmış olan tarım sigortaları eğitiminin başarılı olduğu kanısı hâkimdir. Eğitimi desteklemesi amacıyla yapılan örnek prim hesaplamaları www.tarsim.org.tr adresinde Adıyaman, Samsat, Taşkuyu Köyü' nün verileri kullanılarak, tamamen çiftçinin tarımsal üretim şartlarıyla paralel hazırlanmıştır.

RESİM 205, RESİM 206

- Genel Tarım /Adıyaman

3 Nisan 2013 tarihinde Adıyaman-Samsat' da düzenlenen eğitime GTHB Samsat İlçe Müdürlüğü' nde çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

GAP TEYAP çerçevesinde yapılan eğitimde hububat hastalıkları teşhis ve tedavi yöntemleri ile tarımsal sigorta konuları işlenmiştir. Hububat hastalıklarının görülmeye başlandığı bu dönemde teknik elamanlar hastalık türü olarak yaprak leke hastalığı (septoria) olduğu halde üretim alanlarının genelinde buğdayda pas hastalığı olarak tanımlamakta ve buna çözüm olarak yanlış tedavi yöntemi uygulamaktadırlar. Hastalık etmenlerinin, teşhisinin ve tedavi yöntemlerinin tam olarak ortaya konulmasının planlandığı bu eğitim GTH Samsat İlçe Müdürlüğü tarafından talep edilmiştir.

RESİM 207, RESİM 208

- **Koyunculuk / Adıyaman**

11 Nisan 2013 tarihinde Samsat' da düzenlenen eğitime Samsat İlçe Müdürlüğü' nde çalışan 10 TARGEL danışmanı katılmıştır. Eğitim, GTHB Samsat İlçe Müdürlüğü ve GAP TEYAP Adıyaman ekibinde görevli konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde koyunculukta bakım ve dönemsel besleme, yeni doğan kuzuların doğumdan sonraki ilk bakımı, ağız sütü 'nün önemi, kuzuların anne sütü ile beslenme süresi ve örnek rasyon nasıl hazırlanır konuları anlatılmıştır. GTHB Samsat İlçe Müdürlüğü uzmanı tarafından ise koyun hastalıkları ile ilgili konu anlatılmıştır.

RESİM 209, RESİM 210

- Hayvancılık / Siirt

1 Nisan 2013 tarihinde Siirt Merkez de düzenlenen eğitime GTHB Siirt ilinde çalışan 40 TARGEL personeli katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Siirt GTHB İl Müdürlüğü ile müştereken organize edilen eğitimde GAP TEYAP tanıtımı ve faaliyetlerinin anlatımını takiben, 'hayvancılıkta beslenme, rasyon örnekleri, küçük ve büyük baş hayvanlarda rasyonel beslenmenin önemi, ahır-ağıl ve sağım hane koşulları, sağım öncesi ve sonrası yapılacaklar, koç katımı, doğumlar, kırkım ve mera kullanımı konuları işlenmiştir.

RESİM 211, RESİM 212

- Örgütlenme / Siirt

1 Nisan 2013 tarihinde Siirt' de düzenlenen eğitime GTHB Siirt İli' nde çalışan 40 TARGEL personeli katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Çiftçilerin çıkarları doğrultusunda faaliyet göstermek üzere, çiftçiler tarafından kurulan ve çiftçiler tarafından yönetilen örgütlerin önemi üzerinde durularak; örgütlerin çeşitleri (Ziraat Odaları, Kooperatifler, Sulama Birlikleri, Üretici ve Yetiştirici Birlikleri) hakkında bilgi verilerek; çiftçiler için örgütlenmenin önemine değilmiş; ülkemizden ve dünyadan örnekler verilmiştir. Avrupa'da birçok ülkede her üç kişiden birinin çiftçi örgütlerine kayıtlı olduğu; örgütlenme talebinin tabandan geldiği; kooperatiflerin ülke ekonomisindeki tarımsal pazar katkılarının önemi bir seviyede olduğu anlatılmıştır.

Kooperatifçiliğin tanımı yapılarak örnek bir model olarak PANKOBİRLİK videosu katılımcılara izlettirilmiş; Tire Süt Kooperatifi hakkında kısa bilgi aktarımı yapılmıştır.

Ayrıca Siirt ilinde bulunan 7 Üretici Birliği ve 27 Tarımsal Kırsal Kalkınma Kooperatifinin mevcut durumları hakkında kısa pratik bilgiler verilmiştir.

RESİM 213, RESİM 214

- Sebzeçilik /Batman

4 Nisan 2013 tarihinde Batman’ da düzenlenen eğitime GTHB Batman ilinden 5 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanı tarafından verilmiştir. Bölgede görev yapan teknik personeli genel sebze yetiştiriciliği konusunda eğitmek ve çiftçilere nasıl eğitim vermeleri gerektiği konusunda bilgilendirmeyi amaçlanan eğitimde; sebze yetiştiriciliğinde genel sorunlar, fide yetiştiriciliği, sebze yetiştiriciliğinde modern teknikler, önemli sebze hastalık ve zararlıları ile mücadele-tedavi yöntemleri konuları işlenmiştir.

RESİM 215,

- Tarımsal Yayım / Batman

8 Nisan 2013 tarihinde Batman’ da düzenlenen eğitime Batman ilinden 34 teknik eleman katılmıştır. Tarımsal yayım ve danışmanlık konusunu içeren eğitim GAP TEYAP Batman Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Batman ilinde özel sektör ve diğer kurumlarda görev yapıp tarım danışmanlığı sınavına hazırlanan teknik elemanların katılmış olduğu eğitimde; tarımsal yayım ve danışmanlık konusunda genel konular, iletişim, yayım teknikleri, ilgili mevzuatlar ve yönetmelikler, geçmiş yıllarda tarımsal danışmanlık imtihanında çıkan soru ve cevaplar konusu işlenmiştir.

RESİM 217,

- Hububat Hastalık ve Zararlıları / Siirt

11 Nisan 2013 tarihinde Siirt' de düzenlenen eğitime GTHB Siirt İl Müdürlüğü' nde TARGEL personeli olarak görev yapan 33 teknik eleman katılmıştır.

Buğdayda süne mücadelesi ve ilaçlama, hububatta zararlı ve hastalıklarla mücadele ve genel hububat yetiştiriciliği konularının anlatıldığı eğitim Batman GAP TEYAP uzmanları tarafından verilmiştir. Göreve yeni başlayan çeşitli bölümlerden mezun TARGEL personeline bölge tarımında önemli bir yeri olan hububat tarımı, bölgedeki önemli hastalık ve zararlılar ile mücadele yöntemleri anlatılmıştır.

RESİM 219, RESİM 220

- Tarımsal Yayım / Batman

12 Nisan 2013 tarihinde Batman’ da düzenlenen eğitime Batman ilinden 38 teknik eleman katılmıştır. Tarımsal yayım ve danışmanlık konusunu içeren eğitim GAP TEYAP Batman Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Batman ilinde özel sektör ve diğer kurumlarda görev yapıp tarım danışmanlığı sınavına hazırlanan teknik elemanların katılmış olduğu eğitimde; tarımsal yayım ve danışmanlık konusunda genel konular, iletişim, yayım teknikleri, ilgili mevzuatlar ve yönetmelikler, geçmiş yıllarda tarımsal danışmanlık imtihanında çıkan soru ve cevaplar konusu işlenmiştir.

RESİM 221, RESİM 222

- Tarımsal Yayım / Siirt

16 Nisan 2013 tarihinde Siirt’ de düzenlenen eğitime Siirt ilinden 20 teknik eleman katılmıştır. Tarımsal yayım ve danışmanlık konusunu içeren eğitim GAP TEYAP Batman Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Siirt ilinde özel sektör ve diğer kurumlarda görev yapıp tarım danışmanlığı sınavına hazırlanan teknik elemanların katılmış olduğu eğitimde; tarımsal yayım ve danışmanlık konusunda genel konular, iletişim, yayım teknikleri, ilgili mevzuatlar ve yönetmelikler, geçmiş yıllarda tarımsal danışmanlık imtihanında çıkan soru ve cevaplar konusu işlenmiştir.

RESİM 223, RESİM 224

- Hayvancılık / Siirt

24 Nisan 2013 tarihinde Siirt’ de düzenlenen eğitime Siirt ilinde kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 21 teknik eleman katılmıştır. Genel hayvan yetiştiriciliği konulu eğitim GAP TEYAP Batman Konu Uzmanı tarafından verilmiştir.

Koyunculukta bakım-besleme ve sağlık yönetimi, hayvancılıkta tarım danışmanlığı ve hayvancılık kredileri konularını içeren eğitimde ayrıca GAP TEYAP Projesi, uygulamalar ve yayım modeli konusunda katılımcılar bilgilendirilmiştir.

RESİM 225, RESİM 226

- Sulama Sistemleri /Diyarbakır

19 Nisan 2013 tarihinde Diyarbakır-Bismil’ de düzenlenen eğitime özel sektör ve kamuda çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Çeşitli kurumlardaki sulama teknik elemanlarına sulama sistemlerinde kurulum konulu eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanı tarafından verilmiştir.

Eğitimde bölgede çalışan yeni atanmış teknik elemanlara sulama sisteminde filtrenin önemi anlatılmış ve uygulamalı olarak filtrenin kurulumu gösterilmiştir. Arazide uygulamalı olarak yapılan kurulum sırasında katılımcıların soruları yanıtlanmış ve kurulum esnasında nelere dikkat edilmesi gerektiği gösterilmiştir.

RESİM 227, RESİM 228

- **Virüs Hastalıkları /Gaziantep**

2 Nisan 2013 tarihinde Gaziantep’ de düzenlenen eğitime Gaziantep ilinde serbest danışman olarak çalışan 24 teknik eleman katılmıştır. Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren kurum ve kuruluşların bu hizmeti verme kapasitelerini geliştirip danışmanlık hizmetlerinin etkinliğini artırmanın yanı sıra, Gaziantep bölgesinde hızla yayılım gösteren virüs hastalıkları konusunda farkındalık yaratmak ve ülkemizde yeni gelişen uzaktan algılama sistemi hakkında ziraat mühendislerini bilgilendirmek amacını taşıyan eğitim GAP TEYAP Gaziantep Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Programda; virüs nedir, bitkilerdeki zararları, bitkilerdeki semptomları, virüs hastalıklarının bulaşma yolları, tütün mozaik virüsü, sarı cücelik virüsü, virüslere karşı alınacak kültürel tedbirler, uzaktan algılama yöntemleri ile hastalıkların belirlenmesi ve uzaktan algılama ile arazi ölçümü konuları genel hatlarıyla anlatılmıştır.

- **Damla Sulama /Gaziantep**

3 Nisan 2013 tarihinde Gaziantep’ de düzenlenen eğitime GTHB Gaziantep İl Müdürlüğü’ nde TARGEL personeli olarak 11 teknik eleman katılmıştır. Gaziantep’ de faaliyet gösteren ve yeni atanmış olan TARGEL personelinin damla sulama sistemi hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamayı amaçlayan eğitim GAP TEYAP Gaziantep Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Programda; damla sulama sisteminin faydaları, damla sulama sisteminin projelendirme aşamaları, infiltrasyon hızı, meteorolojik verilerin damla sulama sisteminin projelendirme aşamasında kullanımı, sulama zamanlama planlaması, sulama projelendirmesi yapılırken driper seçiminde nelere dikkat edilir, damla sulama sisteminde arazi ölçümünde nelere dikkat edilmeli, projelendirme kriterleri için çiftçi isteklerini belirlerken hangi konulara dikkat edilmeli konuları ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

RESİM 231,

- Damla Sulama /Gaziantep

3 Nisan 2013 tarihinde Gaziantep-Nizip' de düzenlenen eğitime Gaziantep' de kamu ve özel sektörde çalışan 18 teknik eleman katılmıştır. Bölgede çalışan teknik elemanların damla sulama sistemi hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamayı amaçlayan eğitim GAP TEYAP Gaziantep Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Programda; damla sulama sisteminin faydaları, damla sulama sisteminin projelendirme aşamaları, infiltrasyon hızı, meteorolojik verilerin damla sulama sisteminin projelendirme aşamasında kullanımı, sulama zamanlama planlaması, sulama projelendirmesi yapılırken driper seçiminde nelere dikkat edilir, damla sulama sisteminde arazi ölçümünde nelere dikkat edilmeli ve projelendirme kriterleri için çiftçi isteklerini belirlerken hangi konulara dikkat edileceği ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

RESİM 233,

- Pamuk Zararlıları /Gaziantep

9 Nisan 2013 tarihinde Gaziantep' de düzenlenen ve GAP TEYAP Gaziantep Ekibi elemanlarınca verilen eğitime Gaziantep İli' nde özel sektörde ve serbest danışman olarak çalışan 9 teknik eleman katılmıştır.

Eğitim; Gaziantep ilinde faaliyet gösteren serbest tarım danışmanlarının pamuk alanlarında zararlı kontrolü yaparken nelere dikkat edeceklerini ve bu zararlılar ile nasıl ve hangi ekonomik zarar eşiğinde mücadeleye başlayacaklarını öğretmek ve bu mücadeleyi yaparken doğanın dengesini koruyarak mücadele yapma bilincini aşılamak amacını taşımaktadır.

Eğitimde; thrips ve yeşil kurt ile mücadele yöntemleri, lygus yaşam döngüsü ve pamuk bitkisindeki zararı, dikenli kurt zararı, apion, bu zararlılara karşı kullanılan kimyasallar, ekonomik zarar eşiğinin belirlenmesi, dip kurtlarına karşı kullanılan kimyasallar ve dip kurtlarına karşı kullanılan kültürel tedbirler konuları işlenmiştir.

- Tarımsal Yayım /Gaziantep

5 – 18 Nisan 2013 tarihleri arasında Gaziantep’ de düzenlenen eğitime Gaziantep’ de özel sektör ve ifti örgütlerinde çalışan 13 teknik eleman katılmıştır. GAP TEYAP Gaziantep Ekibi elemanları tarafından verilen eğitimde teknik elemanların GTHB Danışmanlık Sınavına hazırlanması amaçlanmıştır.

Eğitimde; tarımsal yayımda hedefe yönelik programlama, grup, kitle ve bireysel yayım ve danışmanlık metotları, yetişkin eğitimi, iletişim teknikleri, kırsal sosyoloji ve beden dili, yeniliklerin yayılması, proje süreci yönetimi ve sunuş teknikleri konuları işlenmiştir.

RESİM 237, RESİM 238

- Çiftlik Planlama /Mardin

12 Nisan 2013 tarihinde Mardin-Kızıltepe’ de düzenlenen eğitime GTHB Mardin-Kızıltepe İlçe Müdürlüğü TARGEL personeli olarak çalışan 20 teknik eleman katılmıştır. GAP TEYAP Mardin Ekibi elemanları tarafından verilen eğitimde teknik elemanların tarım işletmelerinin yıllık faaliyet sonuçlarının değerlendirilmesi ve sağlıklı bir çiftlik

planlamasının yapılmasını sağlayan işletme kayıtları konusundaki teknik bilgi kapasitelerinin artırılması hedeflenmiştir.

Eğitimde; üretim kayıtları, fiziki kayıt türleri, çiftlik haritası, işgücü kayıt, yem kullanım kayıtları, diğer kayıtlar (süt kayıtları, ıslah kayıtları vb.) ve finansal kayıtlar konuları işlenmiştir.

RESİM 239, RESİM 240

- Anız Yönetimi /Şanlıurfa

21 Mayıs 2013 tarihinde Şanlıurfa-Viranşehir’ de düzenlenen eğitime Viranşehir’ de kamuda ve özel çalışan 25 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP-TAE ve GAP TEYAP Şanlıurfa konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Katılımcılara anız yakmanın zararları, yasal şartlar, sorumluluklar, anız yangınlarına engel olacak önlemler ve anıza ekim yöntemleri ve asgari toprak işleme konularında, bölgemizde yapılan araştırma çalışmaları ve uygulamaları detaylı olarak verilmiştir. Bölgede anız yakmanın yoğunluğu ve zararları ile anız yakma sezonunun başlamış olması dikkate alındığında eğitimin konu, yer ve zaman açısından oldukça isabetli olduğu söylenebilir.

RESİM 241, RESİM 242, RESİM 243

- Sulama Metotları /Adıyaman

10 Mayıs 2013 tarihinde Adıyaman-Kahta’ da düzenlenen eğitime GTHB Kahta İlçe’ sine TARGEL uzmanları ile serbest ve sivil toplum örgütlerinde çalışan 20 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Sulama metotları ve doğru uygulamaları hakkında hazırlanan eğitimde arazi yapısı, toprak, iklim, su kaynağı ve bitki çeşidi göz önünde bulundurularak hangi sulama sisteminin uygun olacağı anlatılmıştır. Sulama zaman programının önemine değinilmiş ve basınçlı sulama sistemlerinin kullanımında az girdi, kaliteli ve yüksek verim elde edileceği anlatılmıştır. GAP TEYAP' ın hazırlamış olduğu kitaplar ve sulama metotları için hazırlanan basılı materyaller teknik elemanlara dağıtılmıştır.

RESİM 244, RESİM 245, RESİM 246

- Bitki Hastalık ve Zararlıları /Adıyaman

31 Mayıs 2013 tarihinde Adıyaman-Kâhta' da düzenlenen eğitime GTHB Kahta ilçesinden TARGEL uzmanları ile serbest ve sivil toplum örgütlerinde çalışan 26 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Serbest tarım danışmanları ve TARGEL personelinin bölgedeki önemli bitki hastalık ve zararlıları konusunda kapasitelerini arttırmak ve dolayısı ile yöre çiftçisinin bitkisel üretimle alakalı eksikliklerini gidermek, daha kaliteli bir üretim ve bu üretim sonunda karlılığı artırma amacıyla verilen eğitim yöre teknik elemanları tarafından ilgi ile karşılanmıştır.

RESİM 244(2), RESİM 245(2)

- Damlama Sulama /Batman

6 Mayıs 2013 tarihinde Batman-Gerçüş' de düzenlenen eğitime GTHB Gerçüş ilçesinde kamu ile serbest ve sivil toplum örgütlerinde çalışan 11 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Teknik personele daha önce verilen damlama sulama teorik eğitimini pekiştirmek için Gercüş ilçesinde bağ demo alanı için planlanan sulama sistemi uygulamalı eğitim olarak verilip, damla sulama eğitimi alan Ziraat Mühendislerinin sistemi sahada bizzat kurarak teorik olarak verilen eğitimin uygulamalı olarak gösterilmesi sağlanmıştır.

RESİM 247

- Temel Sulama /Batman

14 Mayıs 2013 tarihinde Batman' da düzenlenen eğitime Batman' da kamu ile serbest ve sivil toplum örgütlerinde çalışan 8 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Sulama temel eğitimi ve damla sulama sistemleri konulu eğitimde amaç sulama konusunda temel bilgilerin verilmesi suretiyle genel sulama konusunda bölgedeki teknik elemanların kapasitelerinin artırılmasıdır.

RESİM 248, RESİM 249

- Bağ Yetiştiriciliği /Batman

6 Mayıs 2013 tarihinde Batman-Gercüş' de düzenlenen eğitime GYHB Batman-Gercüş ilçesinden 11 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Bölgede görev yapan teknik personele bölge bağıcılığında karşılaşılan önemli hastalık, zararlı ve kültürel işlemler hakkında bilgi verilip, bölgede yeni bir uygulama olarak başlatılan tubex uygulamasının faydaları ve sağladığı avantajlar anlatılmıştır.

RESİM 250, RESİM 251

- Hububat Hastalık ve Zararlıları /Batman

9 Mayıs 2013 tarihinde Batman’ da düzenlenen eğitime Batman ilinde serbest danışman olarak çalışan 13 teknik eleman katılmıştır. Hububat hastalık ve zararlıları konusunu içeren eğitim GAP TEYAP Batman Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Batman Ziraat Odası ile ortaklaşa düzenlenen eğitimde bölgede sıkça görülen hububat hastalık ve zararlıları konusunda detaylı bir eğitim verilip, bu eğitimde teknik personellerin arazi çalışmaları sırasında bilgi, beceri ve kapasite artırımı hedeflenmiştir.

RESİM 252, RESİM 253

- Genel Sulama /Mardin

8 Mayıs tarihinde Mardin –Nusaybin–Duruca Beldesinde düzenlenen eğitime GTHB Mardin –Nusaybin İlçe Müdürlüğünde görev yapan 8 teknik eleman katılmıştır.

GAP-TEYAP ekibi ve Mardin SUYAB üyeleri tarafından verilen eğitimde; genel sulama, sulama yöntemleri ve bitki açısından sulamanın önemi konuları detayları ile işlenmiştir.

RESİM 254, RESİM 255

- **Sebze Yetiştiriciliği /Mardin**

8 Mayıs tarihinde Mardin –Savur İlçesi’ nde düzenlenen eğitime GTHB Mardin –Savur İlçe Müdürlüğü’ nde ve serbest danışman olarak görev yapan 6 teknik eleman katılmıştır. Genel sebze yetiştiriciliği konusunu içeren eğitim GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; sulu alanlarda kavak ağaçlarının dikim alanlarında alternatif olarak sebzeçilik yetiştirilmesi konusu işlenmiş, genel sebze yetiştiriciliği ile ilgili uygulamalı eğitim verilip, sebzeçilikte toprak hazırlığı, sulama sistemlerinin kurulması, gübreleme ve ilaçlama faaliyetleri detayları ile anlatılmıştır.

RESİM 256, RESİM 257

- **Çiftlik Muhasebesi-Desteklemeler /Mardin**

8 Mayıs 2013 tarihinde Mardin –Kızıltepe İlçesi’ nde düzenlenen eğitime GTHB Mardin –Kızıltepe ilçesinde serbest danışman olarak çalışan 25 teknik eleman katılmıştır. Çiftlik muhasebesi ve desteklemeler konusunu içeren eğitim Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Mardin İl Koordinatörlüğü ve GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; tarım danışmanlarının çiftlik muhasebe kayıtları konusundaki teknik kapasitesini geliştirerek bölge çiftçilerinin tarımsal işletmelerini daha verimli yönetmeleri amaçlanmıştır.

RESİM 258, RESİM 259

- KB Hayvancılıkta Parazit Mücadele /Mardin

15 Mayıs 2013 tarihinde Mardin-Yeşilli' de düzenlenen eğitime Yeşilli ilçesinde kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 9 teknik eleman katılmıştır. Hayvancılıkta iç ve dış parazit mücadelesi konulu eğitim TİM-Ceylanpınar ve GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Bölgede asalak, virüs ve bakteri kökenli hastalıklar çok yaygın şekilde görülmektedir. Bu konuda çiftçiler yeterli bilgiye sahip olmadığından mücadele edememekte, bu da hayvanlarda verim ve hayvan kayıplarına neden olmaktadır. Eğitimde koruyucu hekimlik, önemli parazit ve diğer asalaklar ve mücadele yöntemleri konuları işlenmiştir.

RESİM 260, RESİM 261

- Tarımsal Ürün Sigortaları /Mardin

27 Mayıs 2013 tarihinde Mardin-Mazıdağı' nda düzenlenen eğitime Mazıdağı ilçesinde kamu kurumlarında çalışan 9 teknik eleman katılmıştır. Tarımsal ürün sigortaları konulu eğitim GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimin temel amacı, sahada çiftçilere eğitim ve yayım hizmeti veren teknik personelin, tarımsal ürün sigortaları ve uygulamaları konularındaki bilgilerini kapasite olarak güçlendirmek ve güncellemek olmuştur. Bu amaç doğrultusunda teknik personele devlet destekli tarım sigortaları, genel ilke ve mevzuatları hakkında bilgi aktarılmıştır.

RESİM 263

- **Sebze Yetiştiriciliği /Diyarbakır**

16 Mayıs 2013 tarihinde Diyarbakır-Çüngüş’ de düzenlenen eğitime GTHB Çüngüş İlçe Müdürlüğü’ nde çalışan 11 teknik eleman katılmıştır. Genel sebze yetiştiriciliği konulu eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanı tarafından verilmiştir.

Eğitimde öncelikle sebze yetiştirme tekniklerin genel mantığı kapsamında işletme şekilleri hastalık, zararlı ve besleme konularında günün şartlarına uygun güncellenmiş bilgiler ile demonstrasyon uygulamalardan edinilen deneyimler hazırlanan görsel sunular ile katılımcılara aktarılmıştır.

RESİM 264, RESİM 265

- **Organik Pamuk Yetiştiriciliği /Diyarbakır**

2 Mayıs 2013 tarihinde Diyarbakır-Çınar-Kazıktepe’ de düzenlenen eğitime muhtelif kamu kurumlarında ve serbest çalışan tarım danışmanları ile Dicle Üniversitesi Organik Tarım MYO Öğrencisi toplam 51 teknik eleman katılmıştır. Organik tarımın genel esasları konulu eğitim GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanı tarafından verilmiştir.

Ekolojik tarımın ekosistem içindeki yeri, mantığı, geçiş süreci standartları, ülkemizde ve dünyadaki mevcut şartları konularını içeren teorik eğitimi daha sonra arazide ekolojik pamuk ekim uygulamasının yapılması takip etmiştir.

Yapılan bu çalışmada amaç: Ekolojik tarımsal üretim tercihini ortaya çıkaran giderek aşırı kullanılan kimyasal ilaç, gübre vs. gibi yapay ürünlerin biyolojik tüm canlıları tehdit eder durumuna gelmesinin önüne geçmek, ekolojik teknikleri kullanarak diğer çiftçilerimize örnek oluşturacak pamuk yetiştiriciliği yapmaktır.

RESİM 266, RESİM 267, RESİM 268

- Sulama Yayımcı Temel / Diyarbakır

23-24 Mayıs 2013 tarihleri arasında Diyarbakır da düzenlenen eğitime Diyarbakır, Batman ve Mardin illerinden 32 serbest tarım danışmanı katılmıştır. Sulama yayımcı temel eğitiminin genel esaslarını kapsayan eğitim GAP-UTAM ve GAP TEYAP Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Diyarbakır ilinde çalışan özel tarım danışmanlarına verilen eğitim, arazide kontrollere çıkan danışmanların çiftçilere daha kaliteli bilgiler vermesini amaçlamakta ve temel sulama kavramları, toprak-bitki-su ilişkisi, sulama metotları ve sulama malzeme bilgisi konularını içermektedir. Sulamanın yarattığı sorunlar özellikle tartışılmıştır. Sulama sistemlerinin arazide uygulanması ve çiftçilere sağladığı katkılar anlatılmıştır. Ayrıca Enstitü içerisinde bulunan mini sulama demonstrasyonunda uygulamalı eğitim yapılmış, filtre sistemlerinin özellikleri katılımcılara anlatılmıştır.

RESİM 269, RESİM 270, RESİM 271

- KB Hayvan Yetiştiriciliği / Şanlıurfa

22-23 Mayıs 2013 tarihlerinde Şanlıurfa' da düzenlenen eğitime Şanlıurfa, Kilis, Adıyaman ve Gaziantep ilinde kamuda ve serbest danışman olarak çalışan 25 teknik eleman katılmıştır. KB hayvan yetiştiriciliğinin genel esaslarını içeren eğitim Ege

Üniversitesinden emekli ve İzmir İli Damızlık Koyun-Keçi Yetiş. Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mustafa KAYMAKCI tarafından verilmiştir.

Programda; Türkiye’de koyunculunun ekonomideki yeri, koyunculukta üretim sistemleri, koyun yetiştiriciliğinin başlıca özellikleri, koyunlarda yetiştirme işleri ve beslenme, koyunlarda barındırma, modern keçi yetiştiriciliği teknikleri, keçilerde beslenme, sürü yönetimi konuları genel hatlarıyla anlatılmış ve örnek bir işletme ziyaret edilmiştir.

RESİM 272, RESİM 273

- BB Hayvan Yetiştiriciliği /Aksaray

29 Nisan - 3 Mayıs 2013 tarihleri arasında Aksaray’ da düzenlenen eğitime GAP illerinden kamuda ve serbest danışman olarak çalışan 27 teknik eleman katılmıştır. BB hayvan yetiştiriciliğinin genel esaslarını içeren ve teorik-pratik uygulamalı olarak yapılan eğitim Aksaray SÜTAŐ, Aksaray Üniversitesi ve GTHB Aksaray İl Müdürlüğü uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; hayvan barınakları, yem bitkileri yetiştiriciliği, çiğ sütte kalite kriterleri, süt sığırcılığında örgütlenme, sağım sistemleri (çiftlik uygulama), ayak hastalıkları ve tırnak bakımı, süt ineklerinde beslenmede genel ilke, buzağı dana ve düvelerin beslenmesi, mastitis ve koruma yolları, salgın hastalıklar, zoonozlar, sürü yönetimi, kayıt tutma ve değerlendirme, süt sığır işletmelerinin genel özellikleri, rasyon hazırlama ve yemleme yöntemleri, hayvan sağlığı ve koruma, verimli hayvancılığın genel esasları, hastalıklardan ari ve AB onaylı işletmeler, süt sığırlarında üreme fizyolojisi, hayvancılık desteklemeleri, süt sığırlarında damızlık seçimi, yemler ve yem katkı maddeleri ile silaj yapımı ve kullanım teknikleri konuları işlenmiş ve SÜTAŐ’ ın örnek işletmesi ziyaret edilmiştir.

RESİM 274, RESİM 275, RESİM 276

- KB Hayvan Yetiştiriciliği / Batman

24-25 Mayıs 2013 tarihleri arasında Batman' da düzenlenen eğitime Batman, Siirt, Mardin ve Diyarbakır ilinde kamuda ve serbest danışman olarak çalışan 42 teknik eleman katılmıştır. KB Hayvan yetiştiriciliğinin genel esaslarını içeren eğitim Ege Üniversitesinden emekli ve İzmir İli Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mustafa KAYMAKCI tarafından verilmiştir.

Programda; Türkiye' de koyunculunun ekonomideki yeri, koyunculukta üretim sistemleri, koyun yetiştiriciliğinin başlıca özellikleri, koyunlarda yetiştirme işleri ve beslenme, koyunlarda barındırma, modern keçi yetiştiriciliği teknikleri, keçilerde beslenme, sürü yönetimi konuları genel hatlarıyla anlatılmış ve örnek bir işletme ziyaret edilmiştir.

RESİM 277, RESİM 278

- İyi Tarım Uygulamaları /İzmir

14-19 Mayıs 2013 tarihleri arasında İzmir' de düzenlenen eğitime GAP illerinde kamuda ve serbest danışman olarak çalışan 21 teknik eleman katılmıştır. İyi tarım uygulamalarının genel esaslarını içeren eğitim Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Uygun AKSOY tarafından verilmiş ve bölgedeki örnek işletmeler ziyaret edilmiştir.

Alara Tarım Kiraz İşletmesi, Gürsel Tonbul (Organik Üretim) İşletmesi ve Nif Bağları Üzüm ve Şarap Üretim İşletmesi ile İzmir Ekoloji ve Zeytin-Zeytinyağı Fuarının ziyareti ile Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Uygun Aksoy'un eğitim sunumu içeren programda İTU ve Organik Üretim konusunda; yanlış bilgiler, uygulama kolaylıkları, teknik şartlar gibi pek çok konu tartışılmış ve bu faaliyetleri uygulayan işletmeler ziyaret edilmiştir.

RESİM 279, RESİM 280

- **Damlama Sulama /Adıyaman**

5 Haziran 2013 tarihinde Adıyaman Samsat' da düzenlenen eğitime Samsat İlçesi' nde kamuda ve özel çalışan 25 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Biberde damla sulama demonstrasyon kurulumu katılımcılarla birlikte gerçekleştirilmiştir. Eğitim sırasında sistemi oluşturan bütün parçalar hakkında bilgi verilmiş ve damla sulamanın gerekliliği anlatılmıştır. Sulama zaman programının önemine değinilmiş ve çiftçi için hazırlanan sulama takip formu örnek olarak gösterilmiştir. Damla sulama sistemlerinin kullanımında az girdi ile kaliteli ve yüksek verim elde edilebileceği anlatılmıştır. Damla sulama yöntemi için hazırlanan basılı materyaller teknik elemanlara dağıtılmıştır.

RESİM 281, RESİM 282

- **B.B. Hayvan Besleme /Adıyaman**

6-7 Haziran 2013 tarihleri arasında Adıyaman’ da düzenlenen eğitime GTHB’ da yayım elemanı olarak çalışan 35 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman ve Adıyaman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde, hayvan refahı kavramı ve süt sığırlarında hayvan refahı, buzağı bakım besleme, süt sığırlarında bakım besleme, yem bitkileri ve önemi, bilgisayarlı rasyon hazırlama programları, sürü yönetim programları konuları işlenmiştir. Eğitime katılan teknik elemanların görev yaptıkları yerlerde hayvancılıkla uğraşan çiftçilere hayvan besleme ve rasyon hazırlama konularında karşılaştıkları problemlere çözüm bulabilmeleri amaçlanmıştır.

RESİM 283, RESİM 284

- Meyve Hastalık ve Zararlıları /Batman

7 Haziran 2013 tarihinde Batman-Gerçüş’ de düzenlenen eğitime Gerçüş ilçesinde serbest danışman olarak çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Serbest tarım danışmanlarının meyvelerdeki hastalık ve zararlıları konusunda kapasitelerini arttırma ve dolayısı ile yöre çiftçisinin bitkisel üretim konularındaki eksikliklerini gidermek, daha kaliteli bir üretim ve bu üretim sonunda karlılığı arttırma amacıyla verilen eğitimde, bağ ve Antep fıstığı yetiştiriciliğinde bölgede görülen önemli hastalık ve zararlılar teknik elemanlara tanıtılıp, bunlarla ilgili mücadele yöntemleri konularını içeren eğitim saha uygulamalı bir yöntemle verilmiştir.

RESİM 285, RESİM 286

- Genel Sulama /Batman

21 Haziran 2013 tarihinde Batman-Güneşli' de düzenlenen eğitime Batman ilinde kamu ve serbest ve sivil toplum örgütlerinde çalışan 8 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Teknik personele daha önce verilen sulama teorik eğitimlerini pekiştirmek için Güneşli köyündeki bir alanda sulama sistemi kurulması şeklinde düzenlenen eğitimde, damla sulama eğitimi alan Ziraat Mühendislerinin sistemi sahada bizzat kurarak teorik olarak verilen eğitimin uygulamalı olarak gösterilmesi sağlanmıştır.

RESİM 287, RESİM 288, RESİM 289

- Sulama Sistemleri /Diyarbakır

14 Haziran 2013 tarihinde Diyarbakır-Çınar-Kazıktepe' de düzenlenen eğitime Çınar ilçesinde kamuda ve serbest çalışan 12 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Diyarbakır konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; bölgede hizmet veren özel danışmanlık firmaları ile Çınar GTHB İlçe Müdürlüğü teknik elemanlarına GAP-TEYAP tarafından uygulanan organik pamuk projesinin sulama sisteminin uygulamalı olarak anlatılması hedeflenmiştir. Sulama sistemlerinin arazide kuruluşu tatbiki olarak gösterilmiş ve sistem birlikte kurularak katılımcıların pratik uygulamaları geliştirilmiştir. Kurulum sırasında gelen sorular

yanıtlanmış ve kurulumda nelere dikkat edilmesi gerektiği incelikleriyle katılımcılara gösterilmiştir.

Bu eğitim ile bölge mühendislerine sulama sistemi-filtre kurulumu uygulamalı olarak öğretilerek çiftçilere daha fazla yardımcı olmaları hedeflenmiştir. GTHB İlçe Müdürlüğünde çalışmakta olan mühendislerin eğitime katılımları, ileriki yıllarda da organik pamuk projesini yürütecek olmalarından dolayı ayrı bir önem arz etmektedir.

RESİM 290, RESİM 291

- CROPWAT-SZP /Diyarbakır

25 Haziran 2013 tarihinde Diyarbakır’ da düzenlenen eğitime Diyarbakır ilinde serbest danışman olarak çalışan 12 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır GAP TEYAP konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Yapılan bu eğitim çalışmasında amaç; saha teknik elemanlarına CROPWAT ve sulama zamanlama planlaması konusunu anlatarak, bitkiye iklim ve toprak faktörlerine bağlı olarak ne zaman ne kadar suyun verileceğini göstermektir. Bölgemizde hızla gelişen damla sulama sistemlerinin en uygun şekilde dizayn edilmesi ve arazide uygulanması gerektiği, düzgün şartların sağlanması halinde çiftçilerin hatalı sulama sebebiyle mağdur olmaları önlenebilecektir.

RESİM 292, RESİM 293

- Organik Pamuk /Diyarbakır

19 Haziran 2013 tarihinde Diyarbakır-Çınar' da düzenlenen eğitime Diyarbakır GTHB' de çalışan 30 teknik eleman katılmıştır. Organik pamuk yetiştiriciliğinin genel esaslarını içeren eğitim GTHB Diyarbakır Araştırma Kuruluşları ve GAP TEYAP Diyarbakır Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Organik Tarım Küme Geliştirme Projesi kapsamında Diyarbakır ilinde iki ayrı lokasyonda uygulanan organik pamuğa geçiş alt projesinde şu ana kadar yapılan çalışmalar, gelecek dönem faaliyetleri ve sahadan elde edilen deneyimlerin yanı sıra bölgedeki önemli pamuk zararlıları ile pamuk hastalıkları konusunda organik tarımda uygulamaların nasıl olması gerektiği konusundaki bilgilerin bölge teknik elemanlarına aktarılmasını amaçlayan eğitim hem teorik hem de uygulamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

RESİM 294, RESİM 295

- Organik Pamuk /Diyarbakır

17 Haziran 2013 tarihinde Diyarbakır' da düzenlenen eğitime GTHB Diyarbakır' da görev yapan 83 teknik eleman katılmıştır. Organik Tarım Küme Projesinin tanıtımı ve organik pamuk yetiştiriciliğinin genel esaslarını kapsayan eğitim GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü, Araştırma Kuruluşları ve GAP TEYAP uzmanları tarafından verilmiştir.

Diyarbakır ilinde teknik elemanlara proje kapsamında iki ayrı lokasyonda uygulanan organik pamuğa geçiş projesinde yapılan ve yapılacak uygulamalar ve alınan sonuçlar hakkında paydaşları bilgilendirmek ve onların organik pamuk konusundaki bilgilerini geliştirmek eğitimin amacını oluşturmaktadır. Eğitimde organik pamuk yetiştiriciliği ve kalite özellikleri, uygulanan ekolojik pamuk projesinde yapılan çalışmalar, organik pamuk nedir, neden ve nasıl yapılmalıdır konuları işlenmiştir.

RESİM 296, RESİM 297

- Organik Pamuk /Diyarbakır

18 Haziran 2013 tarihinde Diyarbakır-Silvan’ da düzenlenen eğitime GTHB Diyarbakır da görev yapan 35 teknik eleman katılmıştır. Organik pamuk yetiştiriciliğinde hastalık ve zararlılar konusunu kapsayan eğitim GTHB Diyarbakır Araştırma Kuruluşları ve GAP TEYAP uzmanları tarafından verilmiştir.

Diyarbakır ilindeki teknik elemanlara proje kapsamında iki ayrı lokasyonda uygulanan organik pamuğa geçiş projesinde alınan sonuçlar ve onların organik pamuk yetiştiriciliğinde hastalık ve zararlılarla mücadele konusundaki bilgilerini geliştirmek eğitimin amacını oluşturmaktadır. Eğitimde organik pamuk yetiştiriciliğinde pamuk zararlıları ile pamuk hastalıkları konusunda uygulamaların nasıl olması gerektiği anlatılmıştır.

RESİM 298, RESİM 299

- Sulamaya Hazırlık / Mardin

3 Haziran 2013 tarihinde Mardin-Kızıltepe’ de düzenlenen eğitime Mardin-Kızıltepe ilçesinde kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 35 teknik eleman katılmıştır. Sulamaya hazırlığın önemi ve gerekli uygulamalarını içeren eğitim GAP TEYAP Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; Mardin ili su, toprak kaynakları ve hidroelektrik enerji kapasitesi ve toprak kaynaklarının potansiyeli ve arazi kullanım şekli, inşaat aşamasında olan ana kanalların son durumu ile ilgili teknik bilginin yanında, sulamaya açılacak alanlarda tarımsal eğitim ve yayım faaliyetleri, sulamada yaşanan sorunlar, açılacak sulamaların pompaj üniteleri, alternatif ürünlere geçiş, gelir artışı, sulama yöntemleri, aşırı su kullanımı sonucu oluşan sorunlar, çiftçilerin kapasitelerinin nasıl geliştirileceği ve sulu tarıma hazırlık eylem planı konuları işlenmiştir.

RESİM 300, RESİM 301

- Sulamaya Hazırlık / Mardin

5 Haziran 2013 tarihinde Mardin-Kızıltepe de düzenlenen eğitime Kızıltepe ilçesinde kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 9 teknik eleman katılmıştır. Sulamaya hazırlığın önemi ve gerekli uygulamalarını içeren eğitim GAP TEYAP Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; Mardin ili su, toprak kaynakları ve hidroelektrik enerji kapasitesi ve toprak kaynaklarının potansiyeli ve arazi kullanım şekli, inşaat aşamasında olan ana kanalların son durumu ile ilgili teknik bilginin yanında, sulamaya açılacak alanlarda tarımsal eğitim ve yayım faaliyetleri, sulamada yaşanan sorunlar, açılacak sulamaların pompaj üniteleri, alternatif ürünlere geçiş, gelir artışı, sulama yöntemleri, aşırı su kullanımı sonucu oluşan sorunlar, çiftçilerin kapasitelerinin nasıl geliştirileceği ve sulu tarıma hazırlık eylem planı konuları işlenmiştir.

RESİM 302, RESİM 303

- Bağda Telli Terbiye /Mardin

7 Haziran 2013 tarihinde Mardin-Savur' da düzenlenen eğitime Savur ilçesinde kamu ve çiftçi örgütlerinde çalışan 7 teknik eleman katılmıştır. Bağda telli terbiyenin önemi ve uygulamalarını içeren eğitim GAP TEYAP Mardin Konu Uzmanları tarafından verilmiştir. Eğitimde; bağda kazançlı, verimli ve kaliteli bir bağcılık için gerekli olan telli terbiye sisteminin bölgede geliştirmesini sağlamak, birim alanda daha fazla omca dikimi sağlayıp birim alanda daha fazla kaliteli ürün alınması, ekonomik ömürlerini yitirmiş bağların yenilenmesi, bağda sürüm, gübreleme ve ilaçlama faaliyetleri, hastalık ve zararlılarla mücadele konuları işlenmiştir.

RESİM 304, RESİM 305

- **SZP-CROPWAT /Şanlıurfa**

13 Haziran 2013 tarihinde Şanlıurfa' da düzenlenen eğitime özel sektörde çalışan 24 teknik eleman katılmıştır. Sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda suyun etkin kullanımını sağlamak için teknik elemanların sulama konusunda kapasitesinin artırılmasını amaçlayan eğitim GAP TEYAP Şanlıurfa Konu Uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; sulama zaman planlaması, CROPWAT yazılımının tanıtımı, CROPWAT veri girişi, yüzey ve yağmurlama sulama yöntemlerinde SZP Örneklemeleri ve damla sulama yönteminde SZP örneklemeleri konuları işlenmiştir.

RESİM 306, RESİM 307

- **Genel Tarım /Batman**

8 Temmuz 2013 tarihinde Gerçüş-Batman' da düzenlenen eğitime Gerçüş İlçesi' nde özel çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; Türkiye'de üretici örgüt çeşitleri ve çiftçi örgütlerinin önemi, tarımsal üretici birlikleri kanunu ve tarımsal üretici birliklerinin kuruluş usul ve esaslarına ilişkin yönetmelik, üyelik durumu ve kuruluş aşamasındaki gerekli prosedürler; birlik olmanın faydaları, Gerçüş ilçesinde üzüm üretim bilgileri (ÇKS vb.) ve iyi tarım uygulamaları ve grup sertifikasyonu konuları işlenmiştir.

RESİM 308, RESİM 309

- Organik Pamuk Yetiştiriciliği /Diyarbakır

2 Temmuz Diyarbakır-Silvan' da düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan teknik elemanların yanı sıra Diyarbakır ve Bismil Meslek Yüksek Okulu öğrencisi 19 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır TAEM, GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP Diyarbakır konu uzmanları tarafından verilmiştir.

GAP-UTAEM' den Dr. Emine KARADEMİR organik pamuk yetiştiriciliği ve kalite özellikleri konusunda, GAP TEYAP Ekip lideri Mustafa ÇALPAN GAP TEYAP Organik Tarım Projesi çalışmaları ve GTHB İl Müdürlüğünden Serhat TANTEKİN anız yakmanın zararları konusunda bilgi vermiştir. Diğer taraftan katılımcılara organik pamuk yetiştiriciliği nedir? Nasıl yapılır? Konvansiyonel pamuk yetiştiriciliği ile arasındaki farklar nedir? gibi konularda açıklayıcı bilgi verilmiştir.

RESİM 310, RESİM 311, RESİM 312

- Organik Pamuk Yetiştiriciliği /Diyarbakır

3 Temmuz Diyarbakır-Çınar' da düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan teknik elemanların yanı sıra Dicle Üniversitesinden toplam 24 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır TAEM, GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP Diyarbakır konu uzmanları tarafından verilmiştir.

GAP-UTAEM' den Dr. Emine KARADEMİR organik pamuk yetiştiriciliği ve kalite özellikleri konusunda GTHB İl Müdürlüğünden Serhat TANTEKİN anız yakmanın zararları konusunda bilgi vermiştir. Diğer taraftan katılımcılara organik pamuk yetiştiriciliği nedir? Nasıl yapılır? Konvansiyonel pamuk yetiştiriciliği ile arasındaki farklar nedir? gibi konularda açıklayıcı bilgi verilmiştir.

RESİM 313, RESİM 314

- Hayvancılıkta Bakım-Besleme /Diyarbakır

28 Temmuz 2013 tarihinde Diyarbakır-Sur İlçesi-Bozukpar Köyünde düzenlenen eğitime ilçede çalışan 11 GTHB personeli katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Diyarbakır konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Eğitimde: küçükbaş hayvanlarda yaz beslemesi, hayvanlarda kaba yeme dayalı beslemeden kaynaklanan verim kaybının önlenmesi için alternatif yem bitkilerinin ekilişi ve yeşil kaba yemlerin hayvan verimine etkileri, koyunlarda flahshingın önemi ve koç katılımıyla kuzuların toplulaştırılması konuları anlatılmıştır.

RESİM 315, RESİM 316

- Bağda Telli Terbiye /Mardin

4 Temmuz 2013 tarihinde Mardin-Ömerli’ de düzenlenen eğitime Ömerli ilçesinde kamu ile serbest ve sivil toplum örgütlerinde çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Mardin konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Bölgede görülen önemli bağ hastalık ve zararlılar ve mücadele yöntemleri, bağda telli terbiye sistemi ve önemi ile bağda çift T telli terbiye sisteminin uygulamalı kurulumu konularını içeren eğitim teorik ve uygulamalı olarak verilmiştir.

RESİM 317, RESİM 318

- Genel Tarım /Mardin

24 Temmuz 2013 tarihinde Mardin-Mazıdağı’ nda düzenlenen eğitime Mazıdağı ilçesinde kamuda ve serbest çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Mardin konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; bitkisel üretimde tarımsal danışmanın hizmet alanı ve görevleri, bağda telli terbiye ve telli terbiye sisteminin önemi ile bağda çift T telli terbiye sisteminin kurulum ve avantajları teorik ve uygulamalı olarak teknik elemanlara verilmiştir.

RESİM 319, RESİM 320

- Organik Pamuk Yetiştiriciliği / Diyarbakır

21 Ağustos 2013 tarihinde Diyarbakır-Silvan’ da Organik Tarım Kümelenme Projesi ile müştereken düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan teknik elemanların yanı sıra Diyarbakır - Bismil Meslek Yüksek Okulu öğrencisi 20 kişi katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır ZMAİ ve GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

GAP TEYAP Zir. Müh. Mehmet ALMAK ilde ekolojik pamuğa geçiş uygulamaları, uygulamada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerileri ile standartları konusunda bilgi vermiş ve bu konuda sorulan soruları yanıtlamıştır. Diyarbakır Ziraî Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğünden Uz. Sedat EREN pamuk zararlıları mücadele metotları ile faydalı böcekler konusunda görseller eşliğinde bilgi vermiştir. Bu konuda sorulan soruları cevaplandırmıştır. Diyarbakır Ziraî Mücadele Araştırma İstasyonundan Uz. Aysel ORAK BARS ise ekolojik pamuk hastalıkları ile ilgili yapılan çalışmaları aktarmıştır.

RESİM 321, RESİM 322

- Organik Pamuk Yetiştiriciliği /Diyarbakır

22 Ağustos 2013 tarihinde Diyarbakır-Çınar’ da Organik Tarım Kümelenme Projesi ile müştereken düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan teknik elemanların yanı sıra Diyarbakır - Bismil Meslek Yüksek Okulu öğrencisi 14 kişi katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır Ziraî Mücadele Araştırma İstasyonu, GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir. Eğitim, Diyarbakır TAEM, GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP Diyarbakır konu uzmanları tarafından verilmiştir.

GAP TEYAP’ dan Mehmet ALMAK ilimizde ekolojik pamuğa geçiş uygulamaları, uygulamada ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri, standartları konusunda bilgi vermiş ve bu konuda sorulan soruları yanıtlamıştır.

Diyarbakır Ziraî Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü’ nden Uz. Sedat EREN, pamuk zararlıları mücadele metotları ile faydalı böcekler konusunda görseller kullanarak bilgi vermiş, sorulan soruları cevaplandırmıştır. GTHB Diyarbakır İl Müdürlüğü’ nden Zir. Müh. Serhat TANTEKİN ’de ilerde ekolojik pamuğun alımı konusunda taleplerin artabileceğini, çiftçilerin bu tür şartlara ve talebe nasıl hazırlıklı olunması gerektiğini anlatmıştır.

RESİM 323, RESİM 324

- Bağ Hastalık ve Zararlıları /Şırnak

1 Ağustos 2013 tarihinde Şırnak İdil’ de düzenlenen eğitime ilçede kamu ve özel sektörde çalışan 8 personel katılmıştır. Eğitim, GAP TEYAP Mardin konu uzmanı tarafından verilmiştir.

Eğitimde; bölgede görülen önemli bağ hastalık ve zararlıları ile bunların teşhisi ve alınacak önlemler arazide uygulamalı olarak anlatılmıştır. Bölgenin bu senenin yağışlı geçmesi sebebiyle külleme, kurşuni küf ve mildiyo hastalıkları ve bağ zararlıları popülasyonunda artışlar gözlenmiştir. Bu uygulamalı eğitimin teknik elemanların bağ hastalık ve zararlıları tanımları sağlanarak uygun kültürel mücadele ve reçetelerin yazılmasında katkıda bulunacaktır.

RESİM 325, RESİM 326

- Pamukta Defoliant Kullanımı /Şanhurfa

Pamuk tarımında ‘yaprak döktürücü ve koza açtırıcı’ kimyasalların kullanımı ve doğru uygulamaları konulu eğitim 29 Ağustos 2013 tarihinde Prof. Dr. Cafer MART tarafından GAP Bölge Müdürlüğü toplantı salonunda çiftçi ve teknik elemanlara yönelik olarak düzenlenmiştir. 43 teknik elemanın katılımıyla gerçekleştirilen eğitimde sunuyu takiben teknik elemanlar soru-cevap şeklinde konuyla ilgili teknik bilgi ve deneyimleri paylaşmış,

makineli hasat için çok önemli olan defoliant uygulamaları konusunda faydalı bilgiler almıştır.

RESİM 327, RESİM 328

- Sulama-Fertigasyon /Adıyaman

6 Eylül 2013 tarihinde Adıyaman-Besni-Çakırhöyük’ de düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan 13 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Adıyaman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Katılımcılara uygulamalı olarak “damla sulama yönteminde asit uygulaması ve fertigasyon” eğitimi verilmiştir. Damla sulama sisteminde asit uygulaması ve fertigasyon katılımcılara uygulamalı olarak gösterilmiş ve gerekliliği anlatılmıştır. Damla sulama sistemlerinin kullanımında az masrafla daha kaliteli ve daha yüksek verim elde edilebileceği anlatılmıştır. Eğitimin sonunda katılımcılarla soru cevap şeklinde bilgi paylaşımı yapılmış, konular pekiştirilmiştir. Bu eğitimle birlikte bölgede çalışan tarım danışmanlarının birbirleri ve çiftçiler ile tanışması, bilgi paylaşımında bulunmaları, teknik kapasitelerinin artırılması ve bölge çiftçisine daha iyi hizmet vermesi hedeflenmiştir.

RESİM 329, RESİM 330

- Sulama-Fertigasyon /Adıyaman

11 Eylül 2013 tarihinde Adıyaman-Gölbaşı-Azaplı' da düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan 6 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Adıyaman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Katılımcılara uygulamalı olarak “damla sulama yönteminde asit uygulaması ve fertigasyon” eğitimi verilmiştir. Damla sulama sisteminde asit uygulaması ve fertigasyon katılımcılara uygulamalı olarak gösterilmiş ve gerekliliği anlatılmıştır. Damla sulama sistemlerinin kullanımında az masrafla daha kaliteli ve daha yüksek verim elde edilebileceği anlatılmıştır. Eğitimin sonunda katılımcılarla soru cevap şeklinde bilgi paylaşımı yapılmış, konular pekiştirilmiştir. Bu eğitimle birlikte yörede çalışan tarım danışmanlarının birbirleri ve çiftçiler ile tanışması, bilgi paylaşımında bulunmaları, teknik kapasitelerinin artması ve bölge çiftçisine daha iyi hizmet vermesine katkı sağlanmıştır.

RESİM 331, RESİM 332

- Süt Sığırcılığı / Batman

12 Eylül 2013 tarihinde Batman-Beşiri' de düzenlenen eğitime ilçede özel ve kamu da çalışan 10 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde süt sığırcılığında bakım-beslemenin önemi ve süt üretiminde verimliliğin ve kalitenin yükseltilmesi konusu detaylarıyla anlatılmıştır. Katılımcı teknik personel ile hayvan yetiştiriciliğinin önemi ve yetiştiricilerin yapmış oldukları hatalara değinerek bu hataların minimize edebilecek duruma nasıl getirilebileceği konusunda bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Süt üretiminde verimliliğin ve kalitenin yükseltilmesi için yeterli düzeyde eğitilmiş personele ihtiyaç olduğu belirtilen eğitim karşılıklı soru cevap şeklinde bilgi alışverişi ile son bulmuştur.

RESİM 333, RESİM 334

- Hibe ve Desteklemeler /Batman

13 Eylül 2013 tarihinde Batman’ da düzenlenen eğitime ilçede kamu ve özel sektörde çalışan 12 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, GTHB Batman İl Müdürlüğü, Dicle Kalkınma Ajansı ve GAP TEYAP Batman konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; il kapsamında hibe ve proje desteğini sunan kurumlar hakkında bilgi verilmiş, Dicle Kalkınma Ajansının hibe çağrı döneminde olmasından dolayı; Ajansın destek programları tanıtılmış ve teknik elemanların ile çiftçi örgütlerinin bu konudaki görüş ve önerileri alınmıştır.

RESİM 335, RESİM 336

- İyi Tarım Uygulamaları /Siirt

24 Eylül 2013 tarihinde Siirt-Eruh’ da düzenlenen eğitime Siirt-Eruh MYO öğrencisi 29 kişi katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; İTU tanımı ve amaçları, Dünya’ da ve Türkiye’ de İTU, Tarımsal Ürün Belgelendirmesi ve İTU Standartları, çiftçilerin üretim sırasında dikkat etmesi gereken konular, İTU Yönetmeliği (mevzuat) konuları ele alınmıştır. Ayrıca; gıda güvenliği problemlerine vurgu yapılarak; iyi tarım uygulamalarının üretici, tüketici, perakendeci, ihracatçı ve çevre açısından sayısız faydaları olan bir tarımsal model olduğu, iyi tarım uygulamasında; kimyasal gübre ve ilaçların hiç kullanılmaması değil; kimyasal kullanımın kontrollü bir şekilde yapılması; ne zaman; ne kadar ve hangi durumda atılacağı hususlarına

vurgu yapılmıştır. Son olarak, kontrol ve sertifikasyon kurumları hakkında bilgi verdikten sonra sertifikasyon süreci ve mevzuatlar hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

RESİM 337, RESİM 338

- Organik Hayvancılık /Siirt

24 Eylül 2013 tarihinde Siirt-Eruh' da düzenlenen eğitime Siirt-Eruh MYO öğrencisi 29 kişi katılmıştır. Eğitim, Batman GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir. Eğitimde: organik hayvancılık temel ilkeleri, dünyada ve Türkiye' de organik hayvancılık uygulamalarından örnekler, organik süt ve süt ürünlerin belgelendirilmesi üretimi, organik hayvancılık işletmelerin kurulması üretim alanlarının planlanması, organik tarım tekniklerinin işletmelerinin görev ve yetkileri, organik ürünlerin pazarlanması ve muhafazası perakendecilik sektöründeki yeri, sertifikasyon işlemleri kontrol teknik elamanların yetki ve sorumlulukları, organik tarım tekniklerinin ara kontrollük eğitimleri, örnek işletmeler ve çalışma koşulları iş imkânları, organik hayvancılıkta bakım besleme ve sağlık kontrolleri başlangıç aşamaları ve organik tarım sektörünün organik tarım tekniklerinden beklentileri konuları anlatılmıştır.

RESİM 339, RESİM 340

- Organik Tarımda Hasat /Diyarbakır

19 Eylül 2013 tarihinde Diyarbakır' da Organik Tarım Kümelenme Projesi ile müştereken düzenlenen eğitime ilde özel ve kamu da çalışan 48 teknik eleman katılmıştır. Eğitim,

Diyarbakır ZMAİ, Diyarbakır TAEM, GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; ekolojik pamuğa geçişin genel mantığı standartları ve uygulamalar ile ekolojik pamukta hasat sonrası işleri, balyalama, depolama ve ekolojik pamukta sertifikasyon konuları anlatılmıştır.

RESİM 341, RESİM 342

- Organik Tarımda Örgütlenme /Diyarbakır

13 Eylül 2013 tarihinde Diyarbakır-Eğil-İlgın' da Organik Tarım Kümelenme Projesi ile müştereken düzenlenen eğitime ilde özel ve kamu da çalışan 10 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Diyarbakır ZMAİ, Diyarbakır TAEM, GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde; üretici birlikleri üzerinden nasıl pazarlama yapılır, üretici birlikleri nasıl aktif hale getirilebilir, üretici birliklerinin kuruluşu, kanunu, tüzük ve yönetmeliği hakkında genel bilgiler, üretici birlik üyelerinin birlik üzerinden yararlanabileceği hibe ve destekler hakkında bilgiler ve üretici birliğinin bu güne kadar ve daha sonraki süreçteki işleyişi konuları işlenmiştir.

RESİM 343, RESİM 344

- Pamukta Kirlilik /Şanlıurfa

9 Eylül 2013 tarihinde Şanlıurfa’ da Şanlıurfa GTHB İl Müdürlüğü ile müştereken düzenlenen eğitime ilde özel ve kamu da çalışan 69 teknik eleman katılmıştır. Eğitim, Şanlıurfa GTHB İl Müdürlüğü ve GAP TEYAP konu uzmanları tarafından verilmiştir.

Eğitimde, pamukta kaliteye bağlı olarak fiyatlandırmanın önemi, Şanlıurfa’ da yetiştirilen pamuğun kalitesinin artırılarak Ege pamuk fiyatlarıyla aradaki farkın daha da azaltılması için gösterilecek çabalar, kaliteli pamuk üretimi için eğitim ve yayımın önemi, özellikle de makinalı hasat koşullarının çiftçilere çok iyi öğretilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yapılan değerlendirmede Şanlıurfa’da pamuk yetiştirmede önemli sorunların bulunmadığı fakat pamuk toplama ve depolama koşullarında, önemli kalite düşürücü koşulların ortaya çıktığı ve kalite rekabetinin yetersiz olduğu ifade edilmiş, pamukta dünya stoklarının sürekli takibinin gerektiği belirtilmiştir.

RESİM 345, RESİM 346

GAP Köşesi Oluşturma (4.1.10)

Kurumların kapasitelerinin artırılması konusunda GAP TEYAP Projesinin yapmış olduğu faaliyetlerden bir diğeri de bu kurumlarda birer GAP köşesi oluşturulup, buraların GTHB’ nin yanı sıra diğerkaynaklardan elde edilen kaliteli ve güncel tarımsal yayınlarla donatılmasıdır. Böylece gerek buralarda çalışan teknik elemanlar ve gerekse bu kurum ve kuruluşların ziyaretçileri güncel tarımsal bilgilere kolayca ulaşma imkanına kavuşmuş olacaklardır.

Bu kapsamda oluşturulan GAP köşelerinin bir kısmına doğrudan çiftçi-eğitim-yayım faaliyetlerinde kullanılmak üzere GTHB’ nin hazırladığı 60 CD’ lik zirai eğitim film seti ile, teknik elemanların İngilizce öğrenip ilerde yabancı bilimsel yayınları takip edebilmeleri açısından 70 CD’ lik bir İngilizce Eğitim Seti eklenmiştir.

GAP TEYAP Projesinin bu faaliyeti kapsamında; GTHB, Hasad Yayınları, Zirai Araştırma Enstitüleri ve değişik bilim adamlarının hazırladığı 1 000’ e yakın muhtelif kitap ile İngilizce ve Zirai Eğitim Filimleri Setleri 13 kamu kurumuna dağıtılmıştır. Oluşturulan bu köşelere uygun görülecek yeni kitap-cd alımları ile yeni GAP köşeleri oluşturulması faaliyetlerine önümüzdeki dönemlerde Proje kapsamında devam edilecektir.

RESİM 347, RESİM 348

GAP TEYAP KÖŞESİ KURULUM LİSTESİ (KAMU KURUMLARI)			
No	Kurum Kuruluş Adı	Dağıtılan Materyal ve Sayısı	Dağıtılan Kitaplık Sayısı
Adıyaman			
1	Adıyaman GTHB İl Müdürlüğü	95 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
Batman			
	Siirt GTHB İl Müdürlüğü	83 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
Diyarbakır			
1	Diyarbakır GTH İl Müdürlüğü	87 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
2	GAP UTAEM	57 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
3	Diyarbakır Zırai Müc. Arş.Enst.	45 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
Gaziantep			
1	Gaziantep GTH İl Müdürlüğü	84 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
2	Kilis GTH İl Müdürlüğü	84 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
3	Antepfıstığı Arş. Enst.	33 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	0
Mardin			
1	Mardin GTH İl Müdürlüğü	80 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
2	Şırnak GTH İl Müdürlüğü	72 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
Şanlıurfa			
1	Şanlıurfa GTH İl Müdürlüğü	95 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
2	GAP BM-TEYAP	95 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
3	GAP TAEM	82 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	0
13	TOPLAM	992 Kitap-13 Teknik Film Seti, 11 İng. Seti	9

GAP Köşesi kurulan kamu kurumlarında yapılan anket çalışmasında; GAP köşesinin kurulmuş olduğu resmi kurumların tamamında (% 100) halen daha aktif olarak çalıştığı gözlenmiştir. Bu köşeye yeni kitaplar ekleyen kurumların yüzdesi % 33 gibi çok düşük bir seviye kalmıştır. GAP köşesinin kullanım yoğunluğu bazı kurumlarda çok düşük olmasına rağmen bazı kurumlarda oldukça iyi seviyede olduğu ifade edilmiştir. Tarımsal eğitim-yayım açısından böyle bir köşe kurmanın faydalı olduğuna inanan kurumların oranı ise % 89 gibi oldukça yüksek bir seviyede çıkmıştır.

K- GAP Kütüphanesinin Elektronik Ortama Aktarımı (4.1.11)

GAP BKİ Başkanlığının bu konuda başlattığı benzer proje nedeni ile bu çalışma şu ana kadar dondurulmuştur. 2013 yılında diğer projedeki gelişme doğrultusunda hareket edilecektir. Diğer proje tarafından uygulanması durumunda bu faaliyet uygulanmayacaktır.

Yayınlar (4.1.12)

Dönem içerisinde bölge için önemli potansiyele sahip Pamuk, Buğday ve Antepfıstığı ile Sulama konularında teknik el kitaplarının bölgede çalışan yayım elemanlarına iletilmesi amacıyla konu uzmanı kurum ve uzmanlarla gerekli ön hazırlıklar yapılmış, yayınlar belirlenmiş ve Pamuk Yetiştiriciliği konusunda 1.000 adet Sulama konusunda ise 10.000 adet kitap basılarak bölgeye dağıtım yapılmıştır.

Yine Proje kapsamında 4 konuda (Hayvancılık, İBY, Kooperatifçilik ve Tarımsal İşletmeler) 5 000 er adet el broşürü hazırlanıp, bölgedeki üretici ve yayım elemanlarına dağıtılmıştır.

RESİM 349

Makine ve Ekipman Alımları (4.1.13)

Proje kapsamında yürütülecek faaliyetlerde kullanılmak ve yeni teknolojiyi bölge çiftçisi ve teknik elemanlara tanıtmak amacıyla bir grup tarımsal alet-ekipman alımı gerçekleştirilmiştir. Alınan ekipmanların önemli bir kısmı işbirliği yapılacak araştırma enstitüleri ile GTHB teşkilatının kullanımına verilmiştir. Alınan ekipman listesi aşağıdaki gibidir:

- 2 ad. Sırtta Ekim Buğday Mibzeri, (Şanlıurfa-GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Dicle Üniversitesi)
- 2 ad. Anıza Ekim Mibzeri (Diyarbakır GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi ve Dicle Üniversitesi)

- 6 ad. Pülverizatör, (6 il GTHB İl-İlçe Md. ve Araştırma Enstitülerine verildi.)
- 8 ad. Bağ- Bahçe Seti, 7 Set Arazi Kiti, 7 ad. GPS, 1 ad. İşletme Yönetimi ve Bilgisayar Program Seti (TDE Proje ofisleri, Harran - Dicle Üniversiteleri ve demonstrasyon çiftçileri için).

RESİM 350

Çiftçi ve Çiftçi Örgütlerinin Kapasitelerini Artırmaya Yönelik Faaliyetler (4.2)

Çiftçi Teknik Gezileri (4.2.1)

Öncelikle GAP-TEYAP kapsamındaki demonstrasyon çiftçileri olmak üzere, GAP Bölgesi çiftçilerine yönelik bu teknik gezileri sebzeçilik ve meyvecilik üretiminin en ileri şekilde yapıldığı bölgelerdeki uygulamaları yerinde göstermek ve çiftçileri birbirleriyle karşılaştırarak bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlamak, kardeş çiftçi grupları oluşturmak, ayrıca başta toprak işleme olmak üzere genel tarımsal mekanizasyondaki en son ve en verimli teknolojileri tanıtmak amacıyla düzenlenmiştir. Katılımcı çiftçilerden bu gördükleri uygulamaları bölgelerindeki diğer çiftçilere aktarmalarını ve uygulamaya geçmeleri beklenmektedir. Proje kapsamında düzenlenen 9 teknik gezide toplam 215 çiftçi muhtelif konularda eğitilmiştir.

Bu kapsamda 2011 yılı içerisinde herhangi bir faaliyet uygulanmamıştır.

1. Grup Çiftçi Teknik Gezi 15 – 20 Mart 2012 tarihleri arasında Konya-Mersin-Adana güzergâhına toplam 40 teknik eleman katılımı ile tarımsal mekanizasyon (11), meyvecilik (16) ve sebzeçilik (13) konularında yapılmıştır. İnceleme gezisi programında önce Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsünde kuraklık ve kuraklığa karşı dayanıklı çeşitler hakkında bilgilendirme yapılarak laboratuvarlar gezilmiş, enstitü çalışmalarıyla ilgili bilgi alınmıştır. Daha sonra Konya - Şakalak Tarım Makinaları San. Tic. A.Ş ve Önallar Tarım Aletleri San. Tic. A.Ş. gezilerek yeni geliştirilen mibzerler,

pulluklar ve ilaçlama makinaları hakkında bilgi alınmış, ekipmanlar yerinde incelenmiştir. Ayrıca 17 Mart 2012'de Konya - 10. Uluslararası Tarım, Hayvancılık ve Süt Endüstrisi Fuarı ziyaret edilerek, farklı işletmelerin geliştirdiği yeni ve modern teknolojik ürünler ile tarımda yeni gelişmeler yerinde incelenmiştir. Daha sonra Erdemli Alata Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu gezilerek kurum hakkında bilgi alınmış ve istasyonda bulunan nar, kayısı, narenciye bahçeleri ve domates seraları gezilerek bitki besleme, zararlı ve hastalıkla mücadele ve budama konularında ilgili araştırmacılardan yerinde bilgi alınmıştır. Mersin'de önce özel işletme DOTAR (Doğuş Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi) ziyaret edilerek, sert çekirdekli meyve, sebze üreticiliği, yetiştirme metotları, depolama, muhafaza ve pazarlama konularında yerinde incelemeler yapılarak bilgi alınmıştır. Daha sonra Unifrutti LTD şirketi ile Eylül Tarım ziyaret edilerek çalışmalarını incelenmiş, ürünlerin toplanması, muhafaza ve depolanması, işlenmesi ve pazarlanması konularında bilgi alınmıştır. Adana'da Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Müdürlüğü ziyaret edilerek, enstitü çalışmalarını hakkında bilgi alınmış, halen enstitüde üretilen çeşitler tanıtılarak konu uzmanları ve üreticilerin soru-cevap şeklinde bilgi alış-verişi gerçekleşmiştir. Daha sonra Adana'dan Şanlıurfa'ya dönüş yolu üzerinde İSPİR Tarım ziyaret edilerek, 4.000 da ıspanak yetiştirilen işletmede üretim, muhafaza ve depolama ile pazarlama konularıyla ilgili bilgi alınmıştır.

2. Grup Çiftçi Teknik Gezi 24-29 Eylül 2012 tarihleri arasında Konya-Aydın güzergâhına toplam 45 teknik eleman katılımı ile tarımsal mekanizasyon (25) ve tarla bitkileri (20) konularında yapılmıştır. Program kapsamında; Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Konya Şeker Fabrikası, Nazilli Pamuk Araştırma İstasyonu, Söke Ziraî Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmetiçi Eğitim Merkezi, Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Menemen Toprak Ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü, Altınöz Tarım Makine, STF Filtre ve Şakalak Tarım Makina kuruluşları ziyaret edilmiş ve firmalardan muhtelif tarım makinaları hakkında bilgi alınmış, diğer enstitülerden ise çalışma konuları, araştırmaları ve saha uygulamaları konusunda bilgi alınmıştır.

RESİM 351, RESİM 352, RESİM 353

3. Grup Çiftçi Teknik Gezi sulama ve İBY konusunda 26 Şubat – 1 Mart 2013 tarihleri arasında 36 çiftçinin katılımı ile Kahramanmaraş, Adana ve Mersin güzergâhına düzenlenmiştir. Gezi esnasında Çukurova bölgesindeki oturma sulama birlikleri, modern sulama metotlarının kullanıldığı işletmeler ve DSİ birimleri ziyaret edilmiş ve teknik bilgiler alınmıştır. Bu teknik gezideki amaç çiftçilerin diğer bölgelerdeki sulama birliklerinin modern işleyişleri ve DSİ ile olan ilişkilerini gözleri ile görmeleri, fikir sahibi olmaları ve gördükleri modern işletmeciliği bölgelerine uyarlayabilmeleridir.

4. Grup Çiftçi Teknik Gezi sebzeçilik konusunda 26 Şubat – 1 Mart 2013 tarihleri arasında 38 çiftçinin katılımı ile Antalya iline düzenlenmiştir. Teknik gezi bu yöredeki fide üretim tesisleri, sebze üretim seraları, GTHB Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Toros Hishtil fide üretim tesisleri, Alanya Toslak Hacikerimler Kalkınma Kooperatifinin ziyaret edilmesi ve üretim alanlarının görülmesi konularını kapsamıştır. Sebze ve sebze fidesi üretiminin ana merkezi durumundaki Antalya yöresine düzenlenen bu teknik gezi, çiftçilerin sebzeçilik konusunda teknik kapasitelerinin artırılmasını sağlamıştır. Gezide aşılı ve düz fide üretimi katılımcılara detaylı ve uygulamalı olarak gösterilmiştir. Hibrit tohumun ve fide bazlı üretimin önemi ve avantajları anlatılmış, özellikle seralarda kışlık üretim ve turfanda yetiştiricilik hakkında çiftçilere kapsamlı bilgi verilmiştir.

5. Grup Çiftçi Teknik Gezi sulama ve İBY konusunda 6 - 8 Haziran 2013 tarihleri arasında K. Maraş, Adana ve Mersin güzergâhına Şanlıurfa dan 25 çiftçi katılımı ile düzenlenmiştir. Gezi sırasında Çukurova Bölgesinde düzenli ve etkin sulama faaliyetleri yapan sulama birlikleri, modern sulama metotlarının kullanıldığı işletmeler ve DSİ ziyareti yapılmıştır.

6. Grup Çiftçi Teknik Gezi, sulama ve İBY konusunda 12 - 16 Haziran 2013 tarihleri arasında Konya-İsparta güzergâhına 31 çiftçinin katılımı ile düzenlenmiştir. Gezide Isparta/Merkez/Deregüme Köyü sulama sahası ve Isparta/Uluborlu Barajı ve damla sulama saha ziyaretleri yapılmıştır. Teknik geziye katılan çiftçilerden bu gezide gördükleri uygulamaları bölgelerindeki diğer çiftçilere aktarmaları ve yörelerinde uygulamaları beklenmektedir.

Dönem içerisinde sulama - İBY konusunda bir çiftçi teknik gezisi düzenlenerek proje kapsamında teknik gezi sayısı 9' a, katılan çiftçi sayısı da 215' e çıkmıştır.

GAP TEYAP ÇİFTÇİ TEKNİK GEZİLERİ						
Çiftçi Teknik Gezileri Konusu	2011 Gerçekleşme		2012		Toplam Gerçekleşme	
	T. Gezi Sayısı	Çiftçi Sayısı	T. Gezi Sayısı	Çiftçi Sayısı	T. Gezi Sayısı	Çiftçi Sayısı
(Proje Programı: 810 çiftçi)						
Sulama			3	92	3	92
Sebzeçilik	1	13	1	38	2	51
Meyvecilik	1	16			1	16
Tarımsal Mekanizasyon	2	36			2	36

Tarla Bitkileri	1	20			1	20
TOPLAM	5	85	4	130	9	215

Çiftçi teknik gezilerinin illere dağılımı şu şekildedir: Adıyaman 35, Batman 17, Diyarbakır 23, Mardin, 20, Gaziantep 24, Şanlıurfa 88, Şırnak 2 ve Kilis 6.

Bu faaliyet kapsamında planlanan 810 çiftçi teknik gezisine rağmen özellikle çiftçilerin fuar ziyaretlerini tercih etmeleri nedeniyle, dönem içerisinde sadece 215 çiftçi için düzenlenebilmiş ve gerçekleşme %27 gibi düşük bir düzeyde kalmıştır. Bu olumsuzluğa sebep olan en büyük etken, teknik gezilerin düzenlendiği üretim dönemlerinde çiftçilerin işletmelerinde yoğun bir çalışma içerisinde olmalarındandır.

Alternatif Ürün Yetiştiriciliği Demonstrasyonları (4.2.2)

Proje kapsamında gerçekleştirilen alternatif ürün yetiştiriciliği demonstrasyon çalışmalarının amacı, bölgede halen sulanan ve yakın gelecekte sulamaya açılacak alanlarda yoğun üretimi yapılan ve çiftçilerin geçiminin sağlanmasında önem taşıyan bitkilerde yeni, yüksek verimli ve kaliteli, hastalık ve zararlılara dayanıklı, yöre iklim koşullarına en iyi adapte olan çeşitleri ve doğru yetiştirme tekniklerini aynı zamanda proje paydaşları olan diğer tarım kuruluşları ile birlikte koordineli olarak çiftçilere tanıtmak ve bu sayede birim alandan alınan verimi yükselterek çiftçilerin gelir düzeyini arttırmaktır. Bu kapsamda GAP TEYAP proje uygulamaları süresince 9 GAP ilinde toplam 3 716 dekar alanda 308 alternatif ürün yetiştiriciliği demonstrasyonu gerçekleştirilmiştir.

Bitkisel Üretim Demonstrasyon Konusu	Planlanan		Gerçekleştirilen	
	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Meyvecilik Tesis	53	530	43	418
Meyvecilik Bakım	84	840	89	894
Sebzecilik	65	325	79	363
Tarla-Yem Bitkileri	72	1,8	97	2.041
TOPLAM	274	3.495	308	3.716

BİTKİSEL ÜRETİM DEMONSTRASYONLARININ KONUSAL DAĞILIMI									
A - MEYVECİLİK TESİS									
Konusu	İli	2011		2012		2013		Toplam	
		Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Antep Fıstığı	Adıyaman			1	5			1	5
	Batman					1	10	1	10
Armut	Mardin			2	20			2	20
	Şanlıurfa			1	10			1	10
Armut + Kayısı	Mardin			2	20			2	20

Badem	Mardin					2	20	2	20
Bağ	Adıyaman			1	10			1	10
	Batman					2	20	2	20
	Diyarbakır			1	10	1	10	2	20
	Gaziantep			2	20			2	20
	Mardin			3	30			3	30
	Şanlıurfa					1	10	1	10
Dut	Adıyaman			2	20			2	20
	Şanlıurfa			1	3			1	3
Erik	Adıyaman			2	20			2	20
Elma	Batman			1	10			1	10
İncir	Adıyaman			1	10			1	10
	Mardin			1	10			1	10
	Şanlıurfa			2	20			2	20
Kayısı	Mardin			3	30			3	30
Kiraz	Mardin			1	10			1	10
Nar	Adıyaman			3	30			3	30
	Mardin					2	20	2	20
Zeytin	Adıyaman			2	20			2	20
	Gaziantep			1	10	1	10	2	20
Toplam		0	0	33	318	10	100	43	418

BİTKİSEL ÜRETİM DEMONSTRASYONONLARININ KONUSAL DAĞILIMI									
B- MEYVECİLİK BAKIM									
Konusu	İli	2011		2012		2013		Toplam	
		Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Antep Fıstığı	Adıyaman			4	40	1	5	5	45
	Gaziantep			5	50			5	50
	Şanlıurfa			4	40			4	40
Armut	Mardin			2	20	2	20	4	40
	Şanlıurfa					1	10	1	10
Armut + Kayısı	Mardin			2	20	2	20	4	40
Badem	Diyarbakır			2	20	2	20	4	40
	Şanlıurfa			2	20			2	20
Bağ	Adıyaman			1	10	1	10	2	20
	Gaziantep			2	20			2	20
	Mardin			3	30	3	30	6	60
	Şanlıurfa			2	20			2	20
Dut	Adıyaman					2	20	2	20
	Şanlıurfa					1	3	1	3
Erik	Adıyaman					2	20	2	20
Elma	Adıyaman			3	30			3	30
	Batman					1	10	1	10
	Diyarbakır			1	10	1	10	2	20
İncir	Adıyaman					1	10	1	10
	Mardin			1	10	1	10	2	20
	Şanlıurfa					1	20	1	20
Kayısı	Mardin			3	30	3	30	6	60
Kiraz	Adıyaman			4	40			4	40
	Diyarbakır			1	10	1	10	2	20
	Mardin			1	10	1	10	2	20
Nar	Adıyaman			2	20	3	30	5	50
	Diyarbakır			2	20	2	20	4	40
	Şanlıurfa			4	40	1	16	5	56
Zeytin	Adıyaman					2	20	2	20
	Gaziantep			3	30			3	30
Toplam			0	54	540	35	354	89	894

BİTKİSEL ÜRETİM DEMONSTRASYONLARININ KONUSAL DAĞILIMI									
C - SEBZECİLİK									
Konusu	İli	2011		2012		2013		Toplam	
		Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Biber	Adıyaman			2	10			2	10
	Batman			3	15	3	15	6	30
	Diyarbakır			5	25	3	15	8	40
	Gaziantep			5	25	5	25	10	50
	Mardin			2	10	3	8	5	18
	Şanlıurfa			4	20			4	20
Biber+Domates	Diyarbakır					1	5	1	5
Çilek	Batman			8	40			8	40
	Şanlıurfa			1	5			1	5
Domates	Adıyaman			1	5			1	5
	Batman			3	15	3	15	6	30
	Mardin			1	5	3	8	4	13
	Şanlıurfa			6	30	1	5	7	35
Sırk Domates	Mardin			4	18	1	5	5	23
Karpuz	Adıyaman			2	10			2	10
Kavun	Mardin			1	5			1	5
	Şanlıurfa			1	2	1	4	2	6
	Diyarbakır					1	5	1	5
	Şanlıurfa					1	6	1	6
Balkabağı	Şanlıurfa			2	1	1	1	3	2
Kışlık sebze	Şanlıurfa					1	5	1	5
Toplam			0	51	241	28	122	79	363

BİTKİSEL ÜRETİM DEMONSTRASYONONLARININ KONUSAL DAĞILIMI									
D - TARLA ve YEM BİTKİLERİ									
Konusu	İli	2011		2012		2013		Genel	
		Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Arpa	Diyarbakır	5	125					5	125
Buğday	Diyarbakır	5	125					5	125
	Gaziantep	1	30					1	30
Sıta Ekim Buğday	Diyarbakır	2	60					2	60
	Şanlıurfa	2	60	1	40			2	100
Mercimek	Diyarbakır	3	75					3	75
Mısır	Adıyaman			2	50			2	50
	Batman			2	50			2	50
	Diyarbakır			2	50	1	25	3	75
2. Ürün Silajlık Mısır	Adıyaman			3	75	5	125	8	200
	Batman			2	50			2	50
	Diyarbakır			2	50	4	100	6	150
	Mardin			2	50	5	25	7	75
	Şanlıurfa			2	60			2	60
Pamuk	Adıyaman			5	125	2	50	7	175
	Batman			2	50			2	50
	Diyarbakır			1	25	3	75	4	100
	Gaziantep			2	20			2	20
Yonca	Adıyaman			2	50			2	50
	Batman			1	25			1	25
	Gaziantep			5	125			5	125
	Şanlıurfa			1	30	1	30	2	60
Yem Bitkileri (Fiğ+Arpa-Triticale-Sudan otu-Macar Fiği	Batman	1	25					1	25
	Diyarbakır					1	25	1	25
	Mardin	4	35	11	91	5	35	20	161
Toplam		23	535	48	1.016	27	490	97	2.041

BİTKİSEL ÜRETİM DEMONSTRASYONONLARININ KONUSAL DAĞILIMI								
Konusu	2011		2012		2013		Genel	
	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
GAP TEYAP Toplam	23	535	186	2.115	100	1.066	308	3.716

Proje kapsamında; 418 dekar alanda 43 adet meyvecilik tesis, 894 dekar alanda 89 adet meyvecilik bakım, 363 dekar alanda 79 adet sebze bitkileri ve 2041 dekar alanda 97 adet tarla-yem bitkileri demonstrasyonu olmak üzere toplamda 308 adet demonstrasyon 3716 dekar alanda gerçekleştirilmiştir.

Bitkisel üretim demolarının iller üzerinden dağılımında sayı olarak ilk sırayı 77 adet ile Mardin ili almakta onu 62 ile Adıyaman ve 53 ile Diyarbakır ili izlemektedir. Alan olarak ise ilk sırayı 925 da ile Diyarbakır ili almakta onu 870 da ile Adıyaman ve 672 da ile Mardin illeri takip etmektedir. En az demo 33 adet ve 350 da ile Batman ilinde uygulanmıştır.

GAP TEYAP BİTKİSEL ÜRETİM		
İller	Demonstrasyon sayısı	Demonstrasyon alanı (da)
Adıyaman	62	870
Batman	33	350
Diyarbakır	53	925
Gaziantep	32	365
Mardin	77	672
Şanlıurfa	51	534
TOPLAM	308	3.716

Buğday tarımında sırta ekim yöntemi veya yeni sulamaya açılan alanlarda pamuk, mısır tarımı gibi yeni teknikleri tanıtmak ve yaygınlaştırmak, sebze alanlarında yeni uygulamaları, iyi yetiştirme tekniklerini göstermek, hayvancılığın yoğunlaştığı alanlarda yem bitkileri tarımını tanıtmak karlılığını göstermek amacıyla kurulan GAP TEYAP kapsamında çiftçi işbirliği ile yürütülen demonstrasyon ve tarla günleri, bölgemizde toprak ve su kalitesinin korunması, yenilenebilir doğal kaynakların sürdürülebilirliği, yoğun tarımsal faaliyetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması, tarımsal yeniliklerin yaygınlaştırılması amacıyla planlanarak uygulanmıştır. Demonstrasyonların çiftçilerle birlikte, öncesinde kendilerine gerekli açıklamalar yapılarak, diğer kurumlarla koordineli ve müşterek bir çalışma ile yapılmasına azami gayret gösterilmiştir. Yer ve çiftçi seçimine özen gösterilmiş olup, diğer üreticilerin de rahatça görebileceği ve etkilenebileceği merkezi arazilerin demonstrasyon alanı olarak seçilmesine önem gösterilmiştir. Demonstrasyon yapılacak çiftçiler seçilirken öğrendiklerini çevrelerine yaymaları amacıyla öğrenme kabiliyeti yüksek, genç, çevrelerinde sevilen kişilerin seçilmesine gayret edilmiş, bu çalışmalarda çıkan sonuçların en iyi örnekleri tarla günleri düzenlenerek daha geniş çiftçi guruplarına gösterilmiştir. Ancak bütün gayretlere rağmen bazı demonstrasyon alanları ve kişi seçiminde olumsuzluklar yaşanmıştır. Bazı illerde teknik eleman eksikliği ve eleman değişikliği yaşanması demonstrasyon çalışmalarını bir nebze sekteye uğratarak bazı demonstrasyonların elden çıkmasına neden olmuştur. Genel olarak amaca uygun yapılan, demonstrasyonlar bölgede ses getirmiş, özellikle sırta ekim buğday ve 2. ürün mısır yetiştiriciliği, telli terbiye sistemleriyle modern bağcılığın yaygınlaşması, yem bitkilerinin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar, fide ile sebze yetiştiriciliği ve çilek plantasyonları çiftçilerce benimsenmiş ve sürdürülmektedir.

Alternatif ürün demonstrasyonları içinde öne çıkan, yem bitkilerinin kraliçesi olarak adlandırılan ve Dünyada en çok yetiştirilen yem bitkisi yonca, bölge koşullarında özellikle tamburlu yağmurlama sulama yöntemleriyle iyi verim vermiş, hayvan beslemedeki kalitesiyle üreticiler tarafından benimsenmiş ve demonstrasyon alanlarıyla başlayan yonca üretim alanları arttırılarak sürdürülmüştür.

Sayısal olarak az görülse bile demonstrasyon yerlerinin biraz dağınık olması nedeniyle kurulan demonstrasyonları izlemek proje ekiplerini oldukça uğraştırmıştır. Girdi teminlerinde ufak-tefek karışıklıklar olmasına rağmen genelde önemli bir sorun ile karşılaşılmaştır. Özellikle sebzeçilik demonstrasyonlarında artan işgücü ihtiyacının çiftçi tarafından karşılanmasında bazen sorunlar yaşanmıştır.

Meyve tesis demonstrasyonları 10 ar dekar, sebze demonstrasyon alanları 5 er dekar, tarla bitkilerinde ise genel olarak 25 dekar olarak belirlenen demonstrasyon alanlarına bölgenin ana ürünleri ve bölge için yeni-alternatif- ürünlerde talep oldukça iyi olmuş, planlanan hedeflere ulaşılmıştır. Sebze, tarla bitkileri ve meyve bakım demonstrasyonları planlananın üzerinde gerçekleşmesine karşın, sadece meyve tesis demonstrasyonlarında 53 adet bahçe tesisi hedeflenmiş, ancak 43 adet bahçe tesis edilmiştir. Burada proje süresinin kısıtlılığı, proje teknik elemanları ve çiftçilerin kısa vadede sonucunu görebilecekleri demonstrasyonları tercih etmelerinin rol oynadığı düşünülmektedir.

Alternatif Ürün Yetiştiriciliği Demoları Değerlendirme %	Teknik	Yer-Görsellik	Kişi	Eğitim Alıp Almadığı	Kurumsal Koordinasyon-Katılımcılık	Tanıtım	İzleme	Sürdürülebilirlik	Ortalama
Adıyaman	95	78	76	69	69	55	85	82	76
Batman	98	83	81	81	62	61	99	87	82
Diyarbakır	90	70	70	65	70	70	95	70	75
Gaziantep	99	100	90	80	70	61	99	87	86
Mardin	84	87	88	84	84	96	93	93	89
Şanlıurfa	100	90	90	100	80	95	100	95	94
Ortalama	94	85	83	80	73	73	95	86	83

Alternatif ürün yetiştiriciliği demonstrasyonlarında tüm iller değerlendirildiğinde genel olarak % 83 oranında ortalama değeri bulunmasına karşın, teknik uygulamalar, çiftçi seçimi, demonstrasyonların izlenmesi, çiftçilerin konuyla ilgili bilgilendirilmeleri ortalamanın üstünde, kurumsal koordinasyon-katılımcılık ve demonstrasyonların genel anlamda tanıtılması konuları ise ortalamanın altında değerlendirilmiştir. Demonstrasyonlarda sürdürülebilirliğin % 86 oranında çıkması, yapılan uygulamaların devam etmesi ve çiftçilerin iyi uygulamaları sürdürmesi açısından olumlu bulunmuştur. Çiftçiler GAP TEYAP desteği olmasa da aynı uygulamaları devam ettireceklerini belirtmişlerdir.

İller	Meyve Tesisi		Meyve Bakım		Sebze		Tarla bitkileri		Toplam	
	Sayı	Alan	Sayı	Alan	Sayı	Alan	Sayı	Alan	Sayı	Alan
Adıyaman	12	115	26	255	5	25	19	475	62	870
Batman	4	40	1	10	20	100	8	200	33	350
Diyarbakır	2	20	12	120	10	50	29	735	53	925
Gaziantep	4	40	10	100	10	50	8	175	32	365
Mardin	16	160	24	240	10	36	27	236	77	672
Şanlıurfa	5	43	16	169	24	102	6	220	51	534
Toplam	43	418	89	894	79	363	97	2.041	308	3.716

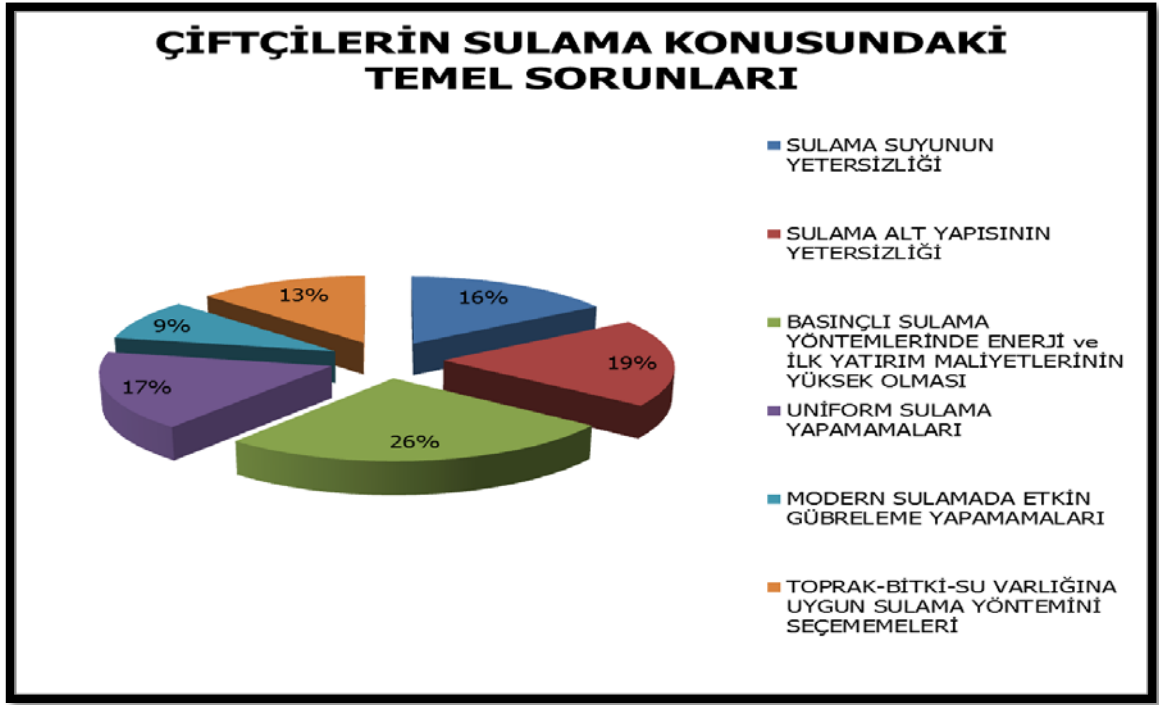
GAP TEYAP bitkisel üretim çalışmalarında Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, GAP UTAEM, D-Zirai Mücadele Araştırma İstasyonu vb. gibi kurum-kuruluş ve kişilerden faydalanılmaya çalışılmış, güncel bilgileri zamanında ve uygun formda üreticilere ulaştırmak için TDE deneyimleri ile harmanlayarak teorik ve pratik uygulamalarla eğitim programlarında çiftçilere ve çiftçilere hizmet götüren yayımcı teknik elemanlara aktarılmıştır.

Tüm demonstrasyonlarda toprak işleme, toprak analizi, tohum, fide, fidan seçimi, verim potansiyeli, adaptasyonu dâhil olmak üzere tüm konulara dikkat edilmiş, ürün sezonu süresince bitki besleme, bakım, sulama, gübreleme teknikleri uygulanmış, hastalık - zararlı teşhis ve mücadele konularında çalışmalar yapılarak doğru ilaç doğru doz uygun zamanda ve alet kalibrasyonları yapılmıştır. Üreticiler ile müştereken yürütülen bu çalışmalar; bundan sonraki süreçte yanlış ve eksik uygulamalardan doğan zararı en aza indirmek veya önlemek, çiftçilerin daha çok verim elde etmesi ve iyi bir gelecek sağlamaları amaçlanarak gerçekleştirilmiştir.

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda sayıdan ziyade ihtiyaç analizleri doğrultusunda gönüllü ve konuyla ilgili iyi çiftçilerle çalışılması, demonstrasyonların merkezi yerlerde ve gerçekten bu işle uğraşan çiftçilerle gerçekleştirilmesi, kurumsal ve çiftçi katılımlarının sürekli aranması ve buna zorlanması, çiftçi ön eğitimlerine muhakkak yer verilmesi ve demonstrasyon sonuçlarının büyük etkinlikler ile geniş kitlelere tanıtılması önerilmektedir.

Sulama Sistemleri Demonstrasyonları (4.2.3)

Su ve toprak kaynaklarımızı korumak, sürdürülebilir tarım için çok önemlidir. GAP' ta sulamaya açılmış 300 000 hektar ve sulamaya açılacak 800 000 hektar tarım alanında beklenen faydanın (5-7 kat) gerçekleşmesine katkı sağlamak amacı ile GAP TEYAP kapsamında sulama demonstrasyonları yapılmıştır. Bu demonstrasyonlar, yapılan ön saha çalışmalarında özellikle çiftçilerin sulama konusunda karşılaştıkları temel sorunların çözümüne yönelik olarak planlanmış, projelendirilmiş ve uygulanmıştır. Bu kapsamda yapılan saha çalışmaları sonucunda aşağıda belirtilen sulama konusundaki temel sorunlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

GAP bölgemiz de çiftçilerin yukarıda belirtilen sulama konusundaki temel sorunların tamamının çiftçi kaynaklı olmadığı görülmüştür. Çünkü çiftçiye doğru bilgiyi aktarabilecek, sulama konusunda kendini yetiştirmiş yayım elemanı sayısı çok azdır. Bu nedenle ilk olarak bölgede çalışan yayım elemanlarının bu konudaki kapasitelerini arttırmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

GAP bölgesinde mevcut sulama uzmanlarının; sulama metotları projelendirme, sulama zamanı planlaması, sulama malzeme bilgisi ve proje-montaj konularındaki yetersizlikleri, sulu tarımda çiftçi uygulamalarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bölgede modern sulama tekniklerinin yaygınlaşması ve sürdürülebilirliği için gerekli sulama yayım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler GAP-TEAP kapsamında uygulanmıştır. Ayrıca gerekli donanıma sahip teknik elemanların özellikle kurumlar arası koordinasyonda yaşadıkları problemlerden dolayı bilgi paylaşımı veya grup çalışmaları yapamamaları da bir eksiklik olarak fark edilmiştir. Bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlamak amacıyla GAP TEYAP kapsamında 4.1.3 Sulama Eğitim faaliyetleri sulama demonstrasyonlarımızla da uygulamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

GAP TEYAP kapsamında sulama demonstrasyon alanları için öncelikli olarak aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır.

- Pilot alandaki çiftçilerin tarla içi sulama sorunları,
- Arazi seçimi (toprak ve topoğrafya, görsellik vb.)
- Su kaynağı,
- Mevcut ve alternatif olabilecek ürün deseni (alternatif ürün demonstrasyonlarına paralel)
- Önder çiftçi,

Yukarıda belirtilen hususların tespitinde GAP TEYAP' ın paydaşı olan kurum-kuruluş ve STK'lardan görüş alınmış, demonstrasyon alanları belirlenerek faaliyetler birlikte yürütülmüştür.

Bu doğrultuda; sulamada en uygun sistemi en verimli şekilde kurmak, bu deneyimi teknik elemanlarla paylaşmak ve hedef kitle olan çiftçi eğitimleri kapsamında; 2.700 da alanda 9 adet tamburlu yağmurlama sulama, 1.700 da alanda 151 damlama sulama ve 350 da alanda 14 adet yağmurlama sulama, 450 da alanda 6 kapaklı karık sulama ve 6 da alanda 3 adet mini sulama demonstrasyonu kurulmuştur. Böylece, proje sonunda 5.206 da alanda 183 adet sulama konulu demonstrasyon gerçekleştirilmiştir.

GAP TEYAP SULAMA DEMONSTRASYONLARI GERÇEKLEŞME TABLOSU				
Konu	Planlanan		Gerçekleştirilen	
	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Mini Sulama	5	5	3	6
Kapaklı Karık Sulama	9	270	6	450
Yağmurlama Sulama	21	525	14	350
Damla Sulama	187	1870	151	1700
Tamburlu Yağmurlama Sulama	7	2100	9	2700
Basıncılı Sulamalarda Filtrasyon	12	480	0	0
TOPLAM	241	5.250	183	5.206

RESİM 354, RESİM 355

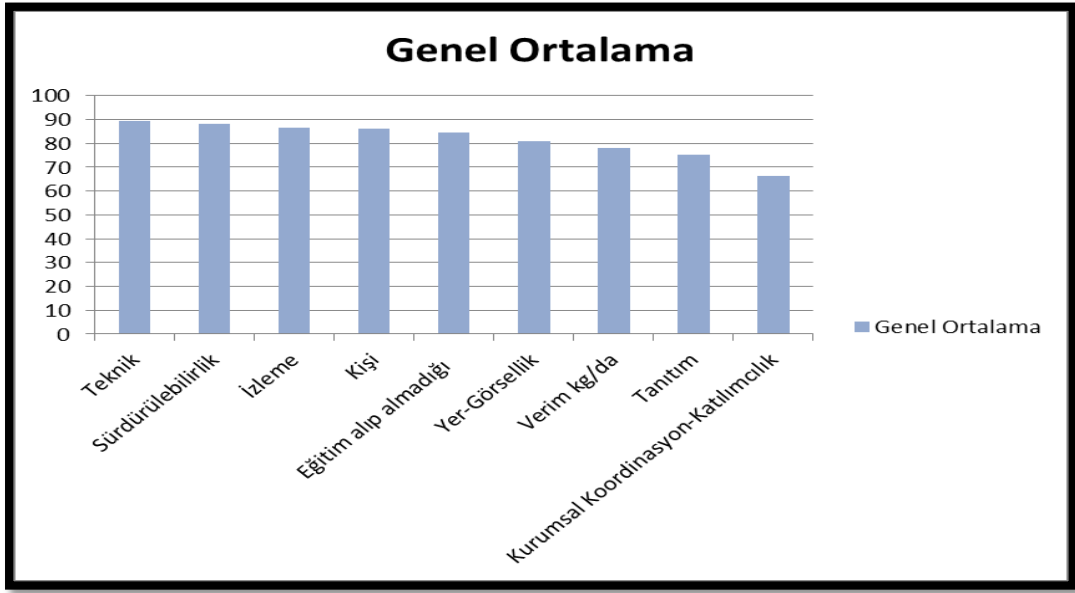
GAP TEYAP SULAMA DEMONSTRASYONLARI KONU DAĞILIM TABLOSU									
Konusu	İli	2011		2012		2013		TOPLAM	
		Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Mini Sulama (Proje Programı: 5 adet)	Şanlıurfa					2	4	2	4
	Diyarbakır					1	2	1	2
Mini Sulama Toplam						3	6	3	6
Tamburlu Sulama (Proje Programı: 7 adet)	Şanlıurfa			1	300	2	600	3	900
	Adıyaman			2	600			2	600
	Batman			1	300			1	300
	Mardin			2	600			2	600
	Gaziantep			1	300			1	300
Tamburlu Sulama Toplam				7	2,1	2	600	9	2.700
Kapaklı Karık Sulama (Proje Programı: 9 adet)	Şanlıurfa	2	60			1	300	3	360
	Gaziantep	1	30	1	30			2	60
	Şırnak			1	30			1	30
Borulu Karık Sulama Toplam		3	90	2	60	1	300	6	450
Damla Sulama (Proje Programı: 187 adet)	Şanlıurfa			23	155	5	70	28	225
	Adıyaman			31	424	5	125	36	549
	Diyarbakır			10	135	4	65	14	200
	Batman			16	132	2	10	18	142
	Mardin			21	245	5	48	26	293
	Gaziantep			12	126	1	5	13	131
	Kilis			8	60	1	5	9	65
	Şırnak			1	10			1	10
	Siirt			2	15	4	70	6	85
Damla Sulama Toplam				124	1.302	27	398	151	1.700
Yağmurlama Sulama (Proje Programı 21 adet)	Adıyaman			1	25			1	25
	Diyarbakır			1	25			1	25
	Batman			4	100			4	100
	Mardin			2	50			2	50
	Gaziantep			5	125			5	125
	Kilis			1	25			1	25
Yağmurlama Sulama Toplam				14	350			14	350
Sulama Demonstrasyon Toplam		3	90	147	3.812	33	1.304	183	5.206

GAP-TEYAP SULAMA DEMONSTRASYONLARI İL DAĞILIM TABLOSU									
Konusu	İli	2011		2012		2013		Toplam	
		Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)	Sayı	Alan (da)
Adıyaman (Proje Programı: 48 adet)	Damla			31	424	5	125	36	549
	Tambur			2	600			2	600
	Yağmurlama			1	25			1	25
Adıyaman Toplam		0	0	34	1.049	5	125	39	1.174
Batman (Proje Programı: 15 adet)	Damla			16	132	2	10	18	142
	Tambur			1	300			1	300
	Yağmurlama			4	100			4	100
Batman Toplam		0	0	21	532	2	10	23	542
Diyarbakır (Proje Programı: 22 adet)	Mini Sulama					1	2	1	2
	Damla			10	135	4	65	14	200
	Yağmurlama			1	25			1	25
Diyarbakır Toplam		0	0	11	160	5	67	16	227
Gaziantep (Proje Programı: 29 adet)	Damla			12	126	1	5	13	131
	Tambur			1	300			1	300
	Yağmurlama			5	125			5	125
	Karık	1	30	1	30			2	60
	Filtrasyon*								
Gaziantep Toplam		1	30	19	581	1	5	21	616
Kilis (Proje Programı: 28 adet)	Damla			8	60	1	5	9	65
	Yağmurlama			1	25			1	25
Kilis Toplam		0	0	9	85	1	5	10	90
Mardin (Proje Programı: 33 adet)	Damla			21	245	5	48	26	293
	Tambur			2	600			2	600
	Yağmurlama			2	50			2	50
Mardin Toplam		0	0	25	895	5	48	30	943
Siirt (Proje Programı: 8 adet)	Damla			2	15	4	70	6	85
Siirt Toplam		0	0	2	15	4	70	6	85
Şanlıurfa (Proje Programı: 44 adet)	Damla**			23	155	5	70	28	225
	Mini Sulama					2	4	2	4
	Tambur			1	300	2	600	3	900
	Karık	2	60			1	300	3	360
Şanlıurfa Toplam		2	60	24	455	10	974	36	1.489
Şırnak (Proje Programı: 14 adet)	Damla			1	10			1	10
	Karık			1	30			1	30
Şırnak Toplam		0	0	2	40	0	0	2	40
Sulama Demonstrasyon Toplam		3	90	147	3.812	33	1.304	183	5.206
Açıklamalar									
* Projede Gaziantep/ Kayacık Sulama sahasında yapılması planlanan 12 adet filtrasyon aşırı kimyasal kirlilikten ve su kısıntısından dolayı iptal edilerek, aynı sulama birliğinde su sayacı takılması konusunda sadece teknik destek sağlanmıştır.									
** “Suruç Suyu Hazırlanıyor Eylem Planı” kapsamında Şanlıurfa/Suruç’ da gerçekleştirilen 35 adet (100-200 m ² lik alanlarda) damla sulama demonstrasyonu 1 adet demo faaliyeti olarak tabloya işlenmiştir. Bu faaliyet kadın çiftçilerle birlikte yürütülmüştür.									

GAP TEYAP sulama demonstrasyonları için yapılan izleme ve değerlendirme çalışmasında (anket ve izleme raporları) aşağıdaki sonuçları ortaya çıkarmıştır;

GAP TEYAP SULAMA DEMONSTRASYON DEĞERLENDİRME TABLOSU										
İl	Teknik	Sürdürülebilirlik	İzleme	Kişi	Eğitim alıp almadığı	Yer-Görsellik	Verim kg/da	Tanıtım	Kurumsal Koordinasyon-Katılımcılık	Genel Ortalama
Şanlıurfa	99	92	95	91	88	92	91	79	68	88
Gaziantep-Kilis	93	91	97	90	86	75	88	72	79	86
Batman-Siirt	83	87	73	88	93	84	79	86	72	83
Adıyaman	94	87	99	81	69	85	67	76	62	80
Mardin-Şırnak	93	88	89	79	74	69	79	68	57	77
Diyarbakır	73	83	67	87	97	80	63	70	60	76
Genel Ortalama	89	88	87	86	85	81	78	75	66	82

- Genel olarak sulama demonstrasyonlarının ortalama değeri % 82 olmuştur.
- Başarıyı olumsuz yönde etkileyen en önemli 2 değerlendirme ölçütü çok dikkat çekicidir. Bunlar; kurumsal koordinasyon-katılımcılık (% 66) ve tanıtımdır (% 75) 'dır.
- En yüksek oran % 89 ile konunun teknik olarak uygunluğu, % 88 sürdürülebilirlik ve % 87 izlemede çıkmıştır.
- Değerlendirme ölçütleri esas alındığında en başarılı il Şanlıurfa gözükmesine rağmen bu ilimizde de kurumsal katılımcılık ve tanıtım eksikliği yaşanmıştır.
- Adıyaman (% 80) ve Mardin (% 77), Diyarbakır (% 76), illerinde yapılan demonstrasyonlarda genel ortalamanın (% 82) altında başarı sağlanmıştır.
- Batman ve özellikle de Diyarbakır illerindeki demonstrasyonlara çok yoğun teknik destek sağlanmıştır. Nedeni ise, bu illerimizde dönemselsel olarak sulama uzmanlarının olmayışı ve yeni gelen personelin saha adaptasyon sürecidir.
- Diyarbakır da gerçekleştirilen demonstrasyon sayısı az olmasına rağmen, izlemede düşük seviyede olması dikkat çekicidir.
- Gerçekleştirilen demonstrasyonlar konu bazında değerlendirildiğinde; tamburlu yağmurlama sulama, kapaklı karık sulama, mini sulama, damla sulama ve yağmurlama sulama olarak bir başarı sıralaması yapılabilir.
- Kurumsal katılımcılık ve koordinasyon % 66 ile düşük seviyede kalmıştır. İleride uygulanacak benzer projelerde bu konuya öncelik verilmesi sağlanmalıdır.

GAP TEYAP sulama demonstrasyon çalışmaları kapsamında bireysel ve toplu basınçlı sulama projeleri geliştirilmiş ve modern sulama makineleriyle çiftçi koşullarında sulamaya farklı bir bakış açısı ortaya konmuştur.

Sulama demonstrasyonlarının kilit noktası olan “Sulama Zaman Planlaması ve Takip Çizelgesi” nin ne kadar önemli olduğu çiftçi ve teknik elemanlara gösterilmiştir. SZP’ nin bitkisel üretimdeki verim artışına olan katkısı ve enerji maliyetlerini düşürmesi çiftçilerde çok olumlu ve sürdürülebilir bir etki bırakmıştır.

Çiftçi ve teknik elemanlara damla sulama, yağmurlama sulama sistemlerinin kurulma aşamaları ve çalışma prensipleri uygulamalı olarak anlatılmıştır. GAP TEYAP sulama demonstrasyon faaliyetleri kapsamında ortaya çıkan saha deneyimleri paydaş kurumlarca zaman zaman eğitsel olarak paylaşılmıştır. Örneğin;

- GAP TEYAP Sulama Uzmanları sulama makine ve ekipmanları, tarla içi damla sulama optimizasyonu gibi konularda bölgedeki diğer kurum-kuruluşların organizasyonlarına eğitici olarak katılmışlardır.
- Şanlıurfa/ Şenocak/ Pamuk da damla sulamanın diğer sulama yöntemleri ile ekonomik karşılaştırması konulu poster I. Dünya Sulama Formunda kabul görmüştür.
- Erzurum’ da, DAP (Doğu Anadolu Projesi) kapsamında yürütülen köy bazlı toplu basınçlı sulama sistem projelerinin (yaklaşık 300 adet) değerlendirme çalışmalarına GAP TEYAP Sulama Uzmanları katkı sağlamıştır.
- GAP BKİ Organik Tarım Projeleri kapsamında Diyarbakır/ Eğil/ Ilgın ve Mardin/ Yeşilli/ Dereyanı köylerinde damla sulama altyapı proje çalışmaları GAP-TEYAP Sulama Uzmanları tarafından hazırlanmıştır.

- Gaziantep/ Nurdağı/ Gökçedere köyünde 5 200 da toplu basınçlı sulama altyapı projesinin hazırlanması, GAP BKİ' ne sunulması ve uygulama sürecinin takibi gibi çalışmalara GAP TEYAP Sulama Uzmanlarınca teknik destek sağlanmıştır.

Sulama demonstrasyonlarında iki önemli sonuç ortaya çıkmıştır. Birincisi demonstrasyonda çiftçi katkısı, ikincisi ise demonstrasyonun maliyetleridir. Çiftçi nakdi katkısı olan tüm sulama demonstrasyonlarında başarı oranı yüksek olmuştur. Genel olarak sulama demonstrasyonlarında birim alan maliyetlerinin mevcut piyasa maliyetlerinin yaklaşık % 20 altında olduğu görülmüştür.

Sulama demonstrasyonlarında ön plana çıkan bir diğer konu da fertigasyon olmuştur. Tüm sulama demolarında gübre uygulamalarının sulama sisteminden verilmesine özen gösterilmiştir. Bu konuda bitki yetiştirme uzmanlarından destek alınmış ve çiftçiler bu konuda da uygulamalı olarak eğitilmişlerdir.

GAP TEYAP kapsamında sulamaya açılmış ve açılacak olan alanlarda yapılmış tüm sulama faaliyetleri göz önüne alındığında, başta damla sulama yöntemi olmak üzere, diğer basınçlı sulama yöntemlerinde geleneksel sulama yöntemlerine (yüzey) göre hem su tasarrufunun hem de üründe verim artışının sağlandığı gözlemlenmiştir (örnek 1). Bu sonuç GAP Bölgesi'nde sulamaya açılan ve açılacak alanların büyüklüğü (1.8 milyon ha) göz önüne alındığında çok önemli miktarda su tasarrufu sağlanarak olası kuraklık ve kaynak yetersizliğinde su kaynaklarının etkin kullanımını sağlayacaktır. Tüm bu sonuçlar modern sulamanın hem kaynakların etkin kullanımı hem de kontrolsüz sulamanın çevresel olumsuz etkilerini azaltmada (tuzluluk, drenaj, erozyon, yüzey akış, çoraklaşma vb.) önemli bir rol oynayacağını göstermektedir.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen tüm sulama demonstrasyonlarının bir özelliği de tarla içi ekonomik yatırım konusu olmasıdır. Çiftçiler modern sulama metotlarının yararlarının farkındadırlar. Ancak gelenek haline gelmiş olan yüzey sulama metotlarından modern sulama metotlarına geçiş süreci elbette kolay olmayacaktır. Bu süreç birim alan geliri yüksek alternatif ürünlerin yetiştirilmesi ve girdilerin minimize edilmesi ile ancak kısılabılır. Her iki faktörün saha koşullarında (çiftçi koşulları ve istekleri de gözetilerek) başarılı olarak uygulanabilirliği mümkündür. Bu başarının temel unsurlarından biride elbette ki "Faydalı Sulama" mantığında yapılacak çalışmalardır. GAP TEYAP sulama demonstrasyonları da bu çerçevede yürütülmüş ve başarı ile tamamlanmış bir faaliyettir.

Projede sulama demonstrasyonu kurulan çiftçilerinin neredeyse tamamı sahip oldukları sulama suyu kaynağını etkin bir şekilde kullanmamaktaydı. Enerji harcayarak kuyudan aldığı su ile salma sulama yapan, yağmurlama ve damla sulama sistemini kullanarak salma sulama yapan, toprak suya doymalı diyerek günlerce aynı bölgeyi sulayan çiftçiler bu olumsuz uygulamalara verilebilecek örneklerden sadece birkaçını oluşturmaktadır. Modern sulama metotlarına yapılacak yatırımlar hep ikinci, üçüncü planda düşünülmekteydi. Öncelikli yatırımları, ihtiyaçlarından büyük alet-ekipman, traktör vb. şeyleri almaktan ibretti. Bu düşünceyi de kırmak adına 5206 dekar alanda gerçekleştirilen

183 adet sulama demonstrasyonu hem başarılı olmuş hem de etki alanını net bir şekilde arttırmıştır. Yani çiftçi, verim artışını ve girdilerdeki azalmayı görerek ya kendi uygulama alanını genişletmiş ya da arazi komşularına iyi bir örnek olmuştur. Bunun en bariz örneği Şanlıurfa/ Şenocak Köyü’ nde yapılan çalışmalardır.

Örnek-1- Şanlıurfa-Şenocak Pamukta Farklı Sulama Yöntemlerinde Sulama Suyu- Verim İlişkisine Göre Uygulanan Sulama Suyuna Karşılık Elde Edilen Verimler			
Sulama Suyu (mm)	Kütlü pamuk verimi (kg/da)		
	Damla Sulama Yöntemi	Karık Sulama Yöntemi	Yağmurlama Sulama Yöntemi
900	730		
1.100			610
1.350		490	

Örnek 1’ de 20 dekarlık alanda gerçekleştirilen bu çalışma sonucu sulama yöntemlerinin ekonomik yatırım durumunu da en basit bir şekilde ortaya koymuştur. Şöyle ki;

- 1 da pamuk damla sulama sistemi (en az 5 yıl kullanılabilir malzemeler ile) maliyeti 475 TL ‘dir.
- 1 da pamuk sabit yağmurlama sulama sistemi (en az 5 yıl kullanılabilir malzemeler ile) 350 TL ‘dir.
- 1 da pamuk karık sulama sistemi (sulama işçiliği) 100 TL ‘dir.
- 20 dekarlık alanlarda damla sulama, karık sulamaya göre 4800 kg verim artışı sağlamıştır. Bu da 2012-2013 yılları ortalama pamuk fiyatı 1,1 TL’ den hesaplandığında 5000 TL civarında gelir artışını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, 250 TL/dekar gelir artışı ile damla sulamaya yapılan yatırım 2. yılsonunda kendini amorti edebilecek ekonomiktir.
- 20 dekarlık alanlarda sabit yağmurlama sulama, karık sulamaya göre 2400 kg verim artışı sağlamıştır. Bu da ortalama pamuk fiyatı 1,1 TL’ den hesaplandığında 2500 TL civarında gelir artışını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, 125 TL/ dekar gelir artışı ile yağmurlama sulamaya yapılan yatırım 3. yılsonunda kendini amorti edebilecek ekonomiktir.
- Damla sulama; yağmurlama sulamaya göre %20, karık sulamaya göre %35 daha az su kullanılmıştır. Dolayısıyla sulama uygulama randımanı en yüksek seviyede (%95 üzerinde) gerçekleşmiştir.
- Damla sulamada, su kaynağının debisine göre planlandığında filtrasyon ve gübreleme üniteleri sabit giderdir, çiftçi sulama alanını arttırdığında sadece manifold ve damla laterali ihtiyacını karşılar. Güncel maliyetleri ile dekara yapacağı yatırım 300-TL civarında olur. Yani bu demonstrasyon çiftçisi bir sonraki sene damla sulama metoduyla pamuk alanını 40 dekara çıkarsa toplam 6.000 TL civarında bir yatırım yapması gerekir. Böylece birim alan maliyeti de 400 TL/da ‘ altına düşmüş olur.

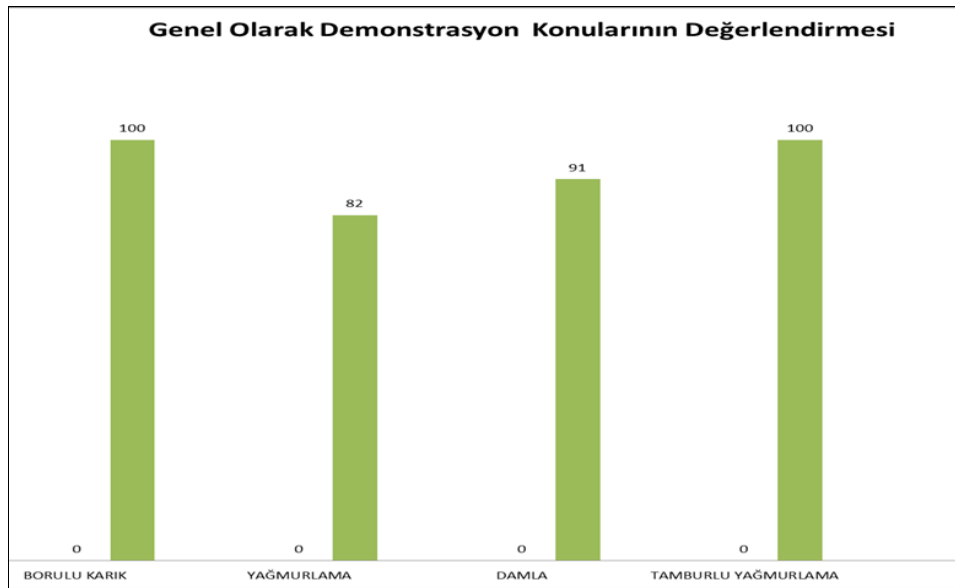
- Damla sulama da ekonomik analiz yapılırken fertigasyon (damla ile gübreleme) uygulamasının da verimde büyük etkisi olduğu tartışılmazdır. Çünkü uniform gübre dağılımı ve etkinliğini en iyi basınçlı sulama metotları özellikle de damla sulama ile sağlanabilir.

2012 yılında Şanlıurfa/Şenocak pilot sahasında toplam 70 dekar alanda, 7 çiftçi, 7 farklı ürün (pamuk, yonca, biber, kavun, oturak domates, sırik domates, balkabağı) ve 3 farklı sulama metodu (damla, yağmurlama ve karık) ile gerçekleştirilen bu çalışma aynı yıl büyük ilgi uyandırmıştır. Bu ilgi yöre çiftçilerince 2013 yılında kendi imkânları ve GAP TEYAP teknik desteğiyle uygulamaya dönüşmüş ve yaklaşık 800 dekar yeni bir alanda sebze, pamuk yetiştiriciliğinde tamamen damla sulamaya geçilmiştir.

Benzer bir örnek de Kilis/Elbeyli' de yaşanmıştır. Elbeyli' de 2012 yılında 5 dekar alanda biber yetiştiriciliğinde damla sulama demonstrasyonu yapılmış, 2013 yılında Kaymakamlık-GHTB İlçe Müdürlüğü-GAP TEYAP ortak çalışması ile 40 çiftçide 5' er dekarlık alanlarda damla sulama ile biber yetiştiriciliği projesi gerçekleştirilmiştir. Bu projeye GAP TEYAP sadece teknik destek sağlamıştır.

Yapılan demonstrasyonlarda sulama yöntemlerinin kendine özgü üstünlükleri ve kısıtları olduğu görülmüştür. Burada önemli olan tüm faktörler (ürün, alan, teknik, ekonomik, sosyal vb.) göz önüne alınarak, en uygun sulama sistemini seçmek ve seçilen bu sistemin tüm teknik gereklerini yerine getirerek, sulama uygulamasının yapılması zorunludur. Mesela; damla sulama sistemlerinin uygulanması tüm sulama sorunlarının çözümü anlamına gelmemelidir. Çünkü sistemler geliştikçe karmaşıklığı artmakta, buna göre daha hassas çalışmaların ve uygulamaların yanında pratikte bilgi ve tecrübeli kullanıcılar gerektirmektedir.

GAP TEYAP Sulama Demonstrasyon Konu Bazlı Teknik Değerlendirme, %

GAP bölgesinde sulamaya açılmış Harran Ovasında sulama amacıyla kaynaktan saptırılan su miktarı yaklaşık 11 000 m³/ha civarındadır. Bunun yaklaşık % 40' ının doğrudan bitki tarafından kullanıldığı göz önüne alınırsa, mevcut su kaynaklarının etkin kullanılmadığı gibi yaratılan tuzluluk ve çoraklaşma ile toprak varlığının da korunamadığı gerçeği ortaya çıkmaktadır. GAP TEYAP sulama demonstrasyonları bu kapsamda sulamanın etkinliğinin artmasına katkı sağlamıştır. Bu etkinliği arttırırken bir yandan saha uygulamaları yapmış, diğer yandan çiftçi ve teknik eleman eğitimleri ve tarla günleri ile de yayımını sağlamıştır.

Sonuç olarak, GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen sulama demonstrasyonlarının planlama, projelendirme, uygulama, sulama zamanı planlaması, izleme ve çevresel etkisi ile bir bütün olarak ele alındığında çiftçilerin kapasitelerinin artmasındaki farkındalığı açıkça ortaya koymuştur.

Hayvancılık Demonstrasyonları (4.2.4)

GAP Bölgesinde proje hazırlık aşamasında yapılan incelemeler sonucunda, hayvancılık konusu da projenin hedef konuları arasına girmiştir. Bu konudaki çalışmalara 2012 yılında başlanmıştır. 2012 yılı içerisinde 40 buzağı kulübesi, 50 otomatik kaşınma fırçası, 25 hayvan yatağı, 40 süt sağım makinesi, 110 koç-teke katımı, 50 sıvat yapımı ve 45 koyun kırkım makinası demonstrasyonu yapılmak suretiyle (bazı konular makine-ekipman alımı içerisinde) rapor dönemi içerisinde 7 konuda toplam 360 hayvancılık demonstrasyonu gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında planlanan 575 hayvancılık demonstrasyonlarından 170 adet barınak ıslahı hariç diğerleri dönem içerisinde tamamlanarak bu konuda % 68 'lik bir performans sağlanmıştır.

GAP TEYAP HAYVANCILIK DEMONSTRASYONLARI-1						
İller	Koç-Teke Irkı (Baş)				Sıvat	Kırkım Makinası
	İvesi Koçu	Akkaraman	Kilis Tekesi	Karakaş (Zom) Koçu		
Şanlıurfa	30	20			15	5
Adıyaman	0				5	5
Batman-Siirt	20				10	5
Diyarbakır				10	5	5
Mardin-Şırnak	10				10	5
Gaziantep-Kilis	10		10		5	20
TOPLAM	70	20	10	10	50	45

GAP TEYAP HAYVANCILIK DEMONSTRASYONLARI-2					
İller	Malzeme Cinsi (Ad)				
	Buzağı Kulübesi	Otomatik Fırça	Hayvan Yatağı	Süt Sağım Makinası	
				B.Baş	K.Baş
Şanlıurfa		10		10	
Adıyaman	5	5	5	5	5
Batman-Siirt	10	10	10	2	3
Diyarbakır	5	5		10	
Mardin-Şırnak	10	10	10	3	2
Gaziantep-Kilis	10	10			
TOPLAM	40	50	25	30	10

RESİM 356, RESİM 357, RESİM 358, RESİM 359

1. Elektrikli Koyun Kırkma Makinası Demonstrasyonu

Bölgemizde genellikle geleneksel yöntemlerle kırkım yapıldığından, kırkım zamanında yapılamamakta ve zor bir uğraş gerektirmektedir. Bu yüzden çiftçilerimiz isteksiz bir şekilde kırkım yapmaktadırlar.

Kırkım işini kolaylaştırmak, stres etkilerini en aza indirmek, yapağı kalitesini artırmak, birim zamanda daha fazla hayvanın kırılmasını sağlamak, işçilikten ve zamandan tasarruf etmek ve böylelikle hayvancılığın daha cazip hale gelmesine katkı sağlamak için bu tür teknolojik girdilerin çiftçilere tanıtılması ve teşvik edilmesi hedeflenmiştir.

GTHB Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri, Ziraat Odaları ve Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birlikleri'ne karşılıklı olarak imzalanan protokol ile teslim edilmiştir. İlgili kurum ve kuruluşlar, ihtiyacı olan tüm çiftçilere kırkma makinasını zimmetleyerek kullanırmış ve tekrar çiftçiden alıp başka bir çiftçiye kullanıdırabilmek adına kendi bünyesinde saklamıştır.

Teslimatı yapılan tüm kırkım makinalarının uygulaması, tarafımızdan bölge çiftçilerine "Kırkım Eğitimi" verildikten sonra teslim edilip, bölgenin kırkım zamanına bağılı olarak yapılan örnek bir kırkımla başlatılmıştır. Demonstrasyonun sonucunda yetiştiriciler tarafından makinalı kırkım öğrenilmiştir. Bu demonstrasyonlardan sonra DKKY Birliğı ve aile işletmeleri kırkım makinelerini almıştır. Bölgemizde yetiştiricilik yapan aile işletmeleri tarafından bu makinelerin kullanımı ve satın almaları yaygınlaşmıştır.

2. Sıvat (Suluk) Demonstrasyonu

Hayvancılıkta temiz ve yeterli suyun her an hayvanın yanında olması, verim artışının yanı sıra hayvan refahı açısından oldukça önemlidir. Özellikle yaz günlerinde hava sıcaklığının ülke ortalamasının çok üstünde seyrettiğı GAP bölgesinde hayvanlar için suyun önemi bir kat daha artmaktadır.

Bu konudaki alt yapının oldukça olumsuz olduğı bölgede hayvanların meralarda veya köy meydanlarında doya doya temiz su içmelerini sağlamak ve böylece verimi artırmak amacıyla proje kapsamında 45 adet sıvat dağıtılmıştır. Susuzluk yönünden stresi engellemek, hayvanların sevk ve idaresini kolaylaştırmak amaçlar arasındadır.

Sulukların hepsi GTHB Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri ve DKKY Birlikleri ile birlikte örnek teşkil edecek noktalara yerleştirilmiş ve üzerlerine GAP TEYAP yazısı yazılmıştır. Yerleştirilen suluklar çiftçiler tarafından oldukça benimsenerek diğerklerine örnek teşkil etmiştir.

Bu demonstrasyonun sonucunda daha sağlıklı ve kaliteli hayvan yetiştiriciliğı neticesinde hayvan refahı iyileştirilmiş ve beraberinde verimde de artış getirmiştir. Bu da diğerk yetiştiricilere karşı bölgede farkındalık yaratmıştır.

3. Buzağı Kulübesi

GAP bölgesinde buzağılar ahırlarda analarının yanında, havasız ortamda büyümektedir. Ahır şartları kirli, havasız ortamda solunum yolu hastalıklarına sebep olmakta, ishal vakaları ve buzağı ölümleri yaşanmaktadır.

Buzağı kulübesi sayesinde yavruya bireysel bakılarak yavrunun ihtiyacı kadar süt verildiğı gibi, yavru daha çabuk kaba ve kesif yemlere alıştıırılarak buzağı Rumen'inin gelişmesi sağlanarak daha değerli ve ekonomik değeri yüksek süt yerine kaba ve kesif yemlerle beslenmesi sağlanmış olacaktır.

Bölgede hayvancılıkla uğraşan çiftçilere 40 adet buzağı kulübeleri dağıtılmış, konu uzmanları tarafından verilen köy eğitimlerinde buzağı beslemede barınağın önemi, koruyucu hekimlik konuları anlatılarak eğitimler verilmiştir.

Demonstrasyon iyi bir gelişim göstermekte olup, olumlu etkilerini göstermektedir. Takip eden yıllarda çiftçi kendi imkânları ile bu uygulamaları yapıp, sürdürülebilir bir çalışma örneği izlenimini vermiştir.

4. Süt Sağım Makinesi:

Burada amaç, küçük aile işletmelerinde sağımda mekanizasyon kullanılarak, iş gücünde tasarruf, çiğ sütün kalitesini artırma hayvan sağlığı ve refahı yanında hijyenik sağım yapmayı hayvancılıkla meşgul olan insanlara öğretmeyi hedeflenmiştir.

Hayvanların sağım sırasında stres etkilerine en aza indirerek meme sağlığını korumayı sağım süresinin kısaltarak meme dokusunun olumsuz etkilenmesini önlemek için uygulamalı olarak bölge çiftçilerine eğitimler verildi.

Bu demonstrasyonla çiftçilerimizin ve diğer komşu çiftçilerin sağım makinelerinin kullanımını öğreterek kullanmasını ve satın almalarını yaygınlaştırılarak, proje hedefine büyük ölçüde ulaşmıştır.

5. Koç Dağıtım

GAP bölgesinde küçükbaş hayvancılık işletmelerinin en büyük sorunlarından bir tanesi sürülerde akrabalı yetiştiriciliğin getirdiği olumsuzlukları ve bunların verime olan olumsuz etkileridir. Dolayısıyla sürülerde kan değiştirme (kan tazeleme) yapılmadığından; gerek verimin düşmesi gerekse genetik ilerlemenin gittikçe gerileyerek durması, hayvanlarda hastalıklara karşı mücadele yöntemlerinin başarısızlıkla sonuçlanması, kuzu ölümlerin yüksek olması, yöre halkının başarılı bir yetiştiricilik yapmasını engellemiştir.

Bu yüzden ivesi koçlarını sürüye katarak kan değişimini gerçekleştirmek, genetik ilerlemeyi yavaş da olsa sağlamak amaçlanmıştır. Ceylanpınar TİGEM' den damızlık standartlarına uygun 70 baş ivesi satın alınıp bu illere dağıtılmıştır. GAP bölgesinde; Şanlıurfa iline 30 baş Akkaraman, 20 baş İvesi Koç, Diyarbakır iline 10 baş Karakaş cinsi koç, Gaziantep-Kilis illerine 10 baş Kilis Keçisi ve 10 baş İvesi Koç, Batman-Siirt illerine 20 baş İvesi Koç ve Mardin-Şırnak illerine 10 baş İvesi Koç dağıtılmıştır.

Yapılan demonstrasyon çalışmaları sayesinde çiftçimize yenilikleri benimsetmiş, sürüye katılan ivesi koçlardan elde ettiği kuzuların bakım-beslemesini yapmaktalar. Dağıtılan koçlardan doğan kuzular diğerlerine göre daha cüsseli ve sağlıklı ve ikizlik oranının yaklaşık olarak % 50-70 olduğu tespit edilmiştir. Bu durum; ekonomik nedenlerden dolayı zor günler geçiren hayvan yetiştiricilerinin yüzünü güldürmüş, çevredeki diğer yetiştiricilerin fazlasıyla dikkatini çekmiş ve doğan tüm yavrular adeta herkesin ilgi odağı

olmuştur. Bu yönüyle demonstrasyon gerçek hedefine ulaşmış ve başarılı bir şekilde sonuçlanmıştır.

6. Otomatik Fırça

Ortalama hayvan sayısı 20 -25 baş olan, büyükbaş hayvancılık işletmelerinde hayvan refahını iyileştirmek gayesi ile bölgede otomatik kaşıma fırçası demonstrasyonu gerçekleştirilmiştir. Kaşıma fırçası demonstrasyonu ile hayvan refahının artması ve deri üzerindeki dış parazitleri yok etmesi, kılcal damarlara masaj yaparak kan dolaşımını hızlandırması, kir ve tozlardan deriyi arındırması, cildin teneffüs etmesine neden olarak hayvanda psikolojik olarak rahatlığı sağlamakta ve süt verimini önemli ölçüde arttırmaktadır. Ayrıca sığırların çok temiz bir görünüm ile tozdan ve kirden arınmış parlak bir tüy yapısına kavuşmasını sağladığı gibi et ve süt verimini de % 10 arttırdığı kanıtlanmıştır.

Bölge ofislerindeki hayvancılık uzmanları vermiş oldukları eğitimleri bizzat ahır içinde yörede büyükbaş hayvancılıkla uğraşan çiftçilere göstermiş, büyük ilgi ve alaka olmuştur. Demonstrasyon bu yönüyle farkındalık yaratmış ve hayvan refahını artırması neticesinde verimin de artması ile başarıyla sonuçlanmıştır.

7. Hayvan Yatağı

Büyükbaş süt hayvancılığında hayvan yatağı önemli rol oynamakta, hem hayvan refahı hem de süt verimini direkt etkilemektedir. Sağlıklı bir süt ineğinin günde yaklaşık 13 saat geviş getirmesi gerekir. Şayet yattığı yer temiz değilse hayvan uzun süre ayakta kalmakta daha az geviş getirerek sindirim düşmesine neden olmakta dolayısıyla verim düşmesine neden olmaktadır. Özellikle kış aylarında aşırı soğuk havalarda zeminle vücut arasında tampon görevi yaparak çeşitli hastalıklara yakalanmasını önlemektedir.

Ancak demonstrasyonun uygulanmasında sorun yaşanmıştır, küçük işletmelerde padok olmadığı için yataklığın kullanılması anlamsız, büyük işletmelerde ise ahırın en az yarısını yapmak gerekli. Bu açıdan demonstrasyon tam başarıya ulaşmamıştır.

GAP TEYAP kapsamında örnekleme usulü seçilen demonstrasyonlarda uygulanan anket çalışmalarından aşağıda tabloda verilen değerler elde edilmiştir. Bu sonuçlara göre hayvancılık demonstrasyonlarında % 86'lık bir uygunluk ortalaması elde edilmiştir. Seçilen demonstrasyon konularının bölge koşullarına uygunluğu % 98 gibi çok yüksek bir değere ulaşmış, bunu % 88 ile demonstrasyonların izlenmesi, % 86 ile kişi ve yer seçimi takip etmiş en düşük oranlar ise % 79 ile demonstrasyonlarda kurumsal koordinasyon-katılımcılık konularında ortaya çıkmıştır.

Bu verilere dayanarak projede uygulanan hayvancılık demolarında; konu olarak isabetli seçim yapıldığı, başarılı ve iyi bir koordinasyonla uygulandığı ve yüksek sürdürülebilirlik sağlandığı söylenebilir.

Hayvancılık Demonstrasyonları Değerlendirme	
Ortalama % 86	
Teknik	98%
İzleme	88%
Sürdürülebilirlik	82%
Ön eğitim (demo konusunda)	84%
Kişi (çiftçi) seçimi	86%
Yer-görsellik	86%
Tanıtım	85%
Kurumsal koordinasyon-katılımcılık	79%

İyi Tarım Uygulamaları Eğitimleri (4.2.5)

- İyi Tarım Uygulamaları Yurt İçi Eğitimleri (4.2.5.1)

14 - 19 Mayıs 2013 tarihleri arasında İzmir’ de düzenlenen eğitime GAP illerinden 23 çiftçi katılmıştır. İyi tarım uygulamalarının genel esaslarını içeren eğitim Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Uygun AKSOY tarafından verilmiş ve İzmir çevresindeki örnek iyi-organik tarım işletmeleri ziyaret edilmiştir.

Program kapsamında Alara Tarım Kiraz İşletmesi, Gürsel Tonbul (Organik Üretim) İşletmesi ve Nif Bağları Üzüm ve Şarap Üretim İşletmesi ve İzmir Ekoloji ve Zeytin-Zeytinyağı Fuarı ziyaret edilmiştir. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Uygun Aksoy'un verdiği teorik eğitimde ise İTU ve Organik Üretim, iyi tarım uygulamaları konusunda yanlış bilgiler, uygulama kolaylıkları, teknik şartlar gibi pek çok konu çiftçilere aktarılmış ve çiftçilerin soruları cevaplanmıştır.

RESİM 360, RESİM 361

- İyi Tarım Uygulamaları Yurtdışı Eğitimleri (4.2.5.2)

Eğitimin amacı iyi tarım uygulamalarının ilk uygulandığı ülke olan Almanya örneğini yerinde incelemek, nasıl doğduğu, ihtiyaçlar, gereklilikler, organizasyon yapısını gözlemlemek ve ülkemiz için modeller geliştirebilmektir.

13 – 20 Nisan 2013 tarihleri arasında 22 çiftçinin katıldığı eğitim Almanya ya gerçekleştirilmiştir. Eğitim süresinde Dresden, Magdeburg ve Köln çevresinde iyi tarım uygulama örnekleri aşağıda sıralanan işletme ziyaretleri ile gerçekleştirilmiş, Dresden’de Ekoconnect ile Köln’de GLOBAL GAP konusunda sunumlar alınmıştır. Ziyaret edilen yerler arasında;

- MILCHWELT KUH: KASE KILOWALT Süt İşletmesi
- Mosterei Strowie Meyve işletmesi
- SPARGELHAF GUT PLÖTZ – HEİNLE Kuşkonmaz Tarım İşletmesi
- WITTEN HAUSE Köyü Modern Seracılık
- EKOCONNECT -Dresden
- OBSTBAU GÖRMİTZ Aronia Meyve İşletmesi
- GLOBAL G.A. P (Eurepgap)/ Köln bulunmaktadır.

Teknik gezi ve eğitim programı tüm katılımcılar tarafından olumlu ve yararlı bulunmuş ve benzer çalışmalarını GAP Bölgesinde yaygınlaştırmada ilk adım olarak değerlendirilmiştir.

RESİM 362, RESİM 363, RESİM 364

Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitimi (4.2.6)

GAP Bölgesinde büyük arazi sahibi pek çok aile bulunmaktadır. Bu eğitimdeki amaç büyük arazi sahibi ailelerin tarıma hevesli, ilerde işletmeyi yürütmeye aday genç bireyleriyle tanışmak, değişik konularda eğiterek daha planlı-programlı işletmelerin kurulmasını yaygınlaştırmaktır. Bu kişilerden ayıca, bu eğitimlerden öğrendiklerini kendi çiftliklerine uygulamalarının yanı sıra, çevrelerindeki işletmelere de aktararak onlara önderlik yapmaları beklenmektedir.

Bu kapsamda 18 Aralık 2012 tarihinde GAP illerinden GAP TEYAP il ekiplerinin belirlediği 29 genç çiftçinin katılımı ile Şanlıurfa’da ilk toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda çiftçilere GAP, GAP TEYAP Projesi ve eğitimin içeriği anlatılmış, projenin onlardan beklentileri, onların nasıl yararlanabilecekleri karşılıklı görüşme şeklinde anlatılmıştır.

Toplantı gününde yaşanan ani ve yoğun kış şartlarından dolayı toplantıya katılım beklenenden az olmuştur. Toplantıda katılımcılarla bir anket çalışması yapılmıştır. Gerek toplantıdaki konuşmalardan ve gerekse cevaplandırılan anketlerden toplantıya katılan grubun büyük bir çoğunluğunun projede düşünülen ve “Veliht” diye tanımlanan grubu yeterince temsil etmediği tespit edilmiştir.

Bu çalışmayı daha etkin hale getirebilmek için katılımcıların dışında bölgede bulunan diğer gençleri arayıp tanımak, ilgilerini çekip, çalışmaların içine almak için özel bir çalışma içerisine gidilmiş ve GAP TEYAP konu uzmanları bu kapsamda GAP illerine bir seri ziyaret yapmıştır.

2013 yılı içerisinde çeşitli tarihlerde her ilde ayrı ayrı düzenlenen toplantılarda bu eğitimin projedeki amacına yönlenmesine gayret gösterilmiş ve bu toplantılarda işletmelerin kayıt tutmalarına yardımcı olmak üzere GTHB’ ca uygulamaya konulan Çiftçi Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) anlatılarak kendi işletme kayıtlarını tutmaları konusunda teknik destek sağlanmıştır.

Bu faaliyetin başlatılması ve sürdürülebilir başarısı için öncelikli koşul bölgedeki en uygun kişilerin seçimidir. Proje seçilecek bu gençlere daha yakın ilgi göstererek, verilecek eğitimlerle onların görüş ve düşüncelerinde farklılık yaratmak, faaliyetlerinin ticari iş olarak anlamalarını sağlamak ve bütün bunlar ışığında işletme faaliyetlerine daha pozitif yön vermelerini sağlamayı düşünmektedir.

RESİM 365, RESİM 366

Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Teknik Gezisi (4.2.7)

4.2.6 da belirtilen ancak gerçekleştirilemeyen Genç Çiftçi Çiftlik (İşletme) Planlaması Eğitiminin devamı niteliği taşıyan bu eğitim projesi süresince uygulanamamıştır.

Genç-Önder Çiftçi Eğitimleri (4.2.8)

Bilindiği üzere GAP ile 1 800 000 ha arazi sulamaya açılmış olacaktır. Kuru tarımdan sulu tarıma geçiş tarımsal faaliyetlerde köklü değişiklikleri gerektirir. Bu değişiklikleri uygulamaya koyacak olan çiftçidir. Bu nedenle değişen tarımsal koşullarla birlikte çiftçinin de değişmesi gerekmektedir. Çiftçinin değişmesinden amaçlanan onları geleneksel tarım uygulamalarından vazgeçmelerinden çok, düşünce tarzlarının değişmesidir. Başka bir ifade ile çiftçinin globalleşen dünyada sulu tarım koşullarında dünya piyasalarında rekabet edebilecek bilgi ve yönetim kapasitesine sahip olması gerekir. Aksi takdirde sulu tarımdan beklenen verim ve gelir artışına ulaşılamaz.

Eğitim; GAP Projesi kapsamında sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda üretim potansiyelini tümüyle ve sürdürülebilir olarak kullanacak tarım liderlerinin yetişmesini ve çevrelerine öncülük etmelerini hedeflemektedir.

Bu amaçla proje, GAP bölgesinde sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda yaşayan 11-13 yaşındaki çiftçi çocuklarını proje formatına göre 12 günlük devreler halinde eğitilmeleri ve eğitim sonunda kazanılan becerilerin izlenmesi ve geliştirilmesi ile gelecekte çevresine sürdürülebilir tarım konusunda rehberlik edecek öncü çiftçilerin yetişmesini kapsamaktadır.

RESİM 367, RESİM 368, RESİM 369, RESİM 370, RESİM 371

Kampta günlük eğitim sporla başlanmakta ve sabahleyin tarımsal kurum ve kuruluşların tanıtıldığı konuk saati, tarımsal konuların işlendiği tarım saati, İngilizce ve bilgisayar dersleri ile devam etmektedir. Öğleden sonra saha gezileri, spor, müzik, folklor çalışmalarına yer verilmektedir.

Akşam saatlerinde ise kamp televizyonunda etkinliklerde öğrenilenler drama şeklinde sunularak “öğrenirken eğlenmek, eğlenirken öğrenmek” felsefesi ile pekiştirilmektedir.

Proje kamp devresi ve kamp sonrası olmak üzere iki aşamadan oluşur. Bir yüzleşme ve el sıkışma olarak algılanan kamp devresinde belirtilen konularda katılımcıların eğitimi ve öğretimi hedeflenmektedir.

Kampta eğitim teorik, uygulamalı ve eğitsel çalışmalar şeklinde yürütülür. Sabah spor ile başlar ve teorik bilgilerin verilmesi ile devam eder. Her gün konuk saatinde ilde bulunan GAP idaresi, DSİ, Tarım il Müdürlüğü, GAP TAEM, Ziraat Fakültesi ve Ziraat odası gibi tarımla ilgili kurum ve kuruluşların en üst düzey yetkilisi tarafından kurumun yetki ve sorumlulukları konusunda kampçılara bilgilendirme yapılır ve çiftçi ile olan ilişkileri anlatılır. Çiftçiye ne şekilde ve hangi konularda yardımcı olabilecekleri ve nasıl iletişim kurabilecekleri anlatılır, soruları cevaplandırılır. Bu kamp döneminde GAP TEYAP, GAP BKİ Bölge Müdürlüğü, DSİ XV. Bölge Müdürlüğü, GTHB İl Müdürlüğü, GAP TAEM, Ziraat fakültesi ve TTK adına konuk saatine katılım sağlanmıştır.

Eğitim bilgisayar kullanımı ve tarımsal konularda internetten yararlanma, İngilizce, tarım ve eğitsel çalışma istasyonlarında devam etmiştir.

Öğleden sonra, o gün konuk saatine gelen kurumun uygulama sahaları ziyaret edilerek sulama, tarımsal mekanizasyon ve yetiştirme teknikleri konularında öğrenilen bilgiler pekiştirilir. Uygulama saatlerinde Trakmak Bölge Müdürlüğü, GAP TEYAP Şenocak köyü demonstrasyon alanları, Tünel çıkış ağız tesisleri ve Mardin-Harran regülatörleri, Şanlıurfa Müzesi, Koruklu Araştırma İstasyonu, Atatürk Barajı, Harran Üniversitesi Kampüsü ve Gaziantep ilinde Zeugma Müzesi ve hayvanat bahçesi ziyaret edilmiştir.

Uygulama gezilerinden sonra spor saatinde yüzme, masa tenisi, futbol, voleybol ve basketbol faaliyetlerine yer verilmiştir.

Spor saatinden sonra öğrenilenlerin tekrarlandığı kamp televizyonu yayınına hazırlıklar yapılır. Bu saatte bilgi yarışmaları, dramalar, folklor ve müzik konularına yer verilir. Kampçılar yaşamlarının birçok ilkinin bu kampta yaşar. Muhtemelen on iki gün boyunca hiç televizyon izlememek de bunlardan biri olmalıdır. Kamp televizyonu yayını ‘bugün neler öğrendik’ ile sona ermektedir.

Proje ile hedeflenen sonuçlar:

1. Gittikçe küçülen dünyada doğru ve hızlı iletişimi öğretme. Bilgisayar ve interneti amaçlarımız doğrultusunda kullanma
2. Sporun hem sağlık, hem de sosyal yaşamın bir gereği olarak bilinçli yapılması, bu sayede ekip ruhunun geliştirilmesi ve sosyal kaynaşmanın sağlanması
3. Yeteneklerin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi
4. Sulu tarım koşullarında yetiştirme tekniklerinin öğretilmesi
5. Karar alma ve yönetsel kapasitenin geliştirilmesi

6. Çevre bilincinin aşılması
7. Düşünce ve deneyimlerin paylaşımı
8. Destek alabileceği kurum ve kuruluşların tanıtılması
9. Görev ve sorumluluk alma bilincinin yerleştirilmesi
10. Çevresi ile barışık, değişime ve gelişmeye hazır katılımcı anlayışın geliştirilmesi
11. Bilgi kaynakları ve çiftçiler arasında çift yönlü bir iletişim kurulabilmesi için alt yapının oluşturulması
12. İzleme ve değerlendirme sonucu kampçıların yaşamlarındaki gelişmelerin izlenmesi ve yeni programların düzenlenmesi

2013 yılı kamp dönemine, 2014 yılı sulama sezonunda Suruç ovası pompaj sulaması kapsamında sulamaya açılacak alandaki 20 kız ve 19 erkek olmak üzere toplam 39 çiftçi çocuğu katılmıştır. 19 Ağustos 2013'te başlayan kamp dönemi 29 Ağustos Perşembe günü saat 20.30'da kampçıların kamp sürecinde kazanımlarını sergiledikleri bir veda gecesi ile sona ermiştir.

Tarla Günleri (4.2.9)

Çiftçilerle birlikte yaparak öğrenme anlayışı içerisinde yürütülen demonstrasyonları tarımsal kurum ve kuruluşlarda çalışan teknik personel ile yörenin diğer çiftçilerine göstermek ve sonuçları hakkında bilgi vermek suretiyle onların alternatif ürün, sulama sistemleri ve yetiştirme teknikleri konularında karar vermelerini kolaylaştırmada tarla günleri etkili bir yoldur.

2011 yılı içerisinde sadece kışlık demolar kurulduğu için bu yıl içerisinde tarla günleri yapılamamıştır. 2012 yılında başta tarla bitkileri ve hayvancılık olmak üzere 22 tarla günü yapılarak toplam 1.301 kişiye ulaşılmıştır. 2013 yılında ise ağırlıklı olarak bağ-bahçe, sulama ve tarla bitkileri olmak üzere 10 tarla günü düzenlenerek 676 kişiye ulaşılmıştır. Böylece proje kapsamında 2013 yılı sonu itibarıyla 7 konuda 32 tarla günü düzenlenmiş ve 1.977 üreticinin katılımı sağlanmıştır.

Bu konu ile ilgili detaylar aşağıda özetlenmiştir:

GAP TEYAP TARLA GÜNLERİ						
Tarla Gününün Konusu	2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Tarla Günü Sayısı	Çiftçi Sayısı	Tarla Günü Sayısı	Çiftçi Sayısı	Tarla Günü Sayısı	Çiftçi Sayısı
Sulama	3	137	2	140	5	277
Bağ-Bahçe	1	38	4	233	5	271
Sebzecilik	2	91			2	91
Tarla Bitkileri	8	350	2	108	10	458
Hayvancılık	6	235	1	35	7	270
İyi-Organik Tarım			1	160	1	160
Genel Tarım	2	450			2	450
TOPLAM	22	1.301	10	676	32	1.977

RESİM 372, RESİM 373, RESİM 374, RESİM 375

En çok tarla günü 10 adet ve toplam 458 kişinin katılımı ile tarla bitkileri konusunda olmuştur. Daha sonra 7 adetle hayvancılık ve 5 er adetle sulama ve bağ-bahçe konuları uygulanmıştır. Katılımcılık açısından ise en çok katılım 458 kişi ile tarla bitkileri, 450 kişi ile genel tarım ve yaklaşık 270 er kişi ile Sulama, Hayvancılık ve Bağ-bahçe konularında olmuştur.

Genel tarım konusunda sadece 2 tarla günü yapılmasına rağmen 450 katılımcı ile oldukça yüksek bir rakama ulaşılmıştır. Bunda il valilerinin bu tarla günlerine katılmalarının olumlu etkisi olmuştur. Ayrıca 2013 yılında UNDP ile birlikte yürütülen Organik Pamuk Yetiştiriciliği Projesi kapsamında Diyarbakır da 160 kişinin katılımı ile oldukça etkin bir tarla günü düzenlenmiştir.

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere en fazla tarla günü 10 adet ile Mardin ilinde gerçekleştirilmiştir. Bu ili sırasıyla 6 adet ile Batman, 5 adet ile Şanlıurfa illeri izlemektedir. En az tarla günü 3 adet ile Gaziantep ilinde olmuştur. Katılımcılık açısından ise en çok katılımcı 429 katılımcı ile Şanlıurfa ilindeki tarla günlerinde yakalanmış ve bunu 390 ve 378 katılımcılar ile sırasıyla Mardin ve Adıyaman illeri takip etmiştir. En az katılımcı sayısı 130 katılımcı ile Gaziantep ilinde gerçekleşmiştir.

Tarla günlerinin illere göre dağılımı:

Tarla Gününün Konusu	Adıyaman		Batman		Diyarbakır		Gaziantep		Mardin		Şanlıurfa	
	Adet	Çiftçi	Adet	Çiftçi	Adet	Çiftçi	Adet	Çiftçi	Adet	Çiftçi	Adet	Çiftçi
Sulama	1	80	2	97							2	100
Bağ-Bahçe			2	167			1	38	1	35	1	31
Sebzecilik			1	47			1	44				
Tarla Bitkileri	1	63	1	36	2	109	1	48	4	154	1	48
Hayvancılık	1	35			1	34			5	201		
Organik-İyi Tarım					1	160						
Genel Tarım	1	200									1	250
Toplam	4	378	6	347	4	303	3	130	10	390	5	429

Konu ile ilgili yapılan anket çalışmasında; tarla günü etkinliğine katılan teknik elemanların % 36'sı ilk kez bir tarla gününe katılmıştır. Tarla gününden memnuniyet ve tarla gününde bir yenilik görenlerin oranı % 95 gibi çok yüksek bir değerde olmasına rağmen, görmüş olduğu yeniliği bölgedeki çiftçilere aktaranların oranı % 44 gibi düşük bir oranda kalmaktadır. Gördükleri yeniliği diğer teknik elemanlara aktaranların oranı ise % 87 gibi çok iyi sayılabilecek oranlardadır. Tarımsal yeniliğin yayılmasında tarla günü etkinliğini faydalı olarak görülmesi % 100'dür. Faaliyete gönüllü katılma oranı da % 97 gibi çok yüksek ve olumlu bir düzeydedir.

Tarla günü etkinliğine katılan çiftçilerin % 73'ü ilk kez bir tarla gününe katılmıştır. Etkinliğe katılan çiftçilerin tamamı (% 100) tarla günü organizasyonundan memnun kaldıklarını belirtmiştir. Faaliyetle bir yenilik görenlerin oranı % 98 gibi çok yüksek olup, faaliyette görmüş olduğu yeniliği kendi çiftliklerinde uygulayanların oranı % 63, gördükleri yeniliği diğer çiftçilere aktaran çiftçilerin oranı ise % 68 gibi oldukça iyi sayılabilecek oranlardadır. Tarımsal yeniliğin yayılmasında tarla günü etkinliğini faydalı olarak görülmesi % 100'e ulaşmasına rağmen, faaliyete gönüllü katılma oranı % 56 gibi düşük sayılabilecek bir düzeyde kalmıştır.

Bu değerlendirmeler ışığında yeniliklerin geniş kitlelere yaygınlaştırılmasında tarla günlerinin en etkin yayım yöntemlerinden birisi olduğu söylenebilir. Tarla gününde kullanılacak başarılı sunu yöntemleri ile yeniliğin uygulanma şansının artırılacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Köy Toplantıları (4.2.10)

Sulama, bitkisel üretim, hayvancılık, örgütlenme, desteklemeler, iyi-organik tarım vb. gibi konularda çiftçilerin bilgilendirilmesi, son gelişmelerden haberdar edilmesi ve bu konularda rekabet kabiliyetini arttıran yeni teknoloji, uygulama ve yeni çeşitlerin tanıtılması ve benimsetilmesinde köy toplantıları klasik ve etkili tarımsal eğitim yöntemlerinden biridir. Bu nedenle çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin geliştirilmesi ve yeni çiftçi örgütlenmelerinin oluşturulması amacıyla ihtiyaç tespit edilen konularda proje kapsamında toplam 454 köy toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim toplantıları sonucu 10.099 çiftçi muhtelif tarımsal konularda eğitilmiştir. Projede planlanan 300 adet, 9.000 çiftçi katılımlı köy toplantılarına karşılık dönem içerisinde 454 adet 10.099 çiftçi katılımı köy toplantısı düzenlenerek sırasıyla % 151 ve % 112' lik gerçekleştirmeler sağlanmıştır.

2013 yılı sonuna kadar yapılan köy toplantıları ve detaylarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

GAP-TEYAP KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Sulama	13	131	29	1.138	31	783	73	2.052
Bağ-Bahçe	10	127	27	710	27	546	64	1.383
Sebzecilik	3	27	13	271	10	277	26	575
Tarla Bitkileri	1	12	18	520	23	540	42	1.072
Hayvancılık	58	463	55	1.117	51	1.088	164	2.668
Örgütlenme	4	48	4	110	2	29	10	187
Desteklemeler	1	15	8	277	1	15	10	307
Danışmanlık	1	8	5	201	2	87	8	296
İyi-Organik Tarım	1	17	1	11	11	205	13	233
Genel Tarım			19	631	25	695	44	1.326
Köy Toplantıları Toplam	92	848	179	4.986	183	4.265	454	10.099

Tablo sonuçlarına göre projenin ilk yılı sadece 92 olan köy toplantısı sayısı ikinci ve üçüncü yıllarda artış göstermiş ve sırasıyla 179 ve 183 sayılarına ulaşılmıştır. Aynı şekilde ilk yıl sadece 848 olan çiftçi katılımcı sayısı ikinci ve üçüncü yıllarda 4.000 rakamlarını aşmıştır.

En fazla köy toplantısı hayvancılık konusunda olmuş ve bu konuda 164 köy toplantısı düzenlenmiştir. Bunu 73 toplantı ile sulama, 64 toplantı ile bağ-bahçe konuları takip etmiştir. En az toplantı 8 ile tarımsal-yayım ve danışmanlık konusunda olmuş bunu 10' ar adetle örgütlenme ve destekleme konuları izlemiştir. Bu arada birden fazla tarımsal

konuların bir arada verildiği köy toplantıları genel tarım konusu altında toplanmış ve bu kapsamda 44 köy toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Çiftçi katılımı açısından en fazla katılım 2.668 kişi ile hayvancılık toplantılarında sağlanmış, bunu 2.052 ve 1.383 katılımcı ile sırasıyla sulama ve bağ-bahçe konuları izlemiştir. En az katılımcı sayısı 287 katılımcı ile örgütlenme konusunda olmuş bunu 233 ve 296 katılımcı sayıları ile sırasıyla iyi-organik tarım ve tarımsal yayım-danışmanlık konuları izlemiştir.

Köy toplantı sayısının illere göre dağılımında ise; en fazla toplantı 94 toplantı ile Batman ilinde olmuş, bunu 86 ve 69 toplantı sayıları ile Mardin ve Gaziantep-Adıyaman (birlikte) illeri izlemiştir. Katılımcı çiftçi sayısında ise ilk sırayı 2.133 çiftçi katılımı ile Batman ili almış bu ili 1.831 ve 1.690 katılımcı sayıları ile sırasıyla Gaziantep ve Adıyaman illeri takip etmiştir.

GAP TEYAP kapsamında yapılan köy toplantılarının illere göre dağılımı

GAP-TEYAP ADIYAMAN KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Sulama	1	42	5	302	12	254	18	598
Bağ-Bahçe			3	67	6	133	9	200
Sebzecilik					1	47	1	47
Tarla Bitkileri			3	116	11	228	14	344
Hayvancılık					9	185	9	185
Desteklemeler			6	108			6	108
İyi-Organik Tarım					2	33	2	33
Genel Tarım			3	85	7	90	10	175
Adıyaman Toplam	1	42	20	678	48	970	69	1.690

RESİM 376, RESİM 377

RESİM 378, RESSİM 379

GAP-TEYAP BATMAN KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Bağ-Bahçe	8	87	4	114	5	120	17	321
Sebzecilik	3	27	8	169	4	121	15	317
Tarla Bitkileri					1	13	1	13
Hayvancılık	14	106	10	271	5	202	29	578
Örgütlenme	1	5			1	11	2	16
Desteklemeler	1	15			1	15	2	30
Danışmanlık	1	8	3	163			4	171
İyi-Organik Tarım					1	46	1	46
Genel Tarım			2	77	4	268	6	345
Batman Toplam	37	324	32	965	25	844	94	2.133

GAP-TEYAP DİYARBAKIR KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Bağ-Bahçe			1	36	4	68	5	104
Sebzecilik			4	160	3	72	7	232
Tarla Bitkileri			2	54			2	54
Hayvancılık	1	12	6	211	4	73	11	296
Örgütlenme	7	108	17	295	14	201	38	604
Danışmanlık	1	29					1	29
İyi-Organik Tarım					8	126	8	126
Genel Tarım			1	21			1	21
Dişarbakır Toplam	9	149	31	777	33	540	73	1.466

GAP-TEYAP GAZİANTEP KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Sulama			11	448	2	40	13	488
Bağ-Bahçe	1	31	4	160	1	44	6	235
Sebzecilik					2	54	2	54
Tarla Bitkileri			2	34		0	2	34
Hayvancılık	12	97	16	381	9	178	37	656
Örgütlenme			1	28			1	28
Desteklemeler			1	160			1	160
İyi-Organik Tarım	1	17					1	17
Genel Tarım			4	138	2	21	6	159
Gaziantep Toplam	14	145	39	1.349	16	337	69	1.831

RESİM 380, 381, 382,383

GAP-TEYAP MARDİN KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Sulama	1	3	6	103	3	71	10	177
Bağ-Bahçe	1	9	5	111	9	145	15	265
Sebzecilik			2	32	2	29	4	61
Tarla Bitkileri			5	117	4	67	9	184
Hayvancılık	11	82	8	109	8	191	27	382
Örgütlenme	2	14	3	82	1	18	6	114
Desteklemeler			1	9			1	9
Danışmanlık			2	38	2	87	4	125
İyi-Organik Tarım			1	11			1	11
Genel Tarım			4	141	5	124	9	265
Mardin Toplam	15	108	37	753	34	732	86	1.593

GAP-TEYAP ŞANLIURFA KÖY TOPLANTILARI								
Eğitimin Konusu	2011 Gerçekleşme		2012 Gerçekleşme		2013 Gerçekleşme		Toplam Gerçekleşme	
	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı	Eğitim Sayısı	Çiftçi Sayısı
Sulama	2	10	1	78	7	301	10	389
Bağ-Bahçe			7	98	3	32	10	130
Sebzecilik			1	16	1	26	2	42
Tarla Bitkileri			2	42	3	159	5	201
Hayvancılık	14	70	4	61	6	132	24	263
Genel Tarım			5	169	7	192	12	361
Şanlıurfa Toplam	16	80	20	464	27	842	63	1.386

GAP TEYAP kapsamında tüm GAP bölgesinde örnekleme yolu ile seçilen 60 köy toplantısı üzerinde yapılan değerlendirme çalışmasında, faaliyetler tarımsal yayım yönünden incelenmiş ve etkinliğinin artırılması için alınması gereken önlemler ortaya konulmuştur.

Toplantı sonrası hazırlanan raporlar üzerinden yapılan değerlendirmeler sonucu dikkat çeken hususlar ve yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir:

Gözlenen Bazı Olumsuzluklar:

- Toplantı öncesi hazırlıklara gerekli önemin verilmemesi,
- Toplantı amacının net bir şekilde belirlenmemesi,
- Toplantıda işlenen konuların tamamının belirlenmiş amaca yönelik olmaması,
- Bir toplantıda birbirini tamamlamayan birden fazla konunun işlenmesi,
- Toplantıda yer alan konunun çiftçinin faaliyet takvimine uymaması,

- Katılımın sağlanmasında zorlukların yaşanması,
- Toplantı yerinin katılımcı sayısına göre bazen dar olması,
- Toplantıda işlenen konuların kalıcılığını sağlayacak materyallerin dağıtılmaması
- Bazı konulara çok ağırlık verilmesi veya bazı konulara yeterince zaman ayrılmaması,
- Pilot sahalar dışında çalışılması.

Hiç şüphesiz bu olumsuzluklar genel olmayıp bazı toplantılarda yaşanmıştır ve toplantıların hedeflenen sonuçlarını tamamen etkileyecek nitelikte değildir. Ayrıca bölge koşulları dikkate alındığında bu tür toplantıları düzenlemenin zorlukları ortadadır. Bu nedenle yapılan toplantıların oldukça büyük bir kısmının amaca hizmet ettiği ve başarılı olduğu rahatlıkla söylenebilir. Düzenlenecek toplantıların daha etkin olması için dikkate alınmasında yarar görülen hususlar şu şekilde sıralanabilir:

Dikkate Alınmasında Yarar Görülen konular:

- Yapılacak toplantı önceden proje ekibi tarafından bir takım ruhu ile ele alınarak toplantının amacı, konusu, yeri, zamanı ve hedef kitlenin uyumluluğu üzerinde titizlikle durulmalıdır ve buna göre toplantı planlaması yapılmalıdır. Bu planlamada toplantı sonrası beklentilere yer verilmelidir.
- Bir toplantının yapılması için gerekenler sırasıyla bir kontrol listesi haline getirilerek, planlanan toplantıya ilişkin yapılanlar bu listeden kontrol edilmelidir.
- Toplantıda uygulanacak eğitim şekli ve bu eğitimi destekleyecek ve kalıcılığını sağlayacak materyaller hazırlanmalıdır (Broşür, afiş vb.)
- Sunumlar/sunumlar 45 dakikayı geçmemeli, diğer zamanlar sohbetle eğitime ayrılmalıdır.
- Her çiftçi bir paydaş kabul edilmeli ve deneyimlerinden eğitimlerde yararlanılmalıdır.
- Toplantılarda ilgili ve yayımda rol alabilecek çiftçiler belirlenmeli ve belli aralıklarla hal hatır sorularak motive edilmelidir.

Köy toplantıları konusunda gerçekleştirilen anket çalışmasına göre; köy toplantılarında katılan çiftçilerin % 70'i ilk kez böyle bir eğitime katılmıştır. Eğitimlerden memnun kalanların oranları % 96 gibi çok iyi seviyede olup, eğitimde kendileri için bir yenilik görenlerin oranı ise % 90 dır. Eğitimde aldıkları yenilikleri kendi çiftliklerinde uygulayanların oranı % 62 gibi iyi sayılabilecek bir orandadır. Eğitimde aldıkları yenilikleri diğer çiftçilere aktaranların oranı % 84 gibi çok iyi bir seviyedir. Tarımsal yeniliğin yayılmasında köy toplantılarının önemli olduğuna inanan çiftçilerin oranı % 94' tür. Toplantı yapılması için talepte bulunan çiftçilerin oranı% 34 gibi vasat bir seviyededir.

Bu değerlendirmeler sonucunda çiftçilerin köy toplantısı düzenlenmesi konusunda istekli olmadıkları ancak düzenlendikten sonra katılmaktan ve eğitimden memnun kaldıkları ve gördükleri yenilikleri uygulama oranlarının da oldukça tatminkâr oldukları sonucu çıkmaktadır. Dolayısı ile yeniliklerin yayılmasında halen daha önemli bir yöntem olan köy toplantılarında (çiftçi eğitimleri) çiftçi talepleri beklenmeden ilgili organlarca programlanmalı ve çok iyi bir yöntemle uygulanmalıdır diyebiliriz.

Bölge İçi Talebe Dayalı Gezi ve Eğitimler (4.2.11)

GAP TEYAP kapsamında 2011-2012 uygulama planında yer alan bu faaliyet; bölgedeki çiftçilerin yeni tarımsal üretim teknolojileri görme ve bilgi edinme fırsatı bulabilecekleri fuar organizasyonlarına katılımları sağlanarak gerçekleştirilmiştir.

Bu gezilerde katılımcıların en son tarım teknolojileri, sulama sistemleri, sera, tohumculuk, fidencilik, fidancılık, tarım ekipmanları, hayvancılık, çiçekçilik, peyzaj ve organik tarımla ilgili ulusal ve uluslararası başarıya ulaşmış ürün ve hizmetleri görme imkânı olmuştur. Tarım sektörüne yenilikler getirecek ve tarımsal üretimin katma değer kazanmasına katkı sağlayacak çalışmalara yönelik olarak 12 adet olarak düzenlenmiş olan bu geziler kapsamında Adana, Konya, Bursa, Antalya, Gaziantep, Mersin ve İzmir gıda, tarım, hayvancılık, organik tarım fuarlarına toplam 584 çiftçinin katılımı sağlanmıştır.

GAP TEYAP ÇİFTÇİ FUAR ZİYARETİ (kişi)								
Ziyaret Edilen Fuar	2011		2012		2013		Toplam	
	Sayısı	Katılan Çiftçi Sayısı	Sayısı	Katılan Çiftçi Sayısı	Sayısı	Katılan Çiftçi Sayısı	Sayısı	Katılan Çiftçi Sayısı
Adana	1	91	1	44			2	135
Konya			1	38	2	51	3	89
Bursa			2	100			2	100
Antalya			1	45			1	45
Gaziantep					1	125	1	125
Mersin					1	36	1	36
Kayseri					1	31	1	31
İzmir					1	23	1	23
TOPLAM	1	91	5	227	6	266	12	584

GAP-TEYAP Projesi kapsamında çiftçi fuar ziyaretlerinin iller üzerinden dağılımı şu şekildedir; Adıyaman 108, Batman 60, Siirt 23, Diyarbakır 46, Gaziantep 72, Kilis 20, Mardin 75, Şırnak 10 ve Şanlıurfa 170.

Çiftçi fuar gezilerine her ilden katılım sağlanmıştır. İlk sırayı 170 katılımcı ile Şanlıurfa ili almakta bunu 108 çiftçi ile Adıyaman ve 75 çiftçi ile Mardin illeri izlemektedir. En az katılım 10 çiftçi ile Şırnak ilinden olmuştur.

GAP TEYAP kapsamında gerçekleştirilen fuara katılım organizasyonlarının etki değerlendirilmesi yapıldığında; çiftçilerin % 46'sı bir fuara ilk kez katıldığını, % 54'ü ise önceden böyle bir etikliğine katıldığını belirtmiştir. Fuardan memnuniyet oranı % 96 gibi çok iyi seviyede olup, fuarda yenilik gördüm diyenlerin oranı ise % 92'tir. Fuarda gördükleri yenilikleri çiftliklerinde uygulayanların oranı % 77 gibi çok güzel bir seviyede olup, gördükleri yenilikleri diğer çiftçilere aktaranların oranı ise % 88 gibi yine çok iyi sayılabilecek bir seviyededir. Çiftçilerin tamamı (% 100) tarımsal yeniliğin yayılmasında fuar etkinliklerinin faydalı olduğuna inanmaktadır. Bundan sonraki herhangi bir fuara kendi imkânlarıyla katılmak isteyenlerin oranı ise % 92 dir.

Sonuç olarak; tarımsal yeniliklerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve ekonomik koşulların öğrenilmesi açısından bu tür fuar ziyaretlerinin çiftçilere olumlu yönde önemli etkiler yaptığı çok açıktır. GAP-TEYAP kapsamında ileriki dönemlerde yapılacak bu tür faaliyetlere katılımı daha geniş tutmak, katılımı az olan illerden katılım oranını yükseltmek ve bu gezileri uzun vadede rutin bir faaliyet haline getirmek önem arz etmektedir. Bu hususta gerekli çalışmaların GAP-Kİ, GTHB ve STK' lar ile ortak yapılması faaliyetleri daha etkin kılacaktır.

RESİM 384, 385, 386

Özel Konularda Yetiştiricilik Eğitimleri (4.2.12)

Bu bölüm kapsamında yapılan çalışmalar proje başladıktan sonra uygulama esnasında karşılaşılan sorunlara ve değişik kurum-kuruluşlardan gelen taleplere dayanarak düzenlenen faaliyetleri kapsamaktadır. Bu kapsamda başlangıçta “Suruç Suyu Hazırlık” programı olarak ele alınan faaliyet daha sonra konunun bölgedeki önemi dikkate alınarak “Sulamaya açılacak alanlarda sulu tarıma hazırlık programı” olarak geliştirilmiş ve ilk örneği Suruç’ da pek çok faaliyet ile başlatılmıştır. Yine bu kapsamda bölgede gelen talepler doğrultusunda özel projeler geliştirilmiş veya uygulanan bazı projelere teknik destek sağlanmıştır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Sulamaya Açılacak Alanlarda Sulu Tarıma Hazırlık Programı

1. Giriş

Ülkemizde kırsal alanların kalkınması ve gıda güvenliğinin sağlanması için sulama projelerine büyük yatırımlar yapılmaktadır. Bu yatırımlar sonucu ülkemizde ekonomik

olarak sulanabilir 8.5 milyon hektarın 5.5 milyon hektarı sulamaya açılmış bulunmaktadır. Ancak sulamaya açılan bu projelerde inşaat safhasına verilen önem, işletme safhasına verilmediği için bu projelerde öngörülen gelir artışına ulaşamadığı gibi su ve toprak gibi geleceğimizi ilgilendiren doğal kaynaklar da olumsuz etkilenmektedir. Bu hususu GAP'ta işletmeye açılan projelerde belirgin bir şekilde gözlemlemek mümkündür. Sulamaya açılmış birçok pompaj sulamalarında bile sulama randımanının % 40'ın altında olması, bu projelerin sürdürülebilirliklerini gündeme getirmektedir.

Sulama projelerinin planlandığı şekilde işletilmesi ve öngörülen katma değeri sağlaması için, suyun tarla başına getirilmesi yetmez. Çiftçilerin;

- Sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetimi,
- Suyun etkin kullanımı,
- Sulu tarım koşullarında yetiştirme teknikleri,
- Ve tüm süreçlerde yönetim konularında kapasitesinin geliştirilmesi, paylaşma ve ortak hareket etme kabiliyetlerinin geliştirilerek örgütlenme kültürünün oluşturulması gerekir.

Daha da önemlisi öğrendiklerini uygulamaya geçirebilmeleri için basınçlı sulama sistemleri ve gerekli makine, alet ve ekipmanları edinebilecekleri kredi imkânlarının oluşturulması şarttır. Proje bir bütün olarak ele alınmalı ve tüm çiftçilerin aynı uygulamaları yapabilecekleri bilgi ve mali imkânlarla sahip olacak ortamlar oluşturulmalıdır. Bu nedenle eğitimlerle bilgi düzeyleri geliştirilirken teşvik, destek ve kredi imkanları ile basınçlı sulama sistemleri, makine-alet-ekipman ve sulu tarım koşullarında kullanılan diğer girdileri temin edebilecekleri destek, teşvik, destek ve kredi imkanları sağlanmalıdır. Sürekli eğitim ve saha denetimleri ile uygulamalar proje bütününde aynı seviyeye getirilmeye çalışılır. Aksi takdirde hangi sulama sistemi olursa olsun planlandığı şekilde işletilmediği sürece hedeflenen sonucu sağlamaz. Nitekim uygulamada bilinçsiz salma sulama sonuçlarını aratmayan yağmurlama ve damla sulama uygulamalarına arazide sık sık rastlamak mümkündür.

Sulamada ortaya çıkacak sorunları çözmek yerine, sorunların oluşmasını önleyici önlemler üzerinde durmak daha akılcı ve daha ekonomik bir yoldur. Bu nedenle projenin inşası ile birlikte, çıkabilecek sorunların önüne geçmek için bir eylem planı hazırlanarak uygulamaya konmalıdır.

Aksi takdirde daha önce işletmeye açılmış sulamalarda olduğu gibi öngörülen hedefe 10-15 yıl sonra ulaşılacaktır. Bu husus sulamaya açılan GAP sulamalarında, GAP TEYAP kapsamında sulama birliklerinde görev yapan su dağıtım teknisyenleri için düzenlenen eğitimler sonunda yapılan anketlerde:

'Keşke bu eğitimler 15 yıl önce verilseydi' cümlesiyle dile getirilmiştir. **Yani sulamadan önce!**

2. Programın Gerekçeleri

Sulamaya açılacak alanlarda sulu tarıma hazırlık programının uygulanmasını gerektiren nedenler kısaca aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Sulama tesislerinin devrini alan birliklerin idari, mali ve teknik açıdan yeterli olmaması ve bu konularda desteklenmemesi,
- Sulamaya açılan alanlarda yaşanan sorunlar (bilinçsiz sulama, katma değeri yüksek ürünlerin yetiştirilememesi, tesislerin sahiplenilmemesi, geleceğimizi ilgilendiren su ve toprak kaynaklarının basiretsiz yönetimi...)
- Bundan sonra inşa edilecek olan sulamaların pompaj üniteleri içermesi ve bu sulamaların işletme, bakım ve yönetiminin karmaşık ve maliyetli olması,
- Sulu tarım maliyetinin yüksek olması, buna karşılık yetiştirilen ürün değerinin düşük olması,
- Alternatif ürünlere geçilememesi veya uzun zaman alması,
- Sulu tarımdan beklentinin yüksek olması, buna karşılık beklentiye karşılayacak bilgi ve yönetim kabiliyeti yetersizliği,
- Sulu tarım koşullarına göre makine, alet ve ekipman edinmede bilgi veya mali yetersizlik,
- Sorunların çözümüne katkı sağlayacak örgütlenmelerin yokluğu/yetersizliği

SONUÇ OLARAK bu güne kadar işletmeye alınan sulama projelerinden beklenen verim ve gelir artışının kısa sürede sağlanamaması.

Sulama projeleri işletmeye açıldığı alanda ani ve büyük değişikliklere neden olur. Projelerden beklenen gelir artışının sağlanabilmesi için sulamaya açılan alanda çiftçiler başta olmak üzere tüm kurum ve kuruluşların bu ani değişimler sonucu oluşan yeni koşullara hazır olması gerekir. Ancak bugüne kadar sulamaya açılan alanlarda yaşanan sorunlar dikkate alındığında tüm tarafların bu koşullara hazır olmadıkları ve bugüne kadar böyle bir programın uygulanmadığı söylenebilir.

Özellikle çiftçilerin kapasitelerinin sulu tarım için yeterli olmadığı gibi sulu tarımın gerektirdiği koşulları sağlayacak finans kaynaklarının yeterli olmadığı ve sulama kültürü olarak ifade edilen sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetimi, su paylaşımı, kuru tarımdan sulu tarıma geçişte yaşam tarzındaki değişikliklere (12 ay devamlı çalışma) ve sorunların çözümüne katkı sağlayacak işbirliği ve örgütlenmeye hazır olmadıkları bir gerçektir. Bir diğer gerçek de çiftçileri bu yeni koşullara hazırlayacak kurum ve kuruluşların kapasite olarak olmasa bile bütçe, altyapı, faaliyetlerindeki öncelik ve sonucu etkileyecek koordinasyon ve işbirliğine hazır olmadıklarıdır. Bu eksikliklerin sulamanın inşaat safhasında giderilmesi gerekir. Uygulamaya konacak bir sulu tarıma hazırlık programı ile sulama aşamasında ortaya çıkabilecek sorunlar önlenir ve sulamanın gerçekleştirilen katma değeri yükseltilebilir.

3. Sulu tarıma hazırlık programı hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken ilkeler

Sulu tarıma hazırlık programı hazırlanırken her aşamada mutlak göz önünde bulundurulması gerekli iki ilke bulunmaktadır.

- **Katılımcı yaklaşım:** Sulama projeleri toplumsal bir amaca hizmet eder. Bu nedenle proje alanında yürütülecek faaliyetlerde toplumun katılımı sağlanmalıdır. Bu bağlamda başta proje alanında yaşayanlar olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlar proje ve yürütülecek faaliyetler hakkında bilgilendirilmelidir. Bu katılım sağlanmadığı takdirde faaliyetlerden hedeflenen sonuçlara ulaşılamaz. Bu nedenle hiçbir kesimi dışlamadan ve ön yargısız tüm kesimlerin katılımı sağlanmalıdır.

- **Bütüncül anlayış:** Katılımcı yaklaşım içerisinde yer alan tüm kurum ve kuruluşların çözüme bütüncül anlayışla yaklaşmalarıdır. Başka bir ifadeyle olaya sadece kendi pencerelerinden bakmayarak işbirliği ve etkili bir koordinasyonla sonuca odaklanılmalıdır. Bireysel çözümler yerine bütünü ilgilendiren çözümler üzerinde durulmalıdır. Sadece kendi görevlerini yerine getirmenin sonuç elde etmeye yetmeyeceğini bilerek diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliğine gidilmelidir.

- **Sulu tarıma hazırlık planlaması:** Sulu tarıma hazırlık planlaması sosyal, teknik ve ekonomik sürdürülebilirliği hedefleyen stratejik bir planlama durumundadır. Bu nedenle yukarıda ifade edildiği gibi başarı için katılımcı yaklaşım ve bütüncül anlayış esastır. Bu ilkeleri yerine getirmek için tek bir yol değil, akla gelebilecek tüm yol, yöntem ve düşünceler uygulamaya konmalıdır. Her hangi bir yöntemle bir kesimi etkilerken başka bir yöntemle bir diğer kesimi etkilemek söz konusudur. Bu nedenle hedef kitleye ulaşma yöntemleri arttıkça hedef kitlenin etkilenme yüzdesi yükselecektir. Kendisini çözümün bir parçası olarak gören yüzde, başarının yüzdesi olarak da kabul edilebilir.

Bunun için hiçbir durumda “ön yargılı” olmamak gerekir. Hedef kitle adına masa başında karar vermek, her zaman olduğu gibi büyük yanılgılara neden olur. İnsan odaklı mühendislik ürünü projeler ne kadar mükemmel olursa olsun sonuç/başarı insan ögesi ile sınırlıdır. Sulama projeleri çok bileşenli insan odaklı projeler olduğundan proje alanındaki tüm insanların katılımı ve sonuç odaklı yaklaşım sağlanmadan beklentilere ulaşmak imkansız gibidir.

Sulamaya açılacak alanlardan beklenen sonuçlara ulaşmak için, sulamaya açılacak her sulama projesine özgü, yukarıda açıklanan ilkeler doğrultusunda hazırlanmış bir “Sulu Tarıma Hazırlık Eylem Planının” uygulamaya konması gerekir.

Bu plan aşağıdaki safhalarda yapılacak faaliyetlerden sonra oluşturulmalıdır:

- Sulama projesinin topluma mal edilmesi
- İhtiyaç analizinin yapılması
- Durum analizinde tespit edilen soruların çözümlerine yönelik çalıştay yapılması
- Tesislerin planlandığı şekilde işletilmesi ortamının oluşturulması

Sulama Projesinin Topluma Mal Edilmesi

Daha sonra atılacak adımları kolaylaştırmak ve toplumun desteğini almak için projenin her yönü ile en alttan en üste kadar herkese anlatılarak topluma mal edilmesi gerekir. Yapılacak faaliyetlerde hiç kimse dışlanmamalı, herkesin kazanılmasına dikkat edilmelidir. Arazideki çobanın bile bu programdaki yeri çok önemlidir!

Eğer program, sulama projesinin planlama safhasında devreye sokulacaksa aşağıdan yukarı, inşaat safhasında devreye sokulacaksa yukarıdan aşağı yürütülmelidir. Bu çalışmada mevcut durum dikkate alınarak yalnız inşaat safhasında uygulanabilecek bir sulu tarıma hazırlık programından söz edilecektir. Bu durumda atılacak adımlar şu şekilde sıralanabilir:

- Mülki idare amirinin program konusunda bilgilendirilmesi: Sulama projesinin hizmet edeceği alandaki mülki idare amirine (Vali, Kaymakam, Muhtar) proje detaylı olarak anlatılır. Yapılacak çalışmanın amaç, hedef ve gerekçeleri açıklanır.
- Mülki idare amiri başkanlığında değerlendirme toplantısı: Mülki idare amirinin başkanlığında ilgili tüm kurum ve kuruluşların yetkilileri, üretici örgüt başkanları ve özel sektör yetkilileri ile bir bilgilendirme ve değerlendirme toplantısı yapılır. Bu toplantı sonunda koordinasyonu sağlayacak kurum (bölgemiz için GAP) belirlenir. Her kurum yetkilisi sulu tarıma hazırlık programı kapsamında kurumuna düşen görevleri “bütüncül anlayışla” algılar ve kurumunu buna göre organize eder. Toplantıdan sonra her yetkili koordinasyon ve işbirliğine hazır olarak kurumunu temsil etmeye yetkilendirilmiş bir irtibat kişisi bildirir. Bu toplantı iki ayda bir yapılarak durum değerlendirmesi yapılır ve yapılanlar ile yapılacaklar raporlanır. Bu basamak koordinasyon ve işbirliğinin sağlandığı temel adımdır. Bu nedenle sonraki çalışmaların başarısında önemli rol oynar.
- İlgili kurum ve kuruluşlarda görevli teknik elemanların proje hakkında bilgilendirilmesi ve proje alanında gezdirilmesi: İlgili kurum ve kuruluşlarda görevli teknik elemanlar program ve proje hakkında koordinasyon birimi tarafından bilgilendirilmeli ve projeyi sahada incelemeleri sağlanmalıdır. Bu adımda teknik elemanlar hem projeyi somut olarak değerlendirecekler hem de birbirlerini tanımak suretiyle işbirliğine hazır hale gelecekler.
- Muhtar ve önder çiftçilerin bilgilendirilmesi: Projenin topluma mal edilmesinde atılan en önemli adımlardan biridir. Programın katılımcı yaklaşımla yürütülmesini sağlamak üzere proje alanındaki muhtar ve önder çiftçilerle ilgili tüm kurum ve kuruluş yetkililerinin katıldığı ve bilgilendirme yaptığı toplantı düzenlenir. Bu toplantıda bilgiler birinci elden aktarılır ve sorular cevaplandırılır. Bu şekilde projenin tanıtımı doğru bilgilerle yaygınlaştırılır ve topluma mal edilir.
- Proje kapsamında kalan köy muhtarlarının eğitimi: Proje kapsamında kalan köy muhtarlarının projede ve benzer projelerde gezdirilerek mevcut durum ve gelecekte ortaya çıkacak tablo somutlaştırılır.
- Tüm aşamalarda yazılı ve görsel medyanın kullanılması: proje ve programın tanıtımının yaygınlaştırılması için her adımda yapılan faaliyetlerde yazılı ve görsel

medya etkin kullanılmalıdır. Bir taraftan basın bilgilendirilirken, diğer taraftan konulara ilişkin televizyon programları düzenlenmelidir. Ayrıca hazırlanacak A4 ve A3 boyutundaki afişler camekânlara asılmak suretiyle programa katkı sağlanmalıdır.

Sulama Projesi Alanında İhtiyaç Analizi Yapılması

Sulu tarıma hazırlık eylem planına temel teşkil edecek mevcut durumu tespit etmeye üzere bir ihtiyaç analizi yapılmalıdır. Yapılacak saha çalışmaları ve uygulanacak anketlerle mevcut durum ön yargılardan uzak ortaya konmalıdır. Anketlerle katılımcılara işletmeleri, makine-alet-ekipman varlıkları, sulama imkanları, sulama imkanı olanların kullandıkları sulama yöntemleri, sulama geçmişleri, sulama bilgileri, yetiştirilen ürünler, sulamama projesi hakkında bilgileri, sulama tesislerinin işletilmesi, sulamadan kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri, su gelince kullanılacak sulama yöntemleri, ekilecek ürünler, sulu tarım koşullarında bitki yetiştirme bilgileri ve eğitim istekleri, istedikleri başka eğitimler, anket yapılan köylere ilişkin bilgi ve sorunları, muhtarlara ilişkin bilgi ve verilecek eğitimlerin zamanı ve yeri konularında sorular yöneltilir. Anket sonuçları değerlendirilerek mevcut durum ortaya konmalıdır. Bu çalışma sonunda amacımıza ulaşmak için mevcut durumda zayıf ve güçlü yanlarımız, riskler, sosyal ve kültürel durum ile idari, mali, teknik ve bilgi gibi yetersizlik ve engeller ortaya konmalı ve eylem planında bu olumsuzluklara müdahale yöntemlerine yer verilmelidir.

İhtiyaç Analizinde Tespit Edilen Sorunlara Yönelik Çözümlere İlişkin Çalıştay Düzenlenmesi

Saha çalışmaları ve ihtiyaç analizi sonucunda tespit edilen sorunların çözümü ve sulama döneminde muhtemel sorunlarla karşılaşmamak için alınması gerekli önerileri konu alan geniş katılımlı bir çalıştay düzenlenmelidir. Çalıştay ilgili kurum ve kuruluşlardan yetkili, uzman, akademisyen, başkan ve önder çiftçilerin katılımı ile gerçekleştirilir. Çalıştay ve ihtiyaç analizi sonuçları birlikte değerlendirilerek “Sulu Tarıma Hazırlık Eylem Planı” şekillendirilir.

Sulama Projesinin Planlandığı Şekilde İşletilmesi için Ortamın Oluşturulması

Sulama tesislerinin planlandığı şekilde işletilmesi için çalıştayda tespit edilen ilave yasal düzenleme, teşvik ve destek ihtiyaçları koordinasyon birimi tarafından ilgili makamlara zamanında iletilmeli ve sonuçlandırılması konusunda takipçi olmalıdır.

Sulu Tarıma Hazırlık Eylem Planı

Yapılan çalışmalar, ihtiyaç analizi ve çalıştay sonuçları dikkate alınarak hazırlanacak eylem planında, projeden projeye öncelik ve içerik farklılıkları olacağı bir gerçektir. Ancak yürütülecek tüm faaliyetler aşağıdaki konu başlıkları altında toplanabilir:

a- Sulama tesislerinin işletme bakım ve yönetim (suyun tarla başına iletimi ve dağıtımı)

Sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetimi konularında sulama projesi alanındaki tüm kesimler bilgilendirilmelidir. Bu hizmetlerin gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda çiftçilerin karşılaştacağı olumsuzluklar anlatılmalı ve bu hizmetleri yürütecek kurum veya kuruluşun oluşumu, işleyişi ve yarası hakkında eğitim toplantıları düzenlenmelidir. İşletme, bakım ve yönetim hizmetlerini yürütecek kuruluşun kurumsallaşması için fiziki koşullar oluşturulmalı ve teknik, idari ve destek personelinin eğitimi sağlanmalıdır. Eğitimler örnek teşkil edecek yerlere yapılacak teknik gezilerle desteklenmelidir.

b- Sulama ve tarla içi hizmetler (suyun tarla içi kullanımı)

Çiftçiler sulama projesinin işletme koşulları hakkında bilgilendirilerek suyu etkin ve ekonomik kullanımı konularında eğitilmelidir. Okullarda su ve toprak konularında bilinçlendirme faaliyetleri yürütülmelidir. Özellikle basınçlı sulama yöntemleri üzerinde durulmalıdır.

c- Sulu tarım koşullarında bitki yetiştirme teknikleri

Sulama projesi uygulanan alanlarda büyük bir çoğunlukla yalnız sulamadan söz edilir. Bu, sulamanın ön koşul olması yanında yeterli koşul olduğu olgusunu da oluşturur. Bu hatalı olgu sonradan büyük kayıplara neden olmaktadır. Oysa sulu tarım entegre kaynaklar yönetimidir. Bu anlamda yönetildiği sürece sulamadan beklenen gelir artışı sağlanabilir.

Sulamaya açılacak alanlarda üreticiler sulu tarım koşullarında yetiştirme teknikleri konularında eğitilmelidir. Eğitimler toprak hazırlığı, tohum-fide-fidan, ekim-dikim, sulama, bitki besleme, bakım, tarımsal mücadele, hasat ve depolama süreçlerini kapsayacak şekilde olmalıdır. Alternatif ürünlere önem verilmelidir.

d- Hayvancılık

Sulamaya açılacak alanlarda özellikle büyük baş hayvan işletmelerine önem verilerek sorunların çözümüne yönelik programlar hazırlanmalıdır.

e- Mekanizasyon

Sulu tarım koşullarına uygun mekanizasyona mutlaka geçilmelidir. Çiftçiler sulu tarım koşullarında kullanılan makine, alet ve ekipman konularında mutlaka eğitilmelidir. Edinilmesi ekonomik olmayan durumlarda hizmet alımı yaratılmalıdır.

f- Kapasite geliştirme eğitimleri

İlgili tüm kurum ve kuruluşların ihtiyaç tespit edilen alanlarda eğitimleri sağlanmalıdır.

g- İşbirliği ve paylaşım kültürünün geliştirilmesi

Sulu tarım koşullarında işbirliği ve paylaşım kültürünün gerekliliği ve çiftçi örgütlenmeleri hakkında eğitimler verilerek “kazan kazan anlayışı” yerleştirilmelidir. Örnek çiftçi örgütleri ziyaret edilerek çiftçi örgütlerinin kurulmasına çalışılmalıdır.

h- Sosyal ve kültürel faaliyetler

Bu anlamda yapılacak faaliyetler paydaş kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlenerek yürütülecektir. Bu faaliyetlerde Milli Eğitim Müdürlüğü, Tarım müdürlüğü ve sağlık teşkilatı etkin olarak yer almalıdır. Özellikle kadın, çocuk ve gençlerin sürece katılımı sağlanmalıdır. Bu amaçla bilgi yarışmaları, turnuvalar, yaz kampları ve çevreye günü birlik geziler düzenlenmelidir. Ayrıca kadınlara yönelik sağlık, hijyen, çocuk bakımı ve beslenmesi ile anne ve çocuk sağlığı konularında faaliyetler yürütülmelidir.

ı- Film ve bilgilendirme günleri

Merkezi bir yerde tarım takvimine uygun olarak film izleme günleri düzenlenmeli ve film bitiminde konu uzmanları soruları cevaplandırılmalıdır.

j- Özel sektör katılımının sağlanması

Sulamaya açılan alanlarda özel sektör görünmeyen yönlendirici aktördür. Onun bu dinamik ve etkin gücünden olumlu yönde yararlanmalı ve amaçlar doğrultusunda işbirliğine gidilmelidir.

Sonuç olarak, sulama projesinin hizmet edeceği alanda yapılacak doğru tespitlerle hazırlanarak uygulamaya konacak bir “Sulu Tarıma Hazırlık Eylem Planı” ile sulama döneminde ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçilebileceği gibi sulamadan beklenen gelir artışına ulaşmada büyük katkı sağlanabilir ve sulama döneminde yürütülecek tarımsal eğitim ve yayın faaliyetlerine uygun bir ortam hazırlanmış olur.

Suruç Suya Hazırlık Eylem Planı

Sulamaya açılacak alanlarda sulu tarıma hazırlık programında beklenen sonuçlara ulaşmak için, sulamaya açılacak her sulama projesine özgü bir “Sulu Tarıma Hazırlık Eylem Planı” hazırlanarak uygulamaya konmasının gerekliliği ifade edilmişti. Suya Hazırlık Programı doğrultusunda hazırlanan Suruç Suya Hazırlık Eylem Planı kapsamında bugüne kadar yapılan çalışmalar aşağıda sıralanmıştır:

RESİM 387,388,389,390,391,392,393,394

1. Değerlendirme Toplantısı: Suruç kaymakamı başkanlığında ilgili tüm kurum ve kuruluşların katıldığı bilgilendirme, koordinasyon ve işbirliği amaçlı bir toplantı yapılmıştır.

2. Teknik Eleman Proje Bilgilendirme Teknik Gezisi: Program kapsamında faaliyetlerde görev alacak kurum ve kuruluşlardaki teknik elemanların projeyi sahada incelemeleri ve tanımaları amacıyla Atatürk Barajı'ndaki su alma noktasında bulunan ana pompa istasyonundan başlamak üzere ana kanal boyunca Suruç'a kadar sistem ziyaret edilmiştir.. Bu esnada proje ve projede yer alan sanat yapıları hakkında bilgilendirilmeler yapılmıştır. Bu şekilde ayrıca kurum ve kuruluşlar arası koordinasyona da katkı sağlanmıştır.

3. Muhtar ve Önder Çiftçi Bilgilendirme Toplantısı: Proje alanındaki çiftçilerin proje kapsamında bilgilendirilmeleri, işbirliği, sorunların katılımcı bir anlayışla bertaraf edilmesi ve projenin kamuoyuna mal edilmesi amacıyla düzenlenen toplantıda Şanlıurfa Valisi, GAP-BKİ Başkanı, H.Ü Rektörü, DSİ XV. Bölge Müdürü, Tarım İl Müdürü ve Araştırma Enstitüsü Müdürü Suruç'ta sorunsuz bir sulama için yapılması gerekenler hakkında görüşlerini katılımcılara aktarmışlardır. Suruç Pompaj Sulaması ve inşaat aşamaları hakkında DSİ XV. Bölge Müdürlüğü yetkilileri tarafından yapılan sunumda muhtar ve çiftçiler birinci elden bilgilendirilmiştir. Özellikle Harran sulamasında yaşanan olumsuzlukların bu katılımcı yaklaşımı ile bertaraf edileceği düşünülmektedir.

4. Köy Muhtarları Teknik Gezisi: Bu eğitim gezisi Suruç Sulamasında ilk etapta işletmeye açılacak olan Taşbasan Sağ Sahil Ana Kanalı Sulamasında yer alan köy muhtarları ile önder çiftçilerin aynı özelliklere sahip Yaylak ve Harran sulamalarını ziyaret etmelerini kapsamıştır. Teknik gezi; bu alanlardaki sulamaların işletme, bakım ve yönetim sorumluluğunu üstlenen sulama birliklerinin işleyişleri hakkında yerinde bilgilendirmek suretiyle, Suruç ovasına su gelmeden çiftçilerin sulamaya ve sulama yönetimine hazır hale getirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

5. İhtiyaç Analizi Çalışması: Durum tespiti yapmak ve ihtiyaçları belirlemek üzere Suruç Pompaj Sulamasında ilk etapta sulamaya açılacak olan Sağ Sahil Sulama şebekesi alanında yer alan 43 köyde anket uygulanmıştır. Ankette katılımcılara, işletmeleri, makine-alet-ekipman varlıkları, sulama imkanları, kullanılan sulama yöntemleri, sulama geçmişleri, sulama bilgileri, yetiştirilen ürünler, Suruç Pompaj Sulaması hakkındaki bilgileri, sulama tesislerinin işletilmesi, sulamadan kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri, su gelince kullanılacak sulama yöntemleri, ekilecek ürünler, sulu tarım koşullarında bitki yetiştirme bilgileri ve eğitim istekleri, istedikleri eğitim konuları, köyle ilişkin bilgi ve sorunlar, muhtarlara ilişkin bilgi ve verilecek eğitimlerin zamanı ve yeri konularında sorular yöneltmiş ve doldurulan anketler değerlendirilmiştir.

6. Sulu Tarıma Hazırlık Çalıştayı: Sulamaya açılacak alanlarda su ve toprak kaynaklarının sürdürülebilir anlayışla yönetimi ve sulu tarım gelirinin yükseltilmesi ve sulama sonrası sorunlarla karşılaşmamak için sulu tarıma hazırlık kapsamında yapılması

gerekli faaliyetlerin belirlenmesi amacıyla bir çalıştay düzenlenmiştir. GAP illerindeki DSI, GTHK İl ve İlçe müdürlükleri, Üniversiteler, Araştırma Enstitüleri, Tarım Kredi Kooperatifleri, Ziraat Odaları, Sulama Birlikleri ve GAP-BKİB ve GAP TEYAP' tan toplam 66 kişinin katıldığı çalıştay konuya ilişkin sunumlardan sonra soru, katkı ve cevaplarla devam etmiştir. Sulamada yaşanan sorunlar dört ana konu altından toplanmıştır:

- Tarımsal eğitim ve yayım faaliyetleri (1. Grup)
- Tesislerin işletme, bakım ve yönetimi/Tarla içi hizmetler (2. Grup)
- Kurumlar arası koordinasyon (3. Grup)
- Tarımsal politikalar ve yetiştirme teknikleri (4. Grup)

Yukarıda belirtilen dört ana konuda belirlenen çözüm önerileri şu şekilde özetlenebilir:

1. Grup

- Çiftçi ve teknik elemanların eğitimi,
- Mali kaynak temini,
- Güçlü bir izleme ve değerlendirme yapısı oluşturma.

2. Grup

- Toplulaştırmanın tamamlanması
- Eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları
- Sulama birliklerinin desteklenmesi
- Ücretlendirmenin hacimsel bazda yapılması
- Tarla içi geliştirme hizmetlerine önem verilmesi
- Sulama birliklerinin desteklenmesi

3. Grup

- Çiftçilerin sulama birliği konusunda eğitilmeleri
- Kurum ve kuruluşların 6172 sayılı Sulama Birlikleri kanunu hakkında bilgilendirilmesi
- Tarım İl Müdürlüklerinde oluşturulan Tarımsal Alt Yapı ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüklerinin güçlendirilmesi
- GAP, KOP ve DAP'ın koordinasyonda etkin rol almaları
- Destekleme primleri çerçevesinde yapılan çalışmalarda sulama birliklerinin verilerinin de dikkate alınması

4. Grup

- Sulama sistemlerinin kredilendirilmesi
- Uygun ekim nöbeti ve bitki deseni programı uygulanması

- Desteklemelerde sulama birlikleri verilerinin dikkate alınması
- Tesislerin işletme bakım ve yönetimi yeniden gözden geçirilmeli
- Güçlü ve erişilebilir tarım veri tabanı oluşturulması
- Tarım ihtisas mahkemelerinin kurulması
- Sulamada kullanılan enerjinin desteklenmesi ve sulamada yenilenebilir enerji kullanılmasının teşvik edilmesi.

7. Suruç Pompaj Sulaması Sulu Tarıma Hazırlık Eylem Planı: Suruç ilçesinde yapılan tüm çalışmalar, ihtiyaç analizi ve çalıştay sonuçları dikkate alınarak bölgede aşağıdaki konularda eğitim ve etkinliklerin gerçekleştirilmesi planlanmıştır:

7.1. Sulama Tesislerinin İşletme, Bakım ve Yönetimi

Sulama tesislerinde işletme ve bakım hizmetlerinin önemi, bu hizmetlerin gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda karşılaşılabilecek olumsuzluklar, sulama birliğinin kuruluş ve işleyişi, sulama birliğindeki hak, görev ve sorumlulukları konusunda bölge çiftçilerine bilgi verilerek tesisleri ve sulama birliğini sahiplenme duygusu güçlendirilecektir.

Sulama birliği yönetimi, tesislerin işletme, bakım ve yönetimi kapsamında yapılması gerekenler ve 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu hakkında bilgilendirilme yapılarak kurumsallaşma hızlandırılacaktır. Bu arada gerekli olacak idare binası, teknik personel, idari personel, destek personel ve araç-makine tespitleri yapılacaktır.

Tespit edilen teknik, idari ve destek personelinin eğitilmesi sağlanarak tesislerin işletme, bakım ve yönetim konularında sulama başlamadan hazır hale getirilecektir. Tüm eğitimler teknik gezilerle desteklenecektir.

7. 2 Sulama ve Tarla İçi Hizmetleri

Çiftçiler sulama projesinin işletme koşulları hakkında bilgilendirilerek, suyu etkin ve ekonomik kullanımı konularında eğitilecektir. Basıncın yeterli olduğu hidrant çıkışlarında damla veya yağmurlama, basıncın yeterli olmadığı hidrant çıkışlarında ise yüzey sulama yöntemleri içinde randımanı oldukça yüksek olan borulu karık yöntemi konularında eğitimler verilecektir. Okullarda su ve toprak konularında bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir. Eğitimler demonstrasyon, tarla günleri ve teknik gezilerle desteklenecektir.

7. 3 Sulu Tarım Koşullarında Bitki Yetiştirme Teknikleri

Bölge çiftçileri bölgenin mevcut bitki deseninde yer alması muhtemel ana ürünler olan buğday, arpa, mercimek, pamuk, mısır, sebze, nar, badem, antepfıstığı vb. gibi ürünlerin sulu tarım koşullarında yetiştirilmesi konusunda eğitilecektir. Ayrıca bunların dışında ortaya çıkacak alternatif ürünler hakkında da yetiştiricilik eğitimleri verilecektir. Eğitimler toprak hazırlığı, tohum-fide-fidan, ekim-dikim, sulama, bitki besleme, bakım, tarımsal

mücadele, hasat ve depolama süreçlerini kapsayacak şekilde olacak ve demonstrasyon, tarla günleri ve teknik gezilerle desteklenecektir.

7.4 Hayvancılık

Bölgede hayvancılığın geliştirilmesi için mevcut durum ve ihtiyaç analizi çalışması yapılarak ve elde edilen sonuçlara göre gerekli faaliyetler program kapsamında uygulanmaya konulacaktır.

7.5 Mekanizasyon

Çiftçiler sulu tarım koşullarında mekanizasyonun önemi, kullanılan alet ve ekipmanlar hakkında bilgilendirilecektir. Suruç'ta parseller küçük olduğu için, ortak makine kullanımı ve faydaları ile örnek ortak makine kullanım parkı oluşturulacaktır. Tüm eğitimler teknik gezilerle desteklenecektir.

7.6 Kapasite Geliştirme Eğitimleri

İlgili tüm kurum ve kuruluşların tespit edilen ihtiyaç duydukları alanlarda eğitimleri sağlanacaktır.

7.7 İşbirliği ve Paylaşım Kültürünün Geliştirilmesi

Sulu tarım koşullarında işbirliği ve paylaşım kültürünün gerekliliği ve çiftçi örgütlenmeleri hakkında eğitimler verilerek "kazan kazan anlayışı" yerleştirilecektir. Bölgede örnek çiftçi örgütleri oluşturulacaktır. Diğer bölgelerdeki örnek çiftçi örgütleri ziyaret edilecektir.

7.8 Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

Bu anlamda yapılacak faaliyetler paydaş kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlenerek ve bir işbirliği içinde uygulanacaktır. Bu kapsamdaki faaliyetlerde İlçe Milli Eğitim, Tarım ve Sağlık Müdürlükleri etkin olacaktır. Özellikle kadın, çocuk ve gençlerin sürece katılımı sağlanacaktır. Bu amaçla bilgi yarışmaları, turnuvalar yaz kampları ve çevreye günü birlik geziler düzenlenecektir. Ayrıca kadınlara yönelik sağlık, hijyen, çocuk bakımı ve beslenmesi ile anne ve çocuk sağlığı, diş ve göz taramaları konularında faaliyetler yürütülecektir.

7.9 Film ve Bilgilendirme Günleri

GTHB tarafından hazırlanmış olan, çiftçi eğitim filmleri iki-üç haftada bir ziraat odası toplantı salonunda çiftçilere gösterime sunulacaktır. 3 aylık film gösterim takvimi oluşturulacak ve çiftçilere hangi hafta hangi filmin gösterileceği daha önceden duyurulacaktır.

7.10 Özel Sektör

Tüm faaliyetlerde özel sektörle işbirliği imkanları aranacak ve gerçekleştirilecektir.

7.11 Değerlendirme

İki ayda bir ara değerlendirme ve proje bitiminde nihai değerlendirme yapılacaktır.

8. Bugüne Kadar Eylem Planı Kapsamında Gerçekleştirilen Diğer Çalışmalar

8.1 Ortak Makine Kullanımı Parkı oluşturulması

GAP Mastır Planı'nda GAP bölgesinde tarımsal kalkınmanın önemli darboğazlarından birisi olarak “işletmelerde tarımsal mekanizasyon ve modern alet ve ekipman kullanımının sınırlı olması” gösterilmiştir. Başka bir deyişle bölgede tarımsal mekanizasyon araçları sayı ve çeşitlilik bakımından yetersizdir.

Suruç pompaj sulaması 94 000 ha alana sahip bir sulama projesidir. Bu sulama 2014 yılından başlayarak kademeli olarak işletmeye açılacaktır. Ancak bölge çiftçisinin ekonomik durumu pahalı bir yatırım olan tarım makinelerini alabilecek güçte değildir. Bilindiği gibi sulu tarım, beraberinde modern tekniklerin kullanılmasını gerektiren bir sistemdir. Suruç pompaj sulaması kapsamında ilk sulamaya açılacak 17.000 ha alanda yapılan ihtiyaç analizinde çiftçilerin % 68 inin traktör, % 77 sinin de ekipmanın olmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca su geldiğinde işletmelerin % 87'si ekipmanının yetersiz olacağını ifade etmiştir. Böyle bir ortamda, sulu tarım koşullarında büyük bir traktör ve alet ekipmana ihtiyaç duyulacaktır. İşletme büyüklüklerinin % 39'unun 41-80 da ve % 41'inin 40 dekara kadar olan işletmelerden oluşması, ortak makine kullanımının gerekli ve uygulama şansının yüksek olduğunu göstermektedir.

Bu proje ile Suruç Ziraat Odası Başkanlığı bünyesinde bir makine parkının kurulması ve odaya üye çiftçilerin makine satın alma yerine istediği tarımsal işlemi zamanında, ekonomik ve kaliteli bir biçimde yapabilmesi amaçlanmaktadır.

8.2 Film Gösterimi

Suruç ziraat odası, GTHB Suruç İlçe Müdürlüğü ile ortaklaşa düzenlenen eğitimde GTHB tarafından hazırlanmış “tarlanın sulamaya hazırlanması, tuzluluk ve drenaj, sulamanın önemi ve toprak-bitki-su ilişkisi” konularını kapsayan zirai eğitim filmleri izlenmiştir. Eğitime toplam 34 çiftçi katılmış ve büyük ilgi göstermiştir. Zirai eğitim filmleri izlendikten sonra çiftçilerin konulara ilişkin soruları cevaplandırılmış ve ilave bilgilendirmeler yapılmıştır.

8.3 Kadınların Sebze Yetiştirme Konularında Eğitimi

Sulamaya açılan alanlarda suyun etkin kullanımını ve verimin artırılması kadar yetiştirilen ürünlerin sağladığı gelir artışı da çok önemlidir. Özellikle Suruç Pompaj Sulaması gibi pompajın söz konusu olduğu ve dolayısıyla sulama maliyetin çok yüksek olduğu sulamalarda bu husus daha da önem kazanmaktadır. Bu durumda ilk akla gelen emek yoğun sebze yetiştiriciliği olmaktadır. Proje alanında küçük işletmelerin çoğunlukta olması konunun önemini daha da arttırmaktadır. Ancak geleneksel sebzeler yerine getirisi yüksek alternatif ürün olabilecek sebzelerin ürün desenine girmesi çözüme katkı sağlayacaktır.

Uygulamaya konan “Kadınlara Yönelik Sebze Yetiştiriciliği Projesinin” amacı sebze yetiştiriciliğinde yoğun emek harcayan kadının kapasitesinin geliştirilerek alternatif sebze yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, kalite, ürün ve gelir artışının sağlanmasıdır.

Proje kapsamında “Kendin Üret, Kendin Tüket” sloganıyla saha çalışmaları sonucunda belirlenen 28 kadına sulu koşullarda alternatif ürün olabilecek kışlık ve yazlık sebzeler hakkında iki günlük eğitim verildikten sonra evlerinin yakınında 100 m² lik bir aile uygulama bahçesi kurulmuştur.

Teorik eğitimden sonra belirlenen alanda uygulama bahçeleri kurulmuştur. Toprak hazırlığı tamamlandıktan sonra koruma amaçlı çevre çitleri çekilmiştir. Damla sulama sistemi kurulumundan sonra da ekim/dikim gerçekleştirilmiştir. Turp ve ıspanak tohum olarak ekilmiş, brokoli, beyaz lahanaya, kırmızı lahanaya ve karnabahar ise fide olarak dikilmiştir. Kadınlar bütün uygulama aşamalarında hazır bulunmuşlardır. 2013 Eylül ayı içerisinde sebzelerin ekim/dikimi tamamlanmış, izleme ve değerlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca kadınlar damla sulama sisteminin çalıştırılması, sulama süresi, sulama aralığı ve sistemle gübre verilmesi konularında bilgilendirilmiştir.

Kışlık sebzeler hasat edildikten sonra aynı yere yazlık sebzeler ekilecek/dikilecektir.

8.4 GAP Egzersiz Programının Hazırlanarak Okullarda Uygulamaya Konması

Suruç Suya Hazırlık Eylem Planında katılımcı yaklaşım gereği sulamaya açılacak alanda yaşayan toplumun her kesimini içine alması ve çözümün bir parçası olarak işlenmesi önemlidir. Bu süreçte çocukların/gençlerin sürece katılımının projenin planlandığı şekilde işletilmesi ve öngörülen hedeflerine ulaşmasına uzun vadede katkı sağlayacağı kesindir.

Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatında yer alan ders dışı eğitim çalışmaları kapsamında yürütülen egzersiz programlarının bu amaçla kullanılması hedef kitlenin sürece katılımının sağlanmasında etkin ve sürdürülebilir bir yol olarak görülmektedir.

Suruç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve İlçe Tarım Müdürlüğü ile uygulamaya konan GAP Egzersiz Programı ile ilk ve orta öğretim öğrencilerinin GAP hakkında bilgilendirilmesi, su, toprak, sulama tesisleri, sulu tarım koşullarında yetiştiricilik ve çevre konularında

bilinçlenmesi ile sosyal bir birey olarak bilgi kaynaklarına ve ilgili, kurum ve kuruluşlara ulaşma konularında bilgilenmesi amaçlanmıştır. Bu programa katılan öğrencilerin öğrendiklerini ailesine ve çevresine aktarmaları etkili bir yayım faaliyeti olacaktır.

İlk aşamada bu programı uygulayacak okul müdürleri ve öğretmenleri ile bire bir görüşülerek programın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirme yapılmış ve program hakkında düşünceleri alınmıştır. Daha sonra taslak program planı hazırlanarak öğretmenlere gönderilmiştir. Akabinde tüm paydaşlarla bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır.

Egzersiz programı kapsamında katılan öğrencilere haftada 6 saat ülkemizin su ve toprak kaynakları, GAP Projesi, Sulu Sulama Projesi, tesislerin sahiplenilmesi, kanallarda yüzmenin tehlikeleri, toprak, su, sulama ve yetiştirme teknikleri konularında bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimleri verilecektir. Eğitimler tüm öğretim yılı boyunca devam edecektir. Bu konuda görev üstlenen öğretmenler Proje kapsamında eğitilecek ve kendilerine eğitim materyali sağlanacaktır. Eğitimlerin daha etkin olması için kampüsleri müsait olan 4 okulun bahçesinde 100 er m² lik mini uygulama bahçeleri kurulmuştur.

Ayrıca amaca hizmet edecek teknik geziler düzenlenecektir. Daha geniş kitlelere ulaşmak amacıyla bir bülten çıkarılacak ve egzersiz çalışması yapan okullar arasında bilgi yarışmaları düzenlenecektir. 2013-2014 öğretim yılında Sulu sulama projesi kapsamında ilk etapta sulamaya açılacak alanda yer alan ilk ve orta öğretim okullarında yapılan görüşme ve bilgilendirmeler sonunda GAP Egzersiz Programını uygulamak üzere 14 öğretmen Sulu Milli Eğitim Müdürlüğüne müracaat etmiş bulunmaktadır. İlk defa bu amaçla düzenlenen egzersiz programından alınacak sonuçlara göre, programın tüm GAP bölgesine yaygınlaştırılması düşünülmektedir.

8.5 Köy Bilgilendirme Toplantıları

Sulu tarıma hazırlık çalışmaları, kışık sebze yetiştiriciliği, suyun önemi, tarlanın sulamaya hazırlanması, tuzluluk ve drenaj, toprak-bitki-su ilişkileri, sulama metotları, ürün değerlendirme, demonstrasyon kurulumu, hububat hastalık ve zararlıları, anız yakmanın zararları, alternatif ürün yetiştiriciliği, kooperatifçilik, hayvancılık, koyunların bakımı, beslenmesi, koç katımı, koyun hastalık ve zararlıları, küpeleme, ağıl temizliği ve ilaçlanması, yem bitkileri konu başlıklarından bir veya birkaçını kapsayan konularda köy bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.

Altı farklı yerleşim biriminde yapılan 9 toplantıya toplam 241 kişi katılmıştır.

8.6 Teknik Gezi ve Fuarlara Katılım

Suruç' ta ilk etapta sulamaya açılacak alanlarda tarım yapan 25 çiftçi ve 3 teknik eleman Çukurova'da sulama işletmeciliği yapan sulama birliklerinin çalışmalarını ve işleyişlerini yerinde görmek, sulama tesislerinin sahibi olan DSİ ile ilişkilerini öğrenmek ve basınçlı sulama metotları uygulamalarını görmek ve hakkında bilgilenmek üzere bir teknik gezi düzenlenmiştir. Gezi kapsamında Adana Tarım Fuarı' da gezilmiştir.

Ayrıca GAP TEYAP kapsamında düzenlenen ve tüm GAP bölgesini kapsayan diğer teknik gezi ve fuar ziyaretlerinde Suruç çiftçilerine de kontenjan ayrılmıştır.

8.7 GAP Tarım Kampı Lider Yetiştirme Projesi

GAP TEYAP Projesi 4.2.8 Genç Önder Çiftçi Eğitimleri kapsamında 2 haftalık kamp ve eğitim şeklinde yürütülen faaliyete 2013 yılında sadece Suruç'ta ilk etapta sulamaya açılacak alanda yer alan yerleşim birimlerinden 20 kız ve 19 erkek öğrenci olmak üzere 39 çiftçi çocuğu katılmıştır.

19 Ağustos 2013'te başlayan kamp dönemi 29 Ağustos Perşembe günü saat 20.30'da kampçıların kamp sürecinde kazanımlarını sergileyecekleri bir veda gecesi ile sona ermiştir. Bu faaliyet hakkında detaylı bilgi Projenin 4.2.8 Genç Önder Çiftçi eğitimleri başlığı altında detaylı anlatılmıştır.

Sulama Birlik Başkanları Toplantısı

Toplantı, Sulama Birlikleri Yasasının devreye girmesi ile yapılan seçimlerden sonra yeni seçilen başkanlarla tanışmak ve söz konusu yasanın getirdiği yeni görev ve sorumlulukları görüşmek, durum değerlendirmesi yapmak ve GAP TEYAP tarafından geliştirilecek tarımsal eğitim ve yayım modeli kapsamında olası işbirliği imkânlarını konuşmak amacıyla 18.10.2012 tarihinde GAP sulamalarında görev üstlenen 40 birlik başkanı ile Şanlıurfa da gerçekleştirilmiştir. GAP TEYAP' ın tanıtımından sonra katılımcıların düşünceleri alınmıştır. Katılımcılar genellikle pompaj sulamalarında enerji maliyetinin yüksekliğinden yakınmışlar ve güneş enerjisinin desteklenmesini talep etmişlerdir. Özellikle çiftçi eğitimleri ve basınçlı sulama sistemlerinin kullanımı ile büyük su tasarrufunun sağlanabileceğini ifade edilmiştir. Birlik başkanları GAP TEYAP yayım modeli kapsamında işbirliğine hazır olduklarını da belirtmişlerdir.

RESİM 395, 396

GAP - Hayvancılığı Geliştirme Projesi

Proje Konusu : GAP bölgesinde kooperatif barınaklarının rehabilitasyonu

Proje Sahibi : GAP-BKİB

Proje Gerekçesi : Bölgede kurulan kooperatiflerde ahır şartlarının kötü olması birçok problemi beraberinde getirmektedir. Hayvan sağlığı, verim düşüklüğü vs. problemlere neden olan bu sorunun giderilmesi konusunda bölgedeki GTHB İl Müdürlükleri ile GAP ortaklaşa bu projeyi uygulamıştır. Proje kapsamında Gaziantep bir, Diyarbakır'da on, Batman'da iki proje ihale aşamasında, Şanlıurfa'da 3 adet proje gerçekleştirilmiş, bir proje ise ihale aşamasındadır.

RESİM 397,398,399

Şanlıurfa'da rehabilitasyon kapsamında Halfeti İlçesi Yeni Halfeti Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin hayvan barınağında tespit edilen sundurma altyapı eksiklikleri giderilmiştir. Hilvan İlçesi Keperhisar Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin hayvan barınağının sundurma altyapı eksiklikleri giderilmiş olup, işletmeye 1 adet yem kırma makinesi alınmıştır. Merkez İlçesi Kaplan Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ne ait hayvan barınağının sundurma alt yapı sorunu giderilmiş olup işletmeye 1 adet yem hazırlama makinesi temin edilmiştir.

Mardin Yem Bitkileri Ekiminin Geliştirilmesi Projesi

Projenin Amacı : Mardin bölgesinde hayvancılıktaki kaba yem sorununun çözümüne katkıda bulunmak.

Proje Sahibi ve Paydaşları : Mardin Valiliği, GAP TEYAP Mardin Ekibi

Gerekçesi : Hayvancılıkta en önemli sorun kaliteli kaba yem sorunu olup, bölgede hayvanlar yeterli beslenememektedir. En önemli kaba yem saman olup, onunda besleyici değeri çok düşüktür. Projenin gerekçesi; hayvancılığın bu sorunu çözmek için bölgeye adapte olmuş yem bitkilerinin ekimini yaygınlaştırmak olmuştur.

Proje kapsamında bölgedeki araştırma enstitülerinin uzmanlarından alınan bilgiler dikkate alınarak Mardin bölgesinde bölgeye adapte olmuş yem bitkileri (Macar fiğ, adi fiğ,

tritikle, Sorgum Sudan Otu, Silajlık mısır) hayvancılığın yoğun yapıldığı yerlerde üreticilere tanıtılıp ektilmiştir.

Mardin Valiliği Projenin yem bitkileri tohum, silaj makinesi ve nakliye masraflarını karşılamıştır. GAP-TEYAP Projesi tritikale + macar fiği kapsamındaki tohum, gübre ve ilaç masraflarını rutin yem bitkileri demo kaleminden karşılamış ve projenin koordinasyonunu yürütmüştür. GTHB Mardin İl Müdürlüğü projeye ot biçme makinesi sağlamıştır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar 291 da arazide 33 adet olup çalışma ile ilgili detaylar aşağıda verilmiştir.

Mardin Yem Bitkileri Ekiminin Geliştirilmesi Projesi Demonstrasyon Tablosu								
İlçe	Tritikale+Macar fiği		Sudan Otu		Silajlık Mısır		Flora K	
	Adet	Dekar	Adet	Dekar	Adet	Dekar	Adet	Dekar
Mazıdağı	1	10						
Merkez	3	20			11	85		
Ömerli	1	10						
Kızıltepe	1	10	1	5	5	30		
Derik	2	20	1	8	2	35		
Yeşilli	2	18	2	15	2	10	1	5
Savur	1	10						
Toplam	8	98	4	28	20	160	1	5

Tritikale, Macar fiği

Elde edilecek yemin kalitesini artırmak ve biçimi kolaylaştırmak amacıyla tritikale ile Macar fiği karışım olarak ekim yapılmış ve karışımında dönüme 10 kg fiğ, 6 kg tritikale kullanılmıştır.

Mardin in ova kesiminde ekim yapılan altı üreticide mükemmel verim alındığı halde, ekim geç yapıldığından Mardin dağlık kesimi, Mazıdağı ve Ömerli'de beklenen verimler alınmamıştır.

Tritikale + Macar fiği karışımı ekilen alanlarda dekara verim; yaş ot 6.500 kg, kuru ot 1.200 kg olmuştur. Sadece Tritikale ekilen alanlarda ise verim dekara yaş ot 4.000 kg ve kuru ot 1.500 kg olarak gerçekleşmiştir. Macar fiğinin tek başına değil de tahıllar ile karma olarak ekildiğinde daha başarılı sonuçlar elde edildiği gözlemlenmiştir.

RESİM 400,401,402

Sudan Otu

Mardin’ de kaba yem açığını gidermek amacıyla Derik Alagöz köyü ve Yeşilli Ova köyde iki çiftçiye 5’ er dekar Sorgum Sudan otu ektirilmiştir.

RESİM 403,404,405

6 defa biçim gerçekleştirilerek verimde beklenen başarı sağlanmış ve dönüme yaklaşık 10 ton yeşil ot hasat edilmiştir. Yazın en sıcak olduğu aylarda çiftçi şartlarında mükemmel bir yeşil otun üretilbileceği çiftçilere gösterilmiştir.

Bu yem bitkisinin en önemli özelliği yazın en sıcak olduğu ve otların kuruduğu dönemde 5 ay gibi sürede sürekli yeşil ot sağlamasıdır. Bu bitkinin otunu küçük ve büyükbaş hayvanlar büyük bir lezzetle yemekte, gevrek ve sulu olması hayvanların iştahını artırmaktadır.

Sudan Otu programı kapsamında Yeşilli ve Derik de iki tarla günü organize edilerek çevrede hayvancılıkla uğraşan çiftçilere sonuçlar gösterilmiştir.

Silajlık Mısır

Birim alandan en yüksek verimi sağlayan ve içerdiği yararlı besin maddeleri sayesinde hayvancılıkta en iyi kaba yem bitkisi olarak mısır kabul edilir ve uygun koşullarda silajından yararlanabilir.

Bu kapsamda 19 çiftçiye silajlık mısır ekimi yapılmıştır. Pilot bölge olarak Mardin Merkez, Kızıltepe ve Derik deki hayvancılıkla uğraşan ve sulanabilir arazisi olan çiftçiler seçilmiştir.

Çalışma esnasında ekimden silaj yapımına kadar tüm safhalarda üreticilerle birlikte olunmuştur. Bu çalışma iki yerde tarla günü düzenleyerek bölge çiftçilerine, konuyla ilgili olan bölge uzmanlarına sonuçlar gösterilmiştir.

Değerlendirme

Burada başarıya ekimden hasada kadar tüm safhalarda gerekli teknik bilgiyi üreticiye vermekle ulaşılmıştır.

Bu projede kurumlar arasında iyi bir koordinasyon sağlanmıştır. GTHB Mardin İl Müdürlüğü tamburlu ot biçme makinesini, Mardin Valiliği tohum ve silaj makinesini almış, projenin teknik yardım ve koordinasyonunu ise GAP TEYAP Mardin Ekibi yürütmüştür.

Mardin Soya Ekiminin Geliştirilmesi Projesi

Proje Konusu : Mardin bölgesinde, ikinci ürün ekiminde mısıra alternatif ürün olarak soya ekiminin geliştirilmesi.

Proje Sahibi ve Paydaşları : Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, GAP TEYAP Mardin Ekibi,

Gerekçesi : Mardin’ de birinci ürün olarak buğday ekilmekte ve hasattan sonra anız yakılarak ikinci ürün olarak mısır ekilmektedir. Bu uygulama toprağın yapısını bozmakta; aşırı gübre, su ve ilaç tüketimini tetiklemektedir. Mısır, yazın kavurucu sıcaklarda aşırı su isteği olan ve hasatı Aralık, Ocak ayına kadar sarkan bir bitkidir. Bu durum ertesi yılki ekimin gecikmesine dolayısıyla çiftçinin gelirinin düşmesine neden olmaktadır.

Soya; mısıra göre daha az su tüketmesi, toprağı zenginleştirmesi ve erken hasat edilmesi gibi sebeplerden ötürü bölge için mükemmel bir üründür. Türkiye her yıl 2,7 milyar dolarlık soya ithal etmektedir. Bölgedeki yem fabrikaları çıkan ürünü direkt satın alabilmekte ve son yıllarda hayvan sayısının artması ile talep daha da artmaktadır.

RESİM 406,407,408

Bu konuda çalışmalar Nusaybin ve Kızıltepe’de önder çiftçilere kurulan demolar ile yürütülmüştür.

Tanıtımın daha geniş kitlelere ulaştırılması konusunda Diyarbakır Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi kampüsü ile Nusaybin Turgut Köyü' nde tarla günleri düzenlenmiştir. Kızıltepe' deki önder çiftçileri ile yapılan görüşmelerde; soya ekiminin altı bin dekara ulaştığı ve 5-6 yıl içerisinde soyanın mısırın yerine geçeceği belirtilmiştir.

Mardin Seracılığın Geliştirilmesi Projesi

Proje Konusu : Mardin bölgesinde mevcut ve randımsız çalışan seraların iyileştirilmesi konusunda inceleme raporu hazırlanması.

Proje Sahibi ve Paydaşları : Mardin Valiliği, GAP- TEYAP Mardin Ekibi,

Gereçesi : Mardin' de kurulu vaziyette 600 dekar modern sera bulunmakta ve % 70' ine yakınında üretim yapılmamaktadır. Yapılan GAP-TEYAP PUK toplantısında, seraların çalışır hale gelmesi için yurt dışından uzman getirilerek bölgede inceleme çalışması yapılmasına karar verilmiştir.

Hollanda' dan sera uzmanı Gerart Zwinkels getirilmiş, bu çalışmanın masrafları Mardin Valiliği tarafından karşılanmış, teknik destek ve gerekli organizasyon ise GAP TEYAP Mardin Ekibi tarafından sağlanmıştır. Seracılığın yoğun olduğu ilçelerde sera işletmeleri incelenmiş, konu ile ilgili uzman raporu hazırlanıp ilgili kurumlara sunulmuştur.

RESİM 409,410,411

Yapılan çalışma sonucunda ortaya çıkan sorun ve çözümler şunlardır.

- Gece ve gündüz sıcaklık farkı çok yüksek olduğundan dolayı naylon sera ile bölgede üretim yapmak oldukça zor gözükmektedir.
- Kışın aşırı soğuk geçmesi büyük yakıt maliyetine sebep vermekte, bu durum da buradaki seraların ekonomik yönden rekabet gücünü azaltmaktadır.
- Naylon seralarda en iyi üretim şeklinin; kışlık ve yazlık sebze üretilip erken pazara sürülerek sağlanabilir.
- GTHB' nin sera çalışanlarına, sahiplerine gerekli eğitimi vermesi gerektiği tespit edilmiştir.

Bölgede yapılan beş günlük çalışmanın sonucunda uzmanın hazırladığı raporunun özeti şu şekildedir:

- Bölgede seracılığın belirli bir yapısı olmadığı, devletin sadece hibe verdiği onun dışında etkin bir politikası olmadığı,
- Bölgede GTHB yetkilileri sektöre her türlü teknik desteği verdiklerini belirtmekte; ancak bu durumun teoriden ibaret olduğu, pratikte uygulama şansı olmadığı ve sektör sorunlarının uzaktan izlendiği.
- Üreticiler arasında en ufak bilgi paylaşımı olmadığı, bu durumun büyük bir problem yarattığı; oysa bilgi alış verişinin sektör için hayati önem taşıdığı,
- Devlet sektör için gerekli kuralları koyduktan sonra, iyi bir seracılık eğitimi (teori ve pratik beraber) vermesinin gerekli olduğu,
- Bölgedeki Araştırma Enstitülerinin yeni teknoloji ve yeni sera ürünlerini bölge şartlarında deneyip, sonuçlarını sektörle paylaşması gerektiği,
- Bölgedeki gençlerin bu sektörde çalışmaya özendirilmesi ve onlar için gerekli pratik eğitimlerin verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Organik Tarım Sulama Alt Yapı Faaliyetleri 1

Proje Adı: DİYARBAKIR/EĞİL/ILGIN Köyü'nde Organik Çeşitlilik – Artan Verim - Yükselen Katma Değer Projesi

Genel Hedef; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Organik Tarım Kümesi için belirlenen küme vizyonu doğrultusunda, bölge sathında organik tarım uygulamalarının tekrarlanabilir ve ölçeklendirilebilir pilot çalışmalarla yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Projenin amacı; Diyarbakır İli Eğil İlçesi Ilgın Köyü'nde organik tarım uygulamalarının etkin bir biçimde yapılabilmesine imkân tanımak amacıyla fiziksel alt yapının ve kurumsal kapasitelerin geliştirilmesini sağlamak, pazar odaklı bir strateji çerçevesinde organik üretim kapasitesinin ve çeşitliliğin arttırılmasını sağlamaktır.

Gereçesi; Proje kapsamına giren bölgelerle ilgili problemlerin ve ihtiyaçların tanımlanması.

Bölge hakkında bilgi edinebilmek ve üretici görüşmeleri yapmak amacıyla, bölgeye 23 Ocak 2013 tarihinde ziyaret düzenlenmiş, GTHB Diyarbakır Tarım İl ve Eğil İlçe Müdürlüğünden teknik personel ve önder çiftçiler ile toplantı ve arazi incelemesi yapılmıştır. Teknik ekip ve üreticiler ile yapılan görüşmelerde, ihtiyaçlar, problemler ve talepler hakkında bilgi edinilmiştir.

Tüm bu saha çalışmaları sonrasında, Ilgın köyündeki üreticilerin mevcut proje kapsamında ihtiyaç duyulan sulama suyu ve kullanımı hususunda 4 (dört) temel sorun tespit edilmiştir.

- Bölgede mevcut sulama suyu kaynağı bulunmamaktadır,
- Enerji nakil hatları yatırım maliyetinin yüksek olması,
- Çiftçi modern sulama metotlarını bilmemektedir,

- Bölgede çalışan TARGEL personellerinin sulama konusunda kapasiteleri yetersiz.

Bu sorunların çözümüne yönelik Kasım 2013 itibariyle aşağıdaki aşamalar gerçekleştirilmiştir.

- **Altyapı Çalışmaları:**

1. 50 L/s toplam debide 3 adet kuyu açılması için gerekli şartname ve bütçe analizleri yapılmış ve ihale edilmiştir.
2. Kasım 2013 itibariyle, ilk kuyuda 350 m. de su bulunamamış, 2. kuyuda 180 mt' de 8 L/s debili suya ulaşılmış ve 3. kuyu için çalışmalar devam etmektedir.
3. 3 kez organik tarım proje kurulu toplantısına katılım sağlanarak çalışmalarla ilgili görüş ve düşünceler aktarılmıştır.

- **Eğitim Çalışmaları:**

1. 2 kez sulama genel eğitimi yapılmış ve 37 çiftçiye damla sulama ve gübrelemenin önemi anlatılmıştır.
2. Her ay en az bir köy toplantısı yapılmaktadır. Bu güne kadar 6 kez köy ziyaretlerinde bulunulmuştur.

- **Bütünleyici Çalışmalar:**

1. Sulama raporunda da öngördüğümüz fotovoltaik enerji ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda 1 kuyu için gerekli güneş enerji sistemi ve kurulumu için özel teşebbüsten % 100 destek sağlanmıştır.
2. 600 dekar alanda tarla başı su iletim ana hatları için projelendirme tamamlanmıştır.

Fotovoltaik enerji sistemi ile enerji nakil hattı ekonomik olarak karşılaştırıldığında uzun vade de fotovoltaik sistem uygulanabilir gözükmektedir. Ayrıca bu sistemin faal olacağı alanda yetiştirilecek ürün plantasyonunu (organik bağcılık vb.) da göz önünde bulundurduğumuzda sistem fizibil olmaktadır.

Bölgede organik tarımın yapılması, çiftçi gelirinde sulu tarımla 5-7 kat artış sağlanması ve en önemlisi de çiftçilerin kararlılıkla modern tarım tekniklerini kullanmak istemeleri "Suyun Etkin Kullanımını" sağlayacaktır.

Sonuç olarak, GAP TEYAP kapsamında bu çalışmaya; sulamaya ilişkin saha analiz raporu, eğitsel faaliyetler ve teknik destek sağlanmıştır.

RESİM 412,413

Organik Tarım Sulama Alt Yapı Faaliyetleri -2

Proje Adı: MARDİN/YEŞİLLİ/DEREYANI Köyü'nde Organik Çeşitlilik – Artan Verim -Yükselen Katma Değer Projesi

Genel Hedef; Güneydoğu Anadolu Bölgesi' nde Organik Tarım Kümesi için belirlenen küme vizyonu doğrultusunda, bölge sathında organik tarım uygulamalarının tekrarlanabilir ve ölçeklendirilebilir pilot çalışmalarla yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Projenin amacı; Mardin İli Yeşilli İlçesi Dereyanı Köyü'nde organik tarım uygulamalarının etkin bir biçimde yapılabilmesine imkân tanımak amacıyla fiziksel alt yapının ve kurumsal kapasitelerin geliştirilmesini sağlamak, pazar odaklı bir strateji çerçevesinde organik üretim kapasitesinin ve çeşitliliğin artırılmasını sağlamaktır.

Gerekeçe; Proje kapsamına giren bölgelerle ilgili problemlerin ve ihtiyaçların tanımlanması.

Bölge hakkında bilgi edinebilmek ve üretici görüşmeleri yapmak amacıyla, bölgede yapılan saha çalışmaları sonucunda sulama altyapı ve tarla içi sistemlerin planlanması, projelendirilmesi ve uygulanması hususlarında öngörüler yapılmıştır. Bunlar;

- Bölgede sulu tarım bilinci eksik veya yetersizdir,
- Bölgede su kaynakları (çiftçilere ait kuyular) yeterli ancak paylaşım ve örgütlenme kültürü gelişmemiş.
- Arazi yapısı meyvecilik ve sebzeçilik için uygun görülmüştür.
- Su kaynaklarının (5 adet aktif kuyu mevcuttur.) en etkin şekilde kullanımını sağlamak için **basınç regüleli damla sulama metodu** uygulamasını yapmak zorunludur.
- Mevcut enerji hatları ile kullanım sağlanabilir.
- Bölgede çalışan yayımcı teknik elemanlarla bu projenin eğitsel olarak paylaşılması etki alanını arttıracaktır.

Bu öngörüler dikkate alınarak sulama açısından bir faaliyet programı oluşturulmuştur. Bu faaliyet programının aşamaları ortaya konmuştur.

- **Altyapı Çalışmaları:**

1. Sulama yapılacak parsel ve ya parsellerin toprak, topoğrafya ve bitki deseni verilerinin toplanması,(gerçekleştirme, Mart 2013)
2. Su kaynaklarının özelliklerinin tespiti, (gerçekleşme, Mart 2013)
3. Sulama projelerinin ve sulama zamanı planlamalarının hazırlanması,(gerçekleştirme, Nisan 2013)
4. Uygulama,(Çiftçilerin mevcut su kaynaklarının kullanımında yaşadıkları sorunlar nedeniyle askıya alınmıştır. Çiftçiler yeni kuyuların açılmasını ve bu kuyuların proje kapsamında kullanılmasını talep etmişlerdir. Yani çiftçiler kendi kuyularını proje kapsamına devretmek istememişler ve ortak paylaşım kültüründen uzak kalmışlardır.)

- **Eğitim Çalışmaları:**

1. Bölgede çalışan teknik elemanlara modern sulama metotlarına ilişkin eğitimler verilerek veya GAP TEYAP kapsamındaki sulama eğitimlerine katılımları sağlanmıştır.
2. Bölge çiftçisine modern sulama ile organik tarıma özel fertigasyon tekniği konularında uygulamalı olarak eğitilmeler verilmiştir.
3. Örgütlenme ve organik tarım hakkında 2 kez köy toplantısı gerçekleştirilmiştir.

- **Bütünleyici çalışmalar:**

Yüksek enerji altyapı yatırımı ve sürekli enerji gideri çiftçi gelirini olumsuz etkileyebilir. Zorunlu olan bu enerji yatırımı fotovoltaik enerji olarak da gerçekleştirilebilir. Ancak tarımsal sulama amaçlı yenilenebilir enerji yatırımı oldukça yüksektir. Burada yapılması gereken; enerji nakil hattı yatırım maliyeti ve 10 yıllık tahmini enerji giderinin, fotovoltaik enerji yatırımına oranını belirlemektir. Bu oran 1 veya 1'in üstünde ise yenilenebilir enerji yatırımı gerçekleştirilmelidir. Yaptığım çalışmalarda bu oranın 1 veya 1' in üzerinde çıkması için üç faktör önemli bulunmuştur.

1. Fotovoltaik paneller üretilen enerjinin ilgili kurumla mahsuplaştırılması,
2. İnverter pompa kullanılması
3. Basınçlı sulama metodu uygulanması.

Sürdürülebilirliği esas kılınan bu projede fotovoltaik enerji ile bütünleyici bir çalışma olabilir.

Bölgede mevcut olan 5 adet kuyu aktif olduğunda yıllık ortalama 25.000 TL civarında elektrik sarfıyatı öngörülmüştür.

Fotovoltaik enerji sistemi ile enerji nakil hattı ekonomik olarak karşılaştırıldığında uzun vade de fotovoltaik sistem uygulanabilir gözükmektedir. Ayrıca bu sistemin faal olacağı alanda yetiştirilecek ürün plantasyonunu (bağ, kiraz, sebze vb.) da göz önünde

bulundurduğumuzda sistem fizibil olmaktadır. Ancak burada en önemli etken bölgenin coğrafik yapısı ve dolayısıyla solar radyasyon değerleri göz önüne alınmalıdır.

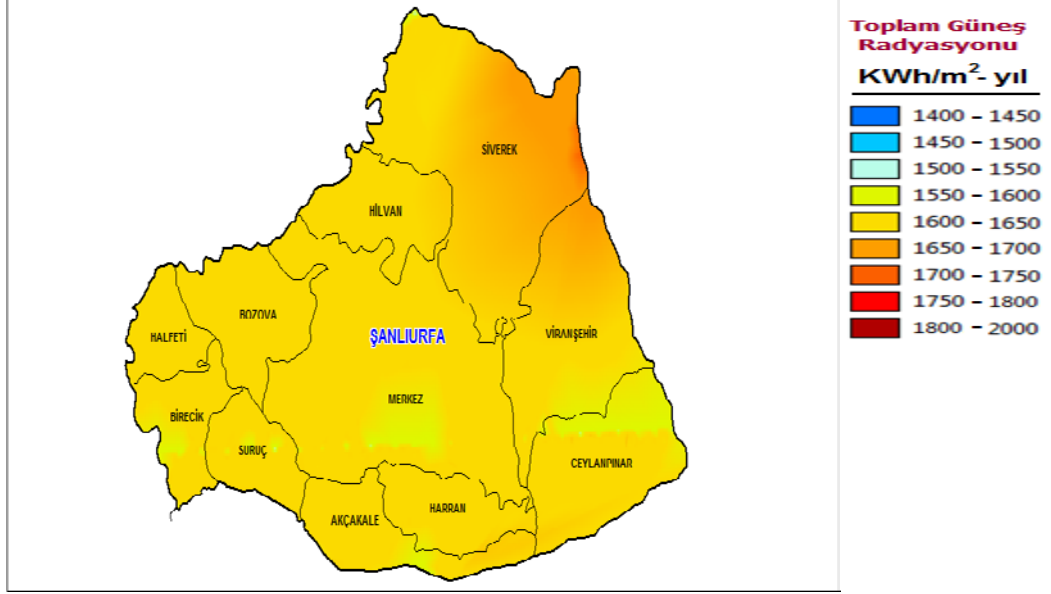
Sonuç; bölgede organik tarımın yapılması, çiftçi gelirinde sulu tarımla 5-7 kat artış sağlanması ve en önemlisi de çiftçilerin kararlılıkla modern tarım tekniklerini kullanmak istemeleri “Suyun Etkin Kullanımını” sağlayacağı esas alınarak, GAP TEYAP kapsamında; sulamaya ilişkin saha analiz raporu, eğitsel faaliyetler ve teknik destek sağlanmıştır.

RESİM 414,415

Yenilenebilir Enerjinin Sulamada Kullanılması Projesi

Güney Doğu Anadolu Bölgesin’ de, baraj ve sulama projeleri vasıtasıyla binlerce dönüm arazi sulamaya açılmış olup, bu rakamın daha da büyümesi söz konusudur. Ülkemizin en büyük yatırım projesi olan GAP kapsamında bulunan sulama alanlarında yeni enerji hatları oluşturulması gerekecek ve elektrik enerjisindeki cömertçe kullanımın ülkemize gittikçe artan yükler getirmesine sebep olacaktır. GAP da kırsal alanda, az nüfuslu çok sayıda birimden oluşmuş yaygın ve dağınık bir yerleşme düzeni egemendir. Bu yerleşimlere kamu hizmetlerinin götürülmesinde zorluklar yaşandığı gibi, bu hizmetleri götürmenin maliyeti de yüksek olmaktadır. Bölgenin başta gelen sorunları arasında, su temini ve tarımsal sulama amaçlı faaliyetler için tüketilen enerjinin yükseldiği nedeniyle, yasal bedelin alınmasında zorluklar oluşması yer almaktadır. Fotovoltaik güç destekli sulama uygulamaları bu kapsamda ön sıralarda gelen uygulamalardan yararlanmak amacıyla, güneş enerjisiyle çalışan basınçlı sulama sistemlerinin kullanılabilirliği ve yaygınlaştırılması, bölgenin geleceği açısından önemlilik arz etmektedir.

GAP Bölgesinde aşırı enerji ve su tüketimine yönelik sorunları gidermede en uygun çözümlerden biri güneş enerjisinden faydalanarak bu tüketimleri en aza indirmektir. Ancak, ilk yatırım masraflarının yüksekliği ve toplam sistem verilerinin düşüklüğü gibi, önemli dezavantajları da söz konusudur.

Sonuç olarak, GAP Bölgesi' n de tarımda alternatif enerji kaynaklarının kullanılması ile kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulmasına büyük katkı sağlayacaktır.

Yukarıda belirtilen bilgiler ışında GAP TEYAP kapsamında “Yenilenebilir Enerjinin Sulamada Kullanılması Projesi” ‘inde çalışmaları devam etmektedir.

GAP TEYAP Şanlıurfa Proje Ekibi olarak bu proje ile ilgili çalışma sahası olarak yeraltı sulaması yapan Yalınlı Onortak YAS Sulama Birliği Saha’sı seçilmiştir. Birliğin sulamaya açıldıklarından bu yana elektrik borçları bulunmaktadır. Birlik sahasında Onortak Köyünde birlik ile yapılan görüşmeler neticesinde Onortak Köyü nde iki kuyu belirlenmiştir. Bu iki kuyunun sulama sahası yaklaşık 500 da dır. Kuyulardan birincisinin hitap ettiği alanda antepfıstığı bahçesi kuruludur. Bahçe 2 yaşındadır ve damla sulama sistemi kuruludur. İkinci kuyunun sahasında hayvancılık işletmesi (1200 küçük baş) de bulunan ve yem bitkisi olan yonca yetiştiriciliği yapılmaktadır ve yarı sabit yağmurlama sulama yöntemi ile sulanmaktadır. 1 nolu kuyunun debisi 6 L/s ve trafosunun gücü 110 kW/h, 2 nolu kuyunun debisi 57 L/s ve trafosu 80 kW/h dir. Antepfıstığının dikili olduğu alan 300 da, yoncann ekili olduğu alan ise 180 da dır. Temmuz 2013’ de ön rapor hazırlanmış ve bu sahada yapılması gereken çalışmalar aşağıda verilmiştir.

- 1- Faaliyet bilgilendirme toplantısı,
- 2- Antepfıstığı ve yonca arazisinin fiziksel ve verimlilik analizleri yapılacaktır.
- 3- Her iki kuyudan alınan su örneklerinin sulama sınıfı ve kalitesini belirlemek amacıyla analizi yapılacaktır.

- 4- Arazilerin eş yükselti eğrilerinin bulunduğu topoğrafik haritaları çıkarılacaktır.
- 5- Bölgeye ait uzun yıllık iklim verileri (aylar bazında, ortalama sıcaklık, ortalama yağış, ortalama nem, ortalama günlük güneşlenme süresi, ortalama rüzgar hızı) alınacaktır
- 6- Her iki bitkinin mevsimlik sulama suyu ihtiyaçları bilgisayar yazılımı ile belirlenecektir.
- 7- Bitki su tüketimlerinin hesaplanması ile antepfıstığı ve hayvancılık işletmesinin yıllık tükettiği enerji miktarının hesaplanması yapılacaktır.
- 8- Fizibilite raporunun hazırlanması.

Bu kapsamda kasım 2013 itibariyle gerçekleştirmeler aşağıda verilmiştir.

- 1- Bölgede bu konuda yapılan çalışmalarını ilgili kurumlarca bilgi aktarımını sağlamak ve basınçlı sulama sahalarında tarımsal üretim planlaması kapsamında fotovoltaik enerji kullanımı ve teknolojileri konusunda çalışma grubu oluşturmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim 14 Mart 2013 tarihinde GAP BKİ Toplantı salonu' nda Şanlıurfa' dan 15 toplamda 20 uzmanın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar Şanlıurfa Sulama Birlikleri Müdürleri, DSİ, GAP BKİ, Harran ve Dicle Üniversitesi' n den olmuştur.

RESİM 416,417

- 2- Kuyu verileri DSİ XV.Bölge Müdürlüğünden temin edilmiştir.
- 3- Arazilere ilişkin topoğrafik haritalar temin edilmiştir.
- 4- CROPWAT ile bitki su tüketimleri hesaplanmıştır.
- 5- Sulama için kullanılan 1(bir) yıllık enerji giderleri belirlenmiştir.
- 6- Toprak analizleri yapılmıştır.
- 7- Aynı bölgede Tamburlu sulama ile yonca yetiştiriciliği (180 da) demonstrasyonu yapılmıştır. Bu demonstrasyon tarla günü ile tanıtılmıştır. Arazide toprak derinliği üniform olmayıp 30 cm ile 1.5 m arasında değişmektedir. Toprakların suyu geçirme hızı 50-55 mm/h dir. Su kaynağımız derin kuyu olup debisi 57 L/S dir. Kuyu 110 Kw lık bir enerji ile çalıştırılmaktadır.

Haraketli tamburlu sulama makinası ile gerçekleştirilen bu demonstrasyonda %30 çiftçi nakdi katkısı vardır. Makinemizin kanat genişliği 60 m ve üzerinde 38 başlık bulunmaktadır. Her bir başlığın debisi 1 L/s dir. Tamburumuza 110 mm/ 10 atü PE boru sarılıdır. Borumuz 410 m uzunluğa sahiptir. Ancak arazide sulama doğrultusunda uzunluk 185 m dir. Dolayısıyla tamburumuz 1 durakta 11 da alan sulamaktadır. Hızı 40 M/h dir. Pompanın ekonomik olarak günde 20 saat çalıştırılması öngörüldüğünde 50 da/gün sulama yapılabilmektedir. Burada pompamızın ve kuyu verimimizin yüksek olmasından dolayı tambur ile birlikte 40 adet de yağmurlama başlığı aynı anda çalıştırılmıştır. CROPWAT yazılımı ile hesaplanan mevsimlik sulama suyu ihtiyacı 2300 mm dir.

Yoncanın ilk yılı olması nedeniyle kuru ot verimi 1500 kg/da dır. Çiftçimiz verilen sulama programına tam olarak uymuştur. Burada yıl boyunca yaklaşık 40 sulama ile 2676 h sulama yapılmıştır. Bunun maddi değeri yaklaşık 35 bin Türk Lirası olup, dekara maliyeti 110 TL dir. Bunun anlamı aynı enerji ile iki kat alanda sulama yapılmıştır.

Demonstrasyonun sonucu olarak; sadece basınçlı sulama sistemleri kullanarak (sulama zamanı planlamasına uyulması şartı ile) % 50 enerji tasarrufu ve % 99 su uygulama randımanı sağladığı söylenebilir. Pilot bölgede yaklaşık 100 kuyunun aktif olduğunu düşünüldüğünde ortaya çıkacak fayda farkındalığı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, bu güne kadar yapılan bu çalışmalar fizibilite çalışmalarını ışık tutacak niteliktedir. Ancak ülkemiz koşullarında sonuçlandırılmış bu tür bir çalışmaya (tarımsal üretim planlaması kapsamında) hiç rastlanmamıştır. Bölgemizin de çiftçilerimiz için en büyük sorun olan yüksek enerji giderlerine alternatif çözüm olabilecek bir çalışmaya ve fizibilite raporunun hazırlanması için gerekli koşulların sağlanması gerekmektedir. Bu faaliyet böyle bir çalışmaya ışık tutabilecek niteliktedir.

Diyarbakır İlinde Organik Pamuk Üretimi Eğitim, Yayım ve Yaygınlaştırma Projesi

Diyarbakır' da ki pamuk üreticilerine organik pamuk üretiminin ekimden hasat ve balya takip sistemi dâhil tüm safhalarını uygulamalı olarak göstererek üreticilerin doğru uygulamalar konusunda bilgilendirilmesi ve üreticiler ile konu ile ilgili teknik personelin eğitimlerinin sağlanarak organik pamuk tarımının ve doğru uygulamaların bölgede yaygınlaştırılmasını amaçlayan projeye GAP TEYAP Projesi teknik destek vererek projenin eğitim ve yayım faaliyetlerini koordine etmiştir.

Proje kapsamında pilot olarak seçilen Diyarbakır ili Çınar ve Silvan ilçelerinde 2 lokasyonda 25' er dekar alanda demo faaliyeti uygulanmış ve bir seri teknik eleman- çiftçi eğitimleri düzenlenmiştir. Proje kapsamında yürütülen faaliyetler şunlardır;

- 20 Şubat 2013 tarihinde GTHB Silvan' da GAP-OTK, GAP-TEYAP TDE, GAP-TEYAP Diyarbakır ekibi, tüm paydaşların ve yöre üreticilerin katılımıyla proje başlangıç-revizyon toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- Yoğun bir saha çalışması sonrasında 19 Mart 2013'te Silvan'da ve 28 Mart 2013'te Çınar'da nihai demo alanları belirlenerek toprak analizi için örnekler alınmıştır. Seçilen alanlar Silvan Yuvaköy ve Çınar Kazıktepe Köyleri' nde olup her biri 25 dekadır.
- Proje Bilgilendirme Toplantıları, Silvan–Yuvaköy' de 30 Nisan 2013 ve Çınar–Kazıktepe' de 2 Mayıs 2013 tarihlerinde ekim işlemi ile birlikte gerçekleştirilmiştir. Silvan'da 16 kişi, Çınar'da 67 (51 teknik eleman+16 çiftçi) kişinin katılımı ile katılımcılara tarla başında bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.
- Silvan Yuvaköy' ündeki tarla 30.04.2013 tarihinde, Çınar Kazıktepe Köyü' ndeki tarla 02.05.2013 tarihinde ekilmiştir. Ekimler p,nömatik mibzerle sıra arası 70 cm, sıra üzeri 12-15 cm, derinlik 3-5 cm arasında ayarlanarak yapılmıştır.
- Ekimde St.468 pamuk çeşidine ait ilaçsız delinte tohumu dekara 2 kg. hesabıyla atılmıştır. Ekimden önce tarlalara fıfır ile organik gübre atılmış sonra 10 cm derinliğe gelecek şekilde toprağa karıştırılmıştır.
- Silvan'da ki ekim çalışmasına Diyarbakır GTHB İl Müdürlüğü, Silvan İlçe Müdürlükleri, Zirai Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü ilgili konu uzmanı teknik elemanlar ve çiftçiler katılmıştır. Ekime 7 teknik eleman 7 çiftçi ve GAP–TEYAP' tan 2 kişi olmak üzere toplam 16 kişi katılmıştır.
- Çınar' da ekim çalışmasına Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma A.B.D. (DÜ-BKABD) Başkanı Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Abuzer SAĞIR, Meslek Yüksek Okulu hocası Medine TEKİN ve öğrencileri, D-GTHB İl Müdürlüğü, GAP- UTAEM, Diyarbakır Zirai Mücadele Araştırma İstasyonu (D-ZMAİ) Müdürlüğü, bölgedeki tarımsal danışmanlık şirketleri elemanları ve çiftçiler olmak üzere toplam 67 kişi katılmıştır.
- Silvan da 09.05.2013, Çınar da 11.05.2013 tarihlerinde tohumlar çıkış yapmıştır.
- Organik Tarımda Damla Sulama ve Fertigasyon Sistemi Kurulum eğitimi - 12 kişi 14 Haziran 2013 tarihinde Çınar-Kazıktepe köyünde 12 kişinin katılımıyla damla sulama tesis edilerek katılımcı teknik elemanlara sulama ve filtrelemenin önemiyle ilgili eğitim yapılmıştır.
Silvan-Yuva köyünde sulama suyunun temiz olmaması nedeniyle damlama sulama sistemi tesis edilememiş, çiftçinin kendi yağmurlama sistemi ile sulama yapması öngörülmüştür. Her iki demoda çiftçiler aksatmadan sulama yapması konusunda bilgilendirilmiştir.
- Organik Tarım ve Organik Pamuk Yetiştiriciliği Ön Eğitim, 17 Haziran 2013 tarihinde GTHB Tarım İl Müdürlüğü toplantı salonunda 84 kişinin katılımıyla yapılmıştır.
- Organik Pamukta Bitki Koruma Faaliyetleri Eğitimi:
 - 18 Haziran 2013-GTHB- Diyarbakır- Silvan Tarım İlçe Müdürlüğü toplantı salonunda, 35 kişi,

- 19 Haziran 2013-GTHB- Diyarbakır- Çınar Tarım İlçe Müdürlüğü toplantı salonunda, 36 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.
- Organik Pamuk Yetiştiriciliği Eğitimi:
 - 2 Temmuz 2013-GTHB- Diyarbakır- Silvan Tarım İlçe Müdürlüğü toplantı salonunda, 29 kişi
 - 3 Temmuz 2013-GTHB- Diyarbakır- Çınar Tarım İlçe Müdürlüğü toplantı salonunda, 40 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.
- Proje İzleme-Değerlendirme Toplantıları:
 - ✓ İzleme değerlendirme toplantısı – Diyarbakır - 29.05.2013
 - ✓ İzleme değerlendirme toplantısı – Diyarbakır - 12.07.2013
 - ✓ İzleme Değerlendirme toplantısı - Diyarbakır - 06.09.2013
- Organik pamukta bitki koruma faaliyetleri ile Ekolojik pamuk uygulamaları ve standartları konusunda bilgilendirme toplantısı;

21.08.2013 tarihinde Silvan Tarım İlçe Müdürlüğün toplantı salonunda 29 kişi, 22.08.2013 Tarihinde Çınar ilçesinin İmam hatip lisesi toplantı salonunda 46 kişinin katılımı ile yapılmıştır.
- 19.09.2013 Tarihinde GTHB Diyarbakır İl Müd. Toplantı salonu’ da 55 kişinin katıldığı “Ekolojik pamukta hasat sonrası işlemler balyalama, depolama sertifikasyon ile ekolojik pamuğa geçişin genel mantığı ve standartları” konusunda bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

24.09.2013 tarihinde Çınar /Kazıktepe’ deki tarlada hasat ve tarla günü düzenlenmiştir. Tarla gününe yaklaşık 150 kişinin katılımı gerçekleşmiş ve dekardan ortalama 279 kg verim alınmıştır. 04.10.2013 tarihinde Silvan /Yuva köyündeki pamuk hasat edilmiş ve ortalama 264 kg verim alınmıştır.

Şanlıurfa İli Nar Yetiştiriciliğinde Sorunlar Toplantısı

Şanlıurfa ilinde nar üreticilerinin sorunlarını dinlemek, bu konuda söz sahibi büyük üreticileri belirleyerek bir yol haritası hazırlanmasına temel oluşturmak amacıyla üreticiler, tüccarlar, sanayiciler ile ziraat odaları ve nar üretici birlik üyeleri, organik nar ile ilgili dernek üye ve yöneticileri, teknik elemanlar, üniversite ve GAP BKİ' nin konuyla ilgili yetkililerinden oluşan katılımcılarla GAP BKİ Bölge Müdürlüğü toplantı salonunda bir toplantı düzenlenmiştir.

Toplantıda nar üreticileri tarafından iletilen başlıca sorunlar:

- ✓ Nar yetiştiriciliğinde bilgi eksikliği (çeşit seçimindeki hatalı uygulamalar, soğuk zararı, budama hataları, çiçeklenmede seyreltme gibi konularda bilgi noksanlığı vb. gibi)
- ✓ Nar meyvesinde çatlama sorunları
- ✓ Nar meyvesinde kalite düşüklüğü
- ✓ Hastalık ve zararlılarla mücadeledeki yetersizlikler
- ✓ Pazarlama konusundaki aksaklıklar olarak belirtilmiştir.

Ayrıca üreticiler arasında organizasyon eksikliği, örgütlü hareket etmeme, mevcut birliğin mevzuat gereği etkin olamaması ve meyvelerde görülen kalıntı sorunları başlıca problemler olarak dile getirilmiştir. Organik olarak üretilen narların bile değerinde pazarlama imkânının olmadığı, fiyatları tüccar alıcıların belirlediği ve rekabet şansının yaratılmadığı belirtilmiştir. En önemli sorunların yabancı ot mücadelesi ile bitki koruma ve meyvede çatlama yönelik sorunlar olduğu vurgulanmıştır. Nar işleme ve depolama tesislerine destek verildiği belirtilerek halen atmosfer kontrollü büyük kapsamlı bir soğuk hava deposunun kurulum aşamasında olduğu belirtilmiştir. Özellikle pazarlamaya yönelik olarak rekabet şansı yaratmak üzere birlikte hareket etme bilincinin geliştirilmesi, kooperatif kurulma çalışmalarının artırılması ile bu konuda yetişmiş uzmanların getirilerek üreticilerin bilgilendirilmesi önerilmiştir. Kaliteli ürün elde edilmesi için alternatiflerin araştırılması gerektiği belirtilerek çeşit seçiminden yer seçimine, bahçe tesisinden hasat sonrası depolama ve pazarlamaya kadar her konuda bilgilendirme ve eğitime gereksinim olduğu anlatılmıştır. Nar meyvesinden farklı şekillerde ürün geliştirme çalışmaları yapıldığı, üniversite hocaları tarafından aktarılmıştır. Üreticiler ürünü fiyatına pazarlayamamaktan, alıcılar ise kaliteli ürün temininde yaşanan sıkıntılardan, kalıntılı meyvelerin sınır kapısından geri dönmesinden şikâyetçi olduklarını dile getirmişlerdir.

Yapılan değerlendirmeler sonunda; Şanlıurfa ilinde narla ilgili kurum ve kişilerin bir arada yer aldığı, değer zincirinde yer alan tüm paydaşların temsil edildiği bir kurul oluşturulması, sorunları belirlemek ve çalışmalarını yönlendirmek üzere düzenli olarak bir araya gelmeleri önerilmiştir.

Ayrıca, belirtilen konularda çiftçi eğitimlerinin kısa sürede gerçekleştirilmesi, özellikle budama ve çiçekte seyreltme konularında çiftçilerin bilgilendirilmesinin önemi belirtilerek, GAP- TEYAP kapsamında üreticilere yönelik (geleneksel ve organik) nar yetiştirme tekniği, örgütlenme ve pazarlama konularında konferans veya panel şeklinde eğitim düzenlenmesi, 16-19 Mayıs 2013 tarihlerinde İzmir’de düzenlenecek olan Organik Tarım fuarına toplantı katılımcılarından katılımların sağlanması belirtilmiştir.

Katılımcılar narla ilgili üretimden pazarlamaya tüm paydaşların düzenli olarak bir araya gelmesi ve gereksinim duyulan konularla ilgili hedef kitleye yönelik eğitimlerin düzenlenmesi konusunda alınan kararları desteklemiştir. Alınan kararların kısa sürede uygulanması ve bu toplantıya katılanların sonraki aktivitelerden haberdar edilmesi önerilerek toplantı sonlandırılmıştır.

RESİM 420, 421

GAP Köşesi Oluşturulması Faaliyeti (4.2.13)

Kurumların kapasitelerinin artırılması konusunda GAP TEYAP Projesinin yapmış olduğu faaliyetlerden birisi de çiftçi örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarında birer GAP köşesi oluşturulup, buraların GTHB’ nin yanı sıra diğer kaynaklardan elde edilen kaliteli ve güncel tarımsal yayımlarla donatılmasıdır. Böylece gerek buralarda çalışan teknik elemanlar ve gerekse bu kurum ve kuruluşların üyeleri ve ziyaretçileri güncel tarımsal bilgilere kolayca ulaşma imkanına kavuşmuş olacaklardır. Bu kapsamda oluşturulan GAP köşelerin bir kısmına doğrudan çiftçi-eğitim-yayım faaliyetlerinde kullanılmak üzere GTHB’ nin hazırladığı 60 CD’ lik zirai eğitim film seti eklenmiştir.

GAP TEYAP Projesinin bu faaliyeti kapsamında; GTHB, Hasad Yayınları, Zirai Araştırma Enstitüleri ve bilim adamlarının hazırladığı 1000’ in üzerinde muhtelif kitap ile Zirai Eğitim Film Seti ve İngilizce Eğitim Seti bölgedeki ziraat odaları başta olmak üzere 21 STK ve çiftçi örgütüne dağıtılmıştır.

Bu konuda yapılan anket çalışmasında; GAP köşesinin kurulmuş olduğu başta çiftçi örgütleri sivil toplum kuruluşlarının % 92’sinde GAP köşesinin halen daha muhafaza edildiğini, bu köşeye daha sonra kitap ekleyenlerinin oranının % 38 gibi çok düşük bir seviyede olduğu belirlenmiştir. GAP köşesinin kullanım yoğunluğunun orta seviyede olup,

tarımsal eğitim açısından böyle bir köşe kurmanın faydalı olduğuna inanan örgütlerin oranının ise % 85 gibi memnuniyet verici bir seviyede olduğu gözlemlenmiştir.

RESİM 422,423,424,425,426

GAP TEYAP KÖŞESİ KURULUM LİSTESİ (KURULUŞ - ÇİFTÇİ ÖRGÜTÜ)			
No	Kurum-Kuruluş Adı	Dağıtılan Materyal Ve Sayısı	Dağıtılan Kitaplık Sayısı
ADIYAMAN			
1	Adıyaman Ziraat Odası	86 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
Batman-Siirt			
1	Siirt Ziraat Odası	48 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
2	Batman Ziraat Odası	51 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
3	Gercüş Ziraat Odası	50 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
4	Sol Sahil Sulama Birliği	83 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	1
Diyarbakır			
1	Sur Ziraat Odası	68 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
2	Ziraat Mühendisleri Odası	64 Kitap-1 Teknik Film Seti, 1 İng. Seti	0
3	Silvan Ziraat Odası	69 Kitap	0
Gaziantep			
1	Nizip Ziraat Odası	61 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
2	Kilis Ziraat Odası	61 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
Mardin			
1	Mardin Ziraat Odası	71 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
2	Savur Ziraat Odası	58 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
3	Şırnak Ziraat Odası	48 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
4	Silopi Ziraat Odası	38 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
5	Kızıltepe Ziraat Odası	53 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
6	Nusaybin Ziraat Odası	48 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
Şanlıurfa			
1	Şanlıurfa Ziraat Odası	86 Kitap-1 Teknik Film Seti	1
2	Suruç Ziraat Odası	83 Kitap	0
3	Harran Ziraat Odası	68 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
4	Siverek Ziraat Odası	83 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
5	Siverek Kalkınma Derneği	87 Kitap-1 Teknik Film Seti	0
21	Toplam	1.364 Kitap-19 Teknik Film Seti - 2 İng. Seti	11

GAP Kütüphanesinin Elektronik Ortama Aktarımı (4.2.14)

GAP BKİ Başkanlığının bu konuda başlattığı benzer proje nedeni ile bu çalışma şu ana kadar dondurulmuştur. 2013 yılında diğer projedeki gelişme doğrultusunda hareket edilecektir. Diğer proje tarafından uygulanması durumunda bu faaliyet uygulanmayacaktır.

Yayınlar (4.2.15)

Dönem içerisinde bölge için önemli potansiyele sahip Pamuk, Buğday ve Antepfıstığı ile Sulama konularında teknik el kitaplarının bölge çiftçilerine iletilmesi amacıyla konu uzmanı kurum ve uzmanlarla gerekli ön hazırlıklar yapılmış, yayınlar belirlenmiş ve Pamuk Yetiştiriciliği konusunda 1.000 ve Sulama konularında 10.000 adet kitap basılarak bölge çiftçilerine dağıtım yapılmıştır.

Makine ve Ekipman Alımları (4.2.16)

Proje kapsamındaki çiftçi eğitim faaliyetlerde kullanılmak üzere planlanan makine ve ekipmanların büyük bir bölümü dönem içerisinde alınmış ve ilgili demonstrasyon ve eğitim faaliyetinde kullanılmıştır. Alınan ekipman listesi; 14 Kitaplık (STK'lar için), 40 süt sağım makinası, 45 koyun kırkım makinası, 40 buzağı barınağı, 25 hayvan yatağı, 50 sıvat ve 50 elektrikli kaşınma fırçasından ibarettir.

Koordinasyon, İşbirliği ve Farkındalığa Yönelik Faaliyetler (4.3)

Rapor dönemi içerisinde projenin koordinasyon, işbirliği ve farkındalığa yönelik bölümü altında 1 PYK ve 49 PUK Toplantısı, 2 Proje Yönetim Teknik Gezisi, 5 adet tanıtım-reklam filmi ve muhtelif promosyon malzemesi hazırlanması dahil pek çok faaliyet gerçekleştirilmiştir. Bu bölümle ilgili gerçekleştirilen faaliyet detayları şu şekildedir;

PYK ve PUK Toplantıları (4.3.1)

Koordinasyon ve işbirliğinin yanı sıra projenin izlenmesi ve sorunların çözümü amacıyla PYK ve PUK toplantıları düzenlenecektir. PYK toplantısı GTHB, DSİ, DPT ve GAP İdaresi yetkililerinin katılımıyla yılda en az bir kez ve icap ettiğinde düzenlenecektir. PUK toplantıları ise illerde proje uygulayıcı kurum temsilcilerinin katılımıyla düzenlenip projenin izlenmesi, koordinasyon ve işbirliği görevlerini yapmıştır.

Proje dönemi içerisinde proje kapsamında 1 adet PYK, 1 adet merkez ve 8'er adet il ofislerinde olmak üzere toplam 49 adet PUK toplantısı gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen 49 PUK Toplantısına toplam 1.072 kişi katılmıştır. Düzenlenen her bir PUK toplantısına yaklaşık 20 kişi katılarak bu konuda yeterli bir katılım oranı sağlanmıştır. Gelenen bu aşamada PYK ve PUK üyeleri belirlenmiş ve grup için bir internet iletişim ağı oluşturulmuştur.

4. PYK Toplantısı

Hazırlanan proje uygulama planının ana paydaşları olan GTHB ve DSİ Genel Müdürlüğüne tanıtılıp gerekli uygunluğun, koordinasyon ve işbirliğinin temin edilmesi amacıyla 13 Ekim 2011 tarihinde Ankara'da 1. PYK toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıya GTHB, DSİ ve GAP yetkilileri katılmış ve sunulan proje planı taraflarca uygun görülmüştür. Taraflar ayrıca proje kapsamında işbirliği ve katılımcılık temennilerini belirtmişlerdir.

5. PUK Toplantıları

- 1. PUK Toplantıları: 14 Haziran - 30 Haziran 2011 tarihleri arasında 81 kişinin katılımı ile 6 GAP-TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir.
- 2. PUK Toplantıları: 08 Eylül ile 15 Eylül 2011 tarihleri arasında 106 kişinin katılımı ile 6 GAP TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir.
- 3. PUK Toplantısı: 16 Kasım 2011 tarihinde Şanlıurfa da 85 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.
- 4. PUK Toplantıları: 16 Mart ile 27 Mart 2012 tarihleri arasında 141 kişinin katılımı ile 6 GAP TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir.
- 5. PUK Toplantıları: 16 Ekim ile 19 Ekim 2012 tarihleri arasında 151 kişinin katılımı ile 6 GAP TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir.
- 6. PUK Toplantıları: 21 Şubat ile 01 Mart 2013 tarihleri arasında 165 kişinin katılımı ile 6 GAP TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir
- 7. PUK Toplantıları: 24 Nisan ile 02 Mayıs 2013 tarihleri arasında 135 kişinin katılımı ile 6 GAP TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir
- 8. PUK Toplantıları: 25 Haziran ile 03 Temmuz 2013 tarihleri arasında 111 kişinin katılımı ile 6 GAP TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir
- 9. PUK Toplantıları: 02 Ekim ile 09 Ekim 2013 tarihleri arasında 97 kişinin katılımı ile 6 GAP-TEYAP İlinde gerçekleştirilmiştir.

PUK toplantılarına katılanlar arasında yapılan anket çalışmalarından elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır:

- Her bir PUK toplantısına ortalama 20 üye katılımı olmuştur.
- Üyelerin % 35 i tüm 9 PUK toplantılarına katılmıştır.
- Her toplantıya asil üyelerin katılımı % 60 olmuştur. Bazı toplantılara yedek üyelerin dışında katılım olmuş görüşmelerde katkı alınamamıştır.
- Katılımcıların % 65 i PUK toplantılarında sorunlarını yansıtabilme imkânı bulmuştur.
- % 75 koordinasyonun sağlandığını,
- Katılımcıların % 53 ü kendi kurum sorunlarını yansıtip, bu sorunlara eğitim, koordinasyon ve demonstrasyonların kurulması anlamında çözüm bulabilmiştir.

- Katılımcıların % 60 ı PUK toplantılarının 2 ayda bir olmasını uygun görmüş, % 22 si 3 ayda bir yapılırsa daha iyi olacağını belirtmiştir.
- Ankete katılanların % 80 i GAP TEYAP PUK üyelerinin sayısal ve kapasite olarak yeterli olduğunu belirtmişlerdir.
- Katılımcıların % 50 si PUK Toplantılarının öncelikli olarak kurumlar arasında koordinasyonu geliştirdiğini, % 15 i eğitim faaliyetlerine olumlu katkı yaptığını ve %12 si demonstrasyonların uygulanmasına sağlıklı ve olumlu katkı yaptığını belirtmişlerdir.
- Katılımcıların % 51 si PUK toplantılarının proje faaliyetlerini iyi yönde etkilediğini, % 22 ü ise bu katkının orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir.
- Katılımcıların % 86 sı her ilde tarımsal konularda istişare yapacak benzer PUK kurulların yararlı olacağını belirtmişlerdir.

1. PYK Toplantısı

Hazırlanan proje uygulama planının ana paydaşları olan GTHB ve DSİ Genel Müdürlüğüne tanıtılıp gerekli uygunluğun, koordinasyon ve işbirliğinin temin edilmesi amacıyla 13 Ekim 2011 tarihinde Ankara'da 1. PYK toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıya GTHB, DSİ ve GAP yetkilileri katılmış ve sunulan proje planı taraflarca uygun görülmüştür. Taraflar ayrıca proje kapsamında işbirliği ve katılımçılık temennilerini belirtmişlerdir.

1. PUK Toplantısı

Birinci çalıştay sonuçlarının tartışılması ile proje kapsamında çalışmaların yoğunlaştırılıp, kümeleşmenin sağlanacağı pilot alanların ve kurumlar arası işbirliği konularının belirlendiği 1. PUK toplantıları 14-30 Haziran 2011 tarihleri arasında proje ofislerinin olduğu 6 GAP ilinde GAP Proje ve Teknik Destek Ekibi ve paydaşların katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Toplantılara çeşitli kurum ve kuruluşlardan toplam 81 kurum yetkilisi katılmıştır.

Bu çalışmada projenin çalıştayda belirlenen dört ana sorun üzerinde yoğunlaşması ile faaliyetlerin aşağıda verilen öncelikli pilot alanlarda gerçekleştirilmesi belirtilmiş ve tüm faaliyetlerde gerekli işbirliğinin yapılacağı vurgulanmıştır.

Pilot Alanlar:

- Adıyaman Bölgesi: Samsat, Çamgazi, Keysun-Besni, Çelikhan sulama sahaları.
- Batman-Siirt Bölgesi: Batman-Sol Sahil, Garzan-Kozluk sulama sahaları öncelikli, Batman-Hasankeyf - Üçyol, Ekindüzü, Kırkat göleti, Gökdoğan sulaması takip edilecek alanlar.

- Diyarbakır Bölgesi: Devegeçidi, Dicle-Kralkızı, Batman Sağ Sahil ve Çınar-Göksu sulama alanları öncelikli, Gölet sulamaları ise takip edilecek alanlar.
- Şanlıurfa Bölgesi: Ceylan, Buğdayhöyük, Kurtuluş ve Reha Sulama Birliği sulama sahaları öncelikli, Atatürk, Suruç, Paşabağı ve Kısas Sulama Birliği sulama alanları takip edilecek alanlar.
- Gaziantep-Kilis Bölgesi: Belkis ve Kayacık-Elbeyli sulama sahaları öncelikli, Hancağız sulama alanı takip edilecek alanlar.
- Mardin-Şırnak Bölgesi: Nerduş, Derik- Dumluca, Çağ Çağ ve Kızıltepe sulama sahaları öncelikli, Uluköy, Mazıdağı ve Ömerli sulama alanları takip edilecek alanlar.

2. PUK Toplantısı

Projenin 2. PUK Toplantıları 08-15 Eylül 2011 tarihleri arasında proje ofislerinin olduğu altı ilde gerçekleştirilmiştir. İkinci PUK toplantılarına GAP BKİ uzman ve teknik destek ekibinin yanı sıra GAP Bölgesinin 9 ilindeki ilgili kurum ve kuruluşlardan toplam 106 yetkili katılmıştır. Toplantıda projenin faaliyet planı, tüm detaylarıyla görüşülmüş ve müştereken kabul edilmiş, ayrıca uygulamada gereken işbirliğinin sağlanması konusunda yeniden mutabakata varılmıştır.

3. PUK Toplantısı

Ana konusu hazırlanan Proje Uygulama Planı ve önerilen faaliyetlerin tanıtıldığı üçüncü PUK toplantısında tüm paydaşların ortak görüşünü ve temennilerini almak amacıyla yeni bir yol izlenmiş ve toplantı tüm İl PUK üyelerinin katılımı ile 16.11.2011 tarihinde Şanlıurfa İlinde düzenlenmiştir. Toplantıya 9 GAP ilinden 85 PUK üyesi katılmıştır. Toplantıda GAP TEYAP Projesi kapsamında hazırlanan "Proje Uygulama Planı" tanıtılmış, gerçekleştirilen ilerlemeler, yaşanabilecek sıkıntılar ile koordinasyon gerektiren konular görüşülmüş ve belirlenen faaliyetlerin işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi ile muhtemel sorunların giderilmesine yönelik öneriler belirlenerek tutanak altına alınmıştır.

4. PUK Toplantısı

16 - 27 Mart 2012 tarihleri arasında 6 GAP ilinde düzenlenen 4. PUK toplantılarına toplam 141 PUK üyesi katılmıştır. 4. PUK toplantılarında ortaya çıkan bazı başlıklar şunlardır: çiftçilerin sulama konusunda yeterince eğitim almadıkları ve bu konudaki eğitim çalışmalarının Proje kapsamında artırılmasının gerekli olduğu; çiftçilere modern sulama sistemleri konusunda etkin bir eğitimle birlikte çiftçi ziyaretlerinin artırılması gerektiği; daha fazla çiftçinin tarım danışmanlık sisteminden yararlandırılması gerektiği; GTHB Tarım İl Müdürlüğü, Halk Eğitim Müdürlüğü ve İş-kur aracılığı ile farklı illerde "budama ustası" yetiştiriciliği kursu açılması gerekliliği; öncelikle günümüz teknolojik şartlarına uyum sağlayabilmek adına, çiftçiler için "7/24 Çiftçi Telefon Hattı" nın açılmasının gerekliliği; anız yakmanın engellenebilmesi için, tarımsal eğitim ve yayım faaliyetlerinin

yanı sıra anızı toprağa geri dönüştürecek alet, ekipman ve traktör desteğinin artırılması gerekliliğinin yanı sıra kırsal kalkınma hibe destekleri kapsamında bu tür alet ve ekipmanlara verilen hibe desteğinin artırılması ve öncelik tanınması. Ayrıca Proje kapsamında su dağıtım teknisyenlerine verilen eğitimlerin artırılması talebi dile getirilmiştir.

5. PUK Toplantısı

16 – 19 Ekim 2012 tarihleri arasında 6 GAP ilinde düzenlenen 5. PUK toplantılarına toplam 151 PUK üyesi katılmıştır. 5. PUK toplantılarında ortaya çıkan bazı başlıklar şunlardır: demonstrasyonların azaltılması ama devam ettirilmesi, eğitimlerin ise artarak her bölgeye bölgenin ihtiyaçları göz önüne alınarak devam ettirilmesi gerektiği, bu faaliyetleri yaparken işbirliği konusunda diğer kurum ve kuruluşların yanında üniversitelerin de aktif olarak rol alması gerektiği ve eğitimler için üniversitelerin imkânlarından faydalanılması, gerektiğinde öğretim görevlilerinden yardım alınabileceği, bölge için tüm tarımsal ürünlerin ıslahı ve geliştirilmesi için gen istasyonunun kurulması, GAP TEYAP in Şırnak'ta daha fazla çalışmalar yapması gibi konular görüşülmüş, proje faaliyetleri anlatılmıştır.

6. PUK Toplantısı

21 Şubat – 01 Mart 2013 tarihleri arasında 6 GAP ilinde düzenlenen 6. PUK toplantılarına toplam 165 PUK üyesi katılmıştır. 6. PUK toplantılarında ortaya çıkan bazı başlıklar şunlardır: 2012 yılında proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler; bunların arasında demonstrasyonlar, köy toplantıları, çiftçi ve teknik eleman eğitimleri, teknik geziler, yapılan tarla günleri katılımcılara anlatılmış ve akabinde 2013 yılı faaliyet planı ve şu ana kadar gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgi verilmiştir. Takiben PUK üyeleri konulara ilişkin sorunları dile getirmiş, çözüm önerilerine ilişkin görüşler oluşturulmuştur.

7. PUK Toplantısı

24 Nisan – 02 Mayıs 2013 tarihleri arasında 6 GAP ilinde düzenlenen 7. PUK toplantılarına toplam 135 PUK üyesi katılmıştır. Ağırlıklı olarak bir önceki dönemden itibaren GAP TEYAP kapsamında yapılan çalışmaların anlatılıp, görüş ve önerilerin tartışıldığı toplantılarda ortaya çıkan bazı başlıklar şu şekilde özetlenebilir: nar ve badem üreticilerinin sorunlarını, bahçelerin son durumunu tespit edilmesi amacıyla GAP TEYAP in bir rapor hazırlaması, başta Antalya ve Bursa olmak üzere bu günlerde düzenlenecek olan fuar ve gezilere bölge teknik eleman ve çiftçilerin katılımlarının sağlanması, GAP Bölgesinde gittikçe önemli bir faaliyet haline gelen hayvancılık sektöründe en önemli sorun olarak ortaya çıkan hayvan besleme “Rasyon Hazırlama” konusunda GAP TEYAP kapsamında çiftçi-teknik eleman eğitimlerinin düzenlenmesi, bölge için bir tarım takvimi düzenlenerek bu takvim dahilinde uygulamaların yürütülmesi ve bölgedeki araştırma ve üniversitelerin proje faaliyetlerine daha sık katılmalarının teşvik edilmesi, çiftçiler tarafından yoğunlukla gerçekleştirilen anız yakma uygulamalarının önüne geçmek için yapılması önerilen

tedbirlerin neler olabileceğinin tartışılması ve anıza direk ekim konusunda bir çalışma başlatılması, bölgedeki sulama birliklerinin rehabilite edilmeleri konusunda bir rapor hazırlanması, sulamaya açılacak alanlarla ilgili detaylı ön projelerin hazırlanması nı kapsamaktadır.

8. PUK Toplantısı

25 Haziran-03 Temmuz tarihleri arasında 6 GAP ilinde düzenlenen 8. PUK toplantılarına toplam 111 PUK üyesi katılmıştır. Son 2 ay içerisinde yapılan ve gelecek 2 ay için planlanan faaliyetlerin anlatılması, teknik elemanlara sulama konusunda sahada uygulamalı eğitim kararı alınması, nar ve badem üreticileri sorunlarıyla ilgili hazırlanan raporun sunulması, rasyon hazırlama teknikleri konusunda teknik elemanlara eğitim verilmesi, yapılan demonstrasyonların PUK üyelerine sahada tanıtılması, çiftçi örgütlenmesi konusunda çalışmaların yapılması, çiftçi eğitimlerinin yoğun olarak devam etmesi, hayvancılık konusunda işletmelerin sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunları çözüm yolları aranması, Tarımsal Yayım Modeli kapsamında pilot olarak seçilen çiftçi örgütü ve kuruluşlarının özellikle 2014 yılı için kendilerini hazırlamaları ve model için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği belirtilmiştir.

9. PUK Toplantısı

02 – 09 Ekim 2013 tarihleri arasında 6 GAP ilinde düzenlenen 9. PUK toplantılarına toplam 97 PUK üyesi katılmıştır. 9. PUK toplantılarında ortaya çıkan bazı başlıklar şunlardır: GAP TEYAP projesinde illerin bugüne kadar yapmış olduğu faaliyetlerin anlatılması, uygulanacak olan “çiftçi örgütü merkezli çoğulcu yayım” modelinin güncel ve detaylı bir şekilde anlatılması, yeni yayım projesinde işbirliği kararları alınması, model kapsamında çalışılabilecek çiftçi örgütleriyle ilgili PUK üyelerinin görüşlerinin alınması. PUK üyeleriyle birlikte GAP TEYAP projesinin sonuç değerlendirmesi yapılmıştır.

Proje Yönetimi Teknik Gezisi (4.3.2)

Toplam 15 kişinin katıldığı birinci Proje Yönetim teknik gezi Belçika ve Hollanda’da 1-6 Nisan 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Teknik geziye GAP İdaresi Başkanı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, DSİ ve Tarım Kredi Kooperatifi Genel Müdürlüğünden yetkililer ile GAP Proje alanından 5 il valisi katılmıştır. Teknik gezinin 3 günlük Belçika bölümünde AB Komisyonu ve AB Kooperatifler Merkezi ziyaret edilip, Tarım ve Kırsal Kalkınma Stratejisi, IPARD Programı ve çiftçi örgütlerinin yapısı-işleyişi konularında AB nin görüş ve stratejileri incelenmiştir. Programın 2 gününü kapsayan Hollanda bölümünde ise; Çiçek Ürün Borsasının yanı sıra uluslararası tarımsal işletmeler ve üreticiler ziyaret edilmiştir.

RESİM 429,430,431

Yine Proje Yönetimi konusunda Proje paydaşlarından yetkililerin oluşturduğu ikinci bir heyet çeşitli konularda incelemelerde bulunmak üzere 7-13 Ocak 2013 tarihleri arasında Hollanda' yı ziyaret etmiştir.

Kamu kurumları, Harran Üniversitesi ve özel sektör temsilcilerinden toplam 14 kişiden oluşan heyete Hollanda da Türkiye-Hollanda Dostluk Derneği Başkanı' da iştirak etmiştir.

Program kapsamında Hollanda Ekonomi ve Tarım Bakanlığı, Wageningen Üniversitesi ve Gıda Vadisinin (Food Valey) yanı sıra özel hayvancılık işletmeleri ve hayvansal ürün işletme tesisleri ziyaret edilmiş, buralarda yapılan araştırmalar ve çalışmalar hakkında bilgi alınmış ve ortak çalışma konuları imkânları görüşülmüştür. Wageningen ve Harran Üniversiteleri arasında gerçekleştirilecek ortak çalışmaların koordinasyonunu sağlamak amacıyla her iki üniversiteden kontak kişiler tespit edilmiştir.

RESİM 432,433

Çalıştay ve Toplantılar (4.3.3)

Bu dönem içerisinde; 5 İl Proje Hazırlama Çalıştayı ile 1 Teşvik-Destek ve Hibeler ve Sulu Tarıma Hazırlık” konulu çalıştayların yanı sıra BAYİT, GTHB TARGEL personeli ve Bölge Üniversiteleri ile 2 toplantı gerçekleştirilmiştir.

1- İl Proje Hazırlama Çalıştayları; Ürün işleme örnek tesislerinin projelendirilmesi konusuna alt yapı oluşturmak amacıyla proje kapsamında 9 ilde 9 adet yapılması planlanmış olan İl Proje Hazırlama Çalıştayları 14 – 25 Ocak 2013 tarihleri arasında 155 kişinin katılımı ile Adıyaman, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin illerinde gerçekleştirilmiştir.

Düzenlenen bu çalıştaylarda; illerin ürün işlemeye konu olabilecek başlıca ürünleri,

bunlarla ilgili işleme tesislerinin mevcut durumu, potansiyelleri ve konuyla ilgili sıkıntıların yanında kurulabilecek, ürün işleme, paketleme, depolama, et kesim tesislerinin neler olabileceği, bunun yanında pazarlama sıkıntıları ve olanakları üzerinde durulmuştur.

RESİM 434,435,436

2- Teşvik-Destek ve Hibelerle İlgili Çalıştay; 22 – 23 Ocak 2013 tarihleri arasında Diyarbakır’da GTHB İl Müdürlüğü, Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, GAP, Sivil Toplum Örgütleri, Çiftçi Örgütleri ve Önder Çiftçilerden oluşan 51 kişinin katılımı ile düzenlenen Teşvik-Hibe ve Desteklemeler konulu çalıştay sonucunda ortaya çıkan öneriler aşağıda özetlenmiştir. Çalıştay sonucunda hazırlanan kapsamlı rapor ise ilgili kurumlara gönderilmiştir.

Tarımsal desteklemelerde 5 temel amaç aranmalıdır:

1. Çevreye duyarlı tarımsal üretimi artırmak
2. Verim ve kaliteyi artırmak
3. Politik etkinliği artırmak
4. Sektörün öncelikli problemlerinin çözümüne katkıda bulunmak
5. Sürdürülebilirliği sağlamak ve tarımsal kayıtların güncel tutulmasını amaçlamaktır.

GAP Bölgesi Bitkisel Üretim Grubu Çözüm Önerileri

1. TARGEL personelinin köy ihtiyar heyeti içine alınması; ne ekeceğini 1 yıl önce taahhüt eden çiftçinin % 25 oranında daha fazla desteklenmesi,
2. Makine -ekipman desteklerinde ÖTV ve KDV’ nin kaldırılması;
3. (Antep/Siirt) Fıstığının destek kapsamına alınması;
4. Tarımsal sulamada % 40 enerji desteği, yağmurlama ve damla sulama da % 50 enerji desteği verilmesi;
5. Ürün destek miktar ve çeşitlerinin daha erken açıklanması
6. Yeni doğal enerji kaynaklarının tanıtılması ve desteklenmesi;
7. Hububatta ürün desteklemelerinde şirketlerin stopajla ilgili problemlerin önüne geçmek için kontrollerin maliye bakanlığınca yapılması;

GAP Bölgesi Hayvansal Üretim Grubu Çözüm Önerileri

A-Mevzuatla İlgili Çözüm Önerileri

1. Yem bitkileri ve et, süt, yumurta ve balık gibi ürünlerin prim miktarlarının artırılması,
2. Buzağılarda küpe takım süresinin 21 günden 3 aya çıkarılması,
3. Hayvancılık desteklemelerinin daha çok o bölgeye adapte olmuş hayvan ırklarına ödenmesi,
4. Hayvancılık işletmelerinde mutlaka profesyonel yönetici şartı aranması,
5. Desteklemelerden yararlanacak işletmelerle ilgili ruhsatlandırma mevzuatlarının iyileştirilmesi,
6. Hayvancılık desteklerin sektördeki dalgalanmalar doğrultusunda hızlı güncelleştirilmeli,
7. Saman desteğinin iptal edilip, silajlık mısır ve fiğ desteğinin artırılması,
8. Hayvancılık kooperatiflerinde teknik eleman çalıştırmaya yer verilmesi,
9. Yem bitkileri desteğinin aynı yapılması,
10. Ziraat bankasının % 0 kredisinin herkese verilmesi,
11. Mevzuatın her yılı Mayıs-Haziran döneminde değil de daha erken yayınlanması,

B- Örgütlenme İle İlgili Çözüm Önerileri

1. Hayvancılık örgütlerine verilecek desteklemelerle ilgili örgütlerin düşüncelerinin alınması,
2. Pilot bir alanda belirli aşamaya ulaşmış örgütlere ödenen teşvikin artırılması,
3. Örgütlere kuruluş desteği sağlanması,
4. Hayvancılık işletmelerinde örgütlenmenin teşvik edilmesi için ekipman desteğinin sağlanması,
5. Kurulacak örgütlerin üyelerine yönelik bilgilendirme ve eğitim en az iki hafta olacak şekilde planlanması,
6. Yapılan desteklemelerde birliklere daha fazla yetki verilmesi, özellikle küpeleme aşılama vb. konularda,
7. Örgütlenmenin ilave teşvik edilmesi, daha cazip hale getirilmesi,

C- Eğitim ve Danışmanlık İle İlgili Çözüm Önerileri

1. İşletmelerde sorumlu müdür istihdamının zorunlu olması;
2. 100 baş üzeri hayvancılık işletmelerinde ziraat mühendisi ve veteriner çalışmasının zorunlu kılınması;
3. En az 50 baş süt ve besi işletmeleri ile 100 küçükbaş işletmelerine personel desteği verilmesi;
4. İlköğretimlerde tarım derslerinin ziraat mühendislerince verilmesi;
5. Kış aylarında TİGEM işletmelerinde konu uzmanları tarafından GAP çiftçisinin uygulamalı eğitilmesi;

3- Sulu Tarıma Hazırlık Çalıştayı; 18-21 Şubat 2013 tarihleri arasında Mardin de düzenlenen çalıştaya sektör temsilcilerinden 66 katılımcı sağlanmıştır. Sulamaya açılacak alanlarda su ve toprak kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ile birlikte öngörülen gelir artışının sağlanabilmesi için, sulamaya açılacak alanlarda sulama projesinin inşaatına paralel olarak planlı bir sulu tarıma hazırlık programları uygulanmalıdır. Bu şekilde sulu tarım koşullarında ortaya çıkması muhtemel sorunlar büyük ölçüde önlenmiş olabilecektir. Sorunların ortaya çıkışını önlemek, ortaya çıktıktan sonra çözmekten çok daha kolay ve ekonomiktir. Sulu tarım alanlarında sağlanacak bir puanlık gelir artışının sadece bir yıllık geliri bile, böyle bir programın maliyetini karşılamakta yeterli olacaktır. Kaldı ki, sulamaya açılan alanlardaki gelir artışı düşüklüğü ve sorunların çözümü için harcanan kaynaklar sonucu oluşan kayıplar çok daha büyük maliyetlere ulaşmaktadır. Bu sonuçlar dikkate alınarak sulamaya açılacak alanlarda 'katılımcı yaklaşım' ve 'bütüncül anlayışla' sulu tarıma hazırlık programının hazırlanıp uygulamaya koymanın, sulamada çıkacak sorunları doğmadan önleyeceği ve sulamanın verim ve gelir artışına katkı sağlayacağı kesindir. Ülkemizin sulamaya açılacak alanlarının % 50'sinin GAP Bölgesinde yer alması konunun önemini daha da arttırmaktadır. Bu çalıştaydan çıkan sonuçlar, sulamaya açılacak alanlarda uygulanacak sulu tarıma hazırlık programının son şeklini almasında önemli bir rol oynayacaktır.

Çalıştay sonunda hazırlanan kapsamlı rapor ilgili birimlerin dikkatine sunulmuştur.

4- Bölgesel Araştırma Yayım İşbirliği Toplantısı (BAYİT): 27 Şubat 2013 tarihinde Diyarbakır GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi (GAP-UTAEM) Müdürlüğü toplantı salonunda 130 kişinin katılımı ile yapılmıştır.

Bu toplantı, Diyarbakır, Mardin, Şırnak, Batman ve Siirt illerindeki yayım faaliyetlerinin daha etkin bir biçimde yapılması, ayrıca gerek çiftçilere gerek yeni teknik elemanlara yönelik olarak araştırma bulgularını yayıma aktarmak yoluyla tarımsal faaliyetlerin etkinliğinin artırılması, kurumsal kapasite gelişimi ve farkındalığın artırılması ile koordinasyon, işbirliği ve farkındalık faaliyetlerine katkıda bulunmayı hedeflemiştir. Toplantıda anlatılan araştırma sonuçlarının katılımcılar tarafından kendi yörelerindeki çiftçilere aktarılmaları beklenmektedir.

5- GTHB - TARGEL Personeli Toplantıları; 15-29 Mayıs 2013 tarihlerinde toplam 92 TARGEL personelinin katılımı ile Gaziantep ve Mardin illerinde düzenlenmiştir.

Bölgedeki GTHB'nın il / ilçe ve köylerde görevlendirdiği TARGEL personelinin çalışma şartlarının, ulaşım, yayım malzemesi/ekipmanının temini ve iyileştirilmesi ile eğitim ihtiyaçlarının giderilmesine destek vermek, GAP/BKİ'nin yükümlülükleri arasında sayılmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümde katılımcılar serbest bırakılarak çalışma şartlarını tartışmaları önerilmiştir. Burada özellikle istihdam şekilleri üzerinde durulmuştur. Farklı kategorilerde istihdam edildiklerini, kadrolu ve sözleşmeli olmalarının değişik yorumlandığı

tartışılmıştır. Daha sonra görevlendirme şartları, görev yerleri ve beklenen hizmetler sırası ile tartışılmıştır. Katılımcılar, görevlendirmelerinin her yönetici tarafından farklı yorumladığını ve kesin bir görev tanımlarının yapılmadığını belirtmişlerdir. Atamalarının yapıldığı köy/köylerde oturacakları bir yerin olmadığı, çiftçi ile görüşme ortamının sağlanamadığını belirten katılımcılar bu sorunların acilen çözülmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Son olarak model uygulamasının ana görevi olan eğitim bölümü için eğitim ihtiyaçları, çiftçiye hizmet götürme de yeterli donanıma sahip olup olmadıkları konuları tartışılmıştır.

TARGEL personeli daha sonra 2 gruba ayrılarak çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Birinci Grup; büro, ulaşım ve özlük hakları ile ilgili sorun ve önerilerini, İkinci Grup; tarımsal yayım ve eğitim çalışmalarında kullanacakları bilgi ve beceriler ile ilgili aldıkları eğitimler ve ihtiyaç duydukları eğitim konularını belirtmişlerdir.

6- GTHB Siirt İl Müdürlüğü'nün 14 Mayıs 2013 tarihinde Siirt ilinde düzenlediği “Dünya Çiftçiler Günü Toplantısına” GAP TEYAP personelinin yanı sıra Harran Üniversitesi ve Gaziantep Fıstık Araştırma Enstitüsünden uzmanların katılımı sağlanmıştır.

7- Fırat Kalkınma Ajansının 16-17 Mayıs 2013 tarihleri arasında Elazığ'da düzenlediği “2. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansına” GAP' ın Kalkınmasında Üretici Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli konulu bildiri ile katılım sağlanmış ve sunu yapılmıştır.

8- ESEE ve Akdeniz Üniversitesinin 2-6 Eylül 2013 tarihleri arasında Antalya'da düzenlediği “21. Avrupa Tarımsal Yayım Eğitim Seminerine” GAP' ın Kalkınmasında Üretici Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli konulu bildiri ile katılım sağlanmış ve sunu yapılmıştır.

9- Model kapsamında “Bölge Üniversite ve Yüksek Okul Toplantıları” 19 Mart, 27 Mart ve 16 Mayıs 2013 tarihlerinde Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep de düzenlenmiştir.

GAP TEYAP kapsamında önerilen model kapsamında üniversitelerin rolü önemlidir. Bu rol uzun vade de üretici örgütlerinin üniversitelerden hizmet alımı şeklinde kurgulanmış ve hedeflenmiştir. Ancak yayım hizmetlerinin Üniversitelerden hizmet alımı şeklinde gerçekleştirilmesi belki küçük ve özel alanlarda (meyvecilik, örtü altı sebzeçilik vb.) fayda sağlayabilecektir. Bu kapsamda üniversiteler ile 3 toplantı yapılmıştır.

Birinci toplantı ise 19.03.2013 tarihinde Şanlıurfa Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile düzenlenmiştir.

İkinci toplantı 27.03.2013 tarihinde Diyarbakır' da Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesinde; Dicle Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Kızıltepe MYO, Şırnak Üniversitesi,

Batman Üniversitesi, Batman MYO, Siirt Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile Erzurum MYO nun katılımı ile yapılmıştır.

Üçüncü toplantı 16.05.2013 tarihinde Gaziantep' te; Gaziantep, Kilis ve Adıyaman Üniversiteleri ile yöredeki meslek yüksekokullarının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda ortaya çıkan ortak görüş ve öneriler şunlardır;

1. Katılımcıların büyük bir kısmı uygulanan GAP/TEYAP tan yeni haberdar olmuştur. Üniversite ile ilişkilerin geliştirilmesini istemişlerdir.
2. Model tam olarak uygulanana ve benimsenene kadar kamunun desteğinin devam etmesinin gerekliliği,
3. Çiftçi eğitimi üniversite doğrudan yapılamayacağı için, üniversiteler yayımcıların eğitiminde aktif rol almalıdır. Üniversite ve MYO' ların alt yapıları yeterli değildir ve bu durum Proje ile geliştirilmeli ve desteklenmelidir. Araç, alet, ekipman, laboratuvar eksikliği olan üniversite/meslek yüksekokullarının eksikliklerinin tamamlanması gereklidir,
4. Her ildeki konu uzmanı hocaların iletişim bilgilerinin ve uzmanlık alanlarının bir veri tabanında kayıt altına alınması,
5. Üniversitelerin Sürekli Eğitim ve Geliştirme Merkezleri, Diğer Kamu Kuruluşlarının (TİGEM, DSİ, TKK), yanı sıra Gıda, Tarım ve Hayvancılıkla ilişkili diğer merkezlerden gerekli prosedür yerine getirildiği takdirde aktif olarak yararlanılabileceği,
6. Çiftçi örgütleri modelini hemen hayata geçirmemiz mümkün olmayabilir. Çiftçi örgütleri öncelikle güçlendirilmeli,
7. Yayım elemanları donanımlı olduktan sonra sahaya çıkmalılar.
8. Yeni mezun tarım danışmanlarının, koordinasyon ve işbirliği sağlanacak ilgili kurum ve kuruluşlar, STK ları ve Özel Teşebbüslerde kendi branşlarında belli sürelerde uygulamalı eğitimler almalarının sağlanması,
9. Eğitime tabi olacak tarım danışmanlarına eğitim sonunda sertifika verilmesi, ilk başta genel ve her bölgenin tarımsal faaliyetlerine, ürün desenine uygun eğitim programlarının hazırlanması,
10. Bitkisel demonstrasyonların uygulanmasında ve hayvancılığın uygulama gerektiren faaliyetlerinde özel teşebbüslerle işbirliği yapılması,
11. Bu modelde denetim mekanizması olmalı. Bunu bir kurum yapmalı. Üniversiteler bu görevi üstlenebilir.

Bu faaliyetlerin sonucu şu şekilde değerlendirilebilir;

- Üniversitelerle ortak çalışmaların yapılabileceği, ancak alt yapı yetersizliğinin söz konusu olduğu bunun giderilmesinde destek sağlanması,
- Eğitimlerde alınacak destek için önceden yazı ile istenebileceği, bunun bir bedelinin olduğu,

- Eğitim konularının yayımcıların çalışma alanına uygun olarak belirlenmesi gerektiği,
- Yayımcıların öncelikle sertifikalandırılmaları ve tam donanımlı olarak görevlendirilmeleri,
- Yapılan çalışmaların kesinlikle izleme ve değerlendirilmesinin bağımsız bir kurum tarafından yapılması, bunu Üniversitelerin yapabileceği,
- Modelin uygulanacağı örgütlerin bilinçlendirme çalışmalarının özel bir çabanın harcanması konularında; görüş birliği sağlanmıştır.

Ürün İşleme ve Örnek Tesislerin Projelendirilmesi (4.3.4)

GAP TEYAP ekibinin evvela proje hazırlama konusundaki becerilerinin geliştirilmesi ile bölge imkânlarının daha iyi tanınıp, daha sağlıklı analiz yapılması amacıyla bazı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmalar 3 aşamalı olarak yürütülmüştür.

1- Ürün işleme ve pazarlama konusunda öne çıkmış tarımsal kooperatifler, birlikler ve diğer çiftçi örgütlerinin incelenmesi için Ege bölgesine teknik gezi düzenlenmesi.

Proje kapsamında 23-27 Aralık 2012 tarihleri arasında İZMİR / Ödemiş, Tire ve Kınık ilçelerinde gerçekleştirilen “ İzmir Ürün İşleme Tesis ve Kooperatifçilik Gezisi “ ne bölgedeki sivil toplum kuruluş başkanlarının bir çoğu büyük ilgi göstermiştir.. İzmir civarında bulunan ve geçmişleri çok eskiye dayanan kooperatiflerin bilgi birikimleri karşılıklı görüşmeler sonucunda bölgemizdeki sivil toplum kuruluşları başkanlarına aktarılmıştır. Gezi, katılımcıların büyük kısmında heyecan uyandırmış ve bir an önce bölgemizde bu tip çalışmaların temellerini atacaklarını ifade etmişlerdir.

Ürün ileme tesis ve kooperatifçilik teknik gezisi, GAP bölgesinde bulunan sivil toplum kuruluş başkanları ve yetkililerine batıdaki benzer kuruluşların, kooperatiflerin bu konuda yaptıkları çalışmaları, ürün işleme- depolama - pazarlama tesislerini göstermek amacıyla taşımaktadır. Bu kişilerin buradan alacakları örnekleri bölgelerinde uygulamaları beklenmektedir. Bu faaliyet ayrıca projenin bir diğer faaliyeti olan “Ürün işleme ve örnek tesislerin projelendirilmesi” için bir ön hazırlık amacını taşımaktadır. İnceleme gezisine ziraat odaları, üretici birlikleri, sulama birlikleri ve kooperatif başkanlarından oluşan 36 sivil toplum kuruluş yetkilisi katılmıştır. 23 – 27 Aralık 2013 tarihleri arasında İzmir iline yapılan gezide Tire, Ödemiş ve Kınık’ daki kooperatifler ve çiftçi örgütleri ziyaret edilmiş ve tesisleri incelenmiştir.

2. İllerde öne çıkan ancak işleme tesisi bulunmayan konuların tespiti için İl Ürün işleme çalıştaylarının yapılması,

Bu faaliyetin amacı: Bölge illerinde il planları ve potansiyelleri de dikkate alınarak; öncelikli ve desteklenmesi gereken tarıma dayalı sanayii geliştirme ya da ürün işleme yönelik sanayilerin belirlenmesi, görüşmeler sonunda ortaya çıkan Proje önerilerinin sıralanması (en fazla 3 konunun tespit edilmesi), seçilen önerilerin hedef ve amaçlarının belirlenmesi (grup çalışması), Projelendirme (TDE, PE, STK lar ve ilgili kuruluş) (her il için 4 kişilik ekip) çalışmaları ve Finans Kuruluşuna projelerin teslim edilmesi çalışmalarını kapsamaktadır.

Bu kapsamda; Adıyaman da 14.01.2013 tarihinde 30 katılımcı; Gaziantep de 16.01.2013 tarihinde 24 katılımcı; Şanlıurfa da 18.01.2013 tarihinde 37 katılımcı; Diyarbakır da 21.01.2013 tarihinde 28 katılımcı; Mardin de 25.01.2013 tarihinde 36 katılımcı ve Batman da 18.03.2013 tarihinde 27 katılımcı ile 6 çalıştay gerçekleştirilmiş ve her il için öncelikli konular belirlenmiştir.

3- Proje hazırlama konusunda IPARD Proje hazırlama eğitimi düzenlenmesi.

TKDK Şanlıurfa İl Koordinatörlüğü ile ortaklaşa IPARD Proje Hazırlama Eğitimi 08-12 Ekim 2012 tarihlerinde Şanlıurfa da gerçekleştirilmiştir.

Eğitime 9 GAP ilinden 30 teknik eleman katılmıştır. Bu eğitimin amacı AB-IPARD Programının tanıtılması, bu konuda verilen hibe ve desteklerle yayımcıların çiftçilerden gelecek olan taleplerine cevap verecek bilgilerle donatılmasıdır. 5 gün devam eden eğitimin son 3 gününde IPARD projelerinin hazırlanması konuları işlenerek örnek çalışmalar yapılmıştır..

Genel Tanıtım (IPARD programı nedir? TKDK ne iş yapar?), tedbirler ve alt tedbirler, uygunluk ve girişimcilere sorulacak sorular, teknik projenin tanımı, IPARD programında teklif alma kuralları, iş planı ilkeleri (sayısal), online IPARD başvuru işlemleri, örnek olay çalışması, SWOT – ön etüt çalışması, teknik proje ve iş planının hazırlanması eğitimin önemli başlıklarını oluşturmuştur.

IPARD eğitimine iller üzerinden katılım şu şekildedir; Şanlıurfa 10, Gaziantep 3, Adıyaman 3, Diyarbakır 2, Batman 5, Siirt 2, Mardin 4, Şırnak 1.

Sulama Konulu Eğitim Filmlerinin Hazırlanması (4.3.5)

Proje kapsamında üçü kısa, ikisi uzun olmak üzere toplam 5 adet filmle ilgili çekim, montaj ve seslendirme çalışmaları dönem içerisinde tamamlanmıştır. Hazırlanan filmlerin kısa olanları kamu spotu olarak, uzun metrajlı olanların ise eğitim amaçlı kullanılması planlanmıştır.

Hazırlanan filmlerin konuları aşağıdaki gibidir:

GAP-TEYAP' ın tanıtımı. (Eğitim amaçlı-uzun)
Tarımsal Yayım ve Serbest Danışmanlık (Eğitim amaçlı-uzun)
Suyun yolculuğu 1 (Kamu spotu-kısa)
Suyun yolculuğu 2 (Kamu spotu-kısa)
Suyun yolculuğu 3 (Kamu spotu-kısa)

RESİM 437,438

Hazırlanan filimler için RTÜK den yerel kanallarda kamu spotu olarak yayınlanma izni alındıktan sonra GAP-TEYAP il ofisleri ile illerdeki diğer paydaşlara ve yerel televizyonlara gönderilmiştir.

İllerde bu konuda yapılan çalışmada, filmlerin, dağıtım tarihinden sonra GAP-TEYAP ın düzenlediği tüm ifti ve teknik eleman eğitimlerinde kullanıldığı belirlenmiştir. Aynı şekilde kamu spotu olarak ise Adıyaman da Asu ve Mercan TV, Diyarbakır da Söz ve Uzay TV, şanlıurfa da Kanal Urfa, Güneydoğu ve Edessa TV, Gaziantep de Kanal 5, Olay ve Nizip TV ve Batman da Kanal 56 ve Denge TV nin arşivlerine girdiği, zaman zaman yayınlandığı ve bundan sonra da müsait durumlarda yayınlanacağı belirtilmiştir.

Tanıtım Amaçlı Sponsorluk (4.3.6)

GAP TEYAP Projesi, kitlesel tanıtım ve görünürlüğünün sağlanması ile çocuklar ve gençler başta olmak üzere geniş kitlelere önemli mesajlar iletmek amacıyla Şanlıurfa ilinde iki okulun spor kulübüne forma ilanı verilmesi planlamıştır.

Proje bu kapsamda Şanlıurfa İsmail-Nazif Bayraktar Kız Teknik ve Meslek Lisesi ve Şanlıurfa GAP Kız Anadolu Lisesi ile işbirliği yapmış ve bu okulların voleybol ve basketbol takımlarının giysi ve spor malzemeleri proje kapsamında tedarik edilmiştir. Forma ve eşofmanların ön kısmına GAP ve GAP TEYAP armalarının yanı sıra suyun önemini anlatmak maksadıyla “Her Damlası Değerdir” sloganı yazdırılmıştır.

RESİM 439,440,441

Promosyon Malzemeleri (4.3.7)

Proje kapsamında GAP ve GAP TEYAP' ın tanıtımını yapmak maksadıyla aşağıdaki listede belirtilen 50.000 in üzerinde promosyon malzemesinin alımı yapılmış ve il ofislerine dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

RESİM 442,443

GAP TEYAP PROMOSYON LİSTESİ - ÖZET TABLO			
Sıra No	Malzeme cinsi	Niteliği	Adeti
1	Arma Tasarımı	Proje arması (1)	1
2	Şapka	Klasik, hafif, güneş önleme amaçlı	20
3	T'shirt	Pamuklu, bisiklet yaka	5
4	Duvar Takvimi	3 ay göstergeli, sabit sloganlı-resimli	3
5	Duvar saati	Sloganlı, pilli, dijital, yuvarlak, dakika göstergeli	2
6	Çanta ve Aksesuarları	Kaliteli, suni deri, A-4 boyutta, 3 kenarı fermuarlı, içinde metalik kurşun kalem, kendinden ajanda veya bloknot, hesap makinası,	1
7	Çanta ve Aksesuarları	Plastikten, omuz askılı, içine muhtelif malzemeler de konulabilecek, plastik ve üsten fermuarlı, birkaç gözlü	2
8	İmza kalem takımı	Kaliteli	200
9	Sırt Çantası	Okul tipi, üsten fermuarlı, birkaç gözlü, plastik	100
10	T' shirt	Yakalı, yarısı bayan, yarısı erkek renkli, pamuklu	1000
11	Bez Kırılmaç Bayrak	GAP, GAP TEYAP Armalı, renkli	50
12	Cepli dosya	GAP, GAP TEYAP Armalı, mesajlı, renkli karton, A4 boyutlu, 2 sayfa	5000
13	Anahtarlık	Metal, GAP, GAP TEYAP Armalı	5000
14	Tükenmez kalem	Plastik, GAP, GAP TEYAP armalı	5000
15	Bloknot	Üsten spiral,	5000
16	Ajanda	2013 yılı, hesap makinalı	2000

Billboard, Afiş, Broşürler (4.3.8)

Dönem içerisinde Proje kapsamında muhtelif mesajların geniş kitlelere iletilmesi maksadıyla kullanılacak olan billboard, poster, afiş ve el broşürlerinin tasarımları

tamamlanmış basımları gerçekleştirilmiş ve muhtelif alanlarda yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

“Suyun değerli, iç, sula, tüket, israf etme dikkat et”, “Gelin birlik olalım, güçlü örgüt, güçlü tarım”, “Bilgi ve becerilerinizi artırmak için tüm desteğimizle sizinleyiz”, “GAP için ele ele” ve “Çiftçiler bilinçleniyor, tarım güçleniyor” sloganlarını içeren beş ayrı kompozisyon kullanılarak 4 bilbord afişi ve 4.000 adet poster hazırlanmıştır.

GAP TEYAP projesi kapsamında hazırlanan bilbordlar 2013 yılında tanıtıma konulmuştur. Uygulama; 2’ li bilbord yeri bulunamayan Diyarbakır hariç diğer 8 GAP ilinde, her ilde 1 merkezi yerde (Şanlıurfa da 2 merkezi yerde) ve 2 bilbord yan yana olacak şekilde 5 haftalık bir kampanya şeklinde uygulanmıştır. Hazırlanan dört billboarddan ilk üçü arka arkaya 1 er hafta süre ile, dördüncü ve sonuncu bilbord olan “**Suyun değerli! İç, sula, tüket, İsraf etme, dikkat et**” sloganlı bilbord ise iki hafta süre ile asılı tutulmuştur.

Hazırlanan posterler tarımla ilgili kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütlerine dağıtılmış ve ayrıca eğitimlerde toplantı salonlarında kullanılmıştır.

GAP-TEYAP, GAP TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ

Bilgi ve becerilerinizi artırmak için tüm desteğimizle sizinleyiz.

GAP
T.C. Kalkınma Bakanlığı
GAP Bilgi Kalitesi İstisna Kuruluşu

TEYAP
T.C. Kalkınma Bakanlığı
GAP Bilgi Kalitesi İstisna Kuruluşu
www.gapteyap.org

GAP-TEYAP, GAP TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ

Birleşeceğiz... Çalışacağız... Üreteceğiz... Kazanacağız...

Çiftçiler bilinçleniyor tarım güçleniyor.

GAP
T.C. Kalkınma Bakanlığı
GAP Bilgi Kalitesi İstisna Kuruluşu

TEYAP
T.C. Kalkınma Bakanlığı
GAP Bilgi Kalitesi İstisna Kuruluşu
www.gapteyap.org

Bilgi ve becerilerinizi artırmak için tüm desteğimizle sizinleyiz.

RESİM 444,445,446,447,448,449

RESİM 450,451

GAP TEYAP Web Sayfası Tasarımı (4.3.9)

Proje ile ilgili dokümanlar, haberler, duyurular ve raporların yanı sıra kitlesel haberleşmeyi bir başka yolla sağlamak amacıyla proje bir web sitesi oluşturmuştur. www.gapteyap.org olarak belirlenen site bu dönem içerisinde iletişime başlamıştır.

Ulusal Tanıtım Toplantısı (4.3.10)

Proje tanıtımı ile ilgili pek çok faaliyet gerçekleştirildiğinden bu toplantı iptal edilmiştir.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Modelinin Geliştirilmesi (4.4)

Projenin en önemli çıktılarında birisi olan bölgeye uygun, sürdürülebilir bir tarımsal yayım ve danışmanlık modelinin geliştirilmesi faaliyeti kapsamında dönem içerisinde planlanan faaliyetlerin tamamı gerçekleştirilmiş ve bu konu ile ilgili ekte sunulan rapor hazırlanmıştır. Bu çalışmada hedef olarak “tarımsal kalkınmanın sağlanması yolu ile bölge kalkınmasının hızlandırılması”, amaç olarak “çiftçi örgütlerinin tarımsal yayım hizmetindeki etkinliklerinin artırılması” belirlenmiş, ilke olarak “katılımcılık, şeffaflık ve aşağıdan yukarı” bir yol izlenmiş ve tüm bunların sonucunda katılımcıların neredeyse tamamının onayı ile bölge için uygun yayım modeli olarak “çiftçi örgütleri merkezli çoğulcu yayım modeli” ortaya çıkmıştır. Bu konuda Proje kapsamında yapılan tüm çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

GTHB Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Çalıştayı, 4 TE, 13-18 Şubat 2012, Antalya

T. Yayım Grubunu Oluşturma, 30 Mart 2012, 22 TE, Şanlıurfa

T. Yayım Modeli Yurtdışı Eğitimi, 16-23 Haziran 2012, 28 TE, Hollanda

1. Yayım Model Toplantısı, 16 Ağustos 2012, 13 TE, Şanlıurfa

2. Yayım Model Toplantısı, 24 Ağustos 2012, 16 TE, Şanlıurfa

1. Yayım Model Çalıştayı, 3 – 5 Ekim 2012, 50 TE, Gaziantep

3. Yayım Model Toplantısı, 15-16 Ekim 2012, 9 TE, Şanlıurfa

2. Yayım Model Çalıştayı, 14-16 Ekim 2012, 49 TE, Mardin,

Model konusunda GTHB ile toplantı, 11 Aralık 2012, Ankara

GAP-Yayım Modeli Raporunun Hazırlanması, Aralık 2013,

Model kapsamında GTHB ile 2. Toplantı, 9 Nisan 2013, Ankara,

Model kapsamında Bölge Üniversite ve Yüksek Okul Toplantıları, 19 Mart, 27 Mart ve 16 Mayıs 2013, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep,

Model kapsamında TARGEL Personeli Toplantıları, 15-29 Mayıs 2013, Gaziantep, Mardin,

T. Yayım Modeli Yurtdışı Eğitimi, 18-25 Mayıs 2013, 21 TE, Polonya,

Taslak Modelin 2. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansında bildiri olarak sunulması, Mayıs 2013, Elazığ,

T. Yayım Modeli Yurtdışı Eğitimi, 23 – 29 Haziran 2013, 20 TE, Polonya,

Model kapsamında Serbest Tarım Danışmanları Toplantıları, 6 – 15 Haziran 2013, 79 katılımcı, Batman, Diyarbakır, Siirt ve Şanlıurfa,

Model Uygulama Programının Hazırlanması, Temmuz 2013, Şanlıurfa,

Taslak Modelin 21. Avrupa Tarımsal Yayım ve Eğitim Seminerinde bildiri olarak sunulması, Eylül 2013, Antalya.

Model Uygulama Programının Paydaşlara ve illerde çiftçi örgütlerine tanıtımı, Ağustos – Eylül 2013,

Taslak Modelin Haziran 2013 tarihinde Ege TV – İzmir de düzenlenen canlı programda ülke genelinde tanıtılması.

Tarımsal Yayım Modeli Grubu Oluşturma (4.4.1)

Projenin en önemli konusu olan yayım modeli geliştirme konusunda 30 Mart 2012 tarihinde GAP Bölge Müdürlüğünde muhtelif kurum ve kuruluşlardan katılan 22 temsilci ile GAP Yayım Modeli Grubu oluşturulmuştur. Grup bu konuda yapılacak faaliyetleri görüşmüş ve çalışma takvimini planlamıştır.

Toplantıda modelin GAP TEYAP Projesindeki yeri, bu konuda yapılması düşünülen faaliyetler, katılımcılardan beklenenler konusunda açıklama yapıp katılımcıların görüş ve temennileri alınmıştır. Ayrıca, düzenlenen toplantıda katılımcılara 13-17 Şubat 2012 tarihleri arasında Antalya da Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından düzenlenen ‘‘Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Çalıştayı’’ ile ilgili açıklama yapılmış, çalıştay sunuları ve kapanış görüşleri katılımcılarla paylaşılmıştır. Çalıştayı son gününde konuşan GTHB Müsteşarı Sn. Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI’ nın ‘‘Türkiye’ de en kısa zamanda yayım hizmetlerinin özelleştirileceği ve Bakanlığın sadece bu hizmetlerin yerine getirilmesinde gerekli düzenleme ve denetlemeleri yapacağı’’ vurgusu toplantı katılımcılarına iletilmiştir. Sonuçta ülke çapında geliştirilecek MODEL’ in özel Sektör ve STK ağırlıklı olması gerektiği bu toplantıda da belirtilmiştir. Konu uzmanı daha sonra bu konuda düzenlenmesi planlanan toplantı ve çalıştayların taslak programlarını anlatıp, tartışmış ve katılımcıların sürekli katkı sağlamaları veya katkı sağlayacağını düşündükleri temsilcilerin ileriki çalışmalarda bulundurulması istenmiştir.

RESİM 452

Tarımsal Yayım Modelleri Eğitimi (4.4.2)

GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesinin GAP Bölgesi için önereceği tarımsal eğitim ve yayım modelinin geliştirilmesine katkı sağlamak üzere oluşturulan Yayım Model Grubu üyelerine proje kapsamında bir tanesi Hollanda ve diğer ikisi Polonya olmak üzere üç yurt dışı eğitim düzenlenmiş ve toplam 69 teknik elemanın bu eğitimlere katılımı sağlanmıştır.

Bu kapsamda ilk eğitim 16 - 23 Haziran 2012 tarihleri arasında Hollanda-Wageningen Üniversitesine düzenlenmiş ve bu eğitimde; tarımsal eğitim ve yayım faaliyetlerinin bu ülkedeki geçmişi ve bugüne gelinceye kadarki devreleri ile dünyadaki tarımsal yayım- eğitim uygulamaları incelenmiştir. Teknik geziye muhtelif tarım kuruluşlarından olup GAP TEYAP Projesinin tarımsal eğitim-yayım çalışma grubunda yer alan ve model oluşturma çalıştay ve toplantılarına iştirak edecek 28 teknik eleman katılmıştır.

Eğitim Hollanda ve ülkemiz arasındaki farkı, Hindistan ve Brezilya arasındaki benzerlikleri ortaya koyulmuş ve ÇEY konusunda bizlerin neler yapabileceğimiz hakkında fikir vermiştir. Hollanda'da 1990'lı yılların başına kadar devlet eliyle tavandan tabana yaklaşımla yürütülen ÇEY faaliyetlerinin rekabetçi ve pazar odaklı olmaması nedeniyle çiftçinin tevecçühünün azalması nedeniyle özelleştirmeye kademeli olarak geçilmiştir. Hollanda'da ÇEY özelleştirmesindeki başarı çiftçilerinin eğitilmiş olması, çiftçi kayıt sistemlerinin 1930'lara kadar gitmesi ve çiftçi örgütlerinin kuvvetli olması ile açıklanmıştır. Yayım faaliyeti çiftçi örgütleri tarafından ya doğrudan ya da hizmet satın alarak yürütülmektedir. Hükümet tarafından ihtiyaç duyulan yayım faaliyetleri ise hizmet satın alınarak çiftçilere ulaştırılmaktadır. Ayrıca tedarikçiler ve satın alıcıların oluşturduğu özel sektör ve/veya STK'lar da yayım yapmaktadır. Araştırma Enstitüleri ve Üniversite çiftçi ihtiyacını karşılayan araştırmalara önem vermektedir.

Hindistan'da Dünya Bankası desteği ile yürütülen ÇEY projesi bizde de olduğu gibi (TUYAP) tavandan tabanla yaklaşım, ÇEY' de kademelerin fazlalığı ve finansal desteğin geri çekilmesiyle sürdürülebilir olmaması nedeniyle çöküşü ortaya konulmuştur.

RESİM 453,454,455

Bu kapsamda ikinci eğitim 19 – 25 Mayıs 2013 tarihleri arasında Polonya – Radom' da düzenlenmiş ve bu eğitimde; tarımsal eğitim ve yayım faaliyetlerinin bu ülkedeki geçmişi ve bugüne gelinceye kadarki devreleri, sistemdeki kurum-kuruluşlar, yapıları ve işleyişleri teker teker ziyaret edilerek incelenmiştir. Teknik geziye muhtelif tarım kuruluşlarından olup GAP TEYAP Projesinin tarımsal eğitim-yayım çalışma grubunda yer alan ve model oluşturma çalıştay ve toplantılarına iştirak edecek 21 teknik eleman katılmıştır.

Yoğun olarak Radom Tarımsal Eğitim Merkezinde geçen inceleme gezisi sırasında Polonya danışmanlık sisteminin felsefesi, kavramı ve organları detaylarıyla inceleme fırsatı edinilmiştir. Detaylı incelenen Tarımsal Eğitim Merkezi model kapsamındaki benzer yaklaşımımız açısından bir örnek teşkil etmektedir. Diğer taraftan, her ne kadar ülke olarak

serbest ve çiftçi örgütleri ağırlıklı bir modele geçiş içinde olsak bile, Polonya’ da uygulanan Tarımsal Danışmanlık ve Yayımında kullanılan kamu ağırlıklı çoğulcu sistemden ülkemiz için alınacak örnekler bulunmaktadır.

Araştırma ziyaretinin amacına uygun olarak Danışmanlık sisteminin işleyişini Türkiye’de neler yapılabilir çerçevesinde değerlendirdiğimizde; birkaç ana başlık dikkat çekmektedir:

1. Danışmanlık faaliyetinin temelinde çiftçi var ise; çiftçide bu talep oluşturulmaya çalışılmalıdır. Polonya örneğinde olduğu gibi; danışmanlık merkezlerinin bazı uzmanları danışmanlık faaliyetleri, yenilikleri destekler vb. birçok konuda çiftçiye telefonla veya yerinde bilgilendirme yapmalıdır.
2. Polonya’dan farklı olarak Türkiye’de Doğu ve Güneydoğu bölgesinde çiftçilerin çoğunun eğitim seviyesi ve teknolojik imkânlara sahip olma ve bunları kullanma kabiliyeti düşüktür. Polonya’da çiftçi Danışman’a müracaat etmektedir veya onu bulmaktadır. Bunu da internet ve telefon aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Bu açıdan ülkemizde çiftçinin eğitim ve gelir seviyesini artıracak önlemler alınmalı ve bu da bir anlamda danışmanlık faaliyeti olarak düşünülmelidir. Şöyle ki çiftlik üretiminin devamlılığı ve modernizasyonu açısından, çiftçi yaş veya coğrafya itibariyle buna uygun değilse bile, çocukları veya yakınları danışmanlık hizmetleri ve faydaları konusunda bilgilendirilmelidir veya işletme sahibinin çiftliğinde üretim konusuna uygun danışman bulundurması zorunlu hale getirilmelidir.
3. Danışmanlık hizmeti yalnızca eğitim veya tek yönlü aktarım olarak düşünülmemelidir. Polonya örneğinde olduğu gibi bu hizmeti verecek olan çiftçi örgütleri ve firmalar, üretim desenine ve sezonuna bağlı olarak ek faaliyetlerde bulunmalıdırlar. Bu faaliyetler belirlenirken yörenin sosyal, kültürel durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun anlamı söz konusu yöreye uygun tarıma dayalı veya tarım dışı gelir getirecek faaliyetler belirlenmelidir. Yine Polonya örneğinde olduğu gibi bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde de danışmanlar rol almalıdır. Danışman; çiftçi için araştıran, yönlendiren (yol gösteren) sıfatında olmalıdır. Aşağıda belirtilen gözlem bunu açıklamaktadır: “İl yayım merkezlerinin görevleri yasayla belirlenmiştir. Merkez kendi kendine karar alamamaktadır. Devlet firması olduklarından çiftçilere bazı hizmetleri ücretli bazılarını ücretsiz sunmaktadırlar. Bu konuda merkezlerin karar aşamalarında bir esneklik söz konusudur. Şöyle ki; bazı işletme tesisleri eğitim faaliyetleri olmadığı zamanlarda otel-pansiyon amaçlı kullanılabilen, alet-ekipmanlar belirli ücret karşılığında isteyenlere kiralanabilmektedir.”
4. Polonya’da da Devletin danışmanlık konusunda parasal desteği söz konusudur. Bu destek, çalışanın maaşı için, işletme tesisin bakım, onarım vb. faaliyetlerinin sürekliliği için, çiftçilere ücretsiz sunulan eğitim hizmetleri için kullanılmaktadır. İl yayım merkezlerinin gelirlerinin %60’ı Devlet kanalıyla % 40’ı yukarıda belirtilen faaliyetler sonucu sağlanan gelirlerle sağlanmaktadır. % 40 elde edilecek gelirlerin kaynağını da yani sınırlarını yine devlet belirliyor.

- Ülkemizde de danışmanlık faaliyetini yürütecek kamu/tüzel kişilikleri gelir getirecek faaliyetlerde bulunmalıdır.
5. Yayım merkezlerinin gelir kaynakları arasında düzenledikleri ücretli sertifikalı kurslar (organik tarım, makina operatörlüğü, ilaçlama ve bitki koruma vb.). Ürün pazarlamak, reklam vermek ve/veya broşür bastırmak isteyen işletmelere danışmanlık hizmeti bünyesinde basımevi ve reklam ajansı gibi hizmet vermek. Laboratuvarında yaptırılacak tüm analizler ve zararlı mücadelede erken uyarı sistemi ücretlidir.
 6. Bu işlem de İl Yayım Merkezlerinin şubelerinde veya işbirliği yapılan firmalarda yaptırılmaktadır. Merkezin 65 kişilik yemekhanesi, oteli mevcuttur. Bu pansiyon tarzı işletme, eğitim döneminde çiftçiler için, diğer zamanlarda ise dışarıdan gelecek katılımcılar için konaklama amaçlı kullanılabilir. Bu Polonya da bazı il yayım merkezlerinin yerleşkesi doğayla iç içe, bazıları da kültürel mirasın olduğu alanlardadır bu açıdan bu konaklama tesisleri kırsal turizm amaçlı da kullanılabilir.
 8. Ülkemizde de uygulanmaya çalışılan birçok program (IPARD vb.) Polonya’da da mevcuttur. Yalnız AB üye ülkesi olduğu için Polonya çok daha fazla destek almakta ve üretimden pazarlama aşamasına kadar tüm bu zincirde kontrol edilmektedir. Son yıllarda önemli olanın (hayvansal ve bitkisel üretimde) nicel çokluğun değil nitelik olduğu anlaşılmış ve her iki ülkede de bu yönde faaliyetler yürütülmektedir.
 9. Polonya’nın danışmanlık yapısında bir hiyerarşi söz konusudur, çok fazla bölünme yoktur ve bu sistem karmaşıklığı önlemektedir. Her il yayım merkezinin yapısı ve işleyişi aynıdır. 16 İl Merkezindeki birimlerin kontrolü bu Merkez’de yapılmamaktadır. Onlarla yalnızca işbirliği yapılmaktadır.
 10. İl yayım merkezlerinin web sayfasında bazı bilgiler herkese açıktır. Bazılarına ise ulaşım sınırlıdır (kullanıcı adı ve şifre ile ancak giriş yapılabilir). Uzaktan eğitim almak isteyenler veya ücretli bilgilere ulaşmak isteyenlerin para ödemeleri gerekmektedir. Ayrıca deneme tarlalarında demonstrasyon faaliyetleri yürütülmektedir. Bu alanlarda; yazlık arpa, fiğ, kışlık buğday, patates, kenevir, çavdar, tritikale, mısır, kanola bitkileri yetiştirilmektedir.
 11. Radom Danışmanlık Merkezine bağlı hem görsel eğitim hem de gelir kaynağı amaçlı kullanılan dört çeşit işletmeleri mevcuttur; Et İşleme, Meyve Sebze İşleme, Küçük Değirmen, Süt İşletmeciliği.
 12. Bu kapsamda üçüncü eğitim 23 - 29 Haziran 2013 tarihleri arasında yine Polonya – Radom’ da düzenlenmiş ve bu eğitimde de birinci Polonya eğitiminde olduğu gibi; tarımsal eğitim ve yayım faaliyetlerinin bu ülkedeki geçmişi ve bugüne gelinceye kadarki devreleri, sistemdeki mevcut kurum-kuruluşlar, yapıları ve işleyişleri teker teker ziyaret edilerek incelenmiştir. Teknik geziye muhtelif tarım kuruluşlarından olup GAP TEYAP Projesinin tarımsal eğitim-yayım çalışma grubunda yer alan ve model oluşturma çalıştay ve toplantılarına iştirak edecek 20 teknik eleman katılmıştır. Programın içeriği birinci programın benzeri olmuştur.

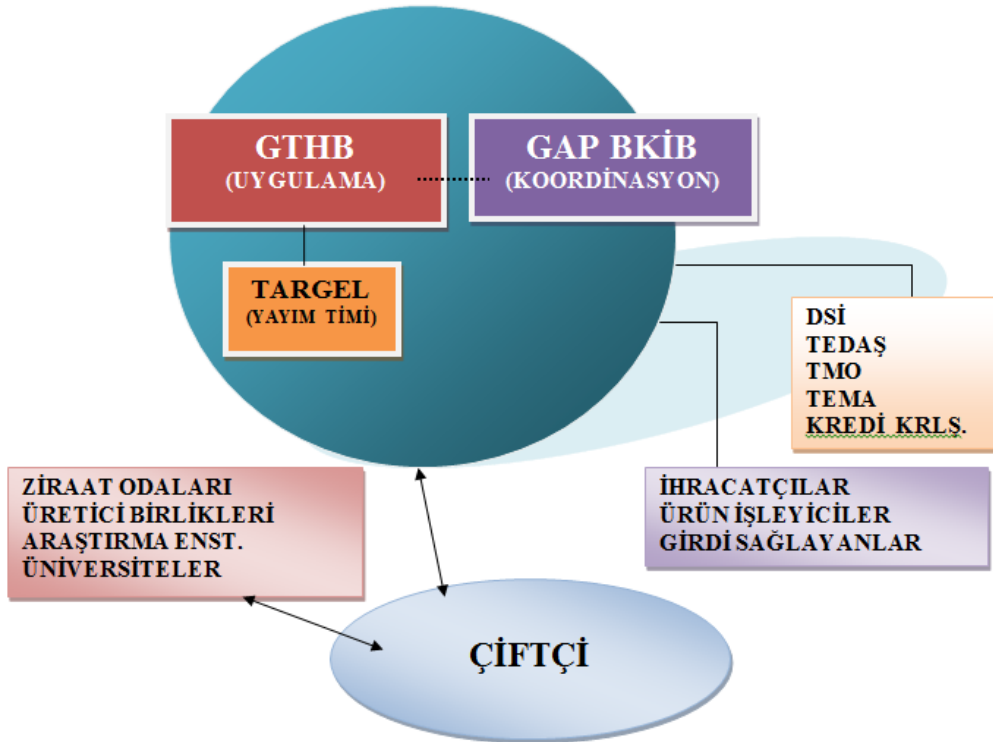

Model Oluşturma Çalıştayı (4.4.3)

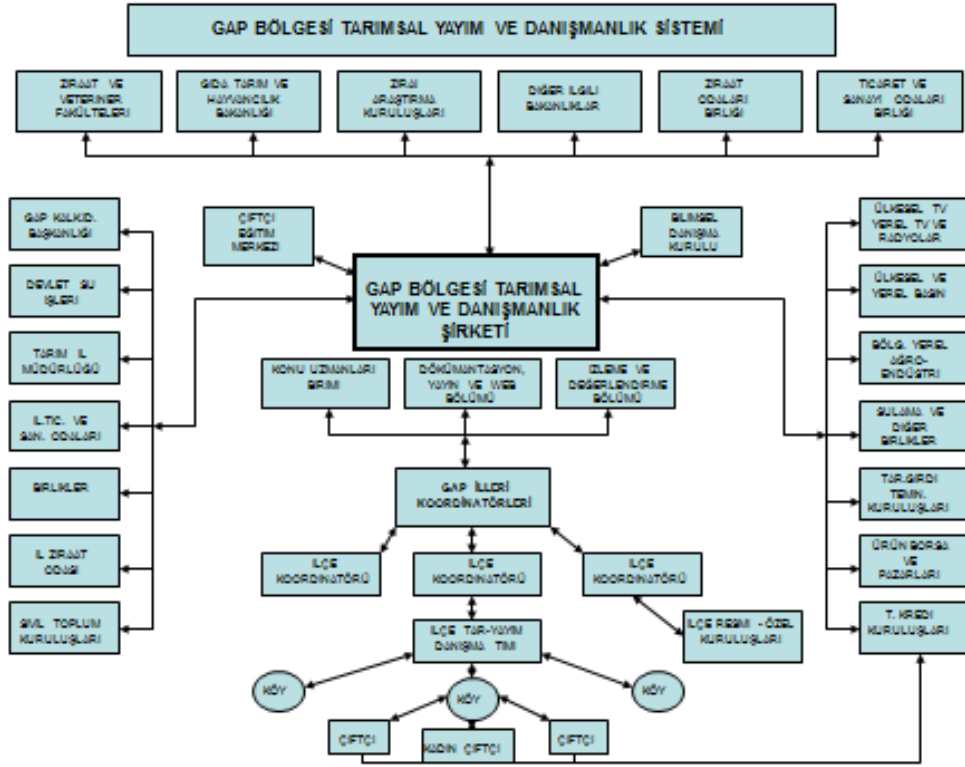
Tarımsal Yayım Modeli oluşturma çalıştayı kapsamında 2 adet çalıştay düzenlenmiştir. 1. Yayım Model Çalıştayı, 3 – 5 Ekim 2012 tarihleri arasında 50 teknik elemanın katılımı ile Gaziantep de, 2. Yayım Model Çalıştayı ise 14-16 Ekim 2012 tarihleri arasında 49 teknik elemanın katılımı ile Mardin ilinde düzenlenmiştir.

1. Yayım Model Çalıştayı; Tarımsal Yayım Model oluşturma kapsamında 1. Çalıştay 3-5 Ekim 2012 tarihleri arasında merkez ve bölgeden ilgili kurum-kuruluş ve özel sektörden 50 uzmanın katılımı ile Gaziantep ilinde gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda 3 farklı yayım modeli; kamu, özel sektör ve çiftçi örgütleri olmak üzere sunulmuş, yapılan tartışma ve değerlendirmeler sonucunda, GAP bölgesi için en uygun modelin “çiftçi örgütleri ağırlıklı çoklu yayım modeli” olduğu büyük bir ekseriyetle kabul edilmiştir. Çalıştayda aşağıda şeması verilen modeller sunulmuştur;

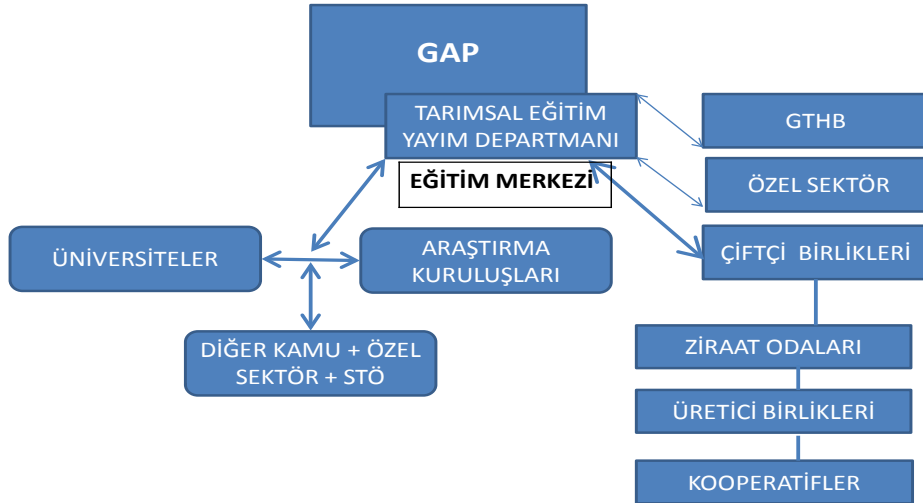
a. Kamu Yayım Modeli

b. Özel Sektör Yayım Modeli

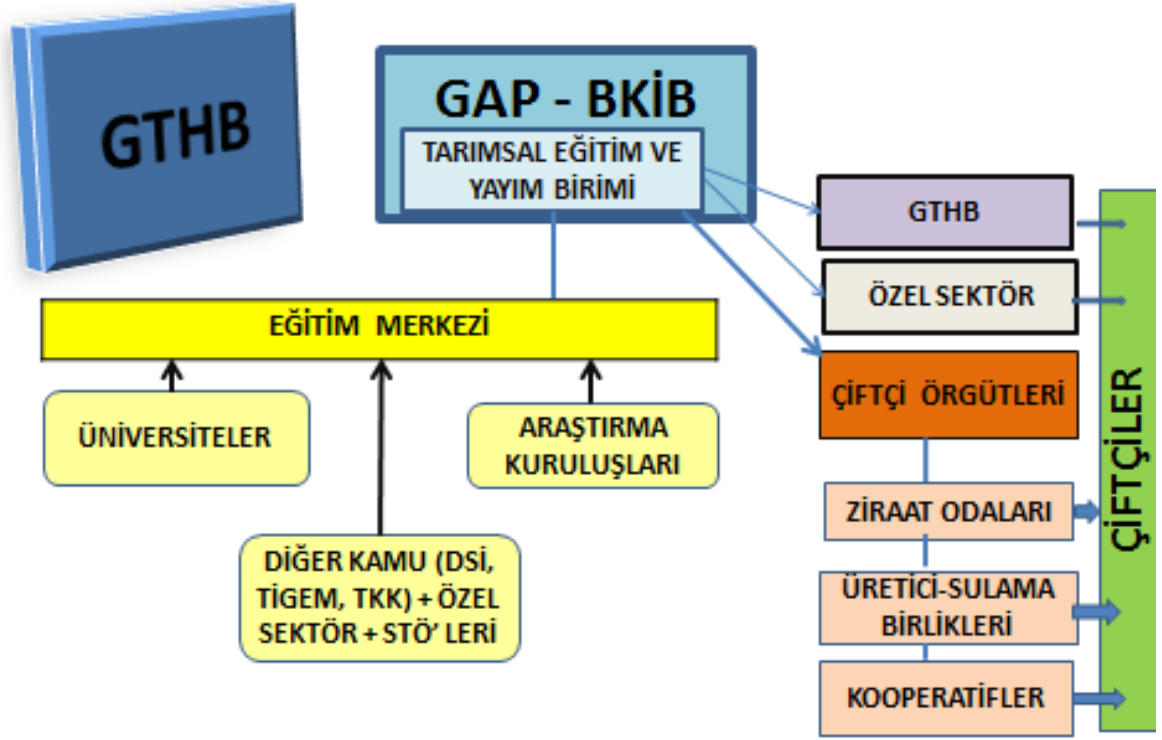

c. Çiftçi Örgütleri Yayım Modeli

2. Çalıştay; Model oluşturma kapsamında 2. Çalıştay 14-16 Kasım 2012 tarihleri arasında ilgili kurum-kuruluşlardan 49 uzmanın katılımı ile Mardin ilinde gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda 1. Çalıştayda kabul edilen çiftçi örgütleri yayım modeli detayları ile tartışılmış,

bazı revizeler işlenmiş ve model; Hukuksal, Mali-Finansal ve Teknik-Organizasyon yönünden değerlendirilmiş ve sonuçta ortaya çıkan “Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli” nin ilgili kurumlara sunulması kararlaştırılmıştır. Çalıştay sonunda oluşturulan Modelin şeması aşağıda gösterilmiştir.

GAP-TEYAP YAYIM MODEL ÇALIŞMASI (ÖRGÜT MODELİ)

Modelin GAP Bölgesinde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde öncelikle sulanan ve sulamaya açılacak alanlarda 5 (beş) yıl süreyle uygulanması planlanmaktadır.

Modelin 5 yıllık uygulama planı kapsamında; bölgede mevcut olan 615 çiftçi örgütünün en az 40' unda 240 teknik elemanın yayım elemanı olarak çalışacağı düşünülmektedir. Sisteme

girecek 40 çiftçi örgütü ve buralarda çalışacak 240 yayım elemanı modelin birincil hedef grubunu oluşturacaktır.

Ayrıca, model kapsamında, GTHB yayım personeli ve birincil grubun dışında yer alan çiftçi örgütleri ile özel sektörde yayım konusunda çalışan yaklaşık 1.000 teknik eleman da projenin ikincil hedef grubunu oluşturacaktır. Modelin tam olarak uygulanması sonucunda doğrudan etkin yayım hizmeti alacak olan yaklaşık 15.000 çiftçi ve sulamaya açılacak alanlar dahil doğrudan ve dolaylı olarak ulaşılabilecek 40.000 çiftçi ise projenin yararlanıcı kitlesini oluşturacaktır.

Bunların dışında bölgede tarımsal konularda örgütlenme bilincinin oluşturulması ve tarımsal kalkınmaya katkı sağlaması yönünde yönlendirilmeleri konusunda yapılacak faaliyetler kapsamında 9 ilde faaliyet gösteren çiftçiler de projenin bir başka hedef grubunu oluşturacaktır.

Modelin Yönetimi

Modelin yönetimi ve organizasyonu, yukarıda sunulmuş bulunan organizasyon şemasında da görüldüğü gibi GAP/BKİB da oluşturulacak GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) tarafından GTHB' nın yerel teşkilatları olan İl Müdürlükleri, Araştırma Kurumları, Bölge Üniversiteleri, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ve çiftçi örgütleri ile işbirliği halinde yürütülecektir. Modelin yönetimi için:

- Merkez Danışma Kurulu (MEDAK),
- Bölge Danışma Kurulu (BÖDAK),
- Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve
- İl Koordinasyon Birimleri (İKOB) oluşturulacaktır.

Genel Esaslar

GAP/BKİB koordinasyonunda 9 GAP ilinde uygulanacak modelin sulamaya açılacak alanlar öncelikli olarak başlatılması planlanmıştır. Model GAP BKİB koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde uygulanacaktır.

GAP BKİB koordinasyonunda uygulanacak modelin uygulanma süresi 5 (beş) yıl olacaktır. Model uygulamasının ilk yılı 20, ikinci yılı 20 olmak üzere toplam 40 çiftçi örgütü ile model uygulanarak sürdürülebilir bir eğitim-yayım ortamının oluşturulması sağlanacaktır.

Model uygulamasının ilk iki yılı hazırlık ve kapasite geliştirme çalışmalarını, daha sonraki üç yılı ise sistemin sürdürülebilir olması bakımından çiftçi örgütlerinin geliştirilip güçlendirilmesine yönelik çalışmalara daha fazla ağırlık verilecektir.

Model uygulamasında sağlam temeller oluşturmak amacıyla 2014 yılı ilk altı ayı için programa alınacak 20 çiftçi örgütünde yetki belgesi alma sürecini tamamlayamamış

olanlara 120 adam/ay'lık kısa süreli saha uzmanı istihdam edilmesi için destek sağlanacaktır.

Model uygulamasında her yıl için İl Koordinasyon Birimi tarafından her ilin gelecek yıla ait bir yıllık çalışma programı ve bütçesi hazırlanıp TEYKOB' a gönderilecektir. TEYKOB illerden gelen il çalışma programı ve bütçesini merkeze ait faaliyetler ve bunlara ait bütçe ile birleştirip Proje Yıllık Faaliyet Planı ve Bütçesini İl Danışma Kurulunun ve daha sonra da Merkez Danışma Kurulunun görüşüne sunacak, ilgili görüşlerin alınmasını takiben GAP BKİB' nin onayının alınması ile uygulamaya geçilecektir.

Model Oluşturma Toplantıları (4.4.4)

Model oluşturma kapsamında teşekkül ettirilen çalışma grubu bir seri model toplantıları düzenlemiştir. Bu toplantılarda çalıştaylarda ortaya çıkan öneriler detaylarıyla incelenmiş, modele uygunlukları araştırılmış ve bir sonraki adımların planlamaları yapılmıştır. Bu kapsamda;

1. Yayım Model toplantısı 16.08.2012 tarihinde 13 uzmanın katılımı ile Şanlıurfa ilinde,
2. Yayım Model toplantısı 24.08.2012 tarihinde 16 uzmanın katılımı ile Şanlıurfa ilinde,
3. Yayım Model toplantısı 15-16.10.2012 tarihleri arasında 9 uzmanın katılımı ile Şanlıurfa ilinde gerçekleştirilmiştir.

Yine bu kapsamda, 2. Çalıştay sonunda oluşturulan Çiftçi Örgütleri Yayım Modeli 11.12.2012 tarihinde Ankara' da düzenlenen toplantıda GTHB yetkililerine tanıtılmıştır. Bu toplantıda Bakanlığın genel anlamda önerilen modele vermiş olduğu destek önemli ve anlamlı olup, Bakanlık aşağıdaki hususlara dikkat çekmiştir:

1. TARGEL personelinin üretici örgütleri modeli içerisinde kısmen değerlendirilmesi bir şekilde GTHB' nin vereceği destek ve işbirliği ile sağlanabilir.
2. TEYAP kapsamında önerilen model kapsamında üniversitelerin rolü önemlidir. Bu rol uzun vadede üretici örgütlerinin üniversitelerden hizmet alması şeklinde kurgulanmış ve hedeflenmiştir. Bunun ilk örneklerini Harran ve Dicle Üniversiteleri başlatabilir.
3. Destek ve teşviklerle ilgili vurgulanan konular bölgede modelin işlemesi açısından çok önemlidir. Dolayısı ile en kısa zamanda konu ile ilgili çalışmalar tamamlanarak önerilerin Bakanlığa sunulması önemlidir.

Proje, GTHB nin bu taleplerini model içerisine alma çalışmalarını dönem içerisinde sürdürmüştür.

RESİM 461,462

Model kapsamında GTHB ile 2. Toplantı, 9 Nisan 2013, Ankara da gerçekleştirilmiş ve hazırlanan “Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım modeli” Bakanlık yetkililerine tanıtılmış ve proje kapsamında işbirliği ve koordinasyon desteği talep edilmiştir. Bakanlık konunun resmi olarak kendilerine iletilmesi talebinde bulunmuş ve bu talep Ekim 2013 tarihinde raporun kendilerine gönderilmesi ile yerine getirilmiştir. Şu aşamada GTHB ile detayların görüşüleceği 3. Bir toplantının düzenlenmesi planlanmaktadır.

Model kapsamında çalışmaların dışında aşağıda belirtilen bir seri çalışma gerçekleştirilmiştir;

Model kapsamında Bölge Üniversite ve Yüksek Okul Toplantıları, 19 Mart, 27 Mart ve 16 Mayıs 2013, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep,

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Modelinin Pilot uygulamasında üniversiteler ile ortak çalışma alanlarının araştırılması, görüşülmesi ve üretici örgütlerinin üniversiteden hizmet satın alması konularında Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep illerinde toplantılar düzenlenmiştir. Gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili detaylar 4.3.3 Çalıştay ve Toplantılar başlığı altında yer almaktadır.

Model kapsamında TARGEL Personeli Toplantıları, 15-29 Mayıs 2013, Gaziantep, Mardin,

GAP TEYAP model kapsamında bölgedeki GTHB’ nin GAP Bölgesindeki İl / İlçe ve köylerde görevlendirilen yayım personelinin çalışma şartlarının, ulaşım, yayım malzeme/ekipmanlarının temin ve iyileştirilmesinde, eğitim ihtiyaçlarının giderilmesinde destek vermek, model kapsamında bu sorunların tespit ve çözümü için TARGEL personelinin katıldığı Gaziantep ve Mardin illerinden iki toplantı düzenlenmiştir. Gerçekleştirilen toplantılarla ilgili detayları 4.3.3 Çalıştay ve Toplantılar başlığı altında yer almaktadır.

Model kapsamında GTHB tarafından 13- 18 Şubat 2012 tarihleri arasında Antalya da düzenlenen Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Çalıştayına GAP olarak katılım sağlanmış ve GAP TEYAP projesinin tanıtımı ve model kapsamındaki düşünceleri anlatılmış ve GTHB nin tarımsal yayım ve danışmanlık stratejisini inceleme fırsatı elde edilmiştir.

Fırat Kalkınma Ajansının 16-17 Mayıs 2013 tarihleri arasında Elazığ'da düzenlediği 2. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansına "GAP' ın Kalkınmasında Üretici Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli" konulu bildiri ile katılım sağlanmış ve sunu yapılmıştır.

Model Uygulama Programının Paydaşlara ve illerde çiftçi örgütlerine tanıtımı, Ağustos 2013,

Hazırlanan taslak model GAP illerinde Ağustos ayı içerisinde düzenlenen ve bazen GAP TEYAP ekibinin de katıldığı bir seri toplantılar ile illerdeki çiftçi örgütlerine tanıtılmış, onların sisteme nasıl girebilecekleri, beklentiler vb. gibi hususlar izah edilmiş ve konu hakkındaki görüş ve soruları dikkatlice dinlenmiş ve cevaplandırılmıştır.

ESEE ve Akdeniz Üniversitesinin 2-6 Eylül 2013 tarihleri arasında Antalya'da 21. Avrupa Tarımsal Yayım Eğitim seminerine "GAP' ın Kalkınmasında Üretici Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli" konulu bildiri ile katılım sağlanmış ve sunu yapılmıştır.

Taslak Modelin Haziran 2013 tarihinde Ege TV – İzmir de düzenlenen canlı programda ülke genelinde tanıtılması.

Ege TV Program Yapımcısı İsmail UĞURAL' ın hazırlayıp canlı olarak sunduğu "Tarım ve Ekonomi" programına GAP TEYAP olarak katılım sağlanmış ve Türkiye' de Tarımsal Yayım konusunun işlendiği programda GAP, GAP TEYAP Projesi ve GAP TEYAP kapsamında geliştirilen Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoklu Yayım Modeli tanıtılmıştır.

5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Ara Değerlendirme (5.1)

GAP TEYAP kapsamında uygulanan faaliyetlerinin tarımsal eğitim ve yayım açısından değerlendirilmesi Proje ekibi tarafından Aralık 2012 tarihi itibarıyla yapılmış olup, rapor ekinde verilmiştir.

Nihai Değerlendirme (5.2)

Projenin kapanış tarihi Aralık 2013 e ertelendiğinden, projenin dış uzmanlarca değerlendirme işlemi de bu tarihten sonraya bırakılmıştır.

EK- 1 - GAP TEYAP PROJESİ BAŞARI HİKÂYELERİ

Adıyaman -1 – Hayvancılıkta Yaz Dönemi Kaba Yem İhtiyacı İçin Alternatif “Ot Silajı”

Hayvancılıkta üretim maliyeti içerisinde karlılığı etkileyen en önemli etkenlerinden biri yem gideridir ve bu oran % 50-70 civarındadır. İlde sulama imkânının olmadığı kuru tarım alanlarında genellikle buğday, arpa, çavdar gibi serin iklim tahılları üretimi yapılmaktadır. Yapılan incelemelerde, bu arazilerin hayvan beslemedeki katkısının, saman sağlamaktan öteye geçmediği tespit edilmiştir.

Adıyaman Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile yapılan bir demonstrasyon çalışmasında; bu tür arazilerde buğday, fiğ ve çavdar otu gibi bitkileri üretip, erken bir dönemde biçip silaj yaparak Mayıs-Eylül döneminde hayvanların kaba yem ihtiyacını karşılamak olmuştur.

Adıyaman ilinde daha önce sadece bir kişinin yaptığı buğday, çavdar otu ve fiğ silajının il genelinde yaygınlaştırılması amacıyla 2013 Mayıs ayında DSYB ile birlikte ortak bir çalışma yapılmış ve ilk aşamada 3 DSYB üyesi yetiştiriciye 10 ar dekarlık alanlarda buğday, fiğ ve çavdar otu silaj demosu kurulmuştur. Yapılan bu çalışma düzenlenen tarla günü ile kurum kuruluş temsilcileri ve diğer hayvancılık işletmesi sahiplerine tanıtılmıştır. Yapılan bu çalışma üreticiler arasında büyük ses getirmiş ve gelen talep üzerine DSYB 2014 yılı programında 10 çiftçi de toplam 250 dekarlık alanda bu çalışmanın yaygınlaştırılması planlanmıştır. İlkbahar-yaz döneminde kaba yem sıkıntısı çeken hayvancılık işletmeleri için çok büyük yararlar sağlayacak bu çalışmanın daha da artarak geniş alanlara yayılması ve beklenmektedir.

Adıyaman -2– Atıl Tarım Alanlarına Modern Dut Bahçesi Kurulması

Adıyaman ın Tut İlçesinde dut üretimi bölge için çok önemli bir yere sahiptir. Bölge çiftçisinin alışlagelmiş yöntemlerle ve klasik-yetersiz sulama ile düşük verimli dut yetiştiriciliği yaptığı, meyilli arazileri ise genelde boş bıraktığı gözlemlenmiştir. GAP-TEYAP olarak bölgedeki bu atıl arazileri tarımsal üretime açmak için farkındalık yaratabilecek modern damla sulama yöntemi ile kapama dut yetiştiriciliği yapmayı göstermek amacı ile 10’ar dekarlık iki adet demonstrasyon planlanmış ve 2012 yılı itibari ile gerçekleştirilmiştir.

Uygulama çiftçisinin Seyirtepe mevkiindeki bu özellikleri taşıyan eğimli ve atıl durumdaki 10 dekarlık arazisinde damla sulama yöntemi ile kurulan kapama dut bahçesi demosu gayet başarılı olmuştur. Demonun başarısını ve avantajlarını fark eden ve işin teknolojisini öğrenen demo çiftçisi arazisinin hemen yanında atıl durumda bulunan 10’ ar dekarlık iki araziye de satın alarak bu alanlara kendi imkanları ile 2014 yılında kapama meyve bahçe tesisi kurmayı planlamıştır. Demonstrasyonun başarılı ve sürdürülebilir olması bölge çiftçisi üzerinde iyi bir etki bırakmış ve yansımaları görülmeye başlamıştır.

RESİM 463,464

Adıyaman-3 – İkinci Ürün Silaj Mısır Üretimindeki Patlama

2012 yılı bitkisel üretim demonstrasyonlarından ikinci ürün mısır demonstrasyon sahibi Samsat ilçesine bağlı Gölpmar Köyü' nde çiftçilik yapan Bekir Berk in modern mısır yetiştiriciliği deneyimi GAP TEYAP Projesi ile başlamış sayılır. Sayılır denilmesindeki neden; Proje öncesi geleneksel yöntemlerle yaptığı üretimi proje ile modern tarımın gerektiği şekliyle yapmaya başladığını kendi ifadesi ile belirtmesindedir. Üretici, geleneksel üretim yaptığı dönemlerde sulama, gübreleme ve zararlılarla mücadelede gerekli teknik bilgiden yeterince faydalanmadığını ve bu nedenle üretimdeki verim ve karının tatmin edici olmadığını belirtmektedir. GAP TEYAP ile başladığı modern mısır yetiştiriciliğinde toprak işleme, tohum seçimi, ekim, sulama, gübreleme ve zararlılar ile mücadelede geleneksel tarıma göre farklı bir yaklaşım ile teknik ve beceriden yararlanılarak üretim yapmaya başlamış, bu da verimini ve karını artırmıştır.

RESİM 465,466

GAP TEYAP demonstrasyon ortağı olan çiftçi 2012 bitkisel üretim sezonunda 50 dekarlık alanda mısır yetiştiriciliği yapmış, bu alanın 25 dekarlık kısmı projeden, diğer 25 dekar alan ise kendi imkanları ile kurulmuştur. Üretim sonunda yöre ortalamasının neredeyse 2 katı bir silaj verimi almış (5.000 kg/da) ve bu başarıyı haklı gururu olarak GAP TEYAP ile paylaşmıştır.

2013 bitkisel üretim sezonunda çeşitli sebeplerden dolayı Samsat Sulama Birliğinden sulama kanallarına su verilemediğinden dolayı çiftçimiz mısır ekme için düşündüğü arazisinde mısır ekimi yapamamıştır. Fakat çiftçimiz bu yaşanan büyük olumsuzluklara

rağmen modern tarım ve yetiştiricilikten vazgeçmemiş ve sulama suyunun olduğu Kahta ilçesinde bir başka arazisinde silaj mısır üretimi yapmıştır. Ögleki sadece üretim yapmakla kalmamış, ekimi modern halde gerçekleştirmek için kombine ekim mibzeri almıştır. Çiftçimiz bu ekim mibzerini çevresinde mısır ekmek için örgütlediği birçok çiftçiye vermiş ve onların da mısır yetiştiriciliği yapması için ön ayak olmuştur. Aynı zamanda ektiği silajlık mısır için vakti zamanında GAP- TEYAP proje ofisi konu uzmanları tarafından verilen tarımsal pazarlama, sözleşmeli tarım gibi eğitimlerden aldığı bilgiler ışığında Gaziantep ilinden anlaştığı tüccar ile malını üretimden önce pazarlamış, sadece kendi malını pazarlamakla kalmayıp ön ayak olduğu diğer üreticilerinde ürünlerini pazarlayarak lider üretici pozisyonunu almıştır. Bekir Berk adlı çiftçimiz 2013 üretim sezonu içerisinde 100 dekarlık bir alanda üretim yapmayı gerçekleştirmiş, çevresinde liderlik yaparak bu alanı dolaylı olarak 500 dekara çıkartmıştır.

Batman-SİİRT- 1- Biber Yetiştirme

İhsan Çağır adlı üreticimiz GAP TEYAP dan aldığı eğitim ve arazisinde kurulan biber demonstrasyonundan sonra kendi imkanları ile daha geniş alanlarda biber yetiştiriciliği yaparak çok iyi verim almaya başlamış ve halen Batman ilinde en fazla biber yetiştiren çiftçi konumuna gelmiştir. Bu sayede evinin tüm eşyalarını yenilemiştir ve iki çocuğunu dershaneye gönderebilmektedir. Kendi imkanı ile fuarlara katılmaya başlamış ve çevresine de örnek olmuştur. Düne kadar o bölgede sebze üretimi yapan yokken, bugün dört komşusu 2012 yılında kiraya verdiği arazilerini 2013 yılında artık kiraya vermeyerek sebze tarımına başlamışlardır. Üreticimiz alanında köyüne ve çevresine örnek bir çiftçi olma yolunda emin adımlarla yürümektedir.

RESİM 467,468

Batman-Siirt-2 – Domates Yetiştirme

Şehmuz KIR adlı çiftçimiz muhtelif GAP TEYAP faaliyetlerine katılmış ve münavebeli ekim sistemleri, domates yetiştirme sistemlerdeki önemli bilgiler kendisine aktarılmıştır. Daha sonra yapılan karşılıklı görüşmelerde çiftçimiz daha önce yaptığı domates üretimine tekrar dönmesi konusunda ikna edilmiştir. Gözlemlerimizden çıkardığımız çiftçimizin sulama, gübreleme ve hastalık ve zararlılar konusunda yeterli bilgisi olmadığını anlaşılmıştır. Uzman arkadaşlar modern domates yetiştiriciliği konusunda kendisini eğitmeye başladı. Daha önceki üretim miktarı altı ton iken, GAP TEYAP tavsiyelerinden

sonra üretimini 40 tonlara çıkarmıştır. GAP TEYAP ile tanışmadan önce emek işçisi olarak çalışırken bu gün hale 2012 ve 2013 sezonunda en fazla domates satan bir çiftçi durumuna gelmiştir. Sürdürülebilir üretim yöntemlerine geçiş yapan çiftçilerimiz için de sürdürülebilir tarımın savunuculuğunu yapan bir çiftçimiz hale gelmiştir.

RESİM 469,470

Batman-Siirt-3 – Biber Yetiştirme

Halil SOSUNCU adlı çiftçimiz Siirt Baykan yolunda görsellik açısından mükemmel olan bir alanda sadece buğday yetiştirirken yoğun çiftçi ziyaretlerimiz sonucunda kendisini biber yetiştirmeye ikna ettik. Önce bize şüpheli yaklaşıp “bana üretim dönemi kaybettireceksiniz” diye bizleri cevaplıyordu. Fakat sonunda GAP TEYAP uzmanları üreticimizi sebze tarımı konusunda kendisini ikna ettiler. GAP TEYAP bu bölgede hiç sebze tarımı yapılmadığını öğrendikten sonra görünürlüğü çok güzel olan bu işlek yol üzerindeki alanda sebze demonstrasyonu yapmak için çok uğraşmıştır. Bugün çiftçimiz 120 tona yakın ürün olarak sekiz çiftçinin 2013 yılında bu bölgede sebze tarımına yönelmesini sağladı. Ayrıca bir çiftçimiz GTHB Kırsal Kalkınma Desteği ile bu bölgeye sera kurmaya başlamıştır. 2014 sezonun ilk aylarında üretim devam edecektir. Bugün çiftçimiz Siirt Kurtalan bölgemizde en büyük biber yetiştiricisi olarak kayıtlara geçmiştir.

Batman-Siirt-4 – Fıstık Bakımı

Resul Pektaş adlı çiftçimizin elindeki bakımsız fıstık bahçesini yeniden tesis için teknik kapasite, finans ve işgücü olanaklarının olmadığını gördük. Kendisini fıstık bahçenin bir parselinde GAP TEYAP kapsamında bakım, budama, toprak işleme ve hastalık ve zararlıların kontrolü çalışması yapmamız konusunda ikna ettik. Küçük ölçüde önce küçük bir arazi ölçüğünde başladık. Çiftçimiz bize devamlı şüpheli ve umutsuzca yaklaşmakta ve “yok bu bahçe düzelmez yapılan masraf değmez artık bu şekilde gittiği yere kadar gider” diye cevaplar vermekteydi. Biz bir defa denemek ile kaybedeceğimiz yok. Bu parselin tüm masrafları projen karşılanacak. Bir bölümü için bakıma alın dedik. Arazinizin tamamında bu yöntemle geçmekteyse bir bölümünde deneyerek riskleri ve olası olumsuzlukları en aza indirmiş olduk. Dikkatli bir başlangıç yapmak için bütün ayrıntıları gözden geçirdik. Problemlerle başa çıkmayı daha küçük alanlarda çiftçimize öğretmekle güven kazandık. Çiftçimiz diğer parsellerde bizim yaptığımız bakımı yaparak aynı zamanda kendi kendine bakım yapmasını öğrendi ve diğer çiftçileri de harekete geçirdi. Bakım döneminde önünüze

çıkabilecek ürün kayıpları da en aza indirmemize tanık oldu. Bu bakım sonunda satmayı düşündüğü bahçenin normale döndüğünü görünce hem tarımsal faaliyete geri döndü hem de bize tarım danışmanlık sistemine bakış açısı olumlu yönde değişti. Şimdi bu sayede 2013 yılında üç tane budama alanında çiftçi yetiştirdi. Artık bahçesinin geleceğinden çok daha umutlu bir çiftçimiz oldu.

Batman-Siirt-5 – Tarımsal Danışmanlığa İl Adımlar

GAP-TEYAP Projesi “Tarımsal Danışmanlık” konusunda bölgedeki serbest ziraat mühendislerine bir seri eğitim vermiştir. Seyithan ÖNER adlı bir genç Ziraat Teknikeri Gercüş Ziraat Odasında asgari ücret ile çalışırken GAP TEYAP ın vermiş olduğu eğitim ve desteklemeler ile GTHB nın Tarımsal Danışmanlık imtihanına girmiş ve tarım danışmanlığı sertifikasını almaya hak kazanmıştır. Bu arkadaş yine GAP TEYAP ın yönlendirmesi ve teşviki ile bir tarımsal danışmanlık şirketini kurarak şu anda istihdam ettiği 10 teknik personel ile 600 den fazla çiftçiye danışmanlık yapan bir şirket sahibi olmuştur.

Mehmet KARATAŞ adlı diğer bir kişi de GAP TEYAP ın bu konudaki eğitimleri sonucunda tarımsal danışmanlık dünyasına kazandırılan bir diğer teknik eleman olmuştur. GAP TEYAP ekibi kendisini tarım danışmanlık sınavına hazırlama konusunda uzun çabalar sonunda ikna etmiş ve GAP TEYAP ın yoğun eğitimine katılarak sınava hazırlanmıştır. Sınavdan 78 alarak danışmanlık sertifikasını almayı başaran bu şahsa daha sonra çiftçi bulmada yardımcı olan GAP-TEYAP ekibi 70 çiftçiye ulaşmayı başarmıştır. Şimdi bu arkadaşımızın artık bir işi var ve kendi işinin patronu oldu, birçok sorunları çözüldü. Şimdi çok daha mutlu bir şekilde geleceğe daha umutla bakıyor ve işini seviyor ve aynı zamanda GAP TEYAP çalışmalarına halen daha katılıp, desteğini vermektedir.

RESİM 471,472

Enver Keskin adındaki bir diğer arkadaşımız da GAP TEYAP eğitimlerinden sonra danışmanlık sınavını kazandı ve tarım danışmanı belgesini aldı. Daha sonra kendi şirketini kurdu ve başlangıçta altı şimdi ise sekiz teknik personelle 500 çiftçiye hizmet etmektedir. İş ararken patron işveren oldu.

Diyarbakır – 1- Kapanacak bir İşletmeden Kar Eden bir Hayvancılık İşletmesine

Sur Tavuklu Köyü' nde bulunan Demonstrasyon çiftçisi Mehmet Şerif Akın ile GAP TEYAP Projesi kapsamında demonstrasyon çiftçisi olduğunda tanışılmıştır. Bu yetiştirici ilk tanışmada büyük baş hayvancılık yaptığını ama yüksek girdi maliyetlerinden dolayı zarar ettiğini ve hayvancılığı bırakma kararı aldığını söylemiştir. Bu vesile ile kendisi hayvancılık grup çiftçisi olarak seçilmiştir. GAP TEYAP Projesi kapsamında düzenlenen yetiştiricilik ve hayvancılıkla ilgili eğitimlere, teknik gezi ve fuarlara katılması sağlanmıştır. Bir işletmenin karlılığa geçebilmesi için hayvancılıkta sevk ve idarenin iyi bilinmesi gerektiği ve bir işletmede giderlerin %70 inin kaba yem giderleri olduğunu belirtilmiştir. İşletmenin kara geçebilmesi ve giderleri azaltmak için işletmenin ihtiyaç duyduğu kaba yemi yemlerini kendisinin üretmesi için tavsiyelerimiz doğrultusunda ve GAP TEYAP kapsamında yetiştiricimize silajlık mısır demonstrasyonu yapılmıştır. Ayrıca yine bizim tavsiyelerimiz üzerine yetiştiricimizde kendi çabalarıyla yonca ekimi yapmıştır. Süt hijyeni, hayvan sağlığı ve refahı, zamandan tasarruf sağlaması için proje kapsamında yetiştiricimizin işletmesine süt sağım makinesi verilmiştir. Kendi yemini üretmeye başlayan yetiştiricimize GAP TEYAP kapsamında Diyarbakır ilinde ikinci kez ekimi gerçekleştirilen sorgum-sudan otu demonstrasyon ekimini 25 da. alanda gerçekleştirilmiştir. Sorgum otunu hayvanlarına yediren yetiştiricimizden aldığımız tepkiler çok olumlu olmuştur. Hayvanların bu yemi çok iyi tükettiğini ve süt verimlerinde gözle görülür bir artış olduğunu söyleyen yetiştiricimiz artık her yıl sorgum-sudan otu ekimini yapacağını belirtmektedir. Proje ofisimizi sık sık ziyaret eden yetiştiricimiz tavsiyelerimiz üzerine erkek danalar alarak besi işine de girmiş ve besi sonunda bu hayvanları kesimhanelere satarak önemli bir gelir sağlamıştır. Damızlık Sığır ve Süt Üreticileri birliğine üye olan çiftçimiz devletten de destek almaya başlamıştır. Özel siparişler alarak beslediği danalardan elde ettiği kavurmayı da satmaya başlamış ve ayrıca süt fiyatlarının düşük olduğu dönemlerde de sütünü ucuza satmaktansa tavsiyemiz üzerine mevcut sütü örüklü peynir yapıp daha yüksek fiyata satmaya başlamıştır. Şimdiki hedeflerinden biriside kurbanlık toklu yetiştirmektir. Yetiştiricimiz bu yıl 25 dekar sorgum-sudan otu, 30 dekar yonca otu ve 80 dekada silajlık mısır ekmiştir. Elindeki mevcut hayvan varlığı 30 baş sağmal, 15 buzağı ve 80 adet de besi hayvanıdır.

Bu çalışma ile; imkanları olduğu halde işletmesini yönetemeyen ve zarar eden yetiştiricimize giderlerini nasıl azaltacağı, daha az masrafla nasıl daha çok gelir elde edeceği, işletmesinin kaba yem ihtiyacını kendisinin karşılamasıyla masraflarını nasıl azaltacağını kısaca planlı bir hayvancılık ile çok daha iyi sonuçlar alacağı ve kar edebileceği öğretilmiştir.

RESİM 473,474,475

Diyarbakır – 2 – Olumsuz Şartlardan Doğan Biber Salçası Üretimi

2012 yılında yaptığımız biber demonstrasyonlarında yer alan Afad-F1 çeşidi bölge koşullarında yüksek verimli ve çiftçinin beğenisine uygun olmasına karşın, güneş yanıklığı ve çiçek burnu hastalığına karşı hassas olduğu gözlenmiştir. Yerli Urfa biberine benzer bu çeşitten üretilen ürünün fiyatı normal koşullarda kilosu 1,5-1,75 TL'ye satılması gerekirken, güneş yanıklığı ve çiçek burnu hastalığı yüzünden 250-300 kuruşa satılmış, hatta çoğu zaman çiftçi, işçilik ve yakıt parasını çıkarmıyor diye ürünü dökmüştür. Ancak tavsiyelerimiz üzerine bir demonstrasyon çiftçimize salça makinesi satın alarak ürünün biber salçası olarak değerlendirilmesi sağlanmıştır. Böylece çiftçi kazancını 7-8 kat arttırmış, bunu örnek alan diğer biber üreticileri de salça makinesi alarak ürünlerini salça olarak değerlendirmeye başlamışlardır.

Afad-F1 çeşidinin çok acı olması da salça olarak değerlendirilmesine vesile olmuştur.

RESİM 476,477,478

Gaziantep – 1- Gaziantep İlinde Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerini Geliştirme Hikâyesi

Gaziantep ilinde tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veren kurum ve kuruluşların bu hizmeti verme kapasitelerinin geliştirilmesi ve “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık” hizmetlerinin **ETKİNLİĞİNİN** artırılması amacıyla GAP- TEYAP Gaziantep-Kilis Proje Ofisi tarafından 2012 yılının Kasım ve 2013 yılının Nisan aylarında birer haftalık eğitim programları düzenlenmiştir. Eğitim programları; tarımsal eğitim ve yayım faaliyetlerini sahada aktif olarak yürüten teknik personelin, yöre çiftçisine daha iyi hizmet verebilmesi için yayım-iletişim teknikleri ve yetişkin eğitimi, kişisel gelişim vb. konularda bilgi sahibi olmalarını öngörmüştür. Aynı zamanda bu personellerin sınava girerek danışmanlık sertifikası almaları konusunda da destekleyici özellik taşımıştır. Nitekim ilgili bakanlığın Kasım 2012’ de yapmış olduğu “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık” sınavında eğitime katılan 21 kişiden 20’ si, Nisan 2013’ te ise eğitime katılan 13 kişiden 12’ si sınavı kazanarak Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Sertifikası almaya hak kazanmış ve böylece GAP TEYAP’ la sağlanan bu eğitim programında teknik elemanlar % 95’ lik bir başarı elde etmiştir. Sonuç olarak, Gaziantep ilinde proje süresince toplam 32 Tarım danışmanı yetiştirilerek her birinin nitelikli birer tarım danışmanı olarak ildeki danışmanlık

şirketlerinde istihdam edilmeleri ile bölgede Tarımsal Danışmanlığın geliştirilmesinde ve etkinliğinin artırılmasında farkındalık yaratılmıştır.

RESİM 479,480

Gaziantep – 2 – Elbeyli’ de Biber Üretimine Geçiş

GAP TEYAP Gaziantep Proje Ofisi tarafından Haziran 2012’ de Kilis Elbeyli İlçesi Beşiriye Köyü’ nde tarla günü düzenlenmiştir. Etkinliğe, Elbeyli Kaymakamı Meral UÇAR, Belediye Başkanı İsmail KÖRDEVE, Kilis ve Elbeyli Gıda Tarım ve Hayvancılık İl ve ilçe Müdürleri ile personelleri, Ziraat Odası ve Tarım Kredi Kooperatifi yetkilileri ve bölgedeki köylerden çok sayıda çiftçi katılmıştır.

Elbeyli Kaymakamı Meral UÇAR, konuyla yakından ilgilenerek Elbeyli İlçesinin en önemli ürünü olan biber için böyle bir çalışma yapılmasından oldukça memnun kaldığını belirterek bu çalışmanın ilçede yaygınlaşması için en kısa sürede geniş çaplı bir proje yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bu talimatını takiben Elbeyli Kaymakamlığı tarafından “GAP Eylem Planı” kapsamında Elbeyli’ de toplam 200 dekar alanda (40 çiftçiye 5’ er dekarlık) “Biber Yetiştiriciliği” Projesi başlatılmıştır.

GAP TEYAP Gaziantep-Kilis Proje Ekibi tarafından 44 katılımcı ile gerçekleştirilen bu tarla günü ile projenin çarpan etkisinde, Elbeyli’ deki 40 çiftçinin bilinçli biber yetiştiricisi olması sağlanarak farkındalık yaratılmıştır.

RESİM 481, 482

Gaziantep – 2 –Damızlık Kilis Tekesi İle Kan Tazeleme

GAP TEYAP Gaziantep Proje Ekibi tarafından Kilis ili Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ve Kuzuini, Beşenli, Tamburalı, Kocabey, Mağaracık Köyleri' nde 19.04.2012 tarihinde sürüde kan tazeleme ile akrabalı yetiştiriciliğin getirdiği olumsuz etkileri gidermek için damızlık Kilis Tekesi ile kan tazeleme demonstrasyonu yapılmıştır. Kilis bölgesinden seçilen ve Nisan ayında yetiştiricilere verilen damızlık tekelerin ilk aşımı, 15 Ağustos itibariyle kızgınlıklar başladıktan sonra gerçekleştiğinden, doğumlar 2013 Ocak ayının ortalarında başlamıştır. 29 Ocak' ta Kilis ilinde yapılan demonstrasyon takip gezisinde; damızlık tekelerden olma yavruların doğduğu görülmüştür. Oldukça sağlıklı ve düzgün kondisyonlu doğan yavrularda; ikizlik oranının yaklaşık olarak % 60, üçüzlük oranının ise % 30 olduğu tespit edilmiştir. Bu durum; ekonomik nedenlerden dolayı zor günler geçiren hayvan yetiştiricilerinin yüzünü güldürmüş, çevredeki diğer yetiştiricilerin fazlasıyla dikkatini çekmiş ve doğan tüm yavrular adeta herkesin ilgi odağı olmuştur. Böylece demonstrasyon gerçek hedefine ulaşmış ve başarılı bir şekilde sonuçlanmıştır.

RESİM 483,484,485

Gaziantep – 5 –Kilis' li Kadın Çiftçiler Artık Küçükbaş Hayvanlarını Makine İle Sağıyor.

Kilis DKKYB ile beraber Kilis ve çevresinde yapılan araştırmalar neticesinde bölgedeki birçok ailenin küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yaparak geçimini sağladıkları ve bu konuda bilgi ve teknoloji bakımından oldukça yetersiz oldukları tespit edilmiştir.

Özellikle ilçe ve köylerde küçükbaş hayvanların hepsinin kadınlar tarafından elle sağıldığı, koyun ve keçilerin sağım makinası ile sağılabileceğine inanmadıkları ve sağım makinasını

hayatlarında hiç görmeyen birçok yetiştiricinin olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden buradaki kadın çiftçilere makinalı sağımın öğretilmesi için proje süresi içerisinde birçok köyde uygulamalı olarak “Makinalı Sağım” eğitimi verilmiştir. Bunun için eğitim alanına götürülen sağım makinası, eğitimin verileceği yerde, elektriğin olduğu ve tüm köy halkının görebileceği uygun bir yere yerleştirilmiş ve köyün bayanlarına uygulamalı olarak koyun-keçi sağımı yaptırılmıştır. Sağım esnasında, makinanın nasıl çalıştırılacağı ve nasıl kullanılacağı öğretilmiş, sağım bittikten sonra da makinanın temizliğinin yine kendileri tarafından yapılması sağlanmıştır.

Bunun için Proje kapsamında alınan 3 adet sağım makinasından 1 tanesi, eğitimler bitene kadar Gaziantep proje ofisinde tutulmuş ve eğitimler bittikten sonra Kilis İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği’ nin idari binasında, birliğe gelip giden tüm üyelerin görebileceği şekilde camekânlı bir bölmeye koyulmuştur. Böylece birliğe gelip giden kişiler tarafından bu makinanın ne olduğu sorulduğunda, birlikteki yetkililer tarafından “Küçükbaş Hayvanlarda Sağım Makinası” şeklinde açıklama yapılarak soranların göreberek öğrenmeleri sağlanmıştır. Yapılan bu demonstrasyon her yönüyle Kilis ilinde büyük bir farkındalık yaratmıştır. Ayrıca Gaziantep proje ofisi, proje süresince Kilis ilindeki Küçükbaş Hayvancılıkla ilgili tüm faaliyetlerini ve eğitimlerini DKKYB ile beraber organize ederek gerçekleştirmiştir. GAP TEYAP Gaziantep-Kilis Proje Ofisi gerçekleştirdiği tüm faaliyetlerini DKKYB ile beraber yaptığından STK örgütünün kapasitesinin ve etkinliğinin artırılması ile farkındalık yaratmıştır.

RESİM 486,487,488

Mardin- 1- Yem Bitkileri Ekim Alanının Yaygınlaştırılması

Mardin İli Yeşilli İlçesine bağlı Alımlı, Yolbaşı, Ova Köy, Zeytinli ve Kütüklü Köyleri hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı ve geçim kaynaklarını hayvancılıkla sağlayan dağ köyleridir. GAP TEYAP Mardin Proje Ekibi olarak yapılan çiftçi ziyaretleri ve anketler sonucu tespit edilen sorunlar üzerine, aile işletmesi şeklinde tarım ve hayvancılık faaliyeti gösteren Aziz CEYLAN adlı önder çiftçinin arazinde yem bitkileri demonstrasyonları kurulmasına karar verilmiştir.

Çiftçi, hayvancılıkta yem bitkisi konusunda bilgilerinin olmadığını, bu yüzden kaba yem kaynağı olarak sadece buğday ve mercimek samanı kullandıklarını, yazın ise bölgedeki meraların aşırı sıcaklardan dolayı 15-20 gün kadar yararlanıp daha sonra anız tarlalarında otlatarak beslemek zorunda kaldıklarını söylemiştir. Yeterli beslenemediklerinden, koyun ve keçilerde süt verimleri 250 gr/gün e kadar düşmüş, döl tutma ve hastalık problemlerinde

artış yaşanmaktadır. Çiftçiler beklenen verimi alamadıklarından hayvancılıktan bıktıklarını hatta bazen bırakmayı düşündüklerini dile getirmişlerdir. Aziz CEYLAN Tarım Bakanlığının vermiş olduğu hayvancılık hibe ve kredilerden yararlanarak büyükbaş süt işletmesi yapmak istediğini fakat fabrika yeminin pahalı dolay bu işe girmeye cesaret edemediğini dile getirmiştir.

Çiftçiye Proje kapsamında kışın tritikale + Macar fiği, yazın ise sorgum-sudan otu ve silajlık mısır demonstrasyonları kurulmuştur. GTHB Yeşilli İlçe Müdürü ve teknik personeli, serbest tarım danışmanları ve civar köylerden gelen çiftçilerin katılımı ile gerçekleştirilen tarla günleri ile gerçekleştirilen faaliyetin yörede daha geniş kitleye yayılması sağlanmıştır.

2012 yılında başlanan çalışmalarımızda ekimi gerçekleştirilen 5 da *tritikale* + *macar fiği* ekim alanı 2013 yılında 50 dekara, *sorgum sudan otu* ekim alanı 5 da dan 35 da, *silajlık mısır* ekim alanı 10 da dan 150 dekara çiftçinin kendi imkânları ile çıkmıştır. Önder çiftçi Aziz CEYLAN 2013 yılı hayvancılık ve kredilerinden yararlanarak projeli 62 Baş Holstayn ırkı süt sığırcı almış ve hedeflediği hayvancılık faaliyetine girişmiştir. Ayrıca yine bu çiftçi kendi imkânlarıyla tek sıralı silaj biçme makinası almış, arazilerinden elde ettiği mısır silajını arazisi olmayan hayvancılık işletmelerine satmaya başlamıştır. Çiftçi, talebin yoğun olduğunu, kendi arazilerinin talebi karşılayamadığını dile getirmiştir.

Aziz Ceylan 2014 Yılı 10 dekar tritikale, 10 dekar yem bezelyesi ve 30 dekar yonca+buğday olacak şekilde toplam 50 da kışlık ekim yapmış olup, 200 da 2. ürün silajlık mısır ekimi yapmayı hedeflemiştir.

Mardin-2- Savur da Bağcılık Atağı

Bir çiftçi aynen aşağıdaki ifadeyi vermiştir, “emeklilik hayatımı çok sevdiğim toprak, tarım ve hayvancılık ile geçirmek için Ankara’dan geldiğim Mardin’in Savur İlçesi’nde mütevazı bir şekilde sürdürürken, bir akrabam bana Savura GAP’ tan bir ekibin geldiğini ve buralarda tarım ve hayvancılık için çalışmalar yapmak istediklerini ama halktan yeterli ilgiyi göremediklerini, bu nedenle Savur’la ilgili herhangi bir çalışma yapmadan gittiklerini söyledi. Benim bu tür projelere sıcak baktığımı bildiğini söyleyerek ilgili kişinin telefonunu verebileceğini söyledi”. Arkasından hemen Mardin’ e ofisine gidip neler yapabileceğimizi konuştuk ve 10 da üzerine kurulu bağ + kiraz bahçemin yerine modern bir bağ kurulması dışında 3 adet sebze, 2 adet meyve bahçesi ve bir adet yem bitkisi demosu yapılmasını kararlaştırıp, bu tesis sahiplerini de temin ederek işe başladık. Böylece GAP TEYAP ile müşterek çalışmalarımıza başlamış oldu.

Uygulama aşamasında 1 adet üzüm bağı, bir adet sebze bahçesi, 2 adet meyve bahçesi ve bir adet yem bitkisi tesisini kurmayı başladık.

GAP TEYAP bana üzüm bağı konusunda babadan kalma bilgilerimin çok eksik ve bir kısmının yanlış olduklarını öğretmesinin yanında yaptığım tesisin gerçekleştirilmesi ve

bölgede bir ilk olması nedeniyle çiftçiler üzerinde çok olumlu etkileri olmuştur. Bu gün bölgemizde GAP aracılığıyla yapılan projelere gösterilen ilgi GAP TEYAP' ın etkili çalışmaları sayesinde olmuştur. Tabii ki maddi katkıları, gübre ve ilaç takviyeleri, alet edevat teminini de göz ardı edemeyiz.

Yapmış olduğum üzüm bağı tesisi tamamen modern olup yapılan yenilikleri şöyle sıralaya bilirim;

1. Üzüm bağında damlama sulama tesisinin kurulması, artezyen kuyusu açılması bölgemizde bir ilktir.
2. Omcaların sıra üstü 2,5 m sıra arasının da 3.00 m. ye kurulması bir ilk ve yeniliktir.
3. Omcaların direk ve tel üzerine yerleştirilmesi bir ilktir.
4. Tubeks diye tabir ettiğimiz tüplerin yerleştirilmesi bir ilktir. Son derecede de faydalı olmuştur.
5. GAP TEYAP elemanlarının sık sık demonstrasyon alanına gelip kontrol ve bilgilendirmeleri bölgemiz için bir yenilik olduğu gibi diğer çiftçiler üzerinde de olumlu bir etki yapmış ve Devletimize olan güven oldukça artmıştır.

İlçemde yapılan bu çalışmalar sonucu köylerimiz dâhil proje uygulaması esnasında yaptığım ekip liderliği sayesinde yaklaşık 30 kişi bu projelere dâhil olmak istediklerini belirterek isimlerini bana yazdırmışlardır. Ancak daha sonra bu projelerin durdurulduğundan GAP TEYAP' ın sadece mevcut projeleri rehabilite edileceği ile yeni proje yapılmayacağını belirtmesi de çiftçiyi hüsrana uğratmış ve kuruma olan güvenilirlik azalmıştır.

Kurum elemanlarının gayretli çalışmaları ve görevleri olmamasına rağmen diğer çiftçilere yardımcı olmaları ve onları bilgilendirmeleri de şayanı takdirdir. Ayrıca tesisin kurulmasının üzerinden 2 yıl geçmesine rağmen gösterilen ilgi ve bakım çalışmaları ile aldığım eğitim sonucunda bağdaki gelişmeler hayret edilecek seviyede olup ilk üzümü bu sene yemem bana ayrı bir mutluluk ve haz vermiştir. Dilerim bu hızlı ve sağlıklı gelişme devam eder de emek ve harcamalarımız boşa gitmez.

Bütün bu anlattıklarım 2 sene gibi kısa bir süre içerisinde gerçekleşmiş olup bu olumlu gelişme bölge insanı üzerinde oldukça olumlu etkiler bırakmıştır. Bu nedenle GAP TEYAP projesinin devam etmesi ve demonstrasyon çalışmalarının hayvancılık dâhil edilerek sürdürülmesi halinde bölge insanının refah ve sosyo- ekonomik şartlarının iyileştirileceğine inancım tamdır.

Resim 489,490

Sonuç olarak bölgede GTHB Müdürlüğü, Ziraat Odaları ile birlikte demonstrasyon bağ tesisini kurup, çift telli terbiye sistemi kurulup bölgede tanıtıldı. Yapmış olduğumuz demonstrasyon tesisi bölgeye modern bir örnek bağ tesisi oluşturup bölgede çok ses getirip beğeni kazanıldı.

Bağ Demonstrasyon alanımızdaki edindiğimiz bilgi ve tecrübeleri tarla günü hazırlayarak kurum ve kuruluş eleman ve bölge çiftçilerimize sonuçları göstererek alternatif ürün, sulama sistemleri ve yetiştirme konuları hakkında karar vermeleri sağlandı.

Mardin – 3 – Tarımsal Mekanizasyonda Yeni Bir Yöntem

Bir diğer çiftçimizin ifadesi; mevcut üretim koşulları altında karlılığımızı arttırabilmek amacıyla, ürün üretim maliyetlerini düşürmek için birçok denemeler ve çalışmalar yaptım. Bu sıralar GAP’ın eğitim ve yayım projesi olan GAP TEYAP’ la tanıştım.

GAP TEYAP tarımın tüm dallarında eğitim gezi ve seminerler düzenliyordu. Sulama meyvecilik ve tarla tarımı ile ilgili bir çok gezi ve eğitime katıldım. Bu eğitimlerin biri de sırta ekim yöntemi ile ilgiliydi. Bu yöntemi eğitimden sonra araştırdım, biraz daha gelişmiş ve yabancı ülkelerde yoğun bir şekilde kullanılan ‘Raised Bed’ veya ‘Permanent Bed’ (yükseltilmiş kalıcı sırt/yatak sistemi) sistemini uygulamaya koyuldum.

Resim 491,492

Bu sistemde tarlaya traktör iz genişliğine göre belli aralıklarla çiziler açılıyor, ekim, çapalama gübre ve ilaçlama gibi ürün bakımları traktörün bu açılan çizilerden gitmesi

suretiyle yapılabilir. Ürün hasat edildikten sonra ekilecek ikinci ürün yine bu yataklara çok minimal bir toprak işlemeyle (minimum tillage) çiziler bozulmadan yapılabilir.

Bu sistemle amaçlanan faydalar;

- 1- Yakıttan tasarruf
- 2- Yetiştirme alanının hiçbir şekilde traktör tekerleriyle basılmaması. (toprak fiziksel özellikleri dolayısı ile kök faaliyetleri iyileşiyor)
- 3- Bakım işlemlerinin çok basit ve homojen bir şekilde yapılması.
- 4- Damla sulama yöntemi mekanizasyonunun rahatça uygulanabilmesi. (toplama ve serme)
- 5- Aşırı yağış ve sulama sularının ürünü hastalıktan uzak tutacak şekilde açılan çizilerle drene edilebilmesi
- 6- Verim artışı.
- 7- Anız yangınlarının önlenmesi.

Sistem Amerika ve diğer ülkelerde GPS destekli uygulanmaktadır. Ben GPS kullanmadan ilk yataklarımı düzgün bir şekilde oluşturdum. Bu benim için bir deneme idi. Denemeden GPS gibi pahalı bir yatırımı yapamazdım. Fakat aldığım sonuçlardan sonra GPS sistemini düşünmekteyim.

İlk uygulamayı kışlık nohut- mısır ürün ikilemesinde kullandım. Mekanizasyon inanılmaz kolaylaştı. Bakımlar daha kısa zamanda ve çok daha düşük yakıt tüketimleriyle yapılır oldu. Antraknoz hastalığına sık yakalanan nohudun, fazla suyun kök bölgesinden uzaklaştırılmasıyla hastalık riski daha da azaldı. Nohuda nisan ayı ortasında damla sulama sistemi ile sulama yapılmıştır. Damla sulama yöntemi bitkinin ihtiyaç duyduğu suyu zamanında sulama suyuyla birlikte bitki köklerinin gelişmesi, damla sulama sistemi ile verilen gübrenin en iyi şekilde yararlandığı için nohutta damla sulama sistemi ile sulama yapılmış ve damla sulama sayesinde verim ve kalitede artış olmuştur.

Sonuç olarak nohut bölgedeki maksimum verimi olan 150 kg/da dan 400 kg/da gibi bir rakama ulaştı. Anız yangınlarının önüne geçildi. Yakıttan yaklaşık %40 gibi bir tasarruf sağlandı. Mısır verimi 1050 kg/da oldu. Sağladığı kolaylık ve maliyet düşüklüğünü göz önüne alırsak karlılığı arttı.

Sistemin tek handikabı makinalarda modernizasyona gidilmek zorunda olunması. Yatakların bozulmaması için çapalama gübreleme ve ikinci ürün ekim hazırlığı esnasında her zaman aletlerin arkasına çizi-hat açıcı ayakların monte edilmesi gerekmektedir.

İleriki senelerde buğday- soya ürün ikilemesinde de sistemi uygulayacağım.

Şanhurfa – 1- Alternatif Ürün Başarı Hikâyeleri

Proje Şanlıurfa' da 2011 yılında Reha ve Cullap Sulama Birliği sahalarında hem bitki yetiştirme hem de sulama demonstrasyonları kurmuştur. Reha Sulama Birliği sahası açık kanal sulama sistemine sahip olduğundan dolayı burada yüzey sulama yöntemleri uygulanmaktadır. Ancak uygulanan bu yöntemde de gözlemlenen eksikliklerin giderilmesi için Harran/ Duran Köyü' nde Mahmut KESKİN adlı çiftçiye sırta ekim buğday ve II. Ürün mısır yetiştiriciliğinde borulu karık yöntemi ile sulama demonstrasyonları kurulmuştur. Burada hem kendi hem de yöre çiftçisine karık sulama yönteminde karık boylarının ve tarla başı su kayıplarının minimuma indirilerek de etkili sulama yapılabileceğini göstermek amaçlanmıştır. 2011 ve 2012 yılında yapılan bu demonstrasyonların etkisini 2013 yılında değerlendirme fırsatımız olmuştur. Bu yıl çiftçimiz aynı arazisinde 30 dekar alanda pamuk sulamasını borulu karık ile yapmış ve hem sulamadan hem de ürün veriminden memnun kalmıştır.

Bu sulama birliği sahasında yaptığımız bir diğer demonstrasyon çalışmamız, damla sulama yöntemi ile domates yetiştiriciliği olmuştur. Yine Harran Duran Köyü' nde gerçekleştirilen bu demonstrasyonda çiftçi ek bir enerji maliyeti harcayarak damla sulama yönteminde yetiştiricilik yapmıştır. Kurulan demonstrasyon alanı 5 dekadır. 2013 yılında bu çiftçi sebze üretim alanını 25 dekar yerli biber, 10 dekar kavun, 5 dekar patlıcana çıkarmış ve bizim 5 dekara uygun olarak verdiğimiz malzemede sistemi kendi imkanları büyümüştür. Bu çalışma kendisine komşu diğer çiftçilerde de hem sebze hem de damla sulama yönteminin uygulanması açısından önder bir çalışma olmuş ve bilgi taşınmıştır.

Cullap Sulama Birliği sahası kapalı ve cazibeli bir sistemdir. Dolayısıyla basınçlı sulama düşük kotlarda sağlanabildiğinde sadece bu alanlarda basınçlı sulama yöntemleri uygulanabilmektedir. Ancak yapılan çalışmalarda ve saha ziyaretlerinde de görüldüğü gibi çok az çiftçi basınçlı sulama yöntemi uygulamakta, dolayısıyla üst kotlarda yeterli sulama yapılamamakta idi. Azınlık olan bu çiftçi grubu da yağmurlama sulama yöntemini kullanmaktaydı. Yapılan çalışma ile yöreye hem sebze yetiştiriciliğini hem de damla sulama yöntemini gösterilmiş, yaygınlaşıp, benimsetilmesi sağlanmıştır. 2012 yılında 30 dekar yonca tamburlu yağmurlama sulama, 20 dekar damla sulama domates-biber yetiştiriciliği, 20 dekar pamuk damla sulama demonstrasyonu kurulmuştur. 2013 yılında çiftçilerin kendi imkânları ile yonca alını 80 dekara, domates-biber yetiştiriciliğine patlıcan yetiştiriciliği de eklenerek 40 dekara, pamuk damla sulama alanı 50 dekara çıkmıştır. Cullap Sulama Birliği sahasında gözle görülür bir sebze yetiştiriciliği ile damla sulama yönteminde artış sağlanmıştır.

Çamlıdere Köyü' nde pamukta kurulan damla sulama sistemi çiftçisi Yasin ÇİÇEK başarılı ve önder bir çiftçidir. 2012 yılında toplam 40 dekar pamuk alanının aynı parselden ayırdığı 10 dekarına damla sulama yöntemi kalan 30 dekarını da karık sulama yöntemi ile sulama yapmıştır. Yıl sonunda damla sulama ile sulanan araziden iki biçimde 750 kg/da verim, aynı parsel içindeki karık sulama ile sulanan araziden 550 kg/da verim almıştır. Bu gözle görülür sonuç neticesinde 2013 yılında çiftçi 10 dekar alanı 40 dekar damla sulama sistemine kendi imkânları ile çevirerek sulama yapmıştır. Bunun yanı sıra komşu çiftçilerde damla sulama yöntemi ile sulamaya geçmiştir. Harran Ovası' n da pamuk

tarımının uzun yıllardır karık sulama yöntemi ile yapılması geleneksel bir alışkanlık olmuş, alternatif sulama yöntemlerine cesaret edilememiştir. Dolayısıyla bu çalışma yeniliklerin benimsetilmesi ve sürdürülebilirliği açısından etkili olmuştur.

Şanhurfa – 2- Alternatif Ürün Başarı Hikâyeleri

“Urfa Çileği”

Çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin artırılmasına yönelik olarak, yetiştirilebilecek alternatif ürünlere ilişkin yetiştirme teknikleri ve suyun etkin kullanımının sağlanması amacıyla Şanhurfa/Harran/Gelincik Köyünde “Damla Sulama İle Çilek Yetiştiriciliği” demonstrasyonu tesis edilmiştir.

Harran ovasında yer alan bu köyde taban suyu yüksekliği ve sulama suyunun elektriksel iletkenliği yüksektir. Su kalitesinin düşük olduğu yerlerde damla sulama yöntemi en uygun sulama yöntemidir. Bölgenin taban suyu ve tuzluluk oranı yüksek olan sulama suyuna sahip olmasından dolayı alternatif ürün olarak çilek yetiştiriciliğinin zor olacağı öngörülmüştü. Ancak bu bölgede modern tarımsal tekniklerle çilek yetiştiriciliğinin yapılabileceğini göstermek hedeflenmiştir.

Sulama suyu kaynağı yeraltı suyudur. Hidrosiklon + Gübreleme Ünitesi + Disk Filtre kullanılarak damla sulama sistemi kurulmuştur. Enerji kullanımı vardır. CROPWAT yazılımında Penman Monteith yöntemi ile hesaplanarak 19 sulama ile 815 mm toplam sulama suyu verilmiştir.

Camarosa çeşiti fidelerin dikiminden hemen sonra sel felaketi yaşanmıştır. Bu nedenle çilek fidelerinin çoğunluğu zarar görmüştür. Ancak zarar gören fideler yenilenmiştir. 2012 yılında 5 da alanla uygulaması başlatılan faaliyet çiftçi imkanlarıyla 2013 yılında 17 da çıkmıştır. Ayrıca sulamada kullandığı enerji maliyetlerinin yüksek olmasından dolayı fotovoltaiik sistem kurularak daha ekonomik sulama yapma imkanına kavuşmuştur.

RESİM 493

Su-Toprak-Bitki-İklim faktörleri teknik olarak değerlendirilmiş ve çiftçinin birim alandan maksimum gelir elde edebileceği bir demonstrasyon çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada

birim alan maliyeti yaklaşık 2.500 TL olmuştur. 17 da alandan 62 ton ürün elde edilmiştir. İlk üretim yılı olması münasebetiyle pazar koşullarında yaşanan olumsuzluklara rağmen birim satış fiyatı ortalama 1,25 TL' dir. Bu doğrultuda birim alan geliri 4.600 TL civarındadır. Bu çalışma sonucunda çilek yetiştiriciliğinde birim alan net geliri yaklaşık 2.000 TL olarak belirlenmiştir. Ayrıca tüm üretim süresinde 8 kişinin istihdamı da düşünüldüğünde ortalama 2 da alan için 1 kişi istihdamı da ortaya çıkmıştır.

Demonstrasyon çiftçimiz Levent MELİK, çilek yetiştirmekten ve GAP TEYAP ile yapılan bu işbirliğinden son derece memnun olduklarını, mevcut çilek alanını ileriki yıllarda önemli miktarda genişleteceklerini ve çilek üretimi konusunda pazar payını artıracaklarını ifade etmiştir. Çiftçimiz, çilek yetiştiriciliği konusunda Mersin/Silifke bölgesinde faaliyet gösteren önder bir çiftçi ile ortaklaşa üretime karar vermiştir.

Bu çalışma alanımızda, başta Harran Ovası olmak üzere İlimizin birçok yöresinde, çilek üretiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine katkı sağlamak amacı ile bir tarla günü düzenlenmiştir.

Çiftçi ve çiftçi örgütlerinin kapasitelerinin artırılmasına yönelik olarak yapılan tarla gününde; Şanlıurfa Valimiz ve Yardımcısı, GTHB Müsteşar Yardımcısı, Harran Ziraat Odası, sulama birlikleri, GAP TEYAP Şanlıurfa Proje Uygulama Kurulu Üyeleri ve bölge çiftçileri katılım göstermişlerdir. Özellikle de GTHB Bozova ve Suruç İlçe Tarım Müdürleri kendi ilçelerinde de çiftçiler ile çilek üretiminin benimsetilmesi için çalışmalar yapacaklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak, yörede yüksek gelirli alternatif ürün olabilecek çileğin, mutlaka ekim nöbetinde yer alması gerektiği ve aile işgücünün değerlendirilmesi açısından istihdam sorununa katkı sağladığı görülmüştür. Bu konuda ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonu ile bölgesel çilek üretim sahası oluşması için çiftçi örgütlenmesine yönelik çalışmalar desteklenerek yapılmalıdır.

RESİM 494

EK-2- GAP-TEYAP PROJESİ HAKKINDA DÜŞÜNCELER

Adil NAS, Gaziantep Vali Yardımcısı

Türk tarımında üretim verimliliğine ihtiyacı vardır. Verimliliğin olması için ise eğitime ihtiyaç olup, bu bağlamda GAP TEYAP vermiş olduğu eğitimlerle aslında verimliliğe katkıda bulunmuştur. Projede başarı sağlanmış ve proje Türk tarımına faydalı olmuştur. Projenin bir yönde devamlılığının sağlanması bölge için gerekli ve faydalı olacaktır.

Mustafa PALA, Siirt Vali Yardımcısı ve Sason Eski Kaymakamı

Projenizi Siirt Fıstıkçılar Birliği vasıtasıyla tanıdım ve sizinle iki etkinlikte birlikte olma imkânım oldu ki bunlar TARGEL personeline yaptığınız eğitimler ve Kurtalan ilçesinde yaptığınız sebze çalışmaları idi. Bu çalışmalardan memnuniyet duydum. Bu tür çalışmaların, özellikle çiftçi eğitimlerinin, örnek bahçe kurumlarının ilçelerde daha yoğun bir şekilde yapılması gerekir. Bence Siirt ilinde zoru başarmışsınız, çiftçilerle çok iyi diyalog kurmuşsunuz, bunu bizzat Siirt de düzenlenen Fıstık Seminerinde projeye gösterilen ilgiden görme imkânım oldu. Bu tür faaliyetlerinizin aratarak devam etmesini arzu ederim. Ve ben, bu ilin vali yardımcısı olarak bu konuda üzerime düşeni yapmaya hazırım. Teşekkür ederim. Kolay gelsin.

Soner ZEYBEK, Şanlıurfa Vali Yardımcısı

GAP Bölge Kalkınma İdaremizce yürütülen GAP TEYAP Projesinin tarım potansiyelinin çok iyi olduğu Şanlıurfa ilimizde uygulanıyor olması çok yerinde olmuştur. Potansiyeline rağmen hala eski üretim tarzında ısrar eden ilimiz çiftçilerine yeni bir vizyon vermesi açısından GAP TEYAP Projesi önemli bir projedir. Bu kapsamda ben de Hollanda teknik gezisine katıldım. Oradan aldığım izlenimler tarımsal eğitim ve yayım konusunun sadece devlet tarafından yapılması zorunlu olmayıp, bu konuda çiftçi birliklerine ve ziraat odalarına da görev verilmesi gerekmektedir. Genel olarak farkındalık yaratması ve davranış değişikliği sağlayan bu proje bölge insanına faydalı olmuştur.

İbrahim YILMAZ, Gaziantep GTHB Tarım İl Müdürü

Her türlü çaba, bir şeyi yapma isteği ve arzusu takdire şayan olup, GAP TEYAP Projesi de bu düşüncelerle faaliyete geçen takdir edilecek bir faaliyettir. Proje süresince Gaziantep-Kilis proje ofisi uzmanları çok özenli çalışmalar göstermişlerdir. Mevcut yapıda Gaziantep ilinde Araştırma Enstitüleri ve GTHB İl Müdürlüğü birimi olan Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü olup, Enstitülerin asli görevi araştırmak ve bilgi üretmek, KTV şubesinin de bu bilgiyi yaymaktır. Birden fazla kurum ve kuruluşun aynı alanda ve/veya konuda yapacağı faaliyetlerin birbirlerini engelleyici değil bütünleştirici, tamamlayıcı olması gerekmektedir. GAP TEYAP ekibiyle bu hususta herhangi bir sorun yaşanmamıştır.

Türkiye'nin bölgesel bazda en önemli ürünlerinin belirlenip, sahada teorik bilgileri pratik olarak gösterebilecek konu uzmanları yetiştirilmesi gerekmektedir. GAP TEYAP' ın çalışma düzeni gayet sistemli ve planlı (programlı) olmuştur.

Böyle etkin bir projede görev yapan yetişmiş personelin proje tamamlandıktan sonra istihdam durumlarının net olmayışı üzücü bir durum. Bu konuya yönelik daha etkili ve kalıcı çözümler bulunması gerekir diye düşünüyorum.

Songül KADIOĞLU, Kilis GTHB Tarım İl Müdürü

Projeyi Gaziantep PEL M. Akif İLHAN ile tanıdım. Onun şahsında ekibini ve projeyi çok gayretli buldum. Projeyi de gayet başarılı buluyorum. Amacı, hedefi ve hedef kitlesi olan projenin çarpan etkileri olup, GAP TEYAP bu konuda Kilis ilinde bir farkındalık yaratmıştır. Projenin başarılı olduğunu proje süresince gerçekleştirilen faaliyetlerden gözlemlemekteyim. Proje; uygun bir bütçesinin olması ve uzmanlarının da tatmin edici koşullarda çalışıyor olması projenin başarı ölçütlerinden biri olup, karşılıklı memnuniyet ile çalışmalar olumlu etkilenmiştir. Farklı ölçekte birçok farklı projede görev aldım ve projelerin sınırlı zaman, bütçe ve imkânlarla neler yapabileceklerini gayet iyi biliyorum. Bu bağlamda GAP TEYAP projesini çok başarılı buluyorum. GAP TEYAP' ın tüm çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Adil ALAN-GTHB Adıyaman İl Müdürü

GTHB İl Müdürlüğü olarak bizim düşünüp de yapamadığımız bazı demonstrasyonlar ve eğitimler bu proje sayesinde yapılmıştır. Bu proje ile birlikte çalışanlar devlet memurlarından farklı olarak müşteri memnuniyeti gözeterek çalışmışlardır. Ayrıca, bu proje sayesinde kamu kurumları ve STK' lar arasındaki işbirliği bilgi alış verişi güçlenmiştir. Bu tür projelerin kapsamının biraz daha genişletilerek sürdürülmesi gerektiği kanaatindeyim.

Mehmet ŞİRİN İMRAK, GTHB Mardin İl Müdürlüğü- İl Müdür Yardımcısı

GAP TEYAP Projesi bölgedeki tarımsal kurum ve kuruluşların koordineli çalışmaları açısından oldukça etkin bir proje olmuştur. Saha demonstrasyonları açısından da oldukça nitelikli üretim alanları oluşturulmuştur. Proje kapsamında uygulanan ulusal ve uluslararası teknik personel ve çiftçi teknik gezileri sayesinde verimli bir bilgi transferi gerçekleştirilmiştir.

Prof. Dr. GALİB BAKIR, Siirt Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Ofisinizi ziyaret ederek çalışmalarınız hakkında bilgi aldım. Çalışmalarınızı ve başarılarınızı kutluyorum. Siirt, Üniversitemiz ve öğrencilerim adına projeye sonsuz teşekkür ederim. İyi ki GAP TEYAP Projesi var. Şu anda yemek hanede 350 öğrencimiz öğle yemeğinde sizin ektiğiniz domatesi yiyorlar, teşekkürler.

Bekir BÜKÜN- Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı

Bizim tarımsal yapı altyapımız ile Avrupa' nın tarımsal alt yapısı bir değil. Çiftçi yıllarca devletten budama hizmet almaya alışmış. Bu özele devredildiği zaman bunun kesinlikle bir ücret akabinde olması gerekiyor. Elbette ki bu bedel ödendiği zaman daha iyi bir hizmet alacaklardır. Aslında bunu bekleyip görmek lazım. Acaba özele devretmek daha mı iyi olacak, yoksa devletten almak daha mı iyi olur, bunu bekleyip görmek lazım.

Proje ile ilgili bölgede çok sayıda toplantılar yaptınız. Değişik konularda tarım danışmanlarını ve tarımda çalışan bütün kesimden insanları bir araya getirdiniz. Onların sorunlarını konuştunuz. Bu faaliyetler gayet güzeldi. Tarım danışmanları ve ziraat odalarını bu işe hazırlamak adına başarılı çalışmalar yaptınız. Bundan sonra, GAP TEYAP programları çerçevesinde yapılan eğitimler sayesinde bu gruplar çalışmalarını kendileri yürütebileceklerdir. Eğitimlerin özel kuruluşlar aracılığıyla yapılması daha mantıklı. Çünkü hizmet devlet eliyle verildiği zaman hedeflenen amaca ulaşamıyor. Çoğu kez başarılı olunamadı ama özel kuruluşlara devredilirse belki daha başarılı çalışmalar yapılabilir. Burada bir özelleştire yapmamız lazım. Bu konuda çalışan teknik personelin ve ziraat mühendisi arkadaşların kendilerini yetiştirmesi ve daha donanımlı olmaları gerekir. Çünkü bu işte artık başarılı olan istihdam edilecek.

Burada yapacağınız çalışmalarınızda mutlaka yanınızda yer almak, sizlere gerekli olan desteği vermekten büyük bir mutluluk duyacağız. Bizim düşüncemiz, tarımın sorunlarını ne kadar çok paydaşla paylaşırsak, o kadar başarılı oluruz. Bilgi birikimimizi sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyacağız ve hiçbir zaman sizlere yardımlarımızı esirgemeyeceğiz. Her zaman için çalışmalarınıza kapım açıktır.

Prof. Dr. Mehmet Ali ÇULLU, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Uzun yıllardır kuru tarım ile uğraşan çiftçilerin sulu tarımla karşılaşması beraberinde bazı uygulama sorunlarını getirmesi beklenen bir durumdu. İklimin sıcak, yağışın düşük ve toprağın çok killi olması da suyun toprakla buluşması sırasında çiftçinin işini daha çok artırmıştır.

Her ne kadar GAP alanındaki ürün deseni, sulama teknolojileri ve uygulamaları hakkında üniversitelerimiz yanı sıra ilgili kamu kurumlarının da çok sayıda araştırması bulunmakla birlikte, sonuçların çiftçilere aktarılmasında eksiklikler bulunmaktadır. Modern sulu tarım teknolojilerini çiftçilere aktarmak; sadece birkaç anlatımla değil, bizzat çiftçilerin arazilerine giderek, denemeler kurarak, sorunları ve tekniklerin uygulanmasını çiftçilerle birlikte yaparak sağlanabilir. Doğru ve uygulanabilir teknikler çiftçilere katkı yaptığında, çiftçiler o tekniği kısa sürede benimsemekte ve diğer alanlara hızlı bir şekilde yaymaktadırlar. Kuru tarımdan sulu tarıma geçilmesiyle birlikte özellikle aşırı su kullanımı sonucu, su kayıpları dışında drenaj ve tuzlulaşmadan dolayı önemli verim ve ekonomik kayıplar görülmeye başlanmıştır.

Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından birçok tarım teknikleri yanında özellikle sulama tekniklerinin uygulanması amacıyla çiftçilere yönelik hazırlanan eğitim ve yayım projesi bizzat yerinde deneme kurarak, çiftçilerle yüz yüze görüşerek, sorunlarına çözüm getirerek ürün sezonu süresince izleme yaparak yayımın başarısını arttırmıştır. Projeye uluslararası deneyimin aktarılması, üniversite, kamu ve sivil toplumun ilgili bölümleri ile birlikte çalışmaları yanında projede uygulayıcı olan ziraat mühendislerinin çok deneyimli olması da başarı yüzdesini arttırmıştır. GAP' ın tüm illerinde uygulanan bu projenin birçok toplantısı yanında, çiftçi arazilerindeki uygulamalara bizzat katılmam projenin sonuçlarının araziye katkısını görme imkânı sağlamıştır. Her geçen gün çok daha olumlu sonuçlar veren bu proje veya benzer metotların bölge içinde devam ettirilmesinde yarar bulunmaktadır.

Doç. Dr. Songül AKIN, Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi/ Öğretim Üyesi

GAP TEYAP büyük düşüncelerle başladı. Emekleme ve yürüme aşamaları gayet güzeldi. Hatta beklentilerin üstünde çıktı. Gerek GAP TEYAP ın kendi bünyesindeki elemanlarının kapasitelerinin geliştirilmesi, gerekse üreticilere yaygın ve çarpan etkinin verilmesi açısından gayet güzel gitti. Fakat sonuç olarak, oradan çıkan model ve GAP TEYAP ın şekil değiştirmesi ile sonu kötü bitti. Doğrusunu söylemek gerekirse üretici örgütleri aracılığıyla yayım ve danışmanlık hizmetleri modelinin uygulanması çok zor ve çok büyük riskler içeriyor. Ben bunun yerine GAP TEYAP ekibinin daha da çoğaltılıp, onlar aracılığıyla yayım yapılmasının, çok daha performans artıracığını düşünüyorum. Özellikle feodal yapının bu kadar ağır olduğu bir bölgede üretici örgütlerinin, çiftçi örgütlerinin yayım çalışmaları yapabileceklerine çok fazla ihtimal vermiyorum. Ümidim ve isteğim o yönde, fakat birde gerçekler var. Teşekkür ederim.

Doç. Dr. Halil İBRAHİM OĞUZ, Adıyaman Üni. Öğretim Üyesi

GAP TEYAP gerek demonstrasyon gerekse çiftçi eğitim çalışmalarında bence başarılı bir çalışma yapmıştır. Tüm tarımsal kurum ve kuruluşların koordine olmasında, ortak akıl ve ortak iş yapılabilirlik noktasında küçümsenmeyecek çalışmalar ve aktiviteler yapmıştır. Ülkemizin ve bölgemizin tarımsal anlamda yıllardır birikmiş hala çok büyük sorunları vardır. Bu tür eğitim, demonstrasyon vb. gibi çalışmalarının ısrarla devam etmesi gerekmektedir.

Doç. Dr. Sibel DERVİŞ, Artuklu Üniversitesi/Kızıltepe MYO

Proje ile en başta GAP BKİ' nin, bölgedeki diğer tarımsal kurum ve kuruluşların ortak çaba, girişim ve destekleri sayesinde kırsal alanda etkin ve sürdürülebilir bir yayım hizmeti ağı oluşturulmuştur. Proje ile çiftçilerin tarımsal bilgi kapasitelerinin geliştirilmesi ve teknik personelin tarımsal birikimlerinin güncellenmesi açısından oldukça verimli çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Sulama, bitkisel üretim ve hayvancılık konularında yapılan demonstrasyon çalışmalarının çok geniş bir sahada uygulamalı olarak gerçekleştirilmesi sayesinde çok sayıda üreticiye bizzat sahada ulaşılarak uygulamalı eğitim ve yayım hizmeti sağlanması açısından çok güzel ve örnek bir proje olmuştur.

İbrahim Halil ÇETİNER, GAP TAEM /Enstitü Müdürü

Tarımsal eğitim çok uzun soluklu bir çaba... Sonucunu hemen görmek mümkün değil. Bugün yaşadığımız coğrafyada milli eğitimimizdeki zayıf halkalar, insanımızın okuryazarlık düzeyi, lise ve üstü okul okuyup okumayı tarımsal eğitimi doğrudan etkilemektedir.

GAP TEYAP ile birlikte en etkili eğitim – yayım modeli oluşturmak üzere kafa yorduk. Ortak akıl ile tarımsal eğitim yayımı formüle etmek en önemli çıktı olarak sonuç verdi. Bu projede çalışan, emek sarf eden, katkı sağlayan ve organize eden herkesi kutluyorum.

Şevket TEKİN, GAP UTAEM Müdürü

GAP TEYAP Projesinde iş birliği yapılan kurum olarak görev aldık. STK ları ve STK' lar da görev alan teknik personel daha bilinçli ve eğitilmiş olsalardı proje hedefine daha kısa sürede ulaşacaktı. Uygulamalarda çeşitli aksamalar olmasına rağmen, pekiştirilen modelin uygulanabilirliği hala bir üst kurul veya kurum tarafından (GAP İdaresi ve Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı Taşra Kuruluşları) ciddi ve organize bir şekilde takip edilmelidir. Ziraat odaları ve birlikler eğitim-yayım programlarının uygulanmasında yetersizdirler. Araştırma ve eğitim merkezleri ve üniversiteler ile ilçe müdürlükleri etkin olarak değerlendirilmelidir.

Selami EREN, Diyarbakır Tarım Kredi Kooperatif Müdürü

Proje sayesinde kooperatifimiz faaliyet sahasında olmayan Karacadağ ilçesine bağlı köylerin kooperatif imkanlarından faydalanması sağlandı ve kooperatifin ortak sayısında artış oldu. Düzenlenen eğitimlerle, gerek ortakların gerekse kişilerin gelişimi artırıldı. Kooperatif müdürü olarak katıldığım eğitim sonucu iyi tarım uygulamaları sertifikası aldım. Almanya ya düzenlenen gezi sonucunda bilgi ve becerim daha da arttı. Bunun sonucu olarak çiftçilerimi iyi tarım uygulaması için motive ettim. Kurulan demonstrasyonlarla ilgili tarla günlerine ortaklarımızın katılımı sağlanarak onların teknik bilgi kapasitesinde artış sağlandı. GAP TEYAP programı kapsamında siz zannederseniz eğitim programlarını çiftçi birliklerine bırakmayı düşünüyorsunuz. Özeline bu işi daha iyi yapacaklarını düşünüyorum. Devlet de belki bu yükten kurtulur ama özeline de bazı sıkıntılar var. Özellikle ziraat odaları çiftçilerle bu konuda biraz kopuk. Tabii bu çok kolay olmayacak. Devletin geçmişten gelen bir tecrübesi, bir alt yapısı oluşmuş ve bunun için personel istihdam harcamaları olmuş. Birden özele devretmek veya kademeli olarak özele devretmek nasıl olur bilemiyorum ama elbette ki insanlar özeline daha başarılı olmuyorlar.

Nazım KAHRAMAN/Devlet Su İşleri Müdür Yardımcısı

Devlet Su İşleri teşkilatı olarak sulama projelerini yapıp, işletmesini sulama birlikleri vasıtası ile çiftçilerimize yaptırmaktayız. Kurum olarak GAP TEYAP projesinin bir paydaşı olarak bu çalışmalara katıldık ve çok önemli tecrübeler edindik. Gerek yurtiçi ve gerekse yurtdışı teknik gezilerle çalışmalarını yerinde görüp, incelemelerde bulduk. Ayrıca sulama birliklerinin eğitilmesi ve tecrübe kazanmaları için uygulamaya yönelik eğitim ve geziler yaptırılmıştır. Bu konuda çok büyük kazanımlar elde edildiğine müşahade olduk. Bu ve buna benzer eğitim faaliyetlerinin sürekli devam ettirilmesine sayısız fayda olacağı kanaatindeyim. Bu çalışmaların bölgemize, milletimize ve vatanımıza hayırlar getirmesi temennisi ile saygılar sunarım.

Derviş GÖÇER, GTH Şanlıurfa İl Müdürlüğü/ Müdür Yardımcısı

Söz konusu proje (GAP TEYAP) 2011 yılında başlamıştır. 2013 yılının sonunda bitmektedir.

Bölgede her yıl önemli miktarda tarımsal alanlar sulamaya açılmaktadır. Bölgedeki çiftçi sayısının fazla olması kamu kuruluşu olarak sulamaya açılan alanlardaki çiftçilerin eğitimine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bu koşullarda çiftçilere yönelik eğitim ve yayım hizmetlerinde bulunmak zorunluluğu hâsıl olmaktadır. Gerçekten GAP TEYAP Projesi yaptığı toplantılarla, alanda uyguladığı projelerle (bahçe, mekanizasyon, sulama, yem bitkilerinin yetiştirilmesi, sebzeçilik konusunda vs.) çiftçilerin ve kamu kuruluşlarının beğenilerini kazanmıştır.

Ayrıca eğitim ve yayım konusunda gerek kamu kuruluşlarındaki ve gerekse özel sektördeki teknik elemanlara verdiği eğitimler çok başarılı olmuştur. En azından eğitim ve yayıma bir ivme kazandırmıştır. Söz konusu projenin devamından yanayım. Bu projedeki idarecisinden en alttaki teknik elemanına kadar hizmet götüren kişilere teşekkür ediyorum. Başarılar diliyorum.

Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza ÖZTÜRKMEN, Şanlıurfa Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı

Proje 9 ili kapsayan yayım ve danışmanlık esasıyla tarımın gelişiminde önder bir rol oynamıştır. Tüm illerimizde değerli ve deneyimli uzmanlarla örnek tesis, demonstrasyon, tarla günleri, yurtiçi – yurtdışı eğitim turları, tanıtım broşürleri, pankartlarıyla ve kamu spotlarıyla tarımda iyiyi bizlere göstererek katkıda bulunmuşlardır. Bu eğitim çalışmalarlarıyla binlerce tarım işçisi, çiftçi, teknik elemana ve halka destek vermişlerdir. Projede çalışan değerli, deneyimli teknik personele katkı sağlayan tüm kamu kuruluşu ve STK' lara Şanlıurfa, GAP ve ülkemiz tanıtımına katkılarında dolayı odam adına teşekkür ederim.

Ömer Faruk MERGEN -Siirt DİKA Yatırım Destek Ofisi Sorumlusu

Kurum olarak sizlerle fazla iş birliği yapamadık. Diğer kurum ve kuruluşlarla yaptığımız toplantılarda sizlerden çok söz edildi biz sizleri bu olumlu ve etkili çalışmalarınızdan dolayı tebrik ediyoruz. Birlikte güzel Siirt için, güzel şeyleri başarmaya, insanımızın yaşam kalitesini artırmaya devam etmeniz dileğimle tekrar teşekkürler.

Mahmut ATALAY- GTHB Adıyaman KTV Şube Müdürü

Çalışmalar olumlu olup, ilişkileri oldukça iyidir. Proje diğer kurumlarla işbirliği halinde çalışmalarını yürütmektedir. Arazi uygulamaları oldukça verimli olmuştur. Yapılan deneme ve demonstrasyonlardan çiftçiler yararlanmıştı. Kendilerini tebrik ediyorum.

Sabri TAN, Siirt GTHB Çiftçi Eğitim Yayım Eski Şube Müdürü

GAP-TEYAP projesi güzel ve etkili proje. Özellikle Kurtalan ve Ekindüzü nde yapılan çalışmalardan çok olumlu tepkiler aldık. Bizlerle serbest tarım danışmanlar ile yaptığımız eğitim yayım ve il dışı eğitimler sayesinde onları bizlere daha iyi tanıtmaya ve diyalog kurma fırsatı verdiniz, onlara bakış açımızı değiştirdiniz. TARGEL personeline yönelik yapılan çalışmalar gerçekten etkili olmuştur. Bu eğitimler sonunda dört arkadaşımız köylerde görev yapmak istediler ve onları verdiğiniz eğitimlerle bu konuda ikna etmenizde çok olumlu bir etki yapmıştır. Her şey için kurumum ve Siirt' liler adına tüm duygularıyla teşekkür ederim. Allah devletimizde razı olsun.

Erdal YILMAZ, GTHB Samsat İlçe Müdürü

GAP TEYAP çerçevesinde yapılan çiftçi ve teknik elaman eğitimleri, demonstrasyon ve geziler çok faydalı olmuş, tarımsal anlamda önemli katkı sağlamıştır. Hem yapılan çalışmalar hem kurum kuruluşlarla sağlanan koordinasyon açısından çok faydalı bir proje olmuştur. Adıyaman ve tüm GAP TEYAP ekibini yaptığı çalışmalardan dolayı tebrik ediyorum.

İzzettin MURAT, Siirt GTHB İl Müdürlüğü/ Ziraat Mühendisi

Ben projenin son yıllarında GAP TEYAP Projesini tanıma imkânım oldu. Arkadaşların çalışmalarını görevi devir aldığım İlhan Bey den, sivil toplum kuruluşlarından, üretici birliklerinden, TARGEL personelinden, özel tarım şirketlerinden, önder çiftçilerden öğrendim ve onlarla tanışmak için kendilerini davet ettim. GAP TEYAP Projesi Siirt ilinde sınırlı bir alanda faaliyet gösterse de etkisi tüm Siirt çiftçisini kaplamış. Önder çiftçiler ise gerçekten bölgemizde çiftçiliğe farklı anlayış getirdiğiniz için sizlerden olumlu söz etmektedir. Bizi toprağımızla barıştırdınız. GAP idaresine ve GAP TEYAP a teşekkürler.

Ömer TERCAN, Batman GTHB İl Müdürlüğü, Ziraat Mühendisi

Yaptığımız görüşmede bizlere ve özellikle TARGEL personeli üzerinde olumlu etki bırakmıştınız. Özellikle serbest tarım danışmanları ile yaptığımız saha çalışmaları ve eğitimlerle onların bilgi becerilerini artırmada çok yardımcı oldunuz. Birçok üretici birlikleri ile yaptığımız eğitimler sayesinde onları ve üyelerini bir araya toplayarak kurum olarak bizlerin bu birliklere kendimizi daha iyi ifade etme fırsatı verdiniz. Yeni projenizde daha fazla iş birliği içinde buluşmak arzusu ile başarılar dilerim. Bakanlığım adına çiftlerim ve diğer çalışma arkadaşlarım adına GAP İdaresi ve GAP TEYAP a teşekkür ederim.

Kemal ŞAHİN, Adıyaman Ziraat Odası Başkanı

Güneydoğu bölgesindeki tarım potansiyelinin değerlendirilmesi açısından, hem verimliliği hem kaliteyi arttırabilmek için çiftçi eğitimleri olmazsa olmaz önem arz etmektedir. Tarım sektörü uzun vadeli bir sektör olduğu için yapılan çalışmalarda sonuçlar ileriki dönemlerde elde edilecektir. Onun için GAP TEYAP gibi eğitim amaçlı kurumların STK' lar la birlikte çalışmalar yapmasının daha faydalı olacağına inanıyorum.

Malik ÖZKAN, Mardin Ziraat Odası Başkanı

GAP TEYAP, fuarlar, teknik geziler, demonstrasyonlar, saha çalışmaları, teknik eleman eğitimleri, üretici eğitimleri vb. çok yönlü çalışmaları içine alan, teknik açıdan çok etkin bir proje oldu. Özellikle üretim demonstrasyonları sayesinde üretim desenlerinde verim ve ürün kalitesi açısından büyük farkındalıklar yarattı. GAP TEYAP' ın içerisindeki yoğun çalışmalar neticesinde oluşan "GAP Üretici Örgütleri Yayım Modeli' nin" üretici örgütlerini aktif hale getirerek, kurumlar arası koordinasyonu güçlendirerek, bölge açısından uyumlu bir model olacağı kanaatindeyim.

Mehmet Murşid MUNİS, Şırnak ZMO Temsilcisi

GAP TEYAP Projesi bölgede farkındalık oluşturma açısından son derece başarılı bir proje olmuştur. Bölgede ihtiyacı teşhis etmede, sürekli kontrol etmede, sorunların çözümlenmesinde aktif olarak içinde bulunması farkındalık oluşturmada etkili olmuştur. Resmi kurum ve kuruluşlar arasındaki organizasyonu, bağlantıları iyi oluşturmuş, kaynaşmayı sağlamakta büyük bir katkı payı bulunmaktadır. Bu projenin bölgede çok daha fazla faydalı olması için süresinin uzatılması gerekmektedir. GAP TEYAP Mardin Ofisi uzmanları bölgemizde eğitimler ve diğer konularda bizi kırmayıp hemen gelmeleri ve eğitimlerini profesyonel şekilde yapıp çiftçilere ulaştıkları ve faydalı oldukları için canı gönülden teşekkürler ederim.

Said KARABULUT, Arı Yetiştiriciler Birliği Başkanı

Projemiz bölgede hiç uygulanmayan bir proje olup özellikle üretici birliklerine verilen önem ve faaliyetlerden ben ve üyelerim memnun kaldık. Özellikle Sason da üyelerimize kovan seçiminde verdiğiniz destek bizlere sahipsiz olmadığımızı, projenin ne kadar sorun çözmeye yönelik olduğunu göstermiştir. Üyelerimizin neden size çok güvendiğini ve etkilendiğini bu olayda net olarak gördüm. Siz çiftçilere farklı yaklaştınız. Bu farkı açıkça üyelerimde gördüm. GAP İdaresi bu proje ile bizlere bu bölgede bu imkânı verdiği için sağ olsunlar var olsunlar, teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Hayrettin EKMİŞ, Batman Damızlık Birliği Başkanı

Biz sizi eğitimlerinizde fark ettik. İlk ziyaretinizi hatırlıyorum da, bizi ziyaret ettiğinizde size inanmakta karasızdık. Ancak yem bitkileri kapsamında yaptığımız çalışmaların üyelerimiz üzerinde önemli etkisini görünce, sizinle hayvancılık konuda her türlü işbirliği yapmaya karar verdik. Birçok konularda çalıştık ve yararlı oldunuz özellikle üyelerimizin yem bitkilerine bakış acısını değiştirdi. Herkese bir teşekkür etmenin size karşı olan görevimizi bitirmeyeceğini iyi biliyorum.

Şefik ÖNER, Gercüş Ziraat Odası Başkanı

Ben iki dönemdir başkanlık yapmaktayım. Bu ana kadar bölgemizde birçok kurum pek çok proje uygulamıştır. Bu projelerin bitmesi ile etkileri de bitmiş ve kalıcı hiçbir şey bırakmamıştır. Beni ziyaret ettiklerinde ne yalan söyleyeyim GAP TEYAP projesini de öyle zannettik. Ancak kendilerini hem tanımak hem de neler yapacağı görmek için ilgi gösterdim. Şunu gördüm ki, bu proje ve ekibi farklı, bölgemizde çok önemli etki bırakarak çiftçilerimizi kendilerine hayran bırakmışlardır. Özellikle eğitimler. Genç çiftçilere verdikleri eğitimlerle gençlerin az da olsa tarıma bakış açılarını değiştirdiler. GAP İdaresine bu proje ve bu ekibi bölgemize kazandırdığı için teşekkür ederiz.

Musa AYDIN, Batman Damızlık Koyun Keçi Yetiştiriciler Birliği

Projenin özellikle hayvancılık alanında verdiğiniz eğitimlerin eğitim salonlarında kalmayıp, alana indirerek özellikle üyemiz olan çiftçilerimize bu alanda eğitimleri uygulamalı olarak vermeniz çiftçiler üzerinde olumlu bir tesir bırakmıştır. Özellikle tarımsal yayımı masa başından tarım alanlarına indirerek çiftçi ile tarım danışmanlarını ortak noktada buluşturduunuz. Birliğimizin yürüttüğü ıslah projesine verdiği katkı için, bizim üye sayımızın artması için yaptığımız saha çalışmaları için birliğim adına sizlere sonsuz teşekkür ederim.

Mehmet TEKÇE, Ziraat Mühendisi, GTHB Şırnak İdil İlçe Müdürlüğü

Bu kadar geniş kapsamlı düşünülerek GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından uygulamaya konulan Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesindeki faaliyetlerinin geri dönüşümleri projenin amacına ulaştığını gösteriyor. GTHB' daki görev atamam öncesinde bu proje içerisinde hayvancılık uzmanı olarak çalışıyordum. Atama sonrasında yine projenin kurumsal

paydaşı olarak birlikte hayvancılık, bitkisel üretim, sulama, tarım ekonomisi vb. konularda ortak koordinasyon içerisinde yoğun çalışmalar yürüttük. GAP TEYAP çalışmaları dahilinde aldığım teknik eğitimlerden edindiğim tarımsal yenilikleri sahada üreticiye aktaracak çok sayıda ortak eğitimler gerçekleştirdik. Özellikle GTHB teknik personeli olarak, GAP- TEYAP uzmanları ile ortak yürüttüğümüz budama, aşılama vb. saha uygulamalı eğitim ve bakım faaliyetlerinden üreticiler oldukça faydalı bilgiler edindiklerini ve oldukça memnun kaldıklarını belirtmişlerdir.

Eğitim, yayım demonstrasyon, teknik gezi, fuar ve diğer faaliyetlerden sonra yenilikleri fark eden önder çiftçilerimiz teknolojik gelişmeleri kendi işletmelerinde uygulamaya başladılar. Bu projenin faaliyetlerinin devam etmesi ayrıca Türkiye'nin diğer bölgelerinde de uygulamaya geçirilmesiyle tarımın büyük bir hamle yapacağına inanıyorum.

Bilgi YILDIRIM, Özlem AKBOĞA, Serbest Ziraat Mühendisleri, Batman

Üç yıldır Danışmanlık sınavına giriyorduk ancak bir türlü başaramıyordum. Bu durum bizde morallerimizi bozuyor ve mesleğimize karşı soğukluk oluşmasına neden oluyordu. GAP TEYAP bizlere eğitim vermeden önce Batman da üç beş kişi kazanıyordu. GAP TEYAP bu konuda 60 kişiyi eğitti ve bunun 45 i danışmanlık sınavını geçti. Her şeye teşekkürler.

Abdulsamet TURAN /Cullap Sulama Birliği

Cullap Sulama Birliği olarak tüm GAP TEYAP çalışmaları faydalı olmuş ve bizleri sevindirmiştir. GAP TEYAP' ın çiftçilerimize yaptıkları özellikle de sulama alanlarında ki projeler % 100 başarı sağlamıştır. Bu gibi projelerin devamlılığının faydalı olacağını düşünüyorum. Tüm çalışmalarından dolayı GAP ve GAP TEYAP çalışanlarına teşekkürlerimi bildirir, saygılarımı arz ederim.

Mustafa KOCA, Adıyaman Besni Çakırhüyük, Üretici

30 yıldır pamuk ve mısır üreticiliği yapıyorum. Ben kendimi şu zamana kadar iyi bir çiftçi olarak görüyordum, ama GAP TEYAP mühendisleri benim bu zamana kadar yaptığım çiftçiliğin yanlış olduğunu gösterdiler. Salma sulama yaparak hep eziyet çekiyorduk. GAP TEYAP' ın kurduğu damla sulama ile artık beyaz gömleğimi giyip sulama yapıyorum. Pamuk ve mısırdaki yeşil kurttan elimiz bir şey geçmezdi, bu yıl GAP TEYAP mühendisleri sayesinde verim aldık. Silajlık mısır ekerken sonucun bu kadar iyi olacağını hiç düşünmemiştim, dönüme 6 ton aldım. Hem çevredeki çiftçiler hem biz gördük. Arkadaşlara ve GAP TEYAP a çok teşekkür ediyorum.

İsmail KAYA, Şenocak Köyü Çiftçisi

GAP TEYAP yöremizde iki yıl süresince hizmet vermiştir. Projenin yöremize gelmesiyle birlikte, babadan–dededen tabiriyle yaptığımız çiftçiliği tamamen değilse de kısmen değiştirerek biz çiftçilere dışarıya açılan bir kapı gibi olmuşlardır. Yapılan demonstrasyonlar, teknik gezi ve eğitimlerle GAP TEYAP bize birçok şey katmıştır. Bu projede emeği geçen tüm arkadaşlara yürekten teşekkür ederim.

Reşit TAŞ, Mülkören Köyü Çiftçisi

GAP TEYAP’ a saygılar. Bozova/Mülkören köyünde ikamet etmekteyim. İki yıldır GAP TEYAP ile birlikte çalışmaktayım. Bu iki yıllık zaman zarfında domates yetiştiriciliği yaptım. İlk yıl yer domatesi ekerek 7 dönümde 45 ton ürün elde ettim. Kendi imkânlarımla satışını yaptım ve memnun kaldım. Bu yıl 10 dönüm sırik domates, 2 dönüm de yataklık domates ekim. Bu çalışmalarında GAP TEYAP aracılığıyla bana destek olan GAP TEYAP çalışanlarına sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı iletirim. GAP TEYAP ekonomi ve bilimsel anlamda hayatımda bir dönüm noktası oldu. GAP TEYAP biz çiftçilere gezi düzenleyerek çok büyük katkıda bulunmuştur. Bu hizmetlerin devamlı olmasını dilerim.

Aynur APAYDIN, Genç Önder Çiftçi, Tarım Kampı/Katılımcı

Kamp Düşüncelerim

2013 yılının yaz günlerinde başladı bu eğlenceli kampımız. O kampa dair buğuluydu benim hayallerim. Bilirsiniz bir sözü vardır atalarımızın “Gözden irak olan gönülden de irak olurmuş” İşte biz kamp sayesinde dostça, kardeşçe yaşadık. Uzaklıkları yakın etmek için, iyi bir eğitim için gittik kampımıza.

Ben, Aynur APAYDIN. Bir yaz kampında inşa etmeye başladık barış köprümüzü. Bir bütün olarak yaşadığımız gösterdik. Şimdi Urfa – Suruç ve arkadaşlarım adına yaşadıklarımı sizinle paylaşmak istiyorum. Tatilimi kampta geçirecek olmamın heyecanı var üzerimde. Kampımız nasıl bir yer?. İnsanları nasıl? Ve en önemlisi biz onların bekledikleri gibimiydik ? Otobüse bindik, 1 saat sonra kampımızdaydık. “Kampımız” diyorum çünkü bu güzel kamp benden korkma derecesine aklımdaki tüm sorulara cevap veriyordu tek tek. Gelmemizden 5-6 saat sonra ben kampa, kampta bana alışmıştı. Liderlerimizin samimiyeti ve sıcaklığı bize yetiyordu. Daha önceden de bahsettiğim gibi kardeşlik ve eğitimi amacımız. Bu sözcükleri söyleyince tarifi imkansız bir duygu oluyor içimde. Liderlerimizin bize bakışları hala aklımda, pırıl pırıl, duru ve beklenti bakışlarıydı bunlar. Kardeşlik köprülerimizi sağlamlaştırmak için birlikte dramalar, şarkılar, tiyatrolar yapıyoruz. Beraber aynı sınıflarda İngilizce ve bilgisayar derslerine giriyoruz. Bunlar çok hoşuma gitmişti. Her gün farklı konuklar geldi, sorular sorduk, bilgiler edindik. Beraber birçok yer gezdik. Bozova, Atatürk Barajı, Hayvanat Bahçesi... Bu 12 gün hızlı ama güzel geçmişti. Artık ayrılık vaktiydi. Hepimiz üzgündük ama ben bu başarılı projenin tüm Türkiye’ye yayılacağına inanıyorum. İşte bizim yaşadıklarımız bunlar. Biz ilk adımı attık ve koşarcasına hızlanmak için elimizden geleni yapacağız... Ya siz?

Mahmut KESKİN, Çiftçi, Harran/Duran Köyü

Harran/Duran köyünde çiftçilik yapmaktayım. Çiftçiliğe 1998 yılında başladım fakat çiftçiliğe bilinçsiz başladığım için başarılı olamadığım için sadece pamuk ekmekteydim. Biber ekerek farklı ürünler denemeye başladım ama hastalıktan kuruyordu. Harran' da domates yetişmez diye biliyorduk. 2012 yılında GAP TEYAP' den gelen arkadaşlarımızla tanıştık. Bölgemizde demonstrasyonlar yaparak bizleri bilinçlendirerek Harran'da yetişmez dediğimiz ürünleri GAP TEYAP yardımıyla yetiştirmeye başladık. Artık domates, biber, kavun, patlıcan yetiştiriyoruz. Kurulan damlama sistemi sayesinde artık her türlü ürünü yetiştirebiliyoruz. Eğitimlerin bütün bölgeye verilmesi ve modern çiftçiliğe geçilmesi gerekiyor. Tüm bölgede damlama sulama yöntemine geçilmeli. Bu faydalı adımı atan GAP İdaresine ve çalışanlarına teşekkür ediyoruz.

Mehmet Ali İPEK, Çiftçi, Ağaçlıdere Köyü Sur/Diyarbakır

GAP TEYAP demonstrasyon çiftçilerindenim. GAP bölgede düzenlemiş olduğu, çiftçi eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri ile bize katkı sunmuştur. Gerek yurtiçi gerekse yurt dışında düzenlemiş olduğu teknik gezilerden faydalanıp, tarım alanında çoğu eksik olan bilgilerimi tamamlamak üzereyim. Yurt içinde yapılan gezilerde, bizim bölgede olan bazı farklılıkları gördüm. Bu farklılıklar tamamen olmasa da bir kısmını uygulayıp faydasını gördüm. Yurt dışında yapılan gezilerde ise hayli farklı uygulamalar ve ürün çeşitliliği hakkında bilgi edindim. GAP TEYAP ta çalışan çeşitli alanlarda görev yapan arkadaşlardan ayrı ayrı bilgiler alıp, bu bilgileri gerek kendime gerekse çevremde bulunan çiftçi arkadaşlarımıza ilettim. GAP TEYAP' ın en az iki veya üç sene daha devam etmesini isterdim.

SONUÇ

Sonuç olarak; Ülkemizde ve Bölgemizde eğitim yayım hizmetlerine bakıldığında, temel amaç; tüm çiftçilere her türlü tarımsal konuda eğitim ve yayım hizmeti sunmak ve ihtiyaçlara cevap verebilmek olmuştur.

Ancak,

- *Bölgenin sosyal kültürel yapısı*
- *Çiftçi alışkanlıkları*
- *Çiftçi sayısı ve mülkiyet durumu*
- *Değişen ihtiyaçlar*
- *Yeni trendler*
- *Globalleşen Dünya da Pazar olanakları*

dikkate alındığında, her türlü tarımsal eğitim yayım hizmetlerinin kamu eli ile çiftçilere ulaştırılmasının mümkün olmayacağı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla GAP TEYAP kapsamında ilgili paydaşlar ile birlikte geliştirilen, çiftçi ve çiftçi örgütlerinin aktif olacağı ÇİFTÇİ ÖRGÜTLERİ MERKEZLİ ÇOĞULCU YAYIM MODELİNİN uygulanması bölgemizde tarımsal kalkınmaya önemli derecede ivme kazandıracaktır.

GAP İÇİN EL ELE...